

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

EĞİTİMLİ ÇOCUK BAKICILARIN TEŞVİKİ YOLUYLA KAYITLI KADIN İSTİHDAMININ DESTEKLENMESİ PROJESİ II

(EDU-CARE II)

ETKİ ANALİZİ RAPORU

Hazırlayanlar
Doç. Dr. Buğra Yıldırım
Dr. Öğr. Üyesi Ergün Metin
Dr. Ercem Erkul

İNSAN KAYNAKLARININ
GELİŞTİRİLMESİ
PROGRAM OTORİTESİ

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU

T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

EĞİTİMLİ ÇOCUK BAKICILARININ TEŞVİKİ YOLUYLA KAYITLI KADIN İSTİHDAMININ DESTEKLENMESİ PROJESİ II (EDU-CARE II)

Etki Analizi Raporu

Hazırlayanlar

Doç. Dr. Buğra Yıldırım
Dr. Öğr. Üyesi Ergün Metin
Dr. Ercem Erkul

ISBN:

Ankara 2025

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
TABLOLAR	iii
ŞEKİLLER	vii
KISALTMALAR.....	viii
YÖNETİCİ ÖZETİ.....	ix
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM I: EDU-CARE II PROJESİ GENEL ÇERÇEVESİ	4
1.1. PROJENİN AMACI VE KAPSAMI	4
1.2. PROJE SÜRECİ VE SAYILARLA EDU-CARE II PROJESİ	6
1.3. UYGULAMA ALANI VE BÜTÇENİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
BÖLÜM II: TEORİK ARKA PLAN	12
2.1. CHILDMINDER ALTERNATİF BAKIM MODELİNİN GEREKLİLİĞİ	12
BÖLÜM III: ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ	18
3.1. ARAŞTIRMA MODELİ	18
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM: HEDEF GRUPLAR.....	18
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI VE SÜRECİ.....	22
3.4. EDU-CARE II PROJESİ ETKİ DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ.....	24
3.5. VERİLERİN İŞLENMESİ VE ÇÖZÜMLENMESİ	25
3.6. ARAŞTIRMA SORULARI.....	26
BÖLÜM IV: ARAŞTIRMA BULGULARI	27
4.1. PROJEYE BAŞVURAN ANNELERE İLİŞKİN BETİMSSEL İSTATİSTİKLER.....	27
4.1.1. Projeye Başvuran Annelerin Sosyo-Demografik İstatistikleri.....	27
4.1.2. Projeye Başvuran Annelerin İstihdama İlişkin İstatistikleri	37
4.1.3. Projeye Başvuran Annelerin Eğitilmiş Bakıcıya İlişkin Bakış Açıkları.....	45
4.1.4. Projeye Başvuran Annelerin Projeye İlişkin Görüşleri.....	49
4.1.5. Projeye Başvuran Annelerin Childminder Modeline İlişkin Görüşleri	52
4.2. PROJEDEN FAYDALANAN EĞİTİMLİ ÇOCUK BAKICILARINA İLİŞKİN BETİMSSEL İSTATİSTİKLER.....	55
4.2.1. Projeden Faydalanan Eğitilmiş Bakıcıların Sosyo-Demografik İstatistikleri.....	55
4.2.2. Projeden Faydalanan Eğitilmiş Bakıcıların İstihdamına İlişkin İstatistikler	63
4.2.3. Projeden Faydalanan Eğitilmiş Bakıcıların Kendilerine İlişkin Görüşleri.....	69
4.2.4. Projeden Faydalanan Eğitilmiş Bakıcıların Projeye İlişkin Görüşleri.....	73
4.2.5. Projeden Faydalanan Eğitilmiş Bakıcıların Childminder Modeline İlişkin Görüşleri	76

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

4.3. PROJEDE YER ALAN PROJE YÖNETİCİSİ, YÜRÜTÜCÜ VE UZMANLARA İLİŞKİN BETİMSSEL İSTATİSTİKLER	79
4.3.1. Projede Yer Alan Proje Yöneticisi, Yürütücü ve Uzmanların Sosyo-Demografik İstatistikleri	79
4.3.2. Uygunluk Kriteri Değerlendirmesi	80
4.3.3. Tutarlılık Kriteri Değerlendirmesi	82
4.3.4. Etkililik Kriteri Değerlendirmesi	83
4.3.5. Verimlilik Kriteri Değerlendirmesi.....	86
4.4. PROJEYE İLİŞKİN ARAŞTIRMA (FARK, İLİŞKİ ve ETKİ) İSTATİSTİKLERİ ...	88
4.4.1. Projeye Başvuran Annelere İlişkin Araştırma İstatistikleri	89
4.4.2. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcılara İlişkin Araştırma İstatistikleri	108
4.5. PROJENİN EKONOMİK ETKİSİ	112
4.5.1. Projenin Annelerin Gelirleri Üzerinden Ekonomik Etkisi.....	112
4.5.2. Projenin Eğitimli Çocuk Bakıcıların Gelirleri Üzerinden Ekonomik Etkisi	118
4.5.3. Kaldıraç Oranı.....	121
4.6. SOSYAL ETKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GELECEKTEKİ BENZER UYGULAMALARA İLİŞKİN ÖNERİLER.....	122
BÖLÜM V: SONUÇ VE ÖNERİLER.....	127
KAYNAKLAR.....	135
EKLER.....	137
EK- 1. OECD Kalkınma Yardımları Komitesi Kalkınma Değerlendirme Ağı Değerlendirme Kriterlerine Göre EDU-CARE-II Projesi Sosyal Etki Analizi Sonuçlarının Ortaya Konulması (OECD, 2021)	137
EK- 2. EDU-CARE-II Projesi Sosyal Etki Analizi Anket Sorularına İlişkin Sosyo-Demografik Değişkenler.....	140
EK- 3. Anket 1. Destekten Yararlanan Anneler Anket Formu	142
EK- 4. Anket 2. Eğitimli Bakıcı Anket Formu	148
EK- 5. Anket 3. Destekten Yararlanmayan Anneler Anket Formu.....	153
EK- 6. Anket 4. EDU-CARE II Proje Yönetici/Yürütücü Anket Formu.....	159

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

TABLÖLAR

Tablo 1. Araştırmanın İllere Göre Evren ve Örneklem Büyüklükleri	21
Tablo 2. Projeye Başvuran Annelerin Yaş Dağılımları	27
Tablo 3. Projeye Başvuran Annelerin Aile Yapısı	28
Tablo 4. Projeye Başvuran Annelerin Medeni Durumu	28
Tablo 5. Projeye Başvuran Annelerin Çocuk Sayısı	29
Tablo 6. Projeye Başvuran Annelerin Hanehalkı Büyüklüğü	29
Tablo 7. Projeye Başvuran Annelerin Daha Önceki İşlerindeki Sigortalılık Durumu	30
Tablo 8. Projeye Başvuran Annelerin Çalışma Biçimi.....	31
Tablo 9. Projeye Başvuran Annelerin İş Tecrübesi	31
Tablo 10. Projeye Başvuran Annelerin Dışında Hanehalkı Gelir Getirici Kişi Sayısı.....	32
Tablo 11. Projeye Başvuran Annelerin Bireysel Net Geliri (Aylık)	32
Tablo 12. Projeye Başvuran Annelerin Hanehalkı Net Geliri (Aylık)	33
Tablo 13. Projeye Başvuran Annelerin Gelir Durumu	34
Tablo 14. Projeye Başvuran Annelerin Sahip Olduğu Kronik Rahatsızlık ve Engel Durumu	34
Tablo 15. Projeye Başvuran Annelerin Çocuklarının Sahip Olduğu Kronik Rahatsızlık ve Engel Durumu	35
Tablo 16. Projeye Başvuran Annelerin 1. Derece Yakınlarının Eğitim Düzeyi.....	36
Tablo 17. Projeye Başvuran Annelerin Başvuru Döneminde İş Gücü Durumu.....	37
Tablo 18. Projeye Başvuran Annelerin Projeden Yararlanmak İçin Sigortalı İş Aramayı Hızlandırma Durumu.....	38
Tablo 19. Projeye Başvuran Annelerin Projeden Yararlanmak İçin Ücretsiz Doğum İzninden Erken Dönme Durumu	38
Tablo 20. Projeye Başvuran Annelerin Projeye Başvurduğu Dönemde Çocuğuna Bakan Kişi	39
Tablo 21. Projeye Başvuran Annelerin Proje Başvurusu Sırasında Bakıcılarının Sigortalılık Durumu.....	40
Tablo 22. Projeden Faydalanan Annelerin Mali Destek Bittiğinde Eğitimli Bakıcı İstihdam Etmesi Durumu	40
Tablo 23. Projeden Faydalanan Annelerin Mali Destek Bittiğinde Eğitimli Bakıcı İstihdam Etmeme Nedenleri.....	41
Tablo 24. Projeden Faydalanan Annelerin Mali Destek Devam Ederse Eğitimli Bakıcı İstihdam Etme Durumu	42
Tablo 25. Projeden Faydalanan Annelerin Mali Destek Almadan Süreci Sürdürme Durumu	42
Tablo 26. Projeden Faydalanan Annelerin Mali Destek Almamış Olma Durumunda Çocuğuna Bakacak Kişi	43
Tablo 27. Projeye Başvuran Annelerin Eğitimli Bakıcının Niteliği, Ücreti ve Çalışma Koşulları Hakkındaki Görüşleri	45
Tablo 28. Projeden Faydalanan Annelerin Kadınların İşgücüne Katılımını Teşvik Eden Politikalara İlişkin Görüşleri	47
Tablo 29. Projeden Faydalanan Annelerin Kadınların İşgücüne Katılımını Teşvik Eden Politikalara İlişkin Görüşleri	47
Tablo 30. Projeye Başvuran Annelerin Projenin Faydalarına İlişkin Görüşleri.....	49
Tablo 31. Projeden Faydalanan Annelerin Proje Hakkındaki Görüşleri	51

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 32. Projeden Faydalanan Annelerin Memnuniyet Düzeyleri	51
Tablo 33. Projeden Faydalanan Annelerin Proje Çalışanlarına İlişkin Görüşleri	52
Tablo 34. Projeye Başvuran Annelerin Childminder Modeline Bakış Açısı	52
Tablo 35. Projeden Faydalanan Annelerin Childminder Tercih Etme Nedenleri	53
Tablo 36. Projeden Faydalanan Annelerin Childminder Tercih Etme Nedenleri	54
Tablo 37. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Yaş Dağılımları.....	56
Tablo 38. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Aile Yapısı	56
Tablo 39. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Medeni Durumu.....	56
Tablo 40. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Çocuk Sayısı	57
Tablo 41. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Yaşadığı Hanehalkı Büyüklüğü.....	57
Tablo 42. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Daha Önceki İşlerindeki Sigortalılık Durumu.....	58
Tablo 43. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Çalışma Biçimi	58
Tablo 44. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların İş Tecrübeleri	59
Tablo 45. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Dışında Hanehalkı Gelir Getirici Kişi Sayısı	60
Tablo 46. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Bireysel Net Geliri (Aylık)	60
Tablo 47. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Hanehalkı Net Geliri (Aylık)	61
Tablo 48. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Gelir Durumu.....	62
Tablo 49. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların 1. Derece Yakınlarının Eğitim Düzeyi	62
Tablo 50. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Başvuru Döneminde İş Gücü Durumu	63
Tablo 51. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Çalışmasını Teşvik Eden Faktörler.....	64
Tablo 52. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Çocuk Bakımına İlişkin Eğitim Türü ..	65
Tablo 53. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Çocuk Bakım Eğitimini Alma Zamanı ..	65
Tablo 54. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Mali Destek Sona Erdiğinde Aynı Evde Çalışmaya Devam Ettiğine veya Edeceğine İlişkin Durum	66
Tablo 55. Aynı Evde Çalışmaya Devam Eden veya Edecek Olan Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Sigortalı Çalışmaya Devam Etme Durumu	67
Tablo 56. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Bakım Verdiği Çocuk ya da İşvereninde Değişiklik Yaşama Durumu	67
Tablo 57. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Proje Sonrası Çalışma Alanları.....	68
Tablo 58. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Nitelikleri, Ücretleri ve Çalışma Koşulları Hakkındaki Görüşleri	69
Tablo 59. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Proje Hakkındaki Görüşleri	73
Tablo 60. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Projeden Memnuniyet Düzeyleri	74
Tablo 61. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Projenin Faydalarına İlişkin Görüşleri ..	75
Tablo 62. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Proje Çalışanlarına İlişkin Görüşleri ...	76
Tablo 63. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Childminder Modeline İlişkin Görüşleri	76
Tablo 64. Projede Yer Alan Proje Çalışanlarına İlişkin İstatistikler	79
Tablo 65. Proje Yetkililerine Göre Projenin Uygunluk Değerlendirmesi	81
Tablo 66. Proje Yetkililerine Göre Projenin Tutarlılık Değerlendirmesi	82
Tablo 67. Proje Yetkililerine Göre Projenin Etkililik Değerlendirmesi	83
Tablo 68. Proje Yetkililerine Göre Projenin Verimlilik Değerlendirmesi	87

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 69. Proje Yöneticisi/Yürütücüsü/Uzmanlara Göre Projenin Etki Değerlendirmesi.....	88
Tablo 70. Projeye Başvuran Annelerin Projeye Başvuru Döneminde İş Gücü Durumu	89
Tablo 71. Proje Başvurusu Öncesi Bakıcının Sigortalılık Durumu.....	90
Tablo 72. Projeye Başvuran Annelerin Projenin Faydalarına İlişkin Görüşleri.....	91
Tablo 73. Projeden Faydalanan Annelerin Bakıcı İstihdamı ve Bakıcı Sigortasına İlişkin Görüşleri.....	92
Tablo 74. Projeden Faydalanan Annelerin Eğitimli Bakıcı İstihdamı ve Bakıcı Sigortasına İlişkin Görüşleri.....	93
Tablo 75. Projeden Faydalanan Annelerin ve Eğitimli Bakıcıların Proje Hakkındaki Görüşleri	94
Tablo 76. Projeye Başvuran Annelerin İşgücüne Katılımını Teşvik Eden Politikalara İlişkin Görüşleri.....	95
Tablo 77. Projeye Başvuran Annelerin Eğitimli Bakıcının Niteliği, Ücreti ve Çalışma Koşulları Hakkındaki Görüşlerinin Analiz Sonuçları	97
Tablo 78. Projeden Faydalanan Annelerin Başvuru Döneminde İş Gücü Durumu ile Projeden Duyulan Memnuniyet Düzeyinin Analizi	98
Tablo 79. Projeden Faydalanan Annelerin Projeye Başvurduğu Dönemde Çocuğuna Bakan Kişi ile Projeden Duyulan Memnuniyet Düzeyinin Analizi	99
Tablo 80. Projeden Faydalanan Annelerin Eğitimli Bakıcı Algıları	100
Tablo 81. Projeden Faydalanan Annelerin Proje Memnuniyeti ile Proje Çalışanlarına İlişkin Görüşleri Arasındaki İlişkinin Analizi	102
Tablo 82. Projeye Faydalanan Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Projenin Geneli Hakkındaki Memnuniyetin Karşılaştırılması	103
Tablo 83. Projeden Faydalanan Annelerin Proje Memnuniyeti ile Proje Hakkındaki Görüşleri Arasındaki İlişkinin Analizi	104
Tablo 84. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıya Sahip Olma Olasılığına Etkisi.....	105
Tablo 85. Eğitimli Bakıcı İstihdamına Etki Eden Faktörler ve Üçlü Farkların Farkı Analizi (DiDiD Modeli Sonuçları)	106
Tablo 86. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcının Niteliğine Göre Projenin Geneli Hakkındaki Memnuniyetin Karşılaştırılması	108
Tablo 87. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Proje Memnuniyeti ile Proje Çalışanlarına İlişkin Görüşleri Arasındaki İlişkinin Analizi.....	109
Tablo 88. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Proje Memnuniyeti ile Proje Hakkındaki Görüşleri Arasındaki İlişkinin Analizi	110
Tablo 89. Projeden Faydalanan Bakıcıların Eğitim Düzeylerine Göre Proje Memnuniyet Puanlarının Karşılaştırılması	111
Tablo 90. Projeden Faydalanan Annelerin Proje Öncesi ve Mali Destek Bittiğindeki İstihdam Durumu.....	113
Tablo 91. Projeden Faydalanan Annelerin Proje Öncesi İstihdamı ile Mali Destek Almamış Olması Halindeki İstihdam Durumu	114
Tablo 92. Projeden Faydalanan Annelerin Proje Boyunca 10 Aylık Toplam Brüt Ücreti....	115
Tablo 93. Proje Öncesi Sigortalı Çalışan Fakat Proje Olmasaydı Çalışmayı Bırakacak Olan Annelerin 10 Aylık Brüt Ücreti.....	117
Tablo 94. Projenin Annelerin Gelirleri Üzerinden Doğrudan Ekonomik Etkisi (TL).....	118

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 95. Projenin Faydalanan Eğitimi Bakıcıların Proje Öncesi ve Mali Destek Bittiğindeki İstihdam Durumu.....	119
Tablo 96. Proje Öncesi Sigortalı Çalışmayan Eğitimi Çocuk Bakıcıların 15 Yıllık Toplam Brüt Ücreti.....	119
Tablo 97. Proje Öncesi Sigortalı Çalışmayan Eğitimi Çocuk Bakıcıların 9 Aylık Brüt Ücreti	120
Tablo 98. Projenin Eğitimi Çocuk Bakıcılarının Gelirleri Üzerinden Doğrudan Ekonomik Etkisi (TL).....	121
Tablo 99. Projenin Kaldıraç Oranı	122

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

ŞEKİLLER

Şekil 1. Cinsiyetlerin İş gücüne ve İstihdama Katılma Oranları.....	2
Şekil 2. TR Bölgesinde Proje Uygulama İllerinde Cinsiyetlerin İstihdam ve İşsizlik Oranları (15 yaş +).....	9
Şekil 3. Türkiye Genelinde Ev Hizmetlerinde Çalışan Kadın ve Erkek Sayısı	15
Şekil 4. Projeye Başvuran Anne ve Bakıcılar (21 Mayıs 2025)	19
Şekil 5. Projeden Faydalanan Annelerin Gruplandırılması	113
Şekil 6. Projeden Faydalanan Annelerin 10 Yıllık Toplam Brüt Ücreti	115
Şekil 7. Proje Öncesi Sigortalı Çalışmayan Annelerin Doğrudan Ekonomik Etkisi	116
Şekil 8. Proje Öncesi Sigortalı Çalışan Fakat Proje Olmasaydı Çalışmayı Bırakacak Annelerin 10 Yıllık Brüt Ücreti.....	116
Şekil 9. Proje Öncesi Sigortalı Çalışan Fakat Proje Olmasaydı Çalışmayı Bırakacak Olan Annelerin Doğrudan Ekonomik Etkisi	117
Şekil 10. Proje Öncesi Sigortalı Çalışmayan Eğitimli Çocuk Bakıcıların Doğrudan Ekonomik Etkisi.....	120

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

Bakıcı: Eğitimi çocuk bakıcısı

Childminder Alternatif Bakım Modeli: Mesleği çocuk bakıcılığı olan bir kişinin, resmi makamlar tarafından onaylanmış olarak denetime açık bir şekilde kendi evinde birden fazla çocuğa bakım hizmeti sağlamasıdır. Türkçe karşılığı henüz bulunmamakla birlikte ulusal ve uluslararası literatür tarandığında “ev kreşi, childminder, mahalle teyzesi, gündüz annesi, nitelikli çocuk bakıcısı, gündüz bakım evi, çocuk bakım evi vb.” tanımlamalar kullanılmaktadır.

ÇSGB: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

EDU-CARE II: Eğitimi Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi II

FA: Projeden Faydalanan Anneler

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

MYK: Mesleki Yeterlilik Kurumu

NFA: Projeden Faydalanmayan Anneler

OECD: Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Örgütü

OECD-DAC: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü Kalkınma Yardımları Komitesi (Development Assistance Committee - DAC)

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

SKA: Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

TCMB: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Toplumların ekonomik ve sosyal kalkınmasının sürdürülebilirliğini sağlamak açısından, iş gücü piyasasında cinsiyetler arası eşitliğin tesis edilmesi ve kadınların istihdama etkin biçimde dâhil edilmesi, sosyal politikaların öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır. Kadın istihdamının artırılması, yalnızca ekonomik büyümeye katkı sunmaz aynı zamanda sosyal adaletin güçlendirilmesine de hizmet eder. Bu çerçevede hazırlanan “Eğitilmiş Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi II (EDU-CARE II)”, kadınların iş gücüne katılımını arttırmayı ve kayıtlı istihdamını desteklemeyi amaçlamaktadır. Proje ile küçük çocuğu olan ve çocuk bakım sorumlulukları nedeniyle istihdamdan uzaklaşma riskiyle karşı karşıya kalan/işe başlamak isteyip başlayamayan/işe dönemeyen annelere eğitimli bakıcı desteği sağlanarak hem eğitimli bakıcıların kayıtlı istihdama katılmalarının hem de annelerin istihdamda kalmalarının desteklenmesi hedeflenmektedir. Proje sürecine ilişkin genel bilgiler şu şekilde özetlenmiştir:

- Eğitimli Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi'nin ikinci fazı olan EDU-CARE II, Avrupa Birliği (%85) ve Türkiye Cumhuriyeti (%15) tarafından ortaklaşa finanse edilmekte ve Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından yürütülmektedir. 01 Aralık 2023 tarihinde hayata geçirilmiştir. Proje süresi 20 aydır. 15.295.329,60 Avro bütçeli proje Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde uygulanmaktadır.
- Projenin Mali Destek Bileşeni ve Araştırma Bileşeni olmak üzere iki ana bileşeni bulunmaktadır. Mali Destek Bileşeni kapsamında 12 ay boyunca aylık ortalama 7000 kadının (3.500 anne ve 3.500 bakıcı) kayıtlı istihdamı amaçlanmıştır. Temmuz 2024 dönemi itibarıyla destek miktarı aylık 325 avro ile başlamıştır. Yarı zamanlı çalışan toplamda 200 anne için bu tutar aylık 162,5 avro olarak verilmiştir. Annenin tek ebeveyn olması ya da özel gereksinimli çocuğu olması durumunda ise hibe 50 avro artırımlı olarak ödenmiştir.
- Aralık 2024 hibe destek ödeme ayı itibarıyla hibe tutarı arttırılmıştır. Bu kapsamda, tam zamanlı çalışan annelere aylık 510 avro, yarı zamanlı çalışan annelere aylık 255 avro ödenmektedir. Ayrıca tek ebeveyn olan veya özel gereksinimli çocuğu olan anneler için hibe tutarı 50 avro artırımlı olarak ödenmeye devam edilmektedir. Öte yandan, Haziran 2025 itibarıyla mali destek süresi 2 ay uzatılarak 14 aya çıkartılmıştır. Söz konusu

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

destek, 4/a sigortalısı olarak çalışan ve çocuk 0-36 aylık çocuğuna bakım için eğitimli bakıcı istihdam eden annelere verilmektedir.

- Proje kapsamında 03 Haziran 2024 tarihinde ön kayıt başvuruları alınmaya başlanmış ve 03 Temmuz 2024 tarihinde kesin kayıtlar yapılmaya başlanmıştır. 30 Eylül 2025 tarihi itibarıyla toplam faydalanıcı sayısı 3079 kişi olmuştur. Bu kapsamda, faydalanıcılara toplamda 10.739.122,50 avro mali destek ödemesi yapılmıştır. Anneler tarafından istihdam edilen 3685 eğitimli çocuk bakıcısı proje kapsamında sigortalı çalışarak projeden faydalanmıştır.
- Projenin Araştırma Bileşeni kapsamında, etki analizi çalışması ve childminder çocuk bakım modeline yönelik kapsamlı çalışmaları içeren bir Strateji Belgesi hazırlanmıştır.

EDU-CARE II Projesi, sahip olduğu bütçe büyüklüğü ve uygulandığı coğrafi bölgeler dikkate alındığında, Türkiye’de bakım sektörü içinde kayıt dışılığın azaltılması ve kadınların istihdamda sürekliliğinin sağlanmasına yönelik yürütölen çalışmalar arasında özgün bir konuma sahiptir. Bu tespitin üç temel açıklaması vardır:

- Kadınların iş gücü piyasasında daha uzun süre kalabilmeleri, yalnızca bakım hizmetlerine erişimle değil aynı zamanda ekonomik ve finansal desteklerin varlığıyla da doğrudan ilişkilidir.
- Kadınların iş gücü piyasasında kalıcılığının sağlanması, yalnızca istihdama dâhil olmalarıyla sınırlı kalmayıp, sahip oldukları vasıfların korunması ve iş-aile-yaşam dengesini destekleyici politika araçlarının uygulanmasıyla doğrudan ilişkilidir.
- Kadınların istihdamda kalması yalnızca bireysel ekonomik çıkarlarıyla sınırlı bir konu olmayıp, aynı zamanda toplumun genel refah düzeyi açısından da önem arz etmektedir.

Nitekim EDU-CARE II Projesi; Türkiye’de bakım hizmetlerinin iyileştirilmesi ve kayıtlı kadın istihdamının artırılması ve sosyal adaletin inşasının sağlanması açısından önemli bir referans kaynağı olabilmektedir.

ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

Araştırmanın metodolojisi; araştırmanın gerçekleştirileceği araştırma modeli, evren/örneklem, veri toplama araçları ve süreci, etki değerlendirme kriterleri, verilerin işlenmesi ve çözümlenmesi ve araştırma soruları kısımlarından oluşmaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Araştırma Modeli

Bu araştırmada, “Eğitimi Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi II (EDU-CARE II)” kapsamında projenin sosyal etki düzeylerinin kapsamlı biçimde analiz edilmesi hedeflenmiştir. Araştırmanın yöntemi olarak, nicel araştırma desenlerinden tarama modeli tercih edilmiştir.

Hedef Gruplar

Araştırmanın; i. Projenin Çalışan Anne Desteği’nden en az 2 ay yararlanan veya yararlanmış faydalanıcı anneler, ii. Projeden faydalanmayan anneler (ön kayıt yapıp kesin kayda gelmemiş/kayıt süresi geçmiş ya da faydalanıcı annelerle aynı özelliklerdeki ön kayıt yapmayan anneler), iii. Çalışan Anne Desteğinden faydalanan annelerin istihdam ettikleri eğitimli çocuk bakıcıları ve iv. Proje yürütümünde görev alan proje yetkilileri olmak üzere olmak üzere dört hedef grubu bulunmaktadır.

Aynı zamanda projeye başvuran anneler genel başlığında birinci ve ikinci hedef gruplar analizlerde birleştirilerek karşılaştırılmalı sunulmuştur. Böylece birinci hedef grupta yer alan proje kapsamında mali destekten en az iki ay süreyle faydalanan anneler bu araştırmada projeye başvuran annelerin deney grubu olarak ele alınmıştır. İkinci hedef grupta yer alan anneler ise projeye başvuran annelerin kontrol grubunu oluşturmuştur.

Evren ve Örneklem

EDU-CARE-II Projesi kapsamında çalışan anne desteği için başvuran toplam kadın sayısı 21 Mayıs 2025 tarihi itibarıyla 18.242 idi. Bu başvuruların illere göre dağılımı; Ankara’da 3.476, İstanbul’da 11.675 ve İzmir’de 3.091 olmuştur. Mali destekten faydalanan kadın sayısı ise toplamda 2.638 olup bu sayının 584’ü Ankara, 1.578’i İstanbul ve 476’sı İzmir’deydi. Araştırmanın evren ve örneklem büyüklüklerine ilişkin ayrıntılı ilgiler Tablo 1’de detaylıca sunulmuştur. Çalışmanın örneklem belirleme sürecinde, birinci ve ikinci hedef gruplar için en az örneklem büyüklükleri %95 güven düzeyi ve %5 hata payı esas alınarak hesaplanmıştır. Buna göre birinci hedef grupta; projeden faydalanan annelerden en az 336’sı deney grubunu, ikinci hedef grupta; projeden faydalanmayan annelerden ise en az 379’u kontrol grubunu oluşturmaktadır. Üçüncü hedef grup kapsamında, projeden faydalanan annelerin istihdam ettiği toplam 2.638 eğitimli bakıcı arasından, en az 336 bakıcıdan veri toplanması uygun görülmüştür.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Araştırmalarda örneklem büyüklüğü, hedef kitleyi temsil edebilecek asgari katılımcı sayısını ifade etmektedir. Bununla birlikte, veri toplama sürecinde katılımcıların yanıtlama hataları, anketör kaynaklı hatalar ve diğer olası sapmaların etkisini en aza indirmek amacıyla, istatistiksel olarak hesaplanan minimum örneklem büyüklüğünün üzerinde katılımcıya ulaşılması bilimsel açıdan önem taşımaktadır. Bu yaklaşım, elde edilen verilerin güvenilirliğini ve geçerliliğini artırmakta, aynı zamanda örneklemin evreni temsil etme gücünü pekiştirmektedir.

Bu çerçevede, araştırma kapsamında projeden faydalanan anneler ve bu annelerin istihdam ettiği eğitimli bakıcılardan toplam 379 katılımcıya ulaşılmıştır. Böylece, belirlenen örneklem büyüklüğünün ötesine geçilerek veri kayıpları ve hataların etkisi azaltılmış, araştırma bulgularının sağlamlığı ve genellenebilirliği güçlendirilmiştir.

Veri Toplama Araçları ve Süreci

Araştırmada, katılımcıların görüşlerini belirlemek amacıyla tarama modeli kullanılmış; veri toplama aracı olarak anketten yararlanılmıştır. Saha uygulamasında, zaman kısıtı nedeniyle anketler, anketörler tarafından telefon görüşmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya başlamadan önce, sahada görev alacak anketörlere çevrim içi bir platform üzerinden araştırma ekibi tarafından dört (4) detaylı eğitim verilmiştir. SGK proje ekibinden kıdemli bir Sosyal Güvenlik Uzmanı da ilk eğitimde yer almış ve tüm eğitimler katılımcıların onayı alınarak kayıt altına alınmıştır. Eğitimlerde öncelikli olarak, anketörlere araştırmanın amacı, olası yararları ve uygulama usulleri aktarılmıştır. Daha sonra Google Forms ortamında hazırlanan soru formları anketörlere tanıtılmış ve sorularda anlaşılmayan kısımlar var ise açıklanmıştır. Aynı zamanda sahada karşılaşılabilecek sorunlara dair bilgilendirme yapılmış ve anketörlerin bu sorunlara yönelik başa çıkma stratejileri ile üreteceği çözümler üzerinden önerilerde bulunulmuştur.

İlk üç grupta yer alan kadınlara öncelikli olarak SGK proje ekibi tarafından projenin akademik bileşeni kapsamında gerçekleştirilecek etki analizi saha araştırması faaliyeti için e-posta gönderilerek araştırma hakkında bilgi verilmiştir. Bu aşamada örnekleme seçilen kadınların projenin başında 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) uyarınca açık rıza metni ile onayları alınmış ve kendileri ile saha araştırması kapsamında uygulanacak anketler randevu alınarak gerçekleştirilmiştir. Randevu vermeyen, randevu verdiği halde görüşme sırasında anketi cevaplamayı reddeden veya anketi cevaplamaya başlayıp tamamlamadan vazgeçen kadınlar yerine ikameye gidilmiştir. İkame için seçilecek kişiler Ankara, İstanbul ve

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İzmir illerinde ilçe bazlı ikametgâh özelliklerine dikkat edilmek suretiyle aynı örneklem kriterlerine göre evrenden çekilmiştir. Tüm veriler 26 Mayıs 2025-27 Haziran 2025 tarihleri arasında toplam bir aylık zaman diliminde emek yoğun bir planlama ile toplanmıştır.

Etki Değerlendirme Kriterleri (OECD-DAC Değerlendirme Kriterleri)

Gelecek dönemde uygulanacak politika ve programlara yol gösterici olması amacıyla hazırlanan bu etki analizi raporu; Eğitilmiş Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi II'nin hedeflenen amaçlara ulaşma düzeyi ve etkileri, OECD Development Assistance Committee (DAC) Network on Development Evaluation tarafından yayınlanan standartlaştırılmış altı değerlendirme kriterine (uygunluk, tutarlılık, verimlilik, etkililik, sürdürülebilirlik ve etki) göre ele alınmıştır. Buna göre:

- **Uygunluk** (relevance) kriteri kapsamında, projede sunulan mali desteğin, hedef kitlenin iki ana grup olan mali destekten faydalanan anneler ile sigortalı olarak istihdam edilen eğitilmiş bakıcıların ihtiyaçlarına ne derecede yanıt verebildiği ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca, söz konusu hedef kitle ile proje yöneticileri/yürütücülerin projeye ilişkin memnuniyet düzeyleri de değerlendirilmiştir.
- **Tutarlılık** (coherence) kriteri kapsamında, projenin, SGK'nın kayıt dışı istihdamla mücadele kapsamındaki diğer müdahalelerini, ulusal düzeyde diğer kurum ve kuruluşlar tarafından esas olarak kadın istihdamının artırılması, kadınların insana yakışır işlere erişiminin desteklenmesi ve kadınların güçlendirilmesi gibi alanlara yönelik diğer politika müdahalelerini ne ölçüde desteklediği ile küresel düzeyde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA)'na ulaşmadaki tutarlılığı tespit edilmek istenmiştir.
- **Verimlilik** (efficiency) kriteri kapsamında proje kaynaklarının kayıtlı kadın istihdamının artırılması açısından ekonomik kullanılıp kullanılmadığı (ekonomik verimlilik) hususu incelenmiştir.
- **Etkililik** (effectiveness) kriteri kapsamında, projede hedeflenen çıktı ve sonuçlara ne oranda ulaşıldığı ve **sürdürülebilir** (sustainability) faydalar ortaya konulup konulmadığı ele alınmıştır.
- **Etki** (impact) kriteri kapsamında, projenin nihai önemi ve potansiyel dönüştürücü etkileri, başka bir ifadeyle ne tür bir farklılık yarattığı açıklanmıştır. Bu anlamda, projenin uzun vadeli ve daha geniş kapsamlı etkileri (insan hakları, insana yakışır iş, iş-

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

yaşam dengesi, toplumsal refah ve sosyal normlardaki bütünsel ve kalıcı değişiklikler üzerindeki etkileri) vurgulanmıştır.

Verilerin İşlenmesi ve Çözümlemesi

Araştırma bulgularının değerlendirilmesinde, uluslararası geçerliliğe sahip bir çerçeve sunan OECD Kalkınma Yardımları Komitesi'nin (Development Assistance Committee- DAC) Kalkınma Değerlendirme Ağı (Network on Development Evaluation) tarafından önerilen standart değerlendirme kriterleri esas alınmıştır. Bu doğrultuda, nicel verilerin analizinde çeşitli istatistiksel yöntem ve testlerden yararlanılmıştır. Öncelikle, anket verilerinin temel dağılımlarını görmek ve genel eğilimleri ortaya koymak amacıyla sıklık (frekans) ve yüzde dağılımları hesaplanmıştır. Gruplar arasındaki ilişkilerin karşılaştırmalı olarak analiz edilebilmesi için çapraz tablolar oluşturulmuştur.

İki bağımsız grup arasındaki ortalama farklarının anlamlılığını incelemek için normal dağılım varsayımının sağlanmadığı durumlarda Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Normal dağılım varsayımı sağlanmadığı için üç veya daha fazla grubun karşılaştırılması gereken analizlerde ise Kruskal Wallis H testi tercih edilmiştir. Buna ek olarak veriler normal dağılmadığı için değişkenler arasındaki ilişkileri ortaya koymak amacıyla Ki-kare bağımsızlık testi ve Spearman korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki nedensel ilişkileri ve etki düzeylerini belirlemek için lojistik regresyon ve doğrusal regresyon analizleri kullanılmıştır. Müdahale öncesi ve sonrası gruplar arasındaki farkların değerlendirilmesinde ise farkların farkı (difference-in-differences) yöntemi uygulanmıştır.

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin istatistiksel analizi, "SPSS 20.0" (Statistical Package for the Social Sciences 20.0) ve STATA 19 MP istatistiksel paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Ham veriler işlenerek tablolar halinde gösterilmiş ve bazı tablolarda yer alan "Kayıp Veri" ibaresi ise yanıtlanmayan soru sayısını ifade etmiştir.

Araştırma Soruları

EDU-CARE-II Projesi'nin için temel araştırma sorusu raporun giriş kısmında da belirtildiği üzere "EDU-CARE II Projesi'nin kadınların iş gücü piyasasında kalıcılığı, kayıtlı istihdamda yer almaları ve kaliteli çocuk bakım hizmetlerinin yaygınlaşması üzerindeki etkileri nelerdir?" şeklinde formüle edilmiştir. Ancak temel araştırma sorusunun yanıtına ulaşabilmek için aşağıda

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

yer alan alt araştırma sorularını karşılayan analizlere ihtiyaç vardır. Bu bağlamda EDU-CARE-II Projesi'nin alt araştırma soruları şu şekilde detaylandırılmıştır:

- EDU-CARE-II Projesi'nin, mali destekten faydalanan kadınların iş gücü piyasasında kalma durumu ve istihdam sürekliliği üzerinde etkisi nedir?
- EDU-CARE-II Projesi'nin, kayıtlı kadın istihdamının artması üzerinde etkisi nedir?
- EDU-CARE-II Projesi'nin, kayıt dışı istihdam eğiliminin yüksek olduğu bakım sektöründe sigortalı çalışma eğilimine etkisi nedir?
- EDU-CARE-II Projesi'nin, erken çocukluk döneminde kaliteli bakım hizmeti sunumu üzerindeki etkisi nedir?

ARAŞTIRMADAN ELDE EDİLEN BULGULAR

Araştırmadan elde edilen öne çıkan bulgular hedef kitleler dikkate alınarak özetlenmiştir.

Projeye Başvuran Annelere İlişkin Bulgular

Bulgular, projenin özellikle kayıtlı çalışan kadınlara ulaşmakta etkili olduğunu, mali desteklerin bakım hizmetlerinde süreklilik için kritik rol oynadığını ve childminder modelinin toplumda henüz kabul görmediğini göstermektedir.

- Proje öncesinde; projeden faydalanan annelerin %83,1'i sigortalı çalışırken, faydalanmayanlarda bu oran %63,3'tür. Projeden faydalanan anneler arasında projeye başvuru yapmak için sigortalı iş aramaya başlayanlar olduğu gözlenmiştir. Projeden faydalanmayan annelerde iş gücüne katılmayanların oranı daha yüksektir. Proje, sigortalı ve aktif iş yaşamında olan annelere daha fazla ulaşmıştır.
- Proje öncesinde; çocuk bakımında, projeden faydalanan anneler aile büyüklerinden (%29) ve bakıcılardan (%39,3) destek alırken, faydalanmayanlarda çocuk bakımını kendi üstlenme oranı daha yüksektir (%38,8). Ayrıca, faydalanmayan annelerde aile desteği (%40,9) de yüksektir. Projeden faydalanan anneler arasında eğitimli bakıcı kullanımı (%21,1) ve eğitimsiz bakıcı kullanımı (%18,2) belirgindir; faydalanmayanlarda bu oranlar çok düşüktür.
- Proje öncesinde bakıcının sigortalı olarak çalıştırılması her iki grupta da nerdeyse yarı yarıyadır (%50,3 ve %52,2). Bu da kayıt dışı çalışmanın evde çocuk bakımı sektöründe yaygın olduğunu göstermektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Proje­den fay­da­la­nan an­ne­lerin yak­laşık %60'ı, mali destek sona er­di­ğin­de eğit­im­li bakı­cı istih­damı­nı sür­dü­re­bi­le­ce­ğini ifade et­mek­te­dir. An­cak, mali destek sür­dü­ğü tak­dir­de bu oran %92,6'ya çı­k­mak­ta­dır. Eğit­im­li bakı­cı istih­damı­nı sür­dü­re­me­le­ri­nin en büyük ne­deni olar­ak bakı­cı mali­ye­ti­nin kar­şı­lan­ma­ması olar­ak ifade edil­miş­tir (%69,2). Deste­ğin ke­sil­me­si­yle, bir­çok an­ne ço­cu­ğ­u­nu kreş ya da anaokuluna gön­der­me­ye yön­el­mek­te­dir. Destek ol­ma­dan da bakı­cı istih­damı­nı sür­dü­re­bi­le­ce­ğini bel­ir­ten­le­rin oranı %58,6'dır; an­cak eğit­im­li bakı­cı­ya ulaş­a­bi­len­le­rin oranı daha düş­ük (%46,2) kal­mak­ta­dır. Mali destek ol­ma­dan bakı­cı­ya sigorta yap­tır­a­bi­len­le­rin oranı ise %32,5'e düş­me­k­te­dir.
- Mali deste­ğin ol­ma­ması, an­ne­lerin ço­cuk bakı­mı yük­ü­nü artı­r­mak­ta ve an­ne­lerin bakı­m görevi­ni daha fazla üst­len­me­le­ri­ne ne­den ol­mak­ta­dır. Aynı za­man­da, eğit­im­siz bakı­cı ve kreş gibi al­ter­na­ti­flere yön­el­im de art­mak­ta­dır.
- Proje­den fay­da­la­nan an­ne­ler, eğit­im­li bakı­cı­ların kalite­li hizmet sun­du­ğ­u, ço­cuk­ların geliş­i­mine daha fazla katkı sağ­la­dı­ğ­ı ve bu hizmete daha yüksek ücret öden­me­si­nin hak edil­di­ğ­i gö­rüş­ü­nü fay­da­lan­ma­yan­lara göre daha yüksek oran­da benim­se­miş­tir. Her iki grup da sigortalı çalı­ş­ma­nın önemi ve sigortasız istih­damın riskleri konus­un­da yüksek farkın­da­lı­ğ­a sa­hi­ptir.
- Her iki grupta da kadın­ların iş gücüne katılı­mı­nı destek­le­yen sosyal politikalar­a yüksek destek vardır. Proje­den fay­da­la­nan an­ne­ler, devlet­in mali destek sağ­la­ma­sı­nı, analık izni­nin uzatıl­ma­sı­nı ve eğit­im­li bakı­cı sisteminin yaygın­laş­tırıl­ma­sı­nı en öncelikli politikalar olar­ak gö­r­mek­te­dir. Ücretsiz izin ve babalık izni ise gö­re­celi olar­ak daha az destek­len­mek­te­dir.
- Proje­den fay­da­la­nan an­ne­ler, projenin kayıtlı istih­damı teş­vik etti­ğ­i­ni ve ço­cuk bakı­m hizmet­le­ri­nin kalitesini artırdı­ğ­ı­nı bel­ir­miş­tir. Proje­ye yön­el­ik genel mem­nu­ni­yet ve sür­dü­r­ü­le­bi­lir­lik talebi yüksektir. Katılımcıların büyük kısmı, projenin devamını istemekte ve proje çalı­ş­an­ları­ndan da yüksek mem­nu­ni­yet bildirmektedir.
- Her iki grupta da childminder modeline yön­el­ik ilgi ve destek düş­üktür. Ortalama puanlar; 5 üzerinden 2,5'in altında kalmış­tır. Özellikle fay­da­lan­ma­yan an­ne­ler model hakkında daha olumsuz gö­rüş bildirmektedir. Childminder modelini tercih eden­le­r­de, ço­cuk sayı­sı­nın azlığı, bireysel ilgi, devlet denetimi, kamera ile izleme ve uygun fiziki koşullar önemli motivasyonlardır. Ekonomik erişilebilirlik ise ikinci plandadır. Güvenlik, şeffaflık ve nitelikli bakı­m ortamı en öncelikli beklentilerdir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bu bağlamda, proje, kayıtlı kadın istihdamını ve kaliteli çocuk bakımına erişimi artırmakta, çocuk bakım hizmetlerinde memnuniyeti yükseltmektedir. Ancak, childminder modeli gibi yeni modellerin kabulü için güvenlik, denetim ve kalite standartlarının geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Ayrıca, mali destekler olmadan nitelikli bakım hizmetinin sürdürülebilirliği sınırlı kalmaktadır; bu nedenle, sosyal desteklerin devamı ve kapsayıcılığın güçlendirilmesi önem taşımaktadır.

Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcılara İlişkin Bulgular

- Proje öncesinde, projeden faydalanan eğitimli bakıcılar arasında, sigortalı çalışanların oranı %28,2, sigortasız çalışanların oranı ise %17,7'dir. Proje ile birlikte, iş gücüne katılımda en yüksek oran çalışmayan ve iş arayan bakıcılarda (%32,5) görülmektedir. Eğitimli bakıcılar; çocuk bakıcılığı dışında temizlik, ev hizmetleri, mutfak, tekstil, satış, çağrı merkezi ve fabrika işçiliği gibi çeşitli sektörlerde de deneyim sahibidir.
- İstihdama katılımda en güçlü motivasyon "aile bütçesine katkı sağlamak" (%47,8) olarak öne çıkarken, sosyal güvence (%15,8) ve ekonomik özgürlük (%13,5) de önemli nedenler arasında yer almaktadır. İş tecrübesi kazanmak ve sosyal çevre edinmek ise daha düşük oranda teşvik edici faktörlerdir.
- Projeden faydalanan bakıcıların %53,3'ü MEB onaylı, %25,3'ü üniversite onaylı sertifikaya sahiptir. Lise ve üniversite mezuniyetine sahip olanlar ve MYK onaylı sertifika alanlar daha düşük oranlardadır. Ayrıca, bakıcıların %55,1'i çocuk bakım eğitimini proje süresince, %30,9'u ise proje öncesi dönemde almıştır. Bu, projenin eğitim teşvikinde önemli bir rol oynadığını göstermektedir.
- Mali destek sona erdiğinde bile eğitimli bakıcıların %74,4'ü aynı evde çalışmaya devam edeceğini bildirmiştir. Bu kararda, aile ve çocukla kurulan olumlu ilişkiler, sigorta ve düzenli gelir, çalışma koşullarının uygunluğu ve güven duygusu belirleyici olmaktadır. Sigortalı çalışmaya devam edeceklerin oranı ise %96,5 gibi çok yüksek bir düzeye ulaşmıştır.
- Çocuk bakımında işveren veya bakım verilen çocuk değişikliği oranı çok düşüktür (%2,9). Değişikliğe yol açan nedenler arasında çocuğun eğitim hayatına başlaması, aile tercihi veya kişisel nedenler yer almaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Proje­den faydalanan eğitimi­li bakıcı­ların %75,2’si proje sonras­ı da çocuk bakım alan­ında çalışmaya devam etmeyi düşünmektedir. Diğer bakım sektörleri ve bunun dışındaki sektörler, tercih edilen alanlar arasında oldukça düşük oranda kalmaktadır.
- Eğitimi­li bakıcı­ların %65,5’i, eğitimi­li olmaları nedeniyle ortalamanın üzerinde ücret talep etmenin hakları olduğunu düşünmektedir. Yine de ücret beklentileri; mesleğin zorluğu ve ekonomik koşullara bağlı olarak değişmektedir. Mesleki deneyim ve güven ilişkisi, ücretlendirmede belirleyici unsurlardan biridir. Birçok bakıcı, sosyal güvence ve sigortalı çalışmayı, ücretin önünde tutmaktadır.
- Eğitimi­li bakıcı­ların %83,6’sı aldıkları eğitimin iş bulma şansını artırdığını belirtmiştir. Sertifika ve eğitim, aileler için bir güven unsuru olarak görülmekte, deneyimle birleştiğinde iş bulma olasılığını daha da yükseltmektedir.
- Bakıcı­ların %79,9’u proje sayesinde sundukları bakım hizmetinin niteliğinin arttığını ifade etmiştir. Kişisel ve mesleki gelişim, özgüven ve sorumluluk bilinci üzerinde de projenin belirgin bir etkisi olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, sosyal güvenceye verilen önem çok yüksektir; %99,2’si sigortalı çalışmayı gerekli ve olumlu bulmaktadır.
- Eğitimi­li bakıcı­ların büyük çoğunluğu proje sürecinden ve bilgilendirmeden memnundur; genel memnuniyet puanı 8,93’tür ve katılımcı­ların %67,3’ü projeden “çok memnun” olduğunu belirtmiştir. Eğitimi­li bakıcı­ların neredeyse tamamından projenin sürdürülebilirliğine dair talep gelmiştir.
- Childminder modeline yaklaşımda ise bakıcı­ların %68’i modeli tercih edebileceğini ifade ederken, %27’si modele olumsuz bakmaktadır. Bu modelin benimsenmesinde ev ve ortam koşulları, güvenlik, devlet desteği, makul çocuk sayısı, sosyal güvence ve profesyonellik gibi unsurlar öne çıkmaktadır. Yanıtlar, childminder modelinin gelişmesi için fiziki ve yasal standartlar ile denetimin artırılmasına ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Bu bağlamda proje, eğitimi­li bakıcı­ların nitelikli, güvenli ve sürdürülebilir istihdamını güçlendirmiş; sosyal sigorta bilincini artırmış, mesleki gelişim ve memnuniyet düzeyini yükseltmiştir. Childminder modeli ise potansiyel taşımakla birlikte, sektörün beklenti ve standartlarına uygun düzenlemelerle desteklenmeye ihtiyaç duymaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Proje Yetkililerine İlişkin Bulgular

Elde edilen bulgular, projenin çok boyutlu hedeflerine ulaşmada ve sürdürülebilir dönüşümlere zemin hazırlamada başarılı olduğunu göstermektedir.

- Proje yetkililerinin büyük çoğunluğu tarafından, projenin kendi beklentilerini (%91,5) ve kurumsal hedefleri (%87,2) yüksek düzeyde karşıladığı belirtilmektedir. Ayrıca, projenin özgün ve yenilikçi bir uygulama olduğu vurgulanmaktadır (%89). Vatandaşlara bilgi paylaşımının yeterli olduğu düşünülmektedir (%89,3). Buna karşın, projeye katılım düzeyinin istenilen seviyede olmadığı ve bu konuda daha fazla çabaya ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır (ortalama puan 3,46/5).
- Yetkililerin neredeyse tamamı, benzer projelerin devam ettirilmesi gerektiğini düşünmekte ve projenin sürdürülebilirliğine yüksek oranda destek vermektedir (%97,8 “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum”).
- Proje, kadınların iş gücüne katılımı (ortalama puan 4,78/5) ve istihdama dönüşü (4,70/5) başta olmak üzere, toplumsal ve ekonomik görünürlük, çocuk bakım hizmetlerinin kalitesi, erken çocukluk eğitimi, sosyal güvenlik bilinci ve kayıtlı istihdam gibi çok sayıda alanda yüksek başarı sağlamıştır. Özellikle sosyal güvenlik bilincinin artışı (4,72/5) ve bakım sektöründe kayıtlı çalışmanın yaygınlaşması (4,74/5) gibi yapısal çıktılar öne çıkmaktadır. Bu bulgular, projenin hem doğrudan hem de dolaylı etkilerinin güçlü ve kalıcı olduğunu göstermektedir.
- Projede, eğitilmiş bakıcı istihdamı ve hizmet talebinin yerel düzeyde arttığı gözlemlenmiştir (4,59/5). Proje yetkililerinin büyük çoğunluğu, projeden kişisel ve mesleki olarak olumlu katkı aldığını belirtmiştir (sırasıyla 4,31 ve 4,36 puan). Proje uygulama süreçlerinde ekip içi koordinasyonun güçlü olduğu görülmektedir (4,51/5). Bu değerlendirmeler, projenin hem uygulama kalitesi hem de insan kaynağı gelişimi açısından önemli katkılar sunduğunu göstermektedir.
- Proje; çocuk bakımında kayıtlı istihdamı artırmak, sosyal güvenlik bilincini güçlendirmek ve nitelikli iş gücünü teşvik etmek açısından önemli ve bütüncül bir model sunmuştur. Anneler, bakıcılarını sigortalı olarak istihdam etmeye başlamış ve sektörde kayıt dışı çalışma oranı azalmıştır. Eğitilmiş ve sertifikalı bakıcı istihdamı sayesinde çocuk bakım hizmetlerinin kalitesi yükselmiş, kadınların iş gücüne katılımı ve sektördeki profesyonelleşme ivme kazanmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Projenin kamu kaynakları ve bütçesi büyük ölçüde etkin şekilde yönetilmiştir. Proje yetkilileri, fayda/maliyet dengesinin pozitif olduğunu ve insan kaynağı ile kamu uzmanlığının verimli kullanıldığını ifade etmiştir. Bütçe etkinliği ortalaması diğer başlıklara göre biraz daha düşük çıkmakla birlikte (4,08/5), genel olarak kaynakların iyi yönetildiği belirtilmiştir.
- Proje yetkililerinin genel memnuniyet puanı 0-10 ölçeğinde ortalama 8,46'dır. Katılımcıların yaklaşık %85'i projeye 8 ve üzeri puan vermiştir. Bu dağılım, uygulamanın paydaşlar arasında yüksek oranda olumlu karşılandığını göstermektedir.

SONUÇ

Hedef gruplardan elde edilen tüm bulgular OECD-DAC değerlendirme kriterleri çerçevesinde incelendiğinde EDU-CARE-II Projesi; Türkiye'de kayıtlı kadın istihdamı ve istihdamda cinsiyet eşitliği açısından çok boyutlu ve dönüştürücü bir potansiyele sahiptir. Projenin mevcut çıktıları olumlu olmakla birlikte, etkilerinin sürdürülebilmesi için önerilen politika ve uygulama düzeyinde yapısal iyileştirmelerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Genel olarak, EDU-CARE II Projesinin; kayıtlı kadın istihdamını desteklemede, eğitilmiş çocuk bakıcısı istihdam etmede, sigortalı çalışma bilincini yaygınlaştırmada, çocuk bakım hizmetlerinin kalitesini artırmada, çocukların sosyal gelişimine yönelik olumlu algı bildirmede, genel memnuniyet düzeyinde, proje yürütücülerinin ilgisinde ve proje kapsamındaki faaliyetlerin verimli şekilde sürdürülmesinde, eğitilmiş bakıcıların istihdamı üzerinden ülkeye ekonomik katkı sağlamada ve iş-aile-yaşam dengesini güçlendirmede, kişisel ve mesleki gelişime, paydaşların (hedef grup 1,2,3 ve 4) beklentilerini karşılamada katılımcılarına anlamlı ve pozitif bir etki yarattığı söylenebilir. Nihayetinde EDU-CARE II Projesinin sürdürülebilirliğine yönelik yüksek bir toplumsal talep ve uzlaşma olduğunu ifade etmek ise yanlış olmayacaktır. EDU-CARE II Projesinin etki analizi sonuçları; projenin, tatmin edici sonuçlara sahip verimli, tutarlı etkili, yaygınlaştırılabilir ve sürdürülebilir nitelikte sosyal yenilik ve uygun bir iyi uygulama örneği olma varsayımını güçlendirmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

GİRİŞ

Toplumların ekonomik ve sosyal kalkınmasının sürdürülebilirliğini sağlamak açısından, iş gücü piyasasında cinsiyetler arası eşitliğin tesis edilmesi ve kadınların istihdama etkin biçimde dâhil edilmesi, sosyal politikaların öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır. Kadın istihdamının artırılması, ekonomik büyümeye katkı sunmakla kalmayıp aynı zamanda sosyal adaletin güçlendirilmesine de hizmet etmektedir. Bu hedeflere ulaşılabilmesi, kadınların iş gücü piyasasına katılımını engelleyen yapısal ve kültürel faktörlerin ortadan kaldırılması ile iş-aile-yaşam dengesini destekleyen politikaların hayata geçirilmesine bağlıdır (Parlak, 2016: 7). Türkiye özelinde değerlendirildiğinde, çocuk bakım hizmetlerinin yetersizliği ve kayıt dışı istihdam oranlarının yüksekliği, kadınların istihdamda kalıcılığını ve kayıtlı iş gücü içerisinde yer almalarını olumsuz etkilemektedir.

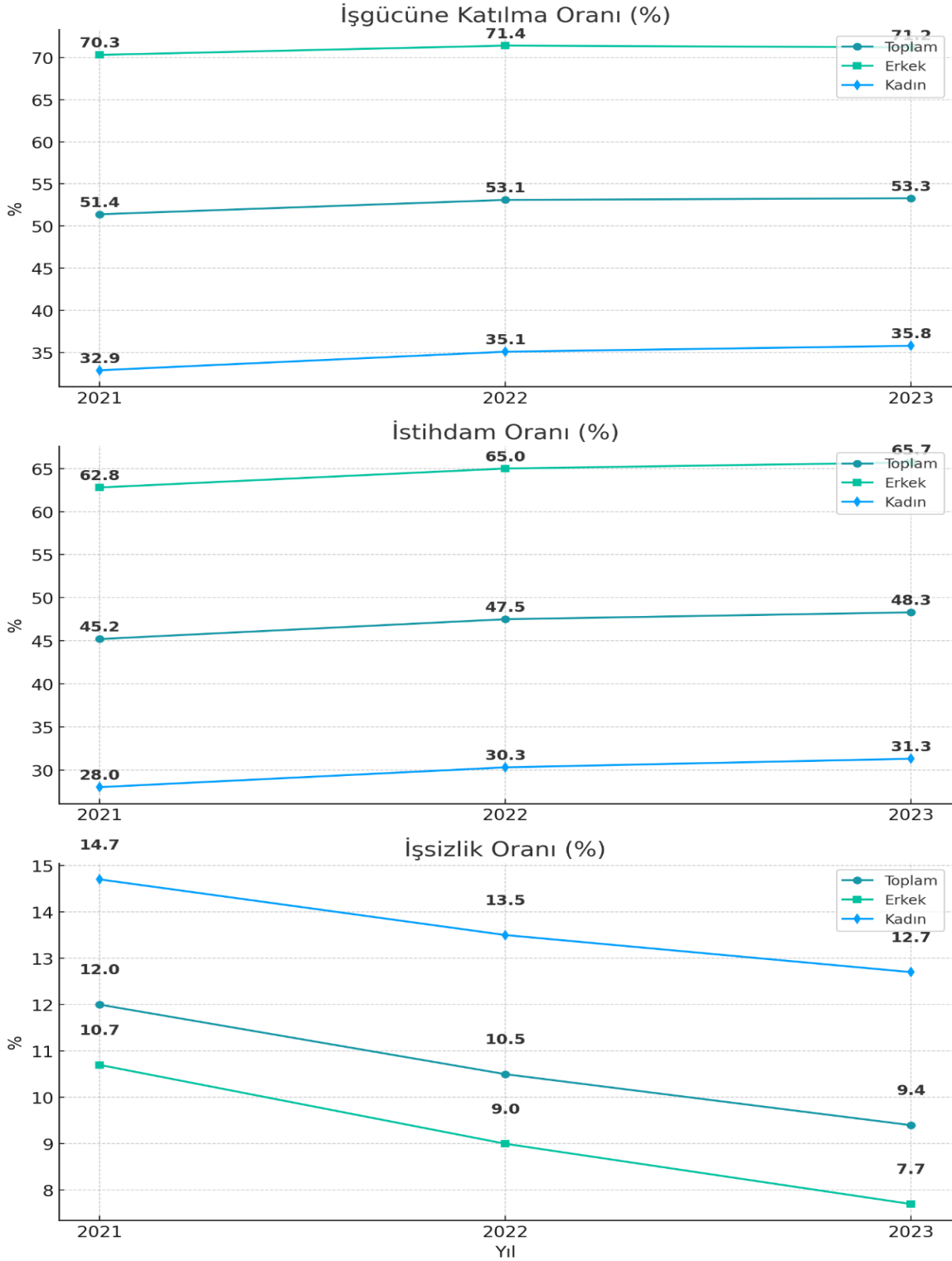
Bu çerçevede hazırlanan “Eğitimi Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi II (EDU-CARE II)”, kadınların iş gücüne katılımını arttırmayı ve kayıtlı istihdamını desteklemeyi amaçlamaktadır. Proje ile küçük çocuğu olan ve çocuk bakım sorumlulukları nedeniyle istihdamdan uzaklaşma riskiyle karşı karşıya kalan/işe başlamak isteyip başlayamayan/işe dönemeyen annelere eğitimi bakıcı desteği sağlanarak hem eğitimi bakıcıların kayıtlı istihdama katılmalarının hem de annelerin istihdamda kalmalarının desteklenmesi hedeflenmektedir. Ayrıca EDU-CARE II Projesi akademik bileşen faaliyetleri kapsamında hazırlanan bu araştırma raporu; projenin uygulama sürecinde elde edilen birikimin etkisini ölçmeyi, göstermeyi ve sunmayı amaçlamaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği (AB)’nin ortak finansmanı ile yürütölen bu proje, kadınların kayıtlı istihdama geçiş süreçlerini desteklemeyi, istihdamda kalıcılıklarını arttırmayı ve nitelikli erken çocukluk bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılmasını hedeflemektedir. Türkiye İstatistik Kurumu’nun 6 Mart 2025 tarihli İstatistiklerle Kadın 2024 (TÜİK, 2025) Raporu’na göre, Türkiye’de toplam iş gücüne katılım oranı %53,3 iken, bu oran kadınlarda %35,8 ve erkeklerde %71,2’dir. Ancak eğitim seviyesi yükseldikçe kadınların iş gücüne katılım oranı yükselmekte, lise mezunları %45, yüksekokul mezunları %68,9 oranında iş gücüne katılmaktadır. 15 ve daha yukarı yaştaki nüfusun istihdam oranı %48,3 iken, bu oran kadınlarda %31,3 ve erkeklerde %65,7’dir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Şekil 1. Cinsiyetlerin İş Gücüne ve İstihdama Katılma Oranları

Kaynak: (TÜİK, 2025)

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Kadınların iş gücüne katılımını kısıtlayan temel etkenlerden biri, çocuk bakım hizmetlerinin yetersizliğidir. Bu bağlamda, EDU-CARE II Projesi, kadınların ekonomik ve sosyal açıdan güçlendirilmesini ve iş gücü piyasasında sürdürülebilir biçimde yer almalarının desteklenmesini amaçlayan bir politika uygulaması olarak hayata geçirilmiştir. Bu çalışmanın temel araştırma sorusu ise aşağıdaki gibi formüle edilmiştir:

“EDU-CARE II Projesi’nin kadınların iş gücü piyasasında kalıcılığı, kayıtlı istihdamda yer almaları ve kaliteli çocuk bakım hizmetlerinin yaygınlaşması üzerindeki etkileri nelerdir?”

Araştırmanın amacı, söz konusu projenin etkilerini hem ulusal düzeyde hem de uluslararası iyi uygulama örnekleri ile karşılaştırmalı olarak değerlendirmek ve bu yolla kadın istihdamını artırmaya yönelik somut politika önerileri geliştirmektir. Bu çerçevede elde edilen bulgular, projenin sınırlarının ötesinde sosyal politika alanındaki çalışmalara da yön gösterici bir kaynak niteliği taşıyabilir.

Projeye ilişkin istatistiksel veriler ile saha çalışmaları sonucunda elde edilen bulgular, kadınların kayıtlı istihdama geçiş süreçleri ile çocuk bakım hizmetlerinin kalitesine etkileri açısından analiz edilmiştir. Literatürde yer alan araştırmalar ve resmi raporlar doğrultusunda, kadınların iş gücü piyasasında kalıcı biçimde yer almalarını engelleyen faktörler, kadınlara yönelik istihdam teşviklerinin iş gücüne katılım üzerindeki etkileri, kayıt dışı istihdamın nedenleri ile çocuk bakım hizmetlerinin kadın istihdamına olan katkıları detaylı biçimde incelenmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

BÖLÜM I: EDU-CARE II PROJESİ GENEL ÇERÇEVESİ

Bu bölümde, EDU-CARE II Projesi'nin temel amaçları, kapsamı, bütçesi ve uygulama alanları ayrıntılı biçimde ele alınacaktır. Ayrıca, projenin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla gerçekleştirilen faaliyetler ile projenin uzun vadeli hedefleri incelenecektir. Bu kapsamlı değerlendirme, çalışmanın ilerleyen bölümlerinde ele alınacak olan proje etkileri ile politika önerilerinin anlaşılabilmesi için gerekli kavramsal ve yapısal zemini oluşturmayı amaçlamaktadır.

1.1. PROJENİN AMACI VE KAPSAMI

EDU-CARE II Projesi, Türkiye'de iş gücü piyasasında cinsiyetler arası istihdam eşitliğinin güçlendirilmesini ve kayıtlı kadın istihdamının artırılmasını hedefleyen kapsamlı bir girişimdir. Eğitimli Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi'nin ikinci fazı olarak EDU-CARE II, AB ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilmekte ve Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından yürütülmektedir.

Projeye küçük çocuğu olan, çocuk bakım sorumlulukları nedeniyle istihdamdan uzaklaşma riski bulunan annelerin kayıtlı istihdama katılması ve iş yaşamından ayrı kalmaması hedeflenmiştir. Ayrıca çocuk bakıcılığı mesleğinin eğitimli/sertifikalı kişiler tarafından insana yakışır iş kavramına uygun şekilde, en az asgari ücretle sigortalı bir meslek olarak icra edilmesi amaçlanmıştır.

Projenin Mali Destek Bileşeni ve Araştırma Bileşeni olmak üzere iki ana bileşeni bulunmaktadır. Mali Destek Bileşeni kapsamında 12 ay boyunca 3.500 anne ve 3.500 kadın bakıcı olmak üzere toplamda 7.000 kadının kayıtlı istihdamının desteklenmesi öngörülmektedir.

Kadın iş gücünün sürdürülebilirliğine yönelik yapılan çalışmalarda, bakım sorumluluğunun büyük ölçüde kadınlara atfedilmesi, önemli bir yapısal engel olarak öne çıkmaktadır. EDU-CARE II Projesi, kadınların daha uzun süre istihdamda kalabilmesini sağlamayı ve bakıcılık mesleğinde çalışan kadınların kayıtlı istihdama geçişini desteklemeyi amaçlamaktadır. 3.500 anneye doğrudan ve 3.500 bakıcı kadına dolaylı olarak sağlanan finansal teşvik mekanizmaları ve destekler, özellikle eğitimli bakıcıların sigortalı istihdama geçişini teşvik etmesi bakımından dikkat çekicidir. Aynı zamanda, bu finansal teşvik mekanizmaları ve destekler aracılığıyla

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

kadınların iş gücü piyasasında sürekliliğinin sağlanması hedeflenmiş ve bu yönüyle proje, çocuk bakım hizmetlerinin kayıtlı ve sürdürülebilir biçimde sunulmasına dayalı başarılı bir model oluşturma potansiyeli taşımakta ve bakım ekosistemine ilişkin önemli ampirik verilerin elde edilmesine de olanak sağlamaktadır.

Kadınların iş gücüne katılımı ile bakım hizmetlerinin sağlanması arasında güçlü bir doğrusal ilişki bulunmaktadır (Demir ve diğ., 2021: 6; Kalfa, 2010: 21). Özellikle bu hizmetlerin çoğunlukla kayıt dışı biçimde sunulması ve bakım sorumluluğunun büyük ölçüde kadınlar tarafından üstlenilmesi, kadınların uzun süreli ve sürdürülebilir biçimde iş gücü piyasasında yer almalarını engellemektedir. Eğitimli bakıcı istihdamını artırmaya yönelik verilen teşvikler ve kayıt dışı çalışmayı önlemeye dönük uygulamalar, bakım sektöründe sigortalı istihdamı destekleyici bir rol üstlenmektedir. Türkiye’de kadınların kayıt dışı çalışma oranı 2010–2019 yılları arasında %24 oranında azalmış olmakla birlikte, istihdam edilen kadınların üçte birinden fazlası hâlen kayıt dışı olarak çalışmaktadır (Demir ve diğ., 2021: 13; Şener, 2010: 11). EDU-CARE II Projesi kapsamında sağlanan finansal teşvikler, kadınların istihdamda güçlenmesini desteklemekte; özellikle çocuk bakım sektöründe çalışan kadınların sigortalı işlere erişimini kolaylaştırmaktadır. Çocuk bakım hizmeti sunan bireylerin mesleklerinin kayıt altına alınması, hem bakım alan bireylerin bu hizmete güvenle erişimini sağlamakta hem de bakım verenlerin ekonomik olarak güçlenmesine katkı sunmaktadır.

EDU-CARE II Projesi, akademik bileşeni kapsamında gerçekleştirilen çalışma ziyaretlerinde Hollanda ve Avusturya’da yaygın biçimde kullanılan childminder alternatif bakım modeli incelenmiştir. Uluslararası düzeyde iyi uygulamaların anlaşılması yoluyla, proje hedeflerinin Türkiye bağlamında daha etkili hâle getirilmesi amaçlanmıştır. Bu modellerin incelenmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesi, projenin sürdürülebilirliği ile uzun vadeli etkileri açısından önem taşımakta; aynı zamanda daha etkili sosyal politika önerileri geliştirilmesine katkı sunmaktadır.

EDU-CARE II Projesi kapsamında incelenen ve ülkemiz için önerilen childminder alternatif bakım modelinin; erken çocukluk döneminde bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması, çocukların bilişsel ve sosyal gelişimlerinin desteklenmesinin yanı sıra, ebeveynlerin özellikle de annelerin iş gücü piyasasında daha uzun süre kalabilmelerine ve istihdama katılımını artırmaya olanak sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bakım sektöründe yaygın olarak görülen kayıt dışı istihdam, kadınların uzun vadeli ve sürdürülebilir biçimde iş gücü piyasasında yer almalarının önünde önemli bir engel teşkil etmektedir. Türkiye’de kadın istihdamının karşılağığı en büyük yapısal sorunlardan biri kayıt dışılıktır. Kadınların çalışma yaşamlarını sigortalı olarak sürdürmeleri hem sosyal güvenlik haklarından yararlanmaları hem de ekonomik güvencelerinin sağlanması açısından kritik öneme sahiptir. Kadınların kayıtlı iş piyasasında kalıcı olarak yer alabilmeleri, özellikle bakım hizmeti sunan kadınların mesleklerinin sigortalı statüye kavuşturulması ile mümkün hâle gelebilmektedir.

1.2. PROJE SÜRECİ VE SAYILARLA EDU-CARE II PROJESİ

EDU-CARE II Projesi, 1 Aralık 2023 tarihinde hayata geçirilmiştir. Proje süresi 20 aydır. 15.295.329,60 avro bütçeli proje Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde uygulanmaktadır.

Projenin Mali Destek Bileşeni kapsamında 12 ay boyunca aylık ortalama 7.000 kadının (3.500 anne ve 3.500 bakıcı) kayıtlı istihdamı amaçlanmıştır. Temmuz 2024 dönemi itibariyle destek miktarı aylık 325 avro ile başlamıştır. Yarı zamanlı çalışan toplamda 200 anne için bu tutar aylık 162,5 avro olarak verilmiştir. Annenin tek ebeveyn olması ya da özel gereksinimli çocuğu olması durumunda ise hibe 50 avro artırımlı olarak ödenmiştir. Aralık 2024 hibe destek ödeme ayı itibariyle hibe tutarı arttırılmıştır. Bu kapsamda, tam zamanlı çalışan annelere aylık 510 avro, yarı zamanlı çalışan annelere aylık 255 avro ödenmektedir. Ayrıca tek ebeveyn olan veya özel gereksinimli çocuğu olan anneler için hibe tutarı 50 avro artırımlı olarak ödenmeye devam edilmektedir. Öte yandan, Haziran 2025 itibarıyla mali destek süresi 2 ay uzatılarak 14 aya çıkartılmıştır. Söz konusu destek, 4/a sigortalısı olarak çalışan ve 0-36 aylık çocuğuna bakım için eğitimli bakıcı istihdam eden annelere verilmektedir.

Projenin Araştırma Bileşeni kapsamında, etki analizi çalışması ve Childminder modeline yönelik kapsamlı çalışmaları içeren bir Strateji Belgesi hazırlanmıştır. Yine bu kapsamda ilgili kurum temsilcileri ve akademisyenlerden oluşan bir Akademik Danışma Kurulu kurulmuştur.

Proje kapsamında yapılması planlanan etkinlikler arasında, 1 açılış ve 1 kapanış konferansı, 1 Akademik Panel, 2 çalıştay ve 2 çalışma ziyareti yer almaktadır. Söz konusu faaliyetlerden açılış konferansı ve “alternatif çocuk bakım modelleri” konusunda akademik panel ilgili kamu kurumu, akademisyenler ve paydaş STK temsilcilerinin katılımıyla Ankara’da gerçekleştirilmiştir. Araştırma Bileşeni kapsamında Hollanda’daki childminder sistemini

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

araştırmak üzere birinci çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir. İkinci alışma ziyareti ise Avusturya'ya gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, Akademik Danışma Kurulu Toplantıları da proje süreci boyunca tamamlanmıştır. Ek olarak üç adet Yönlendirme Komitesi Toplantısı yine proje kapsamında gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında öngörülen alıştaylardan birincisi Antalya'da, ikinci alıştay ise Eskişehir'de gerçekleştirilmiştir. Diğer yandan proje süresince toplamda 15 adet aylık yönetim toplantısı Sözleşme Makamı olan çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve AB Türkiye Delegasyonu temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Proje kapsamında 3 Haziran 2024 tarihinde ön kayıt başvuruları alınmaya başlanmış ve 3 Temmuz 2024 tarihinde kesin kayıtlar yapılmaya başlanmıştır. 30 Eylül 2025 tarihi itibarıyla toplam faydalanıcı sayısı 3079 olmuştur. Bu kapsamda, faydalanıcılara toplamda 10.739.122,50 Avro mali destek ödemesi yapılmıştır. Anneler tarafından istihdam edilen 3685 eğitimi çocuk bakıcısı proje kapsamında sigortalı çalışarak projeden faydalanmıştır. Kapanış döneminde, uygulama dönemindeki bileşenlerden elde edilecek sonuçlar ve veriler alındıktan sonra sözleşmenin nihai raporu hazırlanacak ve projenin kapanış konferansı gerçekleştirilecektir. 25 Ekim 2025 tarihinde proje sona erecektir.

1.3. UYGULAMA ALANI VE BÜTÇENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

EDU-CARE II Projesi kapsamında belirlenen Ankara, İstanbul ve İzmir illeri, kadın istihdamının bu bölgelerde daha yoğun olması nedeniyle stratejik olarak seçilmiştir. Bu büyük şehirler, farklı sosyoekonomik seviyedeki kadınların yaşadığı, yoğun göç alan, iş gücü hareketliliğinin yüksek olduğu ve hizmet sektörünün yaygın biçimde faaliyet gösterdiği metropol alanlardır. Bu özellikleri nedeniyle söz konusu iller, bakım sektöründe çalışan kadınların kayıtlı istihdam geçişlerinin izlenmesi açısından uygun bir örneklem sunmaktadır. Bununla birlikte, kırsal bölgelerde yaşayan kadınlar genellikle iş gücü piyasası dışında kalma eğilimindedir. Bu durum, projeye kırsal bölgeleri de dâhil edecek biçimde kapsama alanının genişletilmesi gerektiğine işaret etmekte ve kadın istihdamını teşvik eden politikaların daha bütüncül ve kapsayıcı biçimde tasarlanması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Toplam 15.295.329,60 avro tutarındaki proje bütçesi, EDU-CARE II Projesi'nin finansal sürdürülebilirliği ve uygulama kapasitesi açısından önemli bir gösterge olarak değerlendirilmektedir. Projenin finansman yapısında %85'lik kısmın AB fonlarından (yaklaşık 13,8 milyon avro), %15'lik kısmın ise ulusal bütçeden karşılanıyor olması, uluslararası

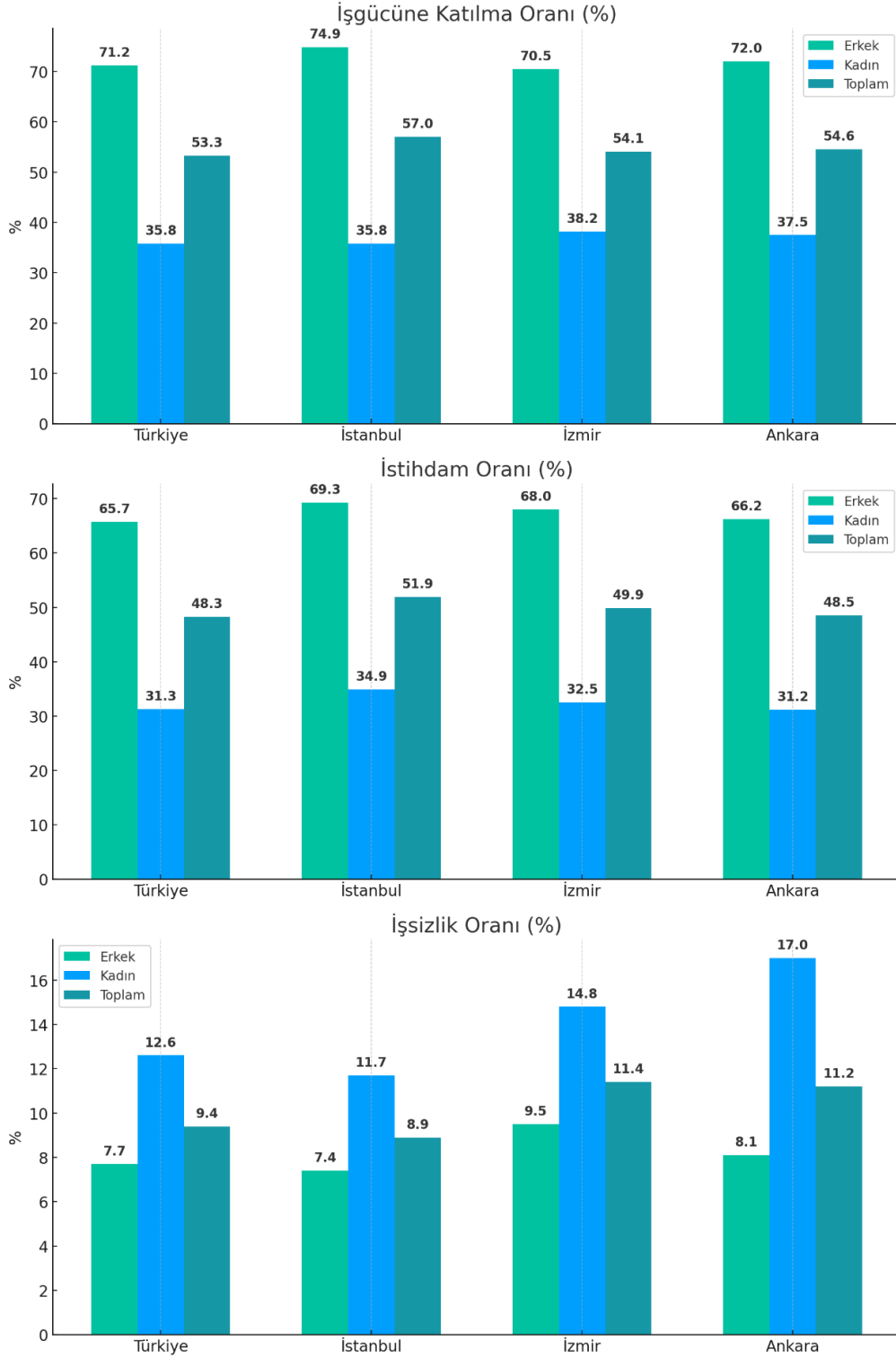
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

deneyimin ulusal kaynaklarla desteklenmesini mümkün kılmakta ve çok düzeyli iş birliğine dayalı bir politika modelinin hayata geçirilmesine olanak tanımaktadır. Bu kapsamda, kadınların bakım sektöründeki kayıt dışı istihdamının azaltılması ve kadın istihdamının güçlendirilmesi hedeflerine yönelik bütüncül politikaların uygulanabilirliği artmaktadır. Ancak, bu bütçenin uzun vadede nasıl sürdürülebileceği ve hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kaynak çeşitliliğinin nasıl sağlanacağı konularında daha kapsamlı analizlerin yapılması gerekmektedir. Bununla birlikte, bu tür uygulamaların uzun vadeli etkiler yaratabilmesi için, proje süresi sona erdikten sonra da sürdürülebilirliği sağlayacak yasal düzenlemeler, teşvik mekanizmaları ile etkili bir izleme ve değerlendirme sisteminin hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Şekil 2. TR Bölgesinde Proje Uygulama İllerinde Cinsiyetlerin İstihdam ve İşsizlik Oranları (15 yaş +)

Kaynak: (TÜİK, 2025)

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Finansal teşviklerin çocuk bakım hizmetlerine erişimi artırdığı, hem EDU-CARE II Projesi'nin elde ettiği bu araştırma raporunda yer alan sonuçlarda hem de bu alanda yapılan çeşitli araştırmalarda açıkça ortaya konulmaktadır. Özellikle kentsel alanlarda hizmet sunan bakım kuruluşlarının teşvik edilmesi, bakım hizmeti sağlayıcılarının kayıtlı istihdama yönelmesini teşvik etmekte ve dolayısıyla kayıt dışı istihdam oranlarının azaltılmasına katkı sunmaktadır. Türkiye'de çocuk bakım maliyetinin hanehalkı medyan gelirin yaklaşık %12,5 ila %15'ine denk gelmesi (Demir ve diğ., 2021: 9), bu hizmetlerin neden büyük ölçüde kayıt dışı biçimde sunulduğuna dair önemli bir gösterge olarak değerlendirilebilmektedir. Bununla birlikte, finansal teşviklerin etkilerinin yalnızca bakım hizmeti sunan çalışanlar düzeyinde değil, aynı zamanda bu hizmetleri talep eden aileler ve hizmet sunucularını istihdam eden işverenler bağlamında da çok boyutlu olarak incelenmesi gerekmektedir.

Büyükşehirlerde kadınların iş gücü piyasasında sürekliliğini sağlamaya yönelik programların hem kapsam hem de bütçe açısından genişletilmesi, sunulan hizmetlerin kalitesini artırmakta ve bu programların sürdürülebilir hâle gelmesine katkı sunmaktadır. Uluslararası örnekler incelendiğinde, Mısır ve Hindistan gibi ülkelerde çocuk bakım hizmetlerine yapılan kamusal harcamaların doğrudan kadın istihdamı üzerinde olumlu etkiler yarattığı görülmektedir. Bu ülkelerde, bakım hizmetlerine erişim olanaklarının artırılması, kadınların iş gücü piyasasındaki sürekliliğini önemli ölçüde desteklemiştir (Caria ve diğ., 2022: 8; Chaturvedi, 2019: 25). Ancak bu bulguların Türkiye'ye uyarlanması sürecinde, ülkenin kendine özgü ekonomik, sosyal ve demografik dinamiklerinin dikkate alınması gerekmektedir. Uluslararası deneyimler yol gösterici olsa da etkili sosyal politikaların yerel bağlama duyarlı şekilde tasarlanması kritik öneme sahiptir.

Latin Amerika ülkelerindeki deneyimler, kadınların iş gücüne katılımının bakım hizmetlerine erişim, şehirleşme düzeyi ve demografik özellikler gibi çeşitli sosyo-ekonomik değişkenlere bağlı olarak farklılık gösterdiğini ve bu sürecin ülkelerdeki toplumsal dönüşümle paralel biçimde geliştiğini ortaya koymaktadır. Örneğin, 1992–2012 döneminde bölgede kadınların iş gücü piyasasına katılım oranı %53'ten %65'e yükselmiş; bu artışla eş zamanlı olarak eğitim düzeyinde yükselme, doğurganlık oranlarında azalma gibi toplumsal dönüşüm göstergeleri de gözlemlenmiştir (Gasparini ve diğ., 2015: 11-57). Bu bağlamda, Latin Amerika'da kadın istihdamını artırmaya yönelik uygulanan projelerden elde edilen deneyimler, benzer kalkınma

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

hedeflerine sahip Türkiye gibi ÷lkelerde politika üretimi açısından önemli katkılar sunabilir. Ancak söz konusu verilerin farklı sosyo-ekonomik bağlamlardan elde edilmiş olması, bu politikaların Türkiye'ye doğrudan aktarılmasından ziyade, yerel koşullar çerçevesinde yeniden uyarlanması gerektiğini göstermektedir.

EDU-CARE II Projesi, sahip olduğu bütçe büyüklüğü ve uygulandığı coğrafi bölgeler dikkate alındığında, Türkiye'de çocuk bakım sektörü içinde kayıt dışılığın azaltılması ve kadınların istihdamda sürekliliğinin sağlanmasına yönelik yürütölen çalışmalar arasında önemli bir konuma sahiptir. Proje kapsamında sunulan finansal teşvikler; cinsiyetler arası istihdam eşitsizliklerinin azaltılmasına katkı sunmakta ve EDU-CARE II Projesi, kayıt dışı istihdamla mücadele bakımından çok yönlü bir sosyal politika aracı olarak değerlendirilmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

BÖLÜM II: TEORİK ARKA PLAN

2.1. CHILDMINDER ALTERNATİF BAKIM MODELİNİN GEREKLİLİĞİ

Bakım hizmetlerinin yetersizliği, kadınların ücretli işlerde uzun süreli ve sürdürülebilir biçimde istihdam edilmelerini engelleyen temel faktörlerden biridir. Türkiye’de çocukların yaklaşık %70’inin anneleri, büyükanneleri veya diğer akrabaları tarafından bakılması, çocuk bakım sorumluluğunun büyük ölçüde kadınlar tarafından üstlenildiğini göstermekte olup altı yaş altı çocukların yalnızca %7’sinin kurumsal bakım hizmetlerine erişebiliyor olması, hizmet arzındaki sınırlılığın kadınların istihdamını doğrudan kısıtladığını ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra, çocukların yaklaşık %20’si ücretli bakıcılar tarafından bakım almaktadır ve geri kalan %3’lük kesim ise devlet koruması altında bakım hizmeti alan grubu oluşturmaktadır (Kalfa, 2010: 21). Böylece Türkiye’de çocuk bakımına ilişkin mevcut yapı, kadınların iş gücüne katılımında belirleyici bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Paylaşılan veriler; Türkiye’de kurumsal bakım hizmetlerine yönelik talebin oldukça düşük olduğunu ve çocuk bakımının büyük ölçüde informel yöntemlerle, yani aile bireyleri veya kayıt dışı çalışanlar tarafından gerçekleştirildiğini ortaya koymaktadır. Bakım hizmetlerinin büyük ölçüde kayıt dışı yollarla karşılandığı ve bakım sorumluluğunun ağırlıklı olarak kadınlara yüklenmesi nedeniyle kadınların iş gücüne katılım oranlarının önemli ölçüde azaldığını göstermektedir. Çocuk bakım sorumluluğunun büyük ölçüde aile içinde, özellikle kadınlar tarafından üstlenilmesi, Türkiye’de kadınların ekonomik yaşama katılımını sınırlayan ve çocuk bakımının “kadına ait bir görev” olarak algılanmasına neden olan temel etkenlerden biridir.

Nitekim Kalfa (2010: 21); kadınların %31’inin çocuk bakımı nedeniyle ücretli istihdamdan uzak kaldığı belirtmekte ve bu durumun, cinsiyetler arası istihdam eşitsizliğinin ve aile içi iş bölümünün kadın emeği üzerindeki etkisini açıkça yansıttığını vurgulamaktadır. Dahası Türkiye’de kadınların iş gücü piyasasından uzaklaşmalarının nedenlerinden biri, çocuk bakım sorumluluğunun çalışma yaşamıyla uyumlu şekilde yürütülememesidir. Dolayısıyla; EDU-CARE II Projesi kapsamında sunulan childminder alternatif bakım modeli yukarıda bahsedilen yapısal sorunlara çözüm üretmeyi hedeflemektedir.

Türkiye’de devlet destekli kreş sayısının yetersiz oluşu ve özel kreşlerin yüksek maliyetleri nedeniyle kurumsal bakım hizmetleri yaygınlaşamamıştır. Türk İş Kanunu’nun (4857 sayılı

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Kanun) 150 ve üzeri kadın çalışanı bulunan iş yerlerine emzirme odası ve kreş açma zorunluluğu getirmesine rağmen, bu düzenleme birçok işveren tarafından uygulanmamaktadır (Köseoğlu, 2016; Kalfa, 2010). Ancak Türkiye'deki işletmelerin büyük çoğunluğu küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluştuğu için bu düzenleme, fiilen sınırlı sayıda işyerini kapsamaktadır. Bu durum, çocuk bakım hizmetlerinin sunumunun yalnızca büyük ölçekli işletmelerle sınırlı kalmasına ve kadın çalışanların önemli bir kısmının bu hizmetlerden faydalanamamasına yol açmaktadır. Dolayısıyla, çocuk bakım hizmetlerinin kurumsal düzeyde yaygınlaştırılabilmesi için yalnızca büyük işletmeleri değil, küçük ve orta ölçekli işletmeleri de kapsayan, teşvik edici ve kapsayıcı yasal düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle, EDU-CARE II Projesi gibi projeler aracılığıyla farkındalık oluşturulan alternatif bakım modellerinin yaygınlaştırılması ve aynı zamanda kurumsal bakım hizmetlerine yönelik yasal düzenlemelerin güçlendirilmesi gerekmektedir.

Kadınların iş gücü piyasasında daha uzun süre kalabilmeleri, yalnızca bakım hizmetlerine erişimle değil aynı zamanda ekonomik ve finansal desteklerin varlığıyla da doğrudan ilişkilidir. Cloutier ve diğerleri (2015: 4) tarafından yürütülen bir araştırmada, ev içi bakım yükünün kadınların gönüllü olarak işten ayrılmasında belirleyici bir faktör olduğu vurgulanmaktadır. Bu veri; istihdamın sürdürülebilirliği açısından bakım yükünün azaltılmasının ve ekonomik teşviklerin sağlanmasının önemini ortaya koymaktadır.

Kadınların iş gücü piyasasında kalıcılığının sağlanması, yalnızca istihdama dâhil olmalarıyla sınırlı kalmayıp, sahip oldukları vasıfların korunması ve iş-aile-yaşam dengesini destekleyici politika araçlarının uygulanmasıyla doğrudan ilişkilidir (Parlak, 2016: 7). Kanada ve ABD'de 2004 yılında gerçekleştirilen bir araştırmaya göre, iş-aile-yaşam dengesini destekleyici araçlardan olan esnek çalışma modelinin uygulanması, çalışanların işten ayrılma oranlarını azaltmakta, iş verimliliğini artırmakta ve çalışan memnuniyetini güçlendirmektedir (Yasbek, 2004: 6-17). Çalışanların işten ayrılmasını önlemeye yönelik politikalar geliştirmek, özellikle kadın istihdamı açısından kritik bir gerekliliktir; zira hem çalışanlar hem de işverenler için işe alma ve eğitim süreçlerinin maliyetleri oldukça yüksektir (Cloutier ve diğ., 2015: 5).

Kadınların istihdamda kalması yalnızca bireysel ekonomik çıkarlarıyla sınırlı bir konu olmayıp, aynı zamanda toplumun genel refah düzeyi açısından da önem arz etmektedir. EDU-CARE II Projesi kapsamında incelenen childminder alternatif bakım modeli ve sunulan finansal teşvik

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

mekanizmaları, kadınların istihdamda kalma potansiyelini artırmakla kalmayıp; aynı zamanda iş gücündeki vasıflarının korunmasına ve sürdürülebilir gelir elde etmelerine katkı sağlamaktadır. Bu çerçevede, projenin ekonomik verimlilik ve istihdamda cinsiyetler arası eşitlik üzerindeki etkilerinin daha kapsamlı ve veri temelli analizlerle değerlendirilmesi gerekmektedir.

2.2. MEVCUT DURUM: YASAL DÜZENLEMELER, EĞİLİMLER VE ENGELLER

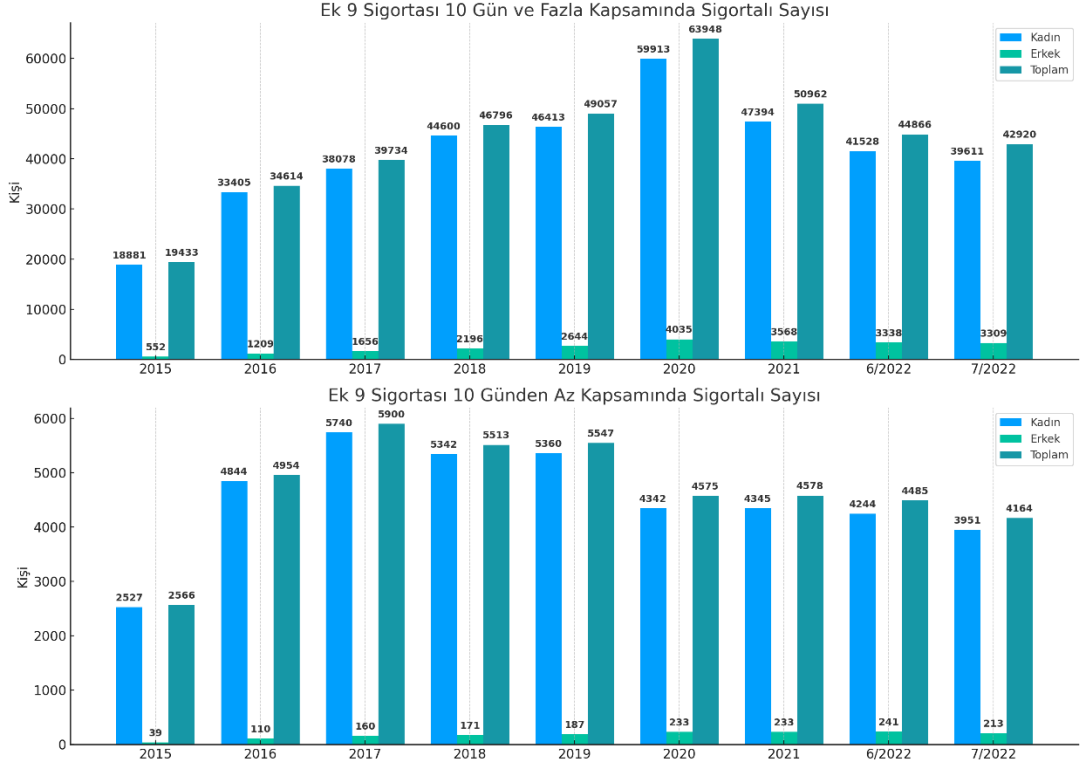
Çocuk bakım hizmetleri ile kadın istihdamı arasındaki ilişki, Türkiye’de kadınların çalışma yaşamındaki sürekliliği ve ekonomik bağımsızlıklarını sürdürebilmeleri açısından kritik bir öneme sahiptir. Mevcut durum, yasal düzenlemeler, eğilimler ve engeller başta olmak üzere bakım hizmetlerine erişim ve hizmet kalitesi bağlamında çeşitli sorunları ortaya koyarken; bu hizmetlere erişimi etkileyen faktörler ve bunların istihdam üzerindeki etkileri, kadınların iş gücüne katılım koşullarını da gözler önüne sermektedir.

Türkiye’de büyük ölçüde kadınlara atfedilen bakım sorumluluğu, çocuk sahibi kadınların iş yaşamına ara vermesine, iş gücü piyasasından çekilmesine ya da kayıt dışı bakıcılık hizmetlerinin yaygınlaşmasına yol açmaktadır. Bu durum, bakım emeğinin özellikle ev hizmetleri sektöründe sosyal ve ekonomik açıdan güvencesiz koşullarda yine kadınlar tarafından sürdürülmesine neden olan başlıca etkenlerden biridir. Bu bağlamda, çocuk bakımının ve genel olarak tüm ev içi bakım hizmetlerinin kayıt altına alınması hem kayıt dışı istihdamın azaltılması hem de kadınların sürdürülebilir ve güvenceli istihdam olanaklarına erişimini sağlamaktadır (Ersoy, 2022: 6-17). Dolayısıyla, ev hizmetleri sektörünü kapsayan bütüncül sosyal politika araçlarının geliştirilmesi gereklidir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Şekil 3. Türkiye Genelinde Ev Hizmetlerinde Çalışan Kadın ve Erkek Sayısı

Kaynak: (Yücedal, 2022 / SGK Verileri)

Şekil 3'te de görüldüğü üzere, ev hizmetleri sektöründe istihdam edilen bireylerin büyük bir çoğunluğunu kadınların oluşturması dikkat çekicidir. Bu sektörde çalışanların kayıtlılığını kolaylaştırmak amacıyla 2015 yılından itibaren ev hizmetlerinde çalışanlara kısmi sigortalılık hakkı tanınmıştır (Gündüz, 2023: 19; Yabanova ve Öztürk, 2021: 15). Bu durum, çocuk bakım hizmetlerinin kayıt altına alınması ve daha güvenli koşullarda sunulması açısından önemli bir adım olarak değerlendirilmektedir. Ancak bu düzenleme, finansal teşviklerle desteklenmesi durumunda bakım sorumluluğundan kaynaklanan ekonomik yükün hafifletilmesinde önemli bir araç olarak öne çıkabilecektir.

Türkiye'de bakım hizmetlerine ilişkin düzenlemeler, farklı yasa ve mevzuatlarda yer almaktadır. Yasal düzenlemeler; ne kadar kapsamlı olursa olsun, bakım altyapısının yaygınlaştırılması ve kadın istihdamının güçlendirilmesi açısından tek başına yeterli değildir. Örneğin Türkiye'de ücretli doğum izni süresi toplam 16 hafta olup, bu düzenleme her ne kadar kadınların iş yaşamındaki devamlılığını desteklemek amacıyla oluşturulmuş olsa da uygulamada bazı olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Doğum yapmış ve çocuk sahibi olan

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

kadınların iş gücü piyasasında daha maliyetli olarak görülmesi, işverenlerin bu gruba yönelik istihdamdan kaçınmalarına neden olmaktadır (Karaca ve Taşseven, 2022: 8). Bu durumun temel nedeni, işverenlerin kadın çalışanlara doğum izni vermek zorunda kalmaları ve izin sonrası işe dönüş sürecini yönetmekte karşılaştıkları zorluklardır. Ancak, doğum sonrası işe dönüş süreçlerinin desteklenmesi ve kadınların yeniden istihdama katılımlarını kolaylaştıracak politikaların hayata geçirilmesi, hem işverenlerin kadın istihdamına yönelik tutumlarını olumlu yönde etkileyebilir hem de sigortalı çalışmayı tekrar tekrar teşvik edebilir (Dikmen ve Kart, 2015: 4). Bu bağlamda, kadınların iş gücü piyasasına yeniden entegrasyonunu kolaylaştırmak amacıyla childminder gibi alternatif bakım modellerinin gündeme getirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Diğer yandan uluslararası deneyimler; erken çocukluk bakım hizmetlerine yönelik sübvansiyonların, annelerin iş gücü piyasasına katılımını anlamlı ölçüde artırdığını ortaya koymaktadır. Nairobi’de yürütölen bir çalışmada, günlük bakım kuponu uygulamasının hayata geçirilmesi sonucunda çocuk bakım hizmetlerinden yararlanma oranı %42,9 oranında artış göstermiştir (Clark ve diğer., 2017: 19). İlaveten Kolombiya, Vietnam, Brezilya ve Kenya gibi ölkelerde yapılan araştırmalar; erken çocukluk dönemine yönelik bakım hizmetlerinin yalnızca kadınların istihdam olasılığını artırmakla kalmadığını; aynı zamanda hanehalkı gelir eşitsizliklerini ve yoksulluğu azalttığını, çocukların bilişsel ve sosyal gelişimine de önemli katkılar sağladığını ortaya koymaktadır (Halim ve diğer., 2022: 2-3).

Uluslararası düzeyde ve farklı ölkelerde alternatif bakım modelleri ve bakım sistemleri üzerine gerçekleştirilen çalışmalar (Caria ve diğer., 2022; Halim ve diğer., 2022; Chaturvedi, 2019; Clark ve diğer., 2017; Cloutier ve diğer., 2015; Gasparini ve diğer., 2015; Yasbek, 2004) sübvansiyonların hem hizmete erişimi kolaylaştırdığı hem de kadınların istihdamda süreklilik göstermelerini desteklediğini kanıtlamaktadır. Dahası, düşük ve orta gelirli ölkelerde, bakım hizmetlerine erişimde yaşanan yetersizlikler, kadınların istihdama katılımını engelleyen en temel faktörlerden biri olarak öne çıkmaktadır.

EDU-CARE II Projesi kapsamında elde edilen veriler de benzer biçimde, çocuk bakım hizmetlerinin sübvansiyon edilmesinin kadınların iş gücüne katılımını artırma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Türkiye özelinde değerlendirildiğinde, çocuk bakım hizmetlerinin sağlanmasının kadınların iş gücüne katılım oranlarını %10-17 arasında artırdığı görölmektedir

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

(Halim ve diğ., 2022: 1-3). Ancak bakım hizmetlerinin sadece varlığı değil, aynı zamanda bu hizmetlerin coğrafi olarak erişilebilir olması, alternatif bakım modelleri üzerinde çalışılması ve çalışma saatlerinin kadınların istihdam koşullarıyla uyumlu biçimde düzenlenmesi de büyük önem taşımaktadır. Kaldı ki Avrupa lkelerinde yürürlükte olan yasal düzenlemeler ve alternatif bakım modelleri, EDU-CARE II Projesi zelinde Türkiye’de bakım hizmetlerinin iyileştirilmesi ve kayıtlı kadın istihdamının artırılması açısından önemli bir referans kaynağı ve sosyal adaletin inşasına anlamlı katkı sunmaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

BÖLÜM III: ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

Bu bölümde, kadınların iş gücüne katılımının ve kayıtlı istihdamının artırılmasını hedefleyen “Eğitimli Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi II (EDU-CARE II)” kapsamında yürütölen saha araştırmasının metodolojik çerçevesi ayrıntılı olarak sunulmaktadır. Söz konusu sosyal etki analizi, projenin temel amaçları doğrultusunda tasarlanmış olup, ilgili araştırma tasarımının kuramsal gerekçeleri, veri toplama teknikleri ve örnekleme stratejileri bütüncöl bir perspektifle ele alınmıştır.

3.1. ARAŞTIRMA MODELİ

Bu araştırmada, “Eğitimli Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi II (EDU-CARE II)” kapsamında projenin sosyal etki düzeylerinin kapsamlı biçimde analiz edilmesi hedeflenmiştir. Araştırmanın yöntemi olarak, nicel araştırma desenlerinden tarama modeli tercih edilmiştir. Tarama modeli, belirli bir evrende mevcut durumun, bireylerin ya da grupların tutum, davranış, inanç ve görüşlerinin geniş bir örnekleme üzerinde sistematik olarak ortaya konmasını sağlayan bir yöntemdir (Büyüköztürk ve diğ., 2017). Bu yöntemde, özellikle anket ve yapılandırılmış mülakat formları gibi veri toplama araçları sıklıkla kullanılmakta ve elde edilen bulguların genellenebilirliğine katkı sağlamaktadır.

Bu bağlamda, araştırma kapsamında hem kapalı uçlu sorulardan oluşan anket formu hem de araştırmacılar tarafından geliştirilmiş yapılandırılmış mülakat formu uygulanmıştır. Anketler, katılımcıların demografik özellikleri ile projeye ilişkin algı, tutum ve deneyimlerini nicel olarak ölçmeyi hedeflerken; yapılandırılmış mülakat formları ise katılımcıların daha ayrıntılı görüş ve önerilerinin derinlemesine analiz edilmesine olanak tanımıştır. Böylece, çalışmada elde edilen verilerin çeşitliliği ve bütüncüllüğü artırılarak, sosyal etki düzeylerinin çok boyutlu ve nesnel biçimde ortaya konması hedeflenmiştir.

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM: HEDEF GRUPLAR

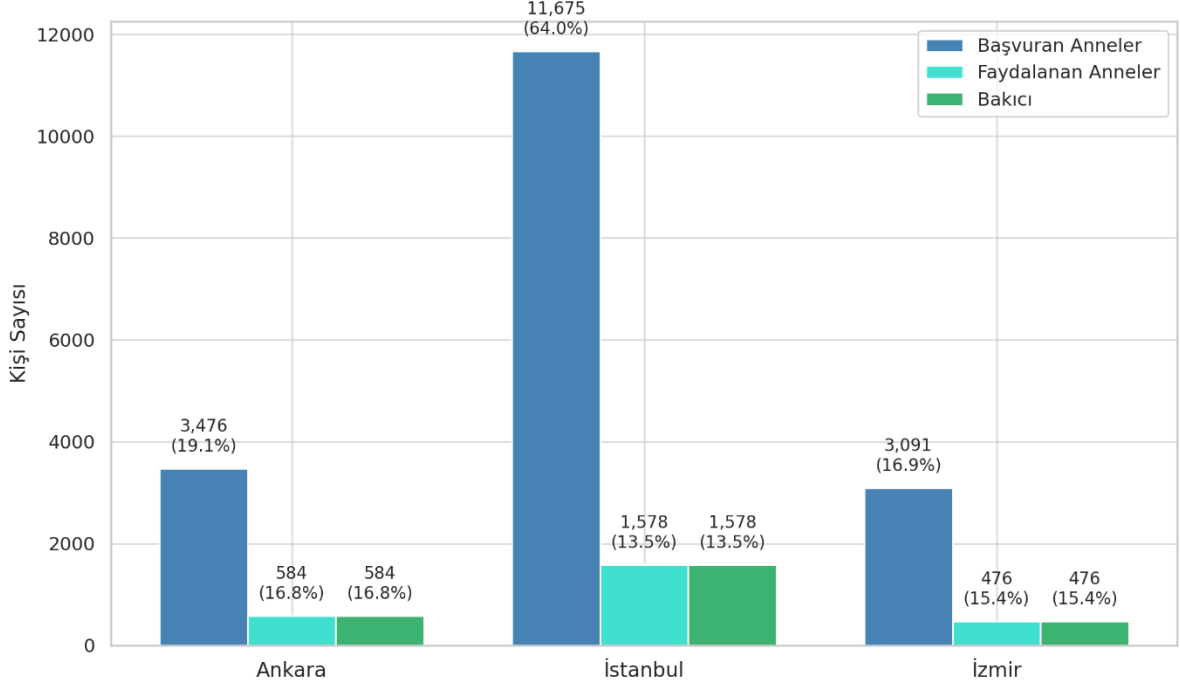
Araştırmanın; **i.** Projenin Çalışan Anne Desteği’nden **en az 2 ay** yararlanan veya yararlanmış faydalanıcı anneler, **ii.** Projeden faydalanmayan anneler (ön kayıt yapıp kesin kayda gelmemiş/kayıt süresi geçmiş ya da faydalanıcı annelerle aynı özelliklerdeki ön kayıt yapmayan anneler), **iii.** Çalışan Anne Desteği’nden faydalanan annelerin istihdam ettikleri eğitimli çocuk

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

bakıcıları ve iv. Proje yürütümünde görev alan proje yetkilileri olmak üzere olmak üzere dört hedef grubu bulunmaktadır.

Şekil 4. Projeye Başvuran Anne ve Bakıcılar (21 Mayıs 2025)

EDU-CARE-II Projesi kapsamında çalışan anne desteği için başvuran toplam kadın sayısı 21 Mayıs 2025 tarihi itibari ile 18.242 idi. Bu başvuruların illere göre dağılımı; Ankara’da 3.476, İstanbul’da 11.675 ve İzmir’de 3.091’di. Mali destekten faydalanan kadın sayısı ise toplamda 2.638 olup, bu sayının 584’ü Ankara, 1.578’i İstanbul ve 476’sı İzmir’deydi. Araştırmanın evren ve örneklem büyüklüklerine ilişkin ayrıntılı bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur. Çalışmanın örneklem yapısı oluşturulurken, birinci ve ikinci hedef gruplar için en az örneklem büyüklükleri %95 güven düzeyi ve %5 hata payı esas alınarak hesaplanmıştır. Birinci hedef grupta; projeden faydalanan annelerden 379’u deney grubunu, ikinci hedef grupta; projeden faydalanmayan annelerden ise 379’u kontrol grubunu oluşturmaktadır. Üçüncü hedef grup kapsamında, projeden faydalanan annelerin istihdam ettiği toplam 2.638 eğitimli bakıcı arasından, 379 bakıcıdan veri toplanmıştır.

İlk üç hedef grup için belirlenen örneklem büyüklükleri; Ankara, İstanbul ve İzmir illerindeki başvuru sayılarına tabakalı örnekleme kullanılarak dağıtılmıştır. İlk üç hedef grup kapsamında

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Ankara, İstanbul ve İzmir illerindeki başvurular, ilçeler bazında sınıflandırılarak ayrıntılı biçimde değerlendirilmiş her ilçeden yapılan toplam başvuru sayıları belirlenmiş ve projeden faydalanan anneler (hedef grup 1), projeden faydalanmayan anneler (hedef grup 2), projeden faydalanan annelerin istihdam ettiği eğitimli bakıcılar (hedef grup 3) için örneklem havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra örnekleme oluşturacak bireyler, basit rastgele örnekleme yöntemi ile seçilmiş ve ilçe bazlı kontenjanlar dahilinde görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Böylece ilk üç hedef grup özelinde Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde proje katılımcılarının homojen ve yansız dağılmasına, heterojen ve aynı görüş, sosyoekonomik seviyeye sahip olmamalarına, yaşam koşullarına göre birbirlerinden farklı niteliklerini ve beklentilerini sosyal etki analizine yansıtılmalarına özen gösterilmiştir.

Dördüncü ve son hedef grupta ise evreni oluşturan toplam 47 proje çalışanı ile anket yapılmıştır. Bu gruptaki katılımcılar; projeyi yürüten Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Strateji Geliştirme Başkanlığı AB ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı'nda görev yapan ve operasyon koordinasyon birimi üyeleri olan sosyal güvenlik uzmanları ile Daire Başkanlığı personeli ve projenin yerel ve merkez ofislerinde istihdam edilen proje destek ekibi personelinden oluşmaktadır. Son hedef grubunda herhangi bir örnekleme tekniğine başvurulmamış ve tam sayım yapılarak bütün profesyoneller ile görüşülmüştür.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 1. Araştırmanın İllere Göre Evren ve rneklem Büyüklükleri

Hedef Grup	alışan Anne Desteğine Başvuran Anneler (1+2)						Annelerin İstihdam Ettiği Eğitimi Çocuk Bakıcıları (3)			EDU-CARE II projesinin yöneticileri/yürütücüleri (yetkilileri) (4)
	Projeden Faydalanan Anneler (1)			Projeden Faydalanmayan Anneler (2)			Evren	rneklem	Gerçekleşen Anket	
	İl	Evren	rneklem	Gerçekleşen Anket	Evren	rneklem				Gerçekleşen Anket
İzmir	476	61	68	3091	64	64	476	61	68	47
Ankara	584	74	84	3476	72	72	584	74	84	
İstanbul	1578	201	227	11675	243	243	1578	201	227	
Toplam	2638	336	379	18242	379	379	2638	336	379	47

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI VE SÜRECİ

Araştırmada veriler, tarama modeline dayalı olarak anket yoluyla toplanmıştır. Saha uygulamasında, zaman kısıtı nedeniyle anketler, anketörler tarafından telefon görüşmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya başlamadan önce, sahada görev alacak anketörlere çevrim içi bir platform üzerinden araştırma ekibi tarafından dört (4) detaylı eğitim verilmiştir. SGK proje ekibinden kıdemli bir Sosyal Güvenlik Uzmanı da ilk eğitimde yer almış ve tüm eğitimler katılımcıların onayı alınarak kayıt altına alınmıştır. Eğitimlerde öncelikli olarak, anketörlere araştırmanın amacı, olası yararları ve uygulama usulleri aktarılmıştır. Daha sonra Google Forms ortamında hazırlanan soru formları anketörlere tanıtılmış ve sorularda anlaşılmayan kısımlar var ise açıklanmıştır. Aynı zamanda sahada karşılaşılabilecek sorunlara dair bilgilendirme yapılmış ve anketörlerin tecrübe edebilecekleri sorunlara yönelik başa çıkma stratejileri ile üreteceği çözümler üzerinden önerilerde bulunulmuştur.

Projenin ön kayıt aşamasında; projeye tüm başvuranların 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) uyarınca açık rıza metni ile onayları alınmış olduğundan ilk üç grupta yer alan kadınlara öncelikli olarak SGK proje ekibi tarafından projenin akademik bileşeni kapsamında gerçekleştirilecek etki analizi saha araştırması faaliyeti için e-posta gönderilerek araştırma hakkında bilgi verilmiştir. Ardından, kendileri ile saha araştırması kapsamında anketlerin uygulanması için randevu tarih ve saati kararlaştırılmıştır. Randevu vermeyen, randevu verdiği halde görüşme sırasında anketi cevaplamayı reddeden veya anketi cevaplamaya başlayıp tamamlamadan vazgeçen kadınlar yerine ikameye gidilmiştir. İkame için seçilecek kişiler Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde ilçe bazlı ikametgâh özelliklerine dikkat edilmek suretiyle aynı örneklem kriterlerine göre evrenden çekilmiştir. Tüm veriler emek yoğun bir planlama ile toplanmıştır.

Bu çalışmada, projeden faydalanan anneler, projeden faydalanmayan anneler, projeden faydalanan eğitimli bakıcılar ve proje çalışanlarına yönelik olmak üzere dört farklı anket formu hazırlanmıştır. Söz konusu anketler, Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) Kalkınma Yardımları Komitesi (DAC) etki değerlendirme kriterleri (Ek-1) dikkate alınarak hazırlanmış ve çalışmanın ekinde (Ek-2, Ek-3, Ek-4, Ek-5 ve Ek-6) sunulmuştur.

Birinci ve ikinci hedef grupları oluşturan, çalışan anne desteğine başvuran annelere yönelik iki farklı anket formunun tasarımında aşağıdaki başlıklar esas alınmıştır:

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri ve hanehalkı yapısının belirlenmesine yönelik sorular,
- Katılımcıların istihdam geçmişleri, iş gücü piyasasına katılım durumları, proje öncesi çalışma statüleri, sigortasız çalışma deneyimleri, toplam iş tecrübeleri, mevcut çalışma biçimleri ve bireysel gelir düzeylerine ilişkin sorular,
- Saha araştırmasının yapıldığı dönemdeki iş gücü durumunun belirlenmesine yönelik sorular,
- Proje öncesi dönemde bakıcı istihdamına ilişkin deneyimlere yönelik sorular,
- Mali destek sona erdikten sonra eğitilmiş bakıcı istihdamına ilişkin mevcut durum ve istihdam etmeme nedenlerine dair sorular,
- Eğitilmiş bakıcı istihdamı, proje kapsamında sağlanan mali destek ve sigortalılık bilincine ilişkin algı ve tutumları ortaya koymayı amaçlayan 5’li likert ölçekli sorular,
- Proje yönetim süreçlerine dair algıların ve genel tutumların değerlendirilmesine yönelik 5’li likert ölçekli sorular,
- Sigortalı çalışmayı teşvik edici sosyal politikalara ilişkin görüşleri ölçmek amacıyla 5’li likert ölçekli sorular,
- Projeye dair genel değerlendirmeleri içeren 0-10 arası puanlama skalası ve açık uçlu sorular.

Projeden faydalanan annelerin istihdam ettiği eğitilmiş bakıcılara yönelik anket formu ise şu temel başlıklardan oluşmaktadır:

- Katılımcıların sosyo-demografik ve hanehalkı özelliklerini tespit etmeye yönelik sorular,
- İstihdam geçmişinin, özellikle proje öncesi çalışma durumu, sigortasız çalışma deneyimi ve toplam iş tecrübesi gibi değişkenlerle ölçülmesine yönelik açık ve kapalı uçlu sorular,
- Proje sonrasındaki mevcut istihdam durumunu değerlendirmeye yönelik sorular,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Eğitim ve sigortalılığa dair farkındalık düzeyinin belirlenmesine yönelik 5’li likert ölçekli sorular,
- Projeye ilişkin genel memnuniyet ve değerlendirmeleri içeren 0-10 arası puanlama skalası ve açık uçlu sorular.

Proje yöneticileri ve yürütücüleri için hazırlanan anket formunun temel bileşenleri ise aşağıdaki gibidir:

- Projeye ilişkin genel memnuniyet ve değerlendirmeleri içeren 0-10 arası puanlama skalası ve açık uçlu sorular,
- Proje uygunluğunun, tutarlılığının, etkililiğinin ve verimliliğinin değerlendirilmesine yönelik 5’li likert ölçekli sorular,
- Projenin kayıt dışı istihdamla mücadele ve kadın istihdamının desteklenmesine katkısına ilişkin değerlendirme ile projenin geliştirilmesi gereken yönlerine dair açık uçlu sorular.

3.4. EDU-CARE II PROJESİ ETKİ DEğerLENDİRME KRİTERLERİ

Gelecek dönemde uygulanacak politika ve programlara yol gösterici olması amacıyla hazırlanan bu etki analizi raporu; Eğitimi Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi II’nin hedeflenen amaçlara ulaşma düzeyi ve etkileri, OECD Development Assistance Committee (DAC) Network on Development Evaluation tarafından yayınlanan standartlaştırılmış altı değerlendirme kriterine (uygunluk, tutarlılık, verimlilik, etkililik, sürdürülebilirlik ve etki) göre ele alınmıştır (OECD, 2021). Buna göre:

- **Uygunluk** (relevance) kriteri kapsamında, projede sunulan mali desteğin, hedef kitlenin iki ana grup olan mali destekten faydalanan anneler ile sigortalı olarak istihdam edilen eğitimi bakıcıların ihtiyaçlarına ne derecede yanıt verebildiği ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca, söz konusu hedef kitle ile proje yöneticileri/yürütücüleri projeye ilişkin memnuniyet düzeyleri de değerlendirilmiştir.
- **Tutarlılık** (coherence) kriteri kapsamında, projenin, SGK’nın kayıt dışı istihdamla mücadele kapsamındaki diğer müdahalelerini, ulusal düzeyde diğer kurum ve kuruluşlar tarafından esas olarak kadın istihdamının artırılması, kadınların insana yakışır işlere erişiminin desteklenmesi ve kadınların güçlendirilmesi gibi alanlara yönelik diğer

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

politika müdahalelerini ne ölçüde desteklediği ile küresel düzeyde SKA'ya ulaşmadaki tutarlılığı tespit edilmek istenmiştir.

- Proje için yapılan harcamalara ilişkin verilerin erişime açık olmaması ve karşılaştırma verilerinin eksikliği nedeniyle **verimlilik** (efficiency) kriteri kapsamında proje kaynaklarının kayıtlı kadın istihdamının artırılması açısından ekonomik kullanılıp kullanılmadığı (ekonomik verimlilik) hususu incelenmiştir.
- **Etkililik** (effectiveness) kriteri kapsamında, projede hedeflenen çıktı ve sonuçlara ne oranda ulaşıldığı ve **sürdürülebilir** (sustainability) faydalar ortaya konulup konulmadığı ele alınmıştır.
- **Etki** (impact) kriteri kapsamında, projenin nihai önemi ve potansiyel dönüştürücü etkileri, başka bir ifadeyle ne tür bir farklılık yarattığı açıklanmıştır. Bu anlamda, projenin uzun vadeli ve daha geniş kapsamlı etkileri (insan hakları, insana yakışır iş, iş-yaşam dengesi, toplumsal refah ve sosyal normlardaki bütünsel ve kalıcı değişiklikler üzerindeki etkileri) vurgulanmıştır.

3.5. VERİLERİN İŞLENMESİ VE ÇÖZÜMLENMESİ

Araştırma bulgularının değerlendirilmesinde, uluslararası geçerliliğe sahip bir çerçeve sunan OECD Kalkınma Yardımları Komitesi'nin (Development Assistance Committee - DAC) Kalkınma Değerlendirme Ağı (Network on Development Evaluation) tarafından önerilen standart değerlendirme kriterleri esas alınmıştır. Bu doğrultuda, nicel verilerin analizinde çeşitli istatistiksel yöntem ve testlerden yararlanılmıştır. Öncelikle, anket verilerinin temel dağılımlarını görmek ve genel eğilimleri ortaya koymak amacıyla sıklık (frekans) ve yüzde dağılımları hesaplanmıştır. Gruplar arasındaki ilişkilerin karşılaştırmalı olarak analiz edilebilmesi için çapraz tablolar oluşturulmuştur.

İki bağımsız grup arasındaki ortalama farklarının anlamlılığını incelemek için normal dağılım varsayımının sağlanmadığı durumlarda Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Normal dağılım sağlanmadığı için üç veya daha fazla grubun karşılaştırılması gereken analizlerde ise Kruskal Wallis H testi tercih edilmiştir. Buna ek olarak veriler normal dağılmadığı için değişkenler arasındaki ilişkileri ortaya koymak amacıyla Ki-kare bağımsızlık testi ve Spearman korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki nedensel ilişkileri ve etki düzeylerini belirlemek için lojistik regresyon ve doğrusal regresyon analizleri

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

kullanılmıştır. M¼dahale öncesi ve sonrası gruplar arasındaki farkların değerlendirilmesinde ise farkların farkı (difference-in-differences) yöntemi uygulanmıştır.

T¼m bu analizler, elde edilen bulguların hem güvenilirliğini artırmak hem de projenin etkilerini daha kapsamlı ve çok boyutlu bir biçimde değerlendirmek amacıyla b¼t¼nc¼l bir şekilde kullanılmıştır. Aynı zamanda çalışma kapsamında planlanan bir diğer analiz, il d¼zeyinde etki analizidir. Bu bakımdan, projenin, bakıcıların kayıtlı çalışmasına etkisini analiz etmek amacıyla grafik üzerinden farkların farkı analizi uygulanmıştır.

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin istatistiksel analizi, “SPSS 20.0” (Statistical Package for the Social Sciences 20.0) ve STATA 19 MP istatistiksel paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Ham veriler işlenerek tablolar halinde g¼sterilmiř ve bazı tablolarda yer alan “Kayıp Veri” ibaresi ise yanıtlanmayan soru sayısını ifade etmiştir.

3.6. ARAşTIRMA SORULARI

EDU-CARE-II Projesi’nin için temel araştırma sorusu raporun giriş kısmında da belirtildiği üzere “*EDU-CARE II Projesi’nin kadınların iş g¼c¼ piyasasında kalıcılığı, kayıtlı istihdamda yer almaları ve kaliteli çocuk bakım hizmetlerinin yaygınlaşması üzerindeki etkileri nelerdir?*” şeklinde form¼le edilmişti. Ancak temel araştırma sorusunun yanıtına ulaşabilmek için aşağıda yer alan alt araştırma sorularını karşılayan analizlere ihtiyaç vardır. Bu bağlamada EDU-CARE-II Projesi’nin alt araştırma soruları şu şekilde detaylandırılmıştır:

1. EDU-CARE-II Projesi’nin, mali destekten faydalanan kadınların iş g¼c¼ piyasasında kalma durumu ve istihdam s¼rekliliđi üzerinde etkisi nedir?
2. EDU-CARE-II Projesi’nin, kayıtlı kadın istihdamının artması üzerinde etkisi nedir?
3. EDU-CARE-II Projesi’nin, kayıt dışı istihdam eğiliminin y¼ksek olduğu bakım sekt¼r¼nde sigortalı çalışma eğilimine etkisi nedir?
4. EDU-CARE-II Projesi’nin, erken çocukluk d¼neminde kaliteli bakım hizmeti sunumu üzerindeki etkisi nedir?

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

BÖLÜM IV: ARAŞTIRMA BULGULARI

Saha araştırması bulgularının analizi sırasında; proje kapsamında çalışan anne desteğine başvuran annelere ait bulgular, sosyal etkiyi ortaya çıkarmak için öncelikle ilk iki hedef grup (projeden faydalanan anneler [FA] ve projeye başvurmuş ama kriterleri karşılamadığı için projeden faydalanamamış anneler [NFA]) arasında karşılaştırılmıştır. Ardından, maddi destekten faydalanan anneler tarafından işe alınan eğitilmiş bakıcılara ilişkin bulgular (hedef grup 3) ile EDU-CARE-II Projesi yetkilileri yani yöneticilerinin ve uygulayıcılarının (hedef grup 4) bulguları incelenmiştir.

4.1. PROJEYE BAŞVURAN ANNELERE İLİŞKİN BETİMSSEL İSTATİSTİKLER

Bu bölümde, çalışan anne desteğinden faydalanan anneler ile çalışan anne desteğine başvurup proje kriterlerini karşılamayan/projeye kesin kayıt yaptırmayan bu nedenle projeden faydalanamayan annelerle ilgili bulgular karşılaştırmalı olarak analiz edilmektedir.

4.1.1. Projeye Başvuran Annelerin Sosyo-Demografik İstatistikleri

Proje kapsamında çalışan anne desteğine başvuran annelerin (projeden faydalanan ve faydalanmayan anneler) sosyo-demografik özelliklerinin ortaya konulması amacıyla ikamet edilen il ve ilçe, aile yapısı, yaş, medeni durumu, sahip olunan çocuk sayısı, sigortalılık durumu, çalışma biçimi, toplam iş tecrübesi, hanehalkında yaşayan kişilerin ve gelir getirici kişilerin sayısı, toplam aylık net bireysel gelir ve hanehalkı geliri, hanehalkının gelir durumu düzeyi, annelerin veya çocuklarının kronik bir hastalığı veya engel durumu ve 1. derece hanehalkının eğitim düzeylerine yönelik bulgular karşılaştırılmalı olarak sunulmuştur.

Tablo 2. Projeye Başvuran Annelerin Yaş Dağılımları

Yaş grubu	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanamayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
18 – 25	4	1,1	8	2,1
26 – 33	139	36,7	194	51,2
34 – 41	216	57	167	44,1
42 – 49	20	5,3	10	2,6
50 yaş ve üzeri	0	0	0	0
Toplam	379	100	379	100
Ortalama yaş	34,76		33	

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 2, projeye başvuran annelerin yaş dağılımlarını göstermektedir. Projeden faydalanan ve faydalanmayan annelerin yaş dağılımları incelendiğinde, her iki grupta da en çok katılımcı 26-41 yaş aralığındadır. Ancak, gruplar arasında dikkat çekici bir fark vardır. Projeden faydalanan annelerin büyük çoğunluğu (%57) 34-41 yaş aralığında toplanırken, projeden faydalanmayan annelerin çoğu (%51,2) 26-33 yaş aralığındadır. Bu bulgu, projeden faydalanan annelerin yaş ortalamasının daha yüksek olduğunu, faydalanmayan grubun ise daha genç annelerden oluştuğunu göstermektedir.

Tablo 3. Projeye Başvuran Annelerin Aile Yapısı

Aile yapısı	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanmayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
Çekirdek	360	95	357	94,2
Geniş aile	11	2,9	17	4,5
Tek Ebeveynli aile	8	2,1	5	1,3
Toplam	379	100	379	100

Tablo 3, projeye başvuran annelerin aile yapısı göstermektedir. Her iki grupta da çekirdek aile yapısı belirgin şekilde baskındır (projeden faydalananlarda %95, projeden faydalanmayanlarda %94,2). Geniş aile yapısı ve tek ebeveynli aileler ise her iki grupta oldukça düşük oranlarda yer almaktadır. Bu bulgu, araştırmaya katılan annelerin büyük çoğunluğunun çekirdek ailede yaşadığını göstermektedir.

Tablo 4. Projeye Başvuran Annelerin Medeni Durumu

Medeni Durum	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanamayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
Evli	367	96,8	369	97,4
Bekar	12	3,2	10	2,6
Toplam	379	100	379	100

Tablo 4, projeye başvuran annelerin medeni durumunu göstermektedir. Projeden faydalanan ve faydalanamayan annelerin medeni durumları karşılaştırıldığında, her iki grubun da çok büyük oranda evli olduğu gözlenmiştir. Bu bulgu ile, evli annelerin projeye katılmaya daha fazla eğilim gösterdiği ifade edilebilir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 5. Projeye Başvuran Annelerin Çocuk Sayısı

Çocuk Sayısı	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanmayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
1	153	40,4	189	49,9
2	190	50,1	152	40,0
3	33	8,7	34	9,0
4	3	0,8	4	1,1
Toplam	379	100	379	100

Tablo 5, projeye başvuran annelerin çocuk sayısı göstermektedir. Her iki grupta da çocuk sayısı bakımından yoğunlaşmanın genellikle bir ve iki çocuklu anneler arasında olduğu gözlenmiştir. Projeden faydalanan annelerin %40,4'ü, faydalanmayan annelerin ise %49,9'u tek çocuk sahibidir. Projeden faydalanan anneler arasında iki çocuk sahibi olanların oranı %50,1 iken, projeden faydalanmayan anneler arasında bu oran %40'tır. Projeye katılan annelerin çoğunlukla iki çocuk sahibi olduğu görölmektedir; başka bir ifadeyle iki çocuklu annelerin projeye katılma eğilimi belirgin olarak daha yüksektir.

Tablo 6. Projeye Başvuran Annelerin Hanehalkı Büyüklüğü

Kişi sayısı	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanmayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
1	0	0	0	0
2	6	1,6	6	1,6
3	143	37,7	176	46,4
4	183	48,3	148	39,1
5	36	9,5	37	9,8
6 ve üzeri	11	3	8	2,1
Toplam	379	100	375	98,9
Kayıp Veri	0	0	4	1,1

Tablo 6, projeye başvuran annelerin hanehalkı büyüklüğünü göstermektedir. Her iki grupta da genellikle üç ve dört kişilik hane halklarının çoğunlukta olduğu görölmektedir. Projeden faydalanan annelerin %37,7'si, faydalanmayan annelerin ise %46,4'ü üç kişilik hanelerde yaşamaktadır. Projeden faydalanan annelerde en yüksek oran %48,3 ile dört kişilik hanelerde görölrken, projeden faydalanmayanlarda bu oran %39,1 ile daha düşüktür. 3 kişilik hanelerde

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

projeden faydalanmayan annelerin oranı daha yüksek iken 4 kişilik hanelerde projeden faydalanan anneler belirgin biçimde daha yüksektir.

Tablo 7. Projeye Başvuran Annelerin Daha Önceki İşlerindeki Sigortalılık Durumu

Daha önce sigortanız olmadan bir işte çalıştınız mı?	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanmayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
Evet	22	5,8	17	4,5
Hayır	357	94,2	349	92,1
Toplam	379	100	366	96,6
Kayıp Veri	0	0	13	3,4

Tablo 7, projeye başvuran annelerin sigortasız çalışma deneyimlerini göstermektedir. Her iki grupta da büyük çoğunluk daha önce sigortasız çalışmadığını ifade etmiştir. Projeden faydalanan annelerin %5,8'i, projeden faydalanmayan annelerin ise %4,5'i daha önce sigortasız çalıştığını belirtmiştir. Projeden faydalanan annelere “Daha önce sigortanız olmadan bir işte çalıştınız mı?” değişkenine ilişkin verilen evet cevaplarında nedenler sorulmuş olup verilen cevaplar incelendiğinde en sık karşılaşılan gerekçeler arasında “ihtiyaç durumu”, “işverenin sigorta yapmaması”, “evlere temizliğe gitmek”, “tecrübe edinmek”, “öğrenci olmak” ve “kendi harçlığını çıkartmak” gibi nedenler yer almaktadır. Projeden faydalanamayan annelerin geçmişte sigortasız çalışma nedenlerine ilişkin veriler incelendiğinde ise, cevaplar arasında “aileye destek olmak için”, “cahillik”, “deneyim kazanmak ve maddiyat”, “ev temizliği”, “günübirlik işler yaptım”, “ihtiyacım vardı”, “ihtiyacım vardı, küçüktüm de”, “ihtiyaç”, “ihtiyaç durumundan kaynaklı”, “ihtiyaçtan dolayı”, “maddi ihtiyaçtan kaynaklı mecburen çalıştım”, “öğrencilik zamanında çalışmıştım”, “paraya ihtiyacım vardı günübirlik işler yaptım”, “sigortam var zannediyordum, işveren tarafından kandırıldım” ve “yani mezunken çalıştım” gibi çeşitli bireysel gerekçeler yer almaktadır. Her bir gerekçe yalnızca bir katılımcı tarafından belirtilmiş olup, bu ifadeler toplam yanıtların %4'ünü oluşturan sigortasız çalışmış 15 kişi tarafından beyan edilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 8. Projeye Başvuran Annelerin Çalışma Biçimi

Çalışma biçimi	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanmayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
Tam zamanlı	351	92,6	278	73,4
Proje bazlı (geçici)	1	0,3	1	0,3
Yarı zamanlı	6	1,6	21	5,5
Hibrit (yarı evde yarı ofiste)	18	4,7	11	2,9
Diğer	3	0,8	59	15,06
Toplam	379	100	370	97,6
Kayıp veri	0	0	9	2,4

Tablo 8, projeden faydalanan ve faydalanmayan annelerin çalışma biçimlerini karşılaştırmaktadır. Projeden faydalanan annelerin %92,6'sı tam zamanlı olarak çalışırken faydalanmayan annelerde bu oran %73,4'tür. Yarı zamanlı olarak çalışan annelerden, projeden faydalanmayanların oranı (%5,5) faydalanan annelerden (%1,6) daha yüksek iken hibrit çalışma bakımından (ev ve ofis birlikte) oranlar her iki grupta da düşük olmasına rağmen projeden faydalananlarda biraz daha yüksektir (%4,7 vs. %2,9). Projeden faydalanan annelerin büyük çoğunluğu tam zamanlı ve kurumsal çalışma biçimine sahiptir. Buna karşın, projeden faydalanmayan annelerin içinde daha fazla sayıda esnek, düzensiz ya da tanımsız çalışma biçiminde olanlar yer almaktadır.

Tablo 9. Projeye Başvuran Annelerin İş Tecrübesi

Toplam iş tecrübesi	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanmayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
1 yıldan az	1	0,3	3	0,8
1 yıldan fazla 5 yıldan az	19	5	11	2,9
5 yıldan fazla 10 yıldan az	131	34,6	121	31,9
10 yıl ve daha fazla	225	59,4	234	61,7
Toplam	376	99,2	369	97,4
Kayıp veri	3	0,8	10	2,6

Tablo 9, projeden faydalanan ve faydalanmayan annelerin toplam iş tecrübesi sürelerine göre dağılımını göstermektedir. Her iki grupta da 10 yıl ve üzeri iş tecrübesine sahip annelerin

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

çoğunlukta olduğu gör÷lmektedir. Bu durum, projeden faydalanan (%59,4) ve faydalanmayan (%61,7) annelerin önemli bir kısmının “10 yıl ve daha fazla” iş tecrübesine sahip olduğunu göstermektedir.

Bu bulgu, projenin genellikle çalışma hayatında uzun süredir yer alan kadınlara hitap ettiğini ve iş tecrübesi göreceli olarak daha fazla olan annelerin proje katılımında daha fazla temsil edildiği şekilde yorumlanabilir.

Tablo 10. Projeye Başvuran Annelerin Dışında Hanehalkı Gelir Getirici Kişi Sayısı

Kişi sayısı	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanmayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
0	23	6,1	20	5,3
1	354	93,4	351	92,6
2 ve üstü	2	0,5	1	0,3
Toplam	379	100	379	100

Tablo 10, projeye başvuran anneler dışında hanehalkı gelir getirici kişi sayısını göstermektedir. Her iki grupta da büyük çoğunluğun hanehalkında iki gelir getiriciye sahip olduğu net biçimde gör÷lmektedir. Projeden faydalanan annelerin %93,4’ü ve faydalanmayan annelerin %92,6’sı gelir getiren iki bireye sahip hanelerde yaşamaktadır.

Tablo 11. Projeye Başvuran Annelerin Bireysel Net Geliri (Aylık)

Ücret	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanmayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
22.104 TL (asgari ücret) ve altı	30	7,9	91	24
22.105 TL - 40.000 TL	105	27,7	76	20,1
40.001 TL - 60.000 TL	112	29,6	62	17,2
60.001 TL - 80.000 TL	45	11,9	17	4,5
80.001 TL - 100.000TL	32	8,4	14	3,7
100.001 TL ve üzeri	35	9,2	11	2,9
Toplam	359	94,7	274	72,3
Kayıp Veri	20	5,3	105	27,7

Tablo 11, projeye başvuran annelerin bireysel net gelirini (aylık) göstermektedir. Projeden faydalanan annelerin daha yüksek gelir gruplarında, projeden faydalanamayanların ise düşük

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

gelir seviyesinde yoğunlaştığı görülmektedir. Projeden faydalanan annelerin yalnızca %7,9'u asgari ücret ve altı gelir düzeyine sahip iken, projeden faydalanamayan annelerde bu oran %24 ile oldukça yüksektir. 40.001-60.000 TL arası gelir grubunda ise fark belirginleşmekte, projeden faydalanan anneler (%29,6) faydalanmayanların (%17,2) neredeyse iki katına ulaşmaktadır. 60.001-80.000 TL arası gelir grubunda ise fark biraz daha belirginleşmekte, projeden faydalanan anneler (%11,9) faydalanmayanların (%4,5) neredeyse üç katına ulaşmaktadır. 100.001 TL ve üzeri gelir grubunda olanlardan projeden faydalananlar %9,2 iken, faydalanmayanlar sadece %2,9 oranındadır.

Projeden faydalanan annelerin genellikle daha yüksek gelir düzeylerine sahip olduğu açıktır. Bu durum, projenin özellikle ekonomik olarak daha iyi durumdaki annelere hitap ettiği veya bu annelerin projeye katılmaya daha eğilimli oldukları anlamına gelebilir. Alt gelir gruplarında yer alan annelerin projeye katılımının düşük kalması, projenin ekonomik açıdan daha dezavantajlı annelere ulaşma ve onların katılımını sağlama konusunda geliştirilmesi gerektiğini ortaya koyabilir. Ayrıca projeden faydalanmayan grubun yaklaşık üçte birinin gelir bilgisini paylaşmak istememesi de dikkat çekici ve analiz edilmesi gereken bir durumdur.

Tablo 12. Projeye Başvuran Annelerin Hanehalkı Net Geliri (Aylık)

Ücret	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanmayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
22.104 TL (asgari ücret) ve altı	1	0,3	15	4,0
22.105 TL - 40.000 TL	9	2,4	27	7,1
40.001 TL - 60.000 TL	42	11,1	74	19,5
60.001 TL - 80.000 TL	74	19,5	37	9,8
80.001 TL - 100.000 TL	78	20,6	54	14,2
100.001 TL ve üzeri	141	37,2	65	17,2
Toplam	345	91,0	272	71,8
Kayıp veri	34	9,0	107	28,2

Tablo 12, projeye başvuran annelerin hanehalkı net gelirini (aylık) göstermektedir. Projeden faydalanan annelerin %37,2'si 100.001 TL ve üzeri gelir grubunda yer almaktadır. Faydalanmayanlarda bu oran yalnızca %17,2'dir. Bu, projeye katılan hane halklarının daha yüksek gelir düzeyine sahip olduğunu göstermektedir. Asgari ücret ve altında hanehalkı geliri

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

elde edenlerin oranı; faydalananlarda %0,3 iken faydalanmayanlarda %4'tür. Aynı şekilde, 22.105–60.000 TL gelir aralığında da faydalanmayanların oranı daha yüksektir. Projeden faydalanan anneler, belirgin biçimde daha yüksek gelir gruplarında yoğunlaşmaktadır. Anket sorusuna cevap vermeme oranının özellikle faydalanmayanlarda yüksek olması, gelir konusunun hassasiyetini ve bu grubun projelere olan mesafesini de gösterebilir.

Tablo 13. Projeye Başvuran Annelerin Gelir Durumu

Gelir değerlendirme düzeyi	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanmayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
Gelir giderden az (Gelir < Gider)	184	48,5	218	57,5
Gelir gidere eşit (Gelir = Gider)	165	43,5	141	37,2
Gelir giderden fazla (Gelir > Gider)	30	7,9	17	4,5
Toplam	379	100	376	99,2
Kayıp Veri	0	0	3	0,8

Tablo 13, projeye başvuran annelerin gelir durumunu göstermektedir. Her iki grupta da annelerin büyük çoğunluğu, hane gelirlerinin giderlerini karşılamada yetersiz kaldığını ifade etmiştir. Özellikle projeden faydalanan anneler arasında gelir-gider dengesi biraz daha olumlu görünse de bu oran (%7,9) projeden faydalanmayan annelere (%4,5) göre ancak sınırlı bir farkı göstermektedir. Genel olarak, her iki grupta da annelerin yaklaşık %90'ı, gelirlerinin giderlerine yetmediğini ve ancak giderlerini dengelediğini belirtmiştir. Bu bulgu, hane içi ekonomik dengenin sağlanabilmesi adına annelerin çocuk bakımı konusunda maddi destek ihtiyacına sahip olduklarını ortaya koymaktadır.

Tablo 14. Projeye Başvuran Annelerin Sahip Olduğu Kronik Rahatsızlık ve Engel Durumu

Kronik rahatsızlık	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanmayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
Evet	42	11,1	40	10,6
Hayır	337	88,9	338	89,2
Toplam	379	100	378	99,7
Kayıp veri	0	0	1	0,3

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 14, projeden faydalanan ve faydalanmayan annelerin kronik rahatsızlık durumlarına göre dağılımını göstermektedir. Projeden faydalanan annelerde %11,1, faydalanmayanlarda %10,6 oranında kronik rahatsızlık görülmektedir. Her iki grupta da kronik rahatsızlığı olmayanların oranı kronik rahatsızlığı olanlara göre açık ara fazladır ancak kronik hastalığı olan annelerin oranı da azımsanmayacak kadar yüksektir. Kronik rahatsızlığı olduğunu beyan eden annelere ilişkin veriler incelendiğinde, en sık karşılaşılan durumlar arasında astım, tiroid rahatsızlıkları, haşimato, şeker hastalığı (diyabet), tansiyon, kalp-damar rahatsızlıkları ve nadiren epilepsi, KOAH, ortopedik engel gibi farklı sağlık sorunları yer almaktadır.

Tablo 15. Projeye Başvuran Annelerin Çocuklarının Sahip Olduğu Kronik Rahatsızlık ve Engel Durumu

Çocuğunuzda kronik rahatsızlık	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanmayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
Evet	22	5,8	11	2,9
Hayır	357	94,2	366	96,6
Toplam	379	100	377	99,5
Kayıp Veri	0	0	2	0,5

Tablo 15, projeden faydalanan anneler ile faydalanmayan annelerin çocuklarında kronik bir rahatsızlık olup olmadığına ilişkin dağılımları karşılaştırmalı olarak sunmaktadır. Her iki grupta da çocukların büyük çoğunluğunda kronik rahatsızlık bulunmadığı ifade edilmiştir. Ancak gruplar arasında küçük bir fark göze çarpmaktadır. Projeden faydalanan annelerin çocuklarında %5,8, faydalanmayanların çocuklarında %2,9 oranında kronik rahatsızlık olduğu belirtilmiştir. Belirtilen durumlar arasında en sık karşılaşılanlar; astım, Akdeniz ateşi ve FMS (fibromiyalji sendromu) gibi kronik veya alerjik rahatsızlıklardır. Bunun dışında, otoimmün hastalıklar (otoimmün FCAS, çölyak, hemofili şüphesi), organ yetersizlikleri (tek böbrek, kronik böbrek yetmezliği), nörolojik hastalıklar (epilepsi), genetik sendromlar (Down sendromu) ve gelişimsel problemler (büyüme geriliği, süt intoleransı, yemek borusu olmadan doğma) gibi çeşitli sağlık durumları da yer almaktadır. Bazı katılımcılar çocuklarına ilişkin birden fazla sağlık sorununu birlikte bildirmiştir (örneğin epilepsi ve kalp deliği gibi). Bu durum, projeden faydalanan annelerin arasında, çocukları için özel sağlık hizmeti ihtiyacı olanların oranının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Projenin bu tür ihtiyaç sahibi gruplar tarafından daha fazla tercih edildiği veya bu annelerin destek arayışının daha yüksek olduğu düşünülebilir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 16. Projeye Başvuran Annelerin 1. Derece Yakınlarının Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi	Projeden Faydalanan Anneler								Projeden Faydalanmayan Anneler							
	Kendisi		Eşi		Annesi		Babası		Kendisi		Eşi		Annesi		Babası	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitiremeyen İlkokul	1	0,3	0	0,0	27	7,1	10	2,6	0	0,0	0	0,0	26	6,9	12	3,2
Ortaokul veya Dengi Meslek Okulu	4	1,1	12	3,2	29	7,7	40	10,6	5	1,5	16	4,2	60	15,8	61	16,1
Lise veya Dengi Meslek Okulu	45	11,9	69	18,2	82	21,6	85	22,4	66	17,4	86	22,7	62	16,4	83	21,9
Ön Lisans	59	15,6	38	10,0	6	1,6	13	3,4	58	15,3	38	10,0	6	1,6	4	1,1
Lisans	183	48,3	173	45,6	31	8,2	50	13,2	203	53,6	193	50,9	17	4,5	25	6,6
Lisans Üstü	87	23,0	72	19,0	7	1,8	9	2,4	46	12,1	26	6,9	0	0,0	3	0,8
Toplam	379	100,0	372	98,2	377	99,5	377	99,5	378	99,7	372	98,2	376	99,2	375	98,9
Kayıp Veri	0	0,0	7	1,8	2	0,5	2	0,5	1	0,3	7	1,8	3	0,8	4	1,1

Tablo 16’da, projeden faydalanan ve faydalanmayan annelerin, eşlerinin ve ebeveynlerinin eğitim düzeyleri karşılaştırılmıştır. Annelerin eğitim düzeyleri ve eşlerinin eğitim düzeyleri proje katılımına bağlı olarak bazı farklılıklar göstermektedir. Projeden faydalanan annelerin %48,3’ü lisans, %23,0’ü lisansüstü mezunu iken projeden faydalanmayan annelerin %53,6’sı lisans, %12,1’i lisansüstü mezunudur. Projeden faydalanmayan annelerin lisans mezunu olma oranı daha yüksek fakat lisansüstü mezunu olma oranı belirgin biçimde daha düşüktür. Projeden faydalanan annelerin eşleri %45,6 lisans ve %19,0 lisansüstü mezunu iken, projeden faydalanmayan annelerin eşleri %50,9 lisans mezunudur, ancak lisansüstü mezunu oranı yalnızca %6,9’dur. Hem projeden faydalanan hem de faydalanmayan annelerin, anneleri ve babaları, çoğunlukla ilkokul mezunudur. Projeden faydalanan annelerin annelerinde bu oran %51,5, babalarında %44,9; faydalanmayan annelerin annelerinde bu oran %54,1, babalarında ise %49,3’tür. Annelerin ebeveynleri arasında yüksek eğitim (lisans-lisansüstü) mezunu olma oranı oldukça düşüktür. Okuma-yazma bilip okul bitiremeyenlerin oranı genel olarak düşüktür; ancak özellikle annelerin annelerinde %7,1 ile %6,9 arasında değişen dikkate değer bir oran vardır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

4.1.2. Projeye Başvuran Annelerin İstihdama İlişkin İstatistikleri

Tablo 17. Projeye Başvuran Annelerin Başvuru Döneminde İş Gücü Durumu

İş Gücü Durumu	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanmayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
Sigortalı olarak çalışıyordum	315	83,1	240	63,3
Sigortasız olarak çalışıyordum	0	0	2	0,5
Çalışmıyordum (iş aramıyordum)	1	0,3	9	2,4
Çalışmıyordum (iş arıyorum)	1	0,3	7	1,8
Ücretli doğum izninideydim	23	6,1	70	18,5
Ücretsiz doğum izninideydim	39	10,3	44	11,6
Diğer	0	0	6	1,6
Toplam	379	100	378	99,7
Kayıp Veri	0	0	1	0,3

Tablo 17’de, projeye başvuran annelerin projeye katıldıkları dönemdeki iş gücü durumları karşılaştırılmıştır. Sonuçlar projeden faydalanan annelerin büyük çoğunluğunun sigortalı olarak çalıştığını, projeden faydalanmayan annelerde ise iş gücü durumunun daha çeşitlilik gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Projeden faydalanan annelerin %83,1’i sigortalı olarak çalışmaktayken, faydalanmayan annelerde bu oran %63,3’tür. Bu fark, proje kapsamında faydalanıcı olmak için sigortalı iş güvencesinin önemli bir etken olduğunu düşündürülebilir. Projeden faydalanamayan anneler arasında doğum izninde olanlar (%30,1) ve çalışmayanlar (%4,2), projeden faydalanan annelere göre daha yüksek oranlardadır. Bu da projenin özellikle iş gücü piyasasına daha aktif katılan kadınlara hitap ettiğini ve iş güvencesi olan annelerin projeye katılım konusunda daha avantajlı olduklarını gösterebilir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 18. Projeye Başvuran Annelerin Projeden Yararlanmak İçin Sigortalı İş Aramayı Hızlandırma Durumu

	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanmayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
Evet	1	50	9	%50,0
Hayır	1	50	6	%33,3
Toplam	2	100	15	%83,3
Kayıp Veri	0	0	3	%16,6

Tablo 18, projeden faydalanan annelerin projeden yararlanmak için sigortalı iş aramayı hızlandırma durumunu ele almaktadır. Özellikle projeden faydalanmayan annelerde, çalışmıyordum (iş aramıyordum ve iş arıyorum) cevabını verenler projeye katılmak için sigortalı bir iş aramaya başladığını ifade etmişlerdir.

Tablo 19. Projeye Başvuran Annelerin Projeden Yararlanmak İçin Ücretsiz Doğum İzninden Erken Dönme Durumu

	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanmayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
Evet	6	15,4	9	20,4
Hayır	12	30,7	18	40,9
Toplam	39	46,1	44	61,3
Kayıp Veri	21	53,9	17	38,7

Tablo 19, projeye başvuran annelerin projeden yararlanmak için doğum izninden erken dönme durumunu göstermektedir. Projeden faydalanan annelerin %15,4'i projeden yararlanmak için doğum izninden erken dönmüştür. Faydalanmayan annelerde bu oran %20,4 ile biraz daha yüksektir. Her iki grupta da erken dönüş oranı görece düşüktür, başka bir ifadeyle çoğu anne doğum iznini tamamlama eğilimindedir. Bu bulgu, projenin annelerin doğum izni sürelerini kısaltma üzerinde sınırlı etkisi olduğunu veya annelerin çocuk bakımına dair yasal haklarından vazgeçmek istemediklerini gösterebilir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 20. Projeye Başvuran Annelerin Projeye Başvurduğu Dönemde Çocuğuna Bakan Kişi

	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanamayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
Kendim	86	22,7	147	38,8
Eşim	5	1,3	5	1,3
Eğitimli Bakıcı	80	21,1	20	5,3
Eğitimsiz Bakıcı	69	18,2	24	6,3
Aile Büyükleri	110	29,0	155	40,9
Akraba	22	5,8	10	2,6
Komşu	4	1,1	2	0,5
Okul öncesi eğitim veya bakım kurumu (kreş/anaokulu)	0	0	7	1,8
Diğer	3	0,8	7	1,8
Toplam	379	100	377	99,5
Kayıp Veri	0	0	2	0,5

Tablo 20, proje başvurusundan önce projeden faydalanan ve faydalanmayan annelerin çocuklarının bakımını kimin üstlendiğini göstermektedir. Her iki grupta da çocuk bakımında en yaygın destek kaynağının aile büyükleri/kök aile üyeleri olduğu görölmektedir, ancak bakıcı istihdamı ve bireysel bakım açısından gruplar arasında belirgin farklar bulunmaktadır.

Projeden faydalanmayan annelerin %38,8'i, çocuğunun bakımını kendi başına üstlenmektedir. Bu oran, faydalanan annelerde %22,7'dir. Öte yandan, çocuk bakımında aile büyükleri/kök aile üyelerinden destek alan projeden faydalanmayan annelerin oranı %40,9 ve projeden faydalananlarda ise bu oran %29,0'dur. Bununla birlikte, projeden faydalanan anneler arasında projeye başvurduğu dönem (kısaca proje başvurusu öncesini kapsayan dönem) itibari ile eğitimli (%21,1) ve eğitimsiz (%18,2) bakıcı kullanımı oldukça yüksektir (toplam %39,3). Buna karşılık projeden faydalanmayan annelerde ise bu oranlar ciddi şekilde düşüktür (sırasıyla %5,3 ve %6,3), bu durum projeye katılan annelerin profesyonel ya da ücretli bakım olanaklarına erişim imkânına daha fazla sahip olduğunu gösterir (toplam %11,6). Bu bağlamda, projeden faydalanan annelerin daha çok bakıcı temelli çözümlere yöneldiği ya da aile büyükleri/kök aile desteğinden görece daha az yararlandığı belirtilebilir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 21. Projeye Başvuran Annelerin Proje Başvurusu Sırasında Bakıcılarının Sigortalılık Durumu

	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanmayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
Sigortalı	75	50,3	25	54,3
Sigortalı değil	74	49,7	21	45,7
Toplam	149	100	46	100

Tablo 21, projeden faydalanan ve faydalanmayan annelerin proje başvurusu sırasında bakıcılarına ait sigortalılık durumunu göstermektedir. Hem projeden faydalananlarda (%50,3) hem de faydalanmayanlarda (%54,3) sigortalı olma oranı birbirine oldukça yakındır. Sigortalı olma oranı her iki grupta da yalnızca yarı yarıya seviyesindedir ve ciddi bir kayıt dışılık (sigortasızlık) mevcuttur.

Tablo 22. Projeden Faydalanan Annelerin Mali Destek Bittiğinde Eğitimli Bakıcı İstihdam Etmesi Durumu

	Kişi	Yüzde
Evet	226	59,6
Hayır	153	40,4
Toplam	379	100

Tablo 22, projeden faydalanan annelerin mali destek bittiğinde eğitimli bakıcı istihdam etmesi durumunu göstermektedir. Projeden faydalanan annelerin yaklaşık %60'ının ilgili soruya “Evet” yanıtı vermesi, projenin bu anneler üzerinde belirli bir olumlu etki yarattığını veya olumlu bir davranış değişikliği sağladığını gösterebilir. Ancak, %40,4 oranındaki “Hayır” yanıtı da dikkate değerdir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 23. Projeden Faydalanan Annelerin Mali Destek Bittiğinde Eğitimi Bakıcı İstihdam Etmeme Nedenleri

	Kişi	Yüzde
Çocuğum okul öncesi eğitim almaya başladı-başlayacak (kreşe/ anaokuluna başladı)	34	23,3
Çocuğuma bakmak için işten ayrıldım-ayrılacağım	3	2,1
Çocuğuma akrabalarım/komşum bakıyor-bakacak	2	1,4
Bakıcı maliyetini karşılayamadım/karşılamayacağım	106	72,6
Diğer	7	0,7
Toplam	379	100

Tablo 23, projeden faydalanan annelerin mali destek bittiğinde eğitimi bakıcı istihdam etmeme nedenlerini göstermektedir. Soruya cevap verenler için en büyük engel, %72,26 ile “bakıcı maliyetini karşılayamamak” olarak öne çıkmaktadır. Bu bulgu, mali desteğin kaldırılması durumunda eğitimi bakıcı istihdamının sürdürülemeyeceğine ve desteğin anneler için kritik bir unsur olduğuna işaret eder. %22,3’lik bir grup, çocuğunun kreşe/anaokuluna başlayacağını belirtmiştir; bu da bakıcı desteği yerine formel eğitim kurumlarının bir çözümler olarak tercih edildiğini gösterir. %2,1 oranındaki çok az sayıda anneler, işten ayrılarak çocuğuna kendi bakmayı, %1,4 oranındaki anneler ise akraba/komşu desteğini tercih edeceğini belirtmiştir.

Elde edilen bulgular, eğitimi bakıcı istihdamının sürdürülebilirliğinde en belirleyici faktörün ekonomik koşullar olduğunu açıkça göstermektedir. Projeden faydalanan annelerin %72,26’sı, bakıcı maliyetini karşılayamamanın bu hizmetten vazgeçmelerinde başat unsur olduğunu belirtmiştir. Bu yüksek oran, mali destek mekanizmalarının ortadan kalkması halinde, nitelikli bakım hizmetlerinin büyük ölçüde erişilemez hale geleceğini göstermekte ve bakım hizmetlerinin sürekliliği açısından maddi teşviklerin kritik önemini vurgulamaktadır. Ayrıca, projeden faydalanan annelerin %23,3’ünün çocuklarını okul öncesi eğitim kurumlarına (kreşe/anaokulu) yönlendirmesi, mali desteğin kesilmesiyle birlikte ailelerin formel eğitim ve bakım altyapılarına yönelme eğiliminde olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, bakıcı desteği yerine, devlet destekli veya daha erişilebilir formel eğitim kurumlarının bir ikame mekanizması olarak işlev gördüğünü düşündürmektedir. Dikkat çekici şekilde, yalnızca %2,1 oranındaki anne işten ayrılarak çocuğuna kendisi bakmayı tercih etmiş; %1,4 ise aile içi veya yakın çevre desteğine başvurmuştur. Bu oranların düşüklüğü, annelerin istihdamdan çekilme

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

eğiliminde olmadığını ve alternatif çözüm yolları arayışında daha çok kurumsal veya profesyonel bakım olanaklarını öncelendiğini göstermektedir.

Tablo 24. Projeden Faydalanan Annelerin Mali Destek Devam Ederse Eğitimli Bakıcı İstihdam Etme Durumu

	Projeden Faydalanan Anneler	
	Kişi	Yüzde
Evet	165	92,7
Hayır	13	7,3
Toplam	178	100

Tablo 24, projeden faydalanan annelerin mali destek devam ederse eğitimli bakıcı istihdam etme durumunu göstermektedir. Annelerin %92,7'si, mali destek sürdüğü takdirde eğitimli bakıcı istihdamını devam ettireceğini belirtmiştir. Bu oran, mali desteğin, nitelikli bakım hizmetlerine erişimi neredeyse belirleyici bir unsur haline getirdiğini göstermektedir. Bunun temel nedeni olarak bakıcı maliyetini karşılayamama gösterilmiştir, bu da mali desteklerin bitmesi durumunda nitelikli bakıcı istihdamının ciddi şekilde azalacağını düşündürmektedir.

Tablo 25. Projeden Faydalanan Annelerin Mali Destek Almadan Süreci Sürdürme Durumu

	Bakıcı İstihdam Etme Durumu		Eğitimli Bakıcı İstihdam Etme Durumu		Bakıcıya Sigorta Yapma Durumu	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
Evet	222	58,6	175	46,2	123	32,5
Hayır	155	40,9	203	53,6	239	63,1
Toplam	377	99,5	378	99,7	362	95,5
Kayıp veri	2	0,5	1	0,3	17	4,5

Tablo 25, projeden faydalanan annelerin mali destek almadan süreci sürdürme durumunu göstermektedir. Projeden faydalanan annelerin %58,6'sı, mali destek almadan da bakıcı istihdam etmeye devam edebileceğini belirtmiştir. Bu oran, bakıcılık hizmetinin anneler için temel ve vazgeçilmez bir gereksinim olduğunu, mali destek sona erse bile ailelerin belirli bir oranda bu ihtiyacı kendi kaynaklarıyla karşılamaya çalışacağını ifade edebilir. Ancak, konu eğitimli bakıcı olduğunda bu oran %46,2'ye düşmektedir; eğitimli bakıcı istihdam edebileceğini belirten anneler çoğunlukta değildir. Başka bir ifadeyle, mali destek sona

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

erdiğinde ailelerin önemli bir kısmı ya daha düşük ücretle eğitimsiz bakıcıya yönelecek ya da bakım tercihlerinde değişikliğe gidecektir. Bu, eğitilmiş bakıcı istihdamının sürdürülebilirliğinin doğrudan mali destek varlığına bağlı olduğunu gösterebilir. Mali destek olmadan bakıcıya sigorta yapanların oranı ise %32,5'te kalmaktadır. Diğer bir ifadeyle, projeden faydalanan annelerin üçte ikisi, mali destek çekildiğinde bakıcıyı sigortalı çalıştırma yükümlülüğünü yerine getiremeyeceklerini belirtmiştir. Bu, kayıtlı ve güvenceli istihdamın, özellikle kadınlar ve bakım sektörü için devlet teşvikleri olmaksızın sürdürülebilir olmadığını gösterebilir. Bakıcıya duyulan ihtiyacın kalıcı; ancak eğitilmiş ve sigortalı bakıcıya erişimin, kamu mali desteğinin sürekliliğine sıkı sıkıya bağlı olduğu ifade edilebilir.

Tablo 26. Projeden Faydalanan Annelerin Mali Destek Almamış Olma Durumunda Çocuğuna Bakacak Kişi

	Proje Başvuru Öncesi			
	Mali Destek Almadan Önce		Mali Destek Alıyor (Mali Destek Almamış Olsaydınız)	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
Kendim	86	22,7	51	13,5
Eşim	5	1,3	4	1,1
Eğitilmiş Bakıcı	80	21,1	112	29,6
Eğitimsiz Bakıcı	69	18,2	86	22,7
Aile Büyükleri	110	29	90	23,7
Akraba	22	5,8	15	4,0
Komşu	4	1,1	4	1,1
Okul öncesi eğitim veya bakım kurumu (kreş/anaokulu)	0	0	12	3,2
Diğer	3	0,8	4	1,1
Toplam	379	100	378	99,7
Kayıp Veri	0	0	1	0,3

Tablo 26, projeden faydalanan annelerin mali destek almamış olma durumunda çocuğuna bakacak kişileri göstermektedir. Başvuru öncesi çocuk bakımını kendisi üstlenen annelerin oranı %22,7'den, mali destek olmasaydı %13,5'e düşmektedir. Bu değişim, mali desteğin annelerin bireysel bakım yükünü azaltıcı ve iş gücüne katılımı teşvik edici etkisini göstermektedir. Buna ek olarak, aile büyüklerinden destek alma (%29,0'dan %23,7'e) ve akraba desteği (%5,8'den %4,0'a) oranları düşmektedir. Öte yandan, "Eğitilmiş bakıcı" tercihi, mali destek almayan

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

senaryoda %21,1'den %29,6'ya, eğitimsiz bakıcıya yönelimde %18,2'den %22,7'ye ve okul öncesi eğitim veya bakım kuruma (kreş/anaokulu) yönelimde ise %0'dan %3,2'ye yükselmektedir. Bu bağlamda, ilgili bulgular neticesinde maddi destek sağlanmasa dahi annelerin bakım kalitesine yönelik beklentilerinin devam ettiğini; bununla birlikte, bakım maliyetini karşılayabilenlerin oranında da artış yaşanabileceğini göstermektedir. Mali destek, annelerin kendi bakım sorumluluğunu azaltırken, profesyonel bakım (zellikle eğitilmiş bakıcı) kullanım oranını ve iş gücüne katılımı artırmaktadır.

4.1.3. Projeye Başvuran Annelerin Eğitimli Bakıcıya İlişkin Bakış Açıları

Tablo 27. Projeye Başvuran Annelerin Eğitimli Bakıcının Niteliği, Ücreti ve Çalışma Koşulları Hakkındaki Görüşleri

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	N	M	SD	
FA	Eğitimli bakıcı daha nitelikli hizmet verir.	1 (%0,3)	3 (%0,8)	22 (%5,8)	32 (%8,4)	321 (%84,7)	379	4,77	0,61
	Eğitimli bakıcıya daha yüksek ücret öderim.	14 (%3,7)	15 (%4,0)	54 (%14,3)	90 (%23,8)	205 (%54,2)	378	4,21	1,06
	Eğitimli bakıcıdan hizmet almak çocuğumun sosyal gelişimini olumlu etkiledi.	0 (%0,0)	4 (%1,1)	14 (%3,7)	44 (%11,6)	317 (%83,6)	379	4,78	0,55
	Sigortalı çalışmak önemlidir.	0 (%0,0)	1 (%0,3)	1 (%0,3)	11 (%2,9)	366 (%96,6)	379	4,96	0,24
	Sigortasız işçi çalıştırmak risklidir.	4 (%1,1)	2 (%0,5)	2 (%0,5)	7 (%1,9)	362 (%96,0)	377	4,91	0,50
NFA	Eğitimli bakıcı daha nitelikli hizmet verir.	14 (%3,7)	17 (%4,5)	51 (%13,5)	92 (%24,3)	205 (%54,1)	379	4,21	1,07
	Eğitimli bakıcıya daha yüksek ücret öderim.	44 (%11,6)	22 (%5,8)	66 (%17,5)	102 (%27,0)	144 (%38,1)	378	3,74	1,33
	Eğitimli bakıcıdan hizmet almak çocuğumun sosyal gelişimini olumlu etkiledi.	10 (%2,7)	9 (%2,4)	44 (%11,7)	72 (%19,1)	242 (%64,2)	377	4,40	0,96
	Sigortalı çalışmak önemlidir.	0 (%0,0)	0 (%0,0)	1 (%0,3)	14 (%3,7)	364 (%96,0)	379	4,96	0,21
	Sigortasız işçi çalıştırmak risklidir.	1 (%0,3)	0 (%0,0)	3 (%0,8)	11 (%2,9)	364 (%96,0)	379	4,94	0,31

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 27, projeye başvuran annelerin eğitimi bakıcının niteliği, ücreti ve çalışma koşulları hakkındaki görüşlerini göstermektedir. Projeden faydalanan anneler, eğitimi bakıcıların daha nitelikli hizmet sunduğuna (FA-Ortalama 4,77 ve NFA-Ortalama. 4,21), çocuklarının sosyal gelişimine katkı sağladığına (FA-Ortalama 4,78 ve NFA-Ortalama 4,40) ve bu hizmete daha yüksek ücret ödemeye değer olduğuna (FA-Ortalama 4,21 ve NFA-Ortalama 3,74) projeden faydalanmayanlara göre daha güçlü biçimde inanmaktadır. NFA grubunda bu ifadelerin ortalamaları daha düşük ve standart sapmaları daha yüksek olup, görüş birliğinin daha zayıf olduğunu göstermektedir. Bu fark, proje deneyiminin bakıcı niteliklerine ilişkin algıyı olumlu yönde etkilediğini ve deneyim temelli farkındalığın belirleyici olduğunu göstermektedir.

Her iki grup da “sigortalı çalışmak önemlidir” ve “sigortasız işçi çalıştırmak risklidir” ifadelerine yüksek oranda katılmaktadır (Ortalama \approx 4,9). Bu bulgular, kadınların sosyal güvenlik sistemine dahil olmanın önemine dair farkındalıklarının yüksek olduğunu, projeye başvuran annelerin kayıt dışı istihdamın risklerine karşı bilinçli olduklarını gösterebilir. Buna ek olarak, politika yapıcılar açısından kayıtlı istihdamı teşvik eden destek mekanizmalarının kadınlar arasında karşılık bulduğunu ve bu alanda atılacak adımların güçlü toplumsal destekle karşılaşacağı ifade edilebilir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 28. Projeden Faydalanan Annelerin Kadınların İşgücüne Katılımını Teşvik Eden Politikalara İlişkin Görüşleri

Politika	Hiç Teşvik Etmez	Teşvik Etmez	Az Teşvik Eder	Teşvik Eder	Çok Teşvik Eder	n	M	SD
Eğitilmiş bakıcı sisteminin yaygınlaştırılması	1 (%0,3)	1 (%0,3)	5 (%1,3)	14 (%3,7)	358 (%94,5)	379	4,92	0,38
Ücretsiz izin süresinin uzatılması	32 (%8,4)	24 (%6,3)	51 (%13,5)	53 (%14,0)	219 (%57,8)	379	4,06	1,31
Yarım gün/kısmi çalışma süresinin uzatılması	11 (%2,9)	13 (%3,4)	45 (%11,9)	44 (%11,6)	266 (%70,2)	379	4,43	1,01
Esnek çalışmanın yaygınlaştırılması	6 (%1,6)	7 (%1,8)	24 (%6,3)	27 (%7,1)	315 (%83,1)	379	4,68	0,80
Evden çalışmanın yaygınlaştırılması	10 (%2,6)	9 (%2,4)	20 (%5,3)	29 (%7,7)	311 (%82,1)	379	4,64	0,89
Babalık izninin uzatılması	40 (%10,6)	24 (%6,3)	49 (%12,9)	34 (%9,0)	232 (%61,2)	379	4,04	1,39
Kreş/anaokulunun yaygınlaştırılması	4 (%1,1)	5 (%1,3)	9 (%2,4)	24 (%6,3)	336 (%88,9)	378	4,81	0,64
Analık izni süresinin uzatılması	0 (%0,0)	2 (%0,5)	0 (%0,0)	9 (%2,4)	368 (%97,1)	379	4,96	0,26
Devletin bakım hizmetlerini mali desteklemesi	0 (%0,0)	1 (%0,3)	1 (%0,3)	3 (%0,8)	374 (%98,4)	379	4,98	0,20

Tablo 29. Projeden Faydalanmayan Annelerin Kadınların İşgücüne Katılımını Teşvik Eden Politikalara İlişkin Görüşleri

Politika	Hiç Teşvik Etmez	Teşvik Etmez	Az Teşvik Eder	Teşvik Eder	Çok Teşvik Eder	n	M	SD
Eğitilmiş bakıcı sisteminin yaygınlaştırılması	16 (%4,2)	5 (%1,3)	25 (%6,6)	24 (%6,3)	309 (%81,5)	379	4,60	0,98
Ücretsiz izin süresinin uzatılması	22 (%5,8)	17 (%4,5)	25 (%6,6)	39 (%10,3)	275 (%72,8)	378	4,40	1,15
Yarım gün/kısmi çalışma süresinin uzatılması	8 (%2,1)	8 (%2,1)	34 (%9,0)	32 (%8,4)	297 (%78,4)	379	4,59	0,89
Esnek çalışmanın yaygınlaştırılması	3 (%0,8)	7 (%1,8)	15 (%4,0)	20 (%5,3)	334 (%88,1)	379	4,78	0,67
Evden çalışmanın yaygınlaştırılması	4 (%1,1)	14 (%3,7)	19 (%5,0)	19 (%5,0)	323 (%85,2)	379	4,70	0,81
Babalık izninin uzatılması	25 (%6,6)	17 (%4,5)	48 (%12,7)	29 (%7,7)	259 (%68,5)	378	4,27	1,23
Kreş/anaokulunun yaygınlaştırılması	4 (%1,1)	0 (%0,0)	11 (%2,9)	15 (%4,0)	349 (%92,1)	379	4,86	0,55
Analık izni süresinin uzatılması	0 (%0,0)	1 (%0,3)	1 (%0,3)	6 (%1,6)	371 (%97,9)	379	4,97	0,22
Devletin bakım hizmetlerini mali olarak desteklemesi	0 (%0,0)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	3 (%0,8)	376 (%99,2)	379	4,99	0,08

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 28, projeden faydalanan annelerin kadınların iş gücüne katılımını teşvik eden politikalara ilişkin görüşlerini, Tablo 29 ise projeden faydalanmayan annelerin kadınların iş gücüne katılımını teşvik eden politikalara ilişkin görüşlerini göstermektedir. Her iki tablo birlikte ele alındığında her iki hedef grup da kadınların iş yaşamına katılımını kolaylaştıracak sosyal politikaları büyük oranda desteklemektedir (çoğu ortalama >4,5). Bu sonuç, çocuk bakım yükünü dengeleyen yapısal önlemlere duyulan yüksek ihtiyacı yansıtmaktadır.

Projeden faydalanan annelerin (FA) en güçlü görüş sunduğu politikaların; devletin mali destek sağlması (M: 4,98), analık izni süresinin uzatılması (M: 4,96) ve eğitimli bakıcı sisteminin yaygınlaştırılması (M: 4,92) olduğu görölmektedir. Projeden faydalanmayan annelerin (NFA) nispeten daha fazla destek verdiği politikalar ise ücretsiz izin süresi (M: 4,40 > M: 4,06), yarım gün çalışma (M: 4,59 > M: 4,43) ve babalık izni (M: 4,27 > M: 4,04)'dir. Sonuç olarak, mali destek ve analık izninin süresinin uzatılması hem deneyime dayalı hem de potansiyel fayda beklentisi üzerinden en çok destek gören uygulamalardır.

Her iki hedef grupta da “ücretsiz izin süresinin uzatılması” ve “babalık izninin uzatılması” politikalarının en düşük destek oranına sahip olması dikkat çekicidir. Özellikle projeden faydalanan anne (FA-M: 4,06) ve projeden faydalanmayan annelerin (NFA-M: 4,40) ücretsiz izin süresinin uzatılması önerisine diğer politikalara göre daha az destek vermesi, ücretsiz izin uygulamasının ekonomik sürdürülebilirlik açısından projeye başvuran anneler tarafından riskli görüldüğu şeklinde ifade edilebilir. Benzer şekilde, “babalık izninin uzatılması” önerisine verilen görece düşük destek (FA- M: 4,04 | NFA- M: 4,27), çocuk bakımının hâlâ ağırlıklı olarak kadınların sorumluluğu olarak algılandığı, babaların ev içi bakım süreçlerine daha fazla katılımını teşvik eden politikaların kadınlar tarafından da ikincil düzeyde önemsenebileceğini düşündürmektedir. Ayrıca, annelerin babalık izninin uzatılmasının kendi çalışma koşullarını ya da bakım yüklerini doğrudan etkilemeyeceği algısı, bu politikanın öncelikli olarak düşünülmemesinde etkili olabilir. Bu bulgular, kadınların çocuk bakım alanındaki rollerinin ve mevcut ekonomik koşulların, çocuk bakımına ilişkin sosyal politikaların kabullenilmesinde belirleyici olduğunu ifade edebilir.

4.1.4. Projeye Başvuran Annelerin Projeye İlişkin Görüşleri

Tablo 30. Projeye Başvuran Annelerin Projenin Faydalarına İlişkin Görüşleri

Grup	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	n	M	SD
FA	Sigortalı çalışmamı teşvik etti.	3 (%0,8)	2 (%0,5)	9 (%2,4)	16 (%4,2)	349	4,86	0,54
	Çocuğum daha güvenli, niteliği yüksek eğitim ve bakım hizmeti aldı.	0 (%0,0)	3 (%0,8)	10 (%2,6)	27 (%7,1)	339	4,85	0,47
	Çocuk bakım maliyetim düştü.	18 (%4,7)	15 (%4,0)	26 (%6,9)	26 (%6,9)	294	4,49	1,09
	İş ve aile yaşamım arasında denge kurabilmemi sağladı.	1 (%0,3)	4 (%1,1)	18 (%4,7)	39 (%10,3)	317	4,76	0,61
	Hane gelirimize katkıda bulundu.	9 (%2,4)	2 (%0,5)	14 (%3,7)	26 (%6,9)	326	4,75	0,76
	Bakıcımı sigortalı şekilde çalıştırmamı teşvik etti.	5 (%1,3)	5 (%1,3)	9 (%2,4)	9 (%2,4)	349	4,84	0,65
NFA	Sigortalı çalışmamı teşvik ederdi.	5 (%1,3)	3 (%0,8)	13 (%3,4)	24 (%6,4)	332	4,79	0,66
	Çocuğum daha güvenli, niteliği yüksek eğitim ve bakım hizmeti alırdı.	11 (%2,9)	8 (%2,1)	33 (%8,7)	47 (%12,4)	280	4,52	0,94
	Çocuk bakım maliyetim düşerdi.	49 (%12,9)	24 (%6,3)	39 (%10,3)	26 (%6,9)	241	4,02	1,47
	İş ve aile yaşamım arasında denge kurabilmemi sağlardı.	8 (%2,1)	2 (%0,5)	22 (%5,8)	46 (%12,1)	301	4,66	0,79
	Hane gelirimize katkıda bulunurdu.	35 (%9,2)	19 (%5,0)	30 (%7,9)	31 (%8,2)	264	4,24	1,32
	Bakıcımı sigortalı şekilde çalıştırmamı teşvik ederdi.	4 (%1,1)	2 (%0,5)	6 (%1,6)	6 (%1,6)	359	4,89	0,35

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 30, projeden faydalanan anneler ile faydalanmayan annelerin çocuk bakım hizmetlerine ilişkin görüşlerini karşılaştırmalı olarak göstermektedir. Projeden faydalanan anneler açık ara daha olumlu görüşler bildirmektedir.

Projeden faydalanan annelerin büyük çoğunluğu, projenin kendilerini sigortalı çalışmaya teşvik ettiğini (%92,1 “kesinlikle katılıyorum”) ve bakıcılarını sigortalı çalıştırma konusunda motive ettiğini (%92,6 “kesinlikle katılıyorum”) ifade etmiştir. Benzer şekilde, projeden faydalanmayan anneler de aynı maddelere yüksek oranda olumlu yanıt vermiş olsa da bu oran biraz daha düşük kalmıştır (%88,1 ve %95,2). Bu durum, proje uygulamasının özellikle sigortalı çalışma bilinci oluşturma ve kayıtlı istihdamı artırma açasından etkili olduğunu gösterebilir.

Çocuğun daha güvenli ve nitelikli bir eğitim-bakım hizmeti alması açasından, projeden faydalanan anneler arasında %89,4'lük bir “kesinlikle katılıyorum” oranı dikkat çekmektedir. Bu oran, projeden faydalanmayan annelerde %73,9'a gerilemektedir. Başka bir söylemle, projenin annelerde, çocukların kaliteli bakım hizmeti almaları gerektiği konusunda bilinç oluşturduğu ifade edilebilir.

Çocuk bakım maliyetlerinin düşmesi konusunda ise, faydalanan anneler arasında bu faydayı hissedenlerin oranı (%77,6 “kesinlikle katılıyorum”) faydalanmayanlara (%63,6) göre daha yüksektir. Benzer şekilde, iş ve aile yaşamı arasında denge kurabilme (%83,6 ve %79,4 oranlarında “kesinlikle katılıyorum”), hane gelirine katkı (%86,5 ve %69,7 oranlarında “kesinlikle katılıyorum”) gibi maddelerde de faydalanan annelerin algısı belirgin şekilde daha olumludur.

Genel olarak, projeden faydalanan anneler ile faydalanmayan anneler karşılaştırıldığında; projenin kayıtlı kadın istihdamını desteklemede, çocuk bakım hizmetlerinin kalitesini artırmada, ekonomik katkı sağlamada ve iş-aile yaşam dengesini güçlendirmede anlamlı ve pozitif bir etki yarattığı söylenebilir. Faydalanmayan annelerde ise, annelerin projenin potansiyel yararlarının farkında oldukları ancak bu faydalardan doğrudan yararlanamadıkları için algılarının nispeten daha düşük düzeyde kaldığı ifade edilebilir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 31. Projeden Faydalanan Annelerin Proje Hakkındaki Görüşleri

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	n	M	SD
Proje öncesinde yeterli düzeyde tanıtım yapıldı.	28 (%7,4)	38 (%10,0)	49 (%12,9)	54 (%14,2)	210 (%55,4)	379	4,00	1,32
Proje süresi içerisinde yeterli bilgi paylaşımı yapıldı.	2 (%0,5)	3 (%0,8)	14 (%3,7)	32 (%8,5)	327 (%86,5)	378	4,80	0,59
Proje beklentilerimi karşıladı.	1 (%0,3)	1 (%0,3)	13 (%3,4)	22 (%5,8)	342 (%90,2)	379	4,85	0,49
Bu ve buna benzer projeler devam etmeli.	0 (%0,0)	0 (%0,0)	0 (%0,0)	3 (%0,8)	374 (%99,2)	379	4,99	0,08

Tablo 31, projeden faydalanan annelerin proje hakkındaki görüşlerini göstermektedir. Projeden faydalanan annelerin yalnızca %69,6'sı proje öncesinde yeterli tanıtım yapıldığını ifade ederken, %30,3'lük bir kesim bu konudaki yetersizliği vurgulamıştır. Ortalama puanın (4,00) düşük, standart sapmanın (1,32) ise diğer ifadelerle göre daha büyük değerde olması, projenin tanıtım ve ilk iletişim stratejilerinin projeden faydalanan anneler arasında görece farklı bir algı yarattığını ifade edebilir. Proje süresince sağlanan bilgi paylaşımına ilişkin memnuniyet düzeyi oldukça yüksektir (M: 4,80; SD: 0,59). Projeden faydalanan annelerin %95'ten fazlası süreç boyunca yeterince bilgilendirildiklerini ifade etmiştir. Benzer şekilde, "proje beklentilerimi karşıladı" ifadesinde de çok yüksek bir memnuniyet oranı (%96) ve düşük standart sapma (0,49) gözlenmiştir. "Bu ve buna benzer projeler devam etmeli" ifadesi, projeden faydalanan anneler tarafından neredeyse tamamına yakını tarafından (%99,2 "kesinlikle katılıyorum") desteklenmiştir. Yüksek ortalama (4,99) ve son derece düşük standart sapma (0,08), projeden faydalanan anneler arasında proje sürdürülebilirliğine yönelik net bir toplumsal talep ve uzlaşma olduğunu ifade etmektedir.

Tablo 32. Projeden Faydalanan Annelerin Memnuniyet Düzeyleri

Projenin geneli hakkındaki memnuniyetinizi 0 ve 10 arası bir puanla değerlendirir misiniz?										n	M	SD
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
0	0	2	1	3	4	12	34	58	265	379	9,44	1,09
(%0,0)	(%0,0)	(%0,5)	(%0,3)	(%0,8)	(%1,1)	(%3,2)	(%9,0)	(%15,3)	(%69,9)			

Tablo 32, projeden faydalanan annelerin memnuniyet düzeylerini göstermektedir. Projeden faydalanan annelerin yaklaşık %70'i projeye en yüksek puanı verirken, 8 ve üzeri puan

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

verenlerin oranı %94'ü aşmıştır. Ortalama memnuniyetin (9,44) yüksekliği ve standart sapmanın (1,09) görece düşük olması, memnuniyet düzeyinin hem yüksek hem de grupta oldukça homojen olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, uygulamanın sürdürülebilirliği ve benzeri müdahalelerin yaygınlaştırılması yönünde kuvvetli bir toplumsal talep ve destek olduğu ifade edilebilir.

Tablo 33. Projeden Faydalanan Annelerin Proje Çalışanlarına İlişkin Görüşleri

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	n	M	SD
Projede fiilen çalışan görevliler bana karşı ilgiliydi.	0 (%0,0)	1 (%0,3)	8 (%2,1)	23 (%6,1)	347 (%91,6)	379	4,89	0,39
Projedeki görevliler faaliyetleri verimli bir şekilde yönettiler.	0 (%0,0)	1 (%0,3)	2 (%0,5)	28 (%7,4)	348 (%91,8)	379	4,91	0,33

Tablo 33, projeden faydalanan annelerin proje çalışanlarına ilişkin görüşlerini göstermektedir. Her iki bulgu birlikte ele alındığında, proje uygulama sürecinde personel ilgisi (%97,7) ve yönetsel verimlilik (%99,2) konularında, projeden faydalanan anneler arasında neredeyse oybirliğiyle yüksek düzeyde memnuniyet sağlandığı görülmektedir. Düşük standart sapmalar, memnuniyetin örneklem içinde son derece tutarlı olduğunu desteklemektedir. Bu sonuçlar, benzer projelerde insan kaynağı kalitesinin ve operasyonel yönetim becerisinin, programın başarısı ve projeden faydalanan annelerin memnuniyeti açısından kritik rol oynadığını ortaya koymaktadır.

4.1.5. Projeye Başvuran Annelerin Childminder Modeline İlişkin Görüşleri

Tablo 34. Projeye Başvuran Annelerin Childminder Modeline Bakış Açısı

	Kesinlikle Tercih Etmem	Tercih Etmem	Kararsızım	Tercih Ederim	Kesinlikle Tercih Ederim	n	M	SD
FA	144 (%38,1)	90 (%23,8)	39 (%10,3)	44 (%11,6)	61 (%16,1)	378	2,44	1,48
NFA	179 (%47,2)	56 (%14,8)	33 (%8,7)	52 (%13,7)	59 (%15,6)	379	2,36	1,54

Tablo 34, projeye başvuran annelerin childminder çocuk bakım modeline bakış açısını göstermektedir. Her iki grupta da “childminder” modeline yönelik katılım ortalamaları 2,5'in altında kalmaktadır (5 üzerinden). Bu da projeye başvuran annelerin genel eğiliminin nötr-altı,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

başka bir ifadeyle olumsuz ya da kararsız olduğunu göstermektedir. Projeden faydalanmayan anneler, özellikle “kesinlikle tercih etmem” cevabında belirgin biçimde daha yüksek oran göstermektedir. Buna ek olarak projeden faydalanan anneler, modele biraz daha olumlu yaklaşmakta, ancak yine de çoğunluk olumsuz ya da kararsızdır.

Tablo 35. Projeden Faydalanan Annelerin Childminder Tercih Etme Nedenleri

İlk Tercih	Kişi	Yüzde	İkinci Tercih	Kişi	Yüzde	Üçüncü Tercih	Kişi	Yüzde
Çocuk sayısının sınırlı olması	184	48,5	Kamera ile izleme yapılabilmesi	119	31,4	Bakıcının eğitilmiş olması	35	9,2
Kamera ile izleme yapılabilmesi	125	33,0	Bakıcının eğitilmiş olması	60	15,8	Daha ekonomik olması	18	4,7
Bakıcının eğitilmiş olması	26	6,9	Daha ekonomik olması	27	7,1	Mali destek verilmesi	37	9,8
Daha ekonomik olması	10	2,6	Mali destek verilmesi	38	10,0	Devlet denetimi	70	18,5
Mali destek verilmesi	6	1,6	Devlet denetimi	77	20,3	Diğer çocukların tanıdık ailelerin çocukları olması	29	7,7
Devlet denetimi	11	2,9	Diğer çocukların tanıdık ailelerin çocukları olması	19	5,0	Eve yakın olması (Lokasyon avantajı)	37	9,8
Diğer çocukların tanıdık ailelerin çocukları olması	2	0,5	Eve yakın olması (Lokasyon avantajı)	16	4,2	Bakıcının çocuk bakım sorumluluklarını yerine getirirken aile üyelerinin evde bulunmaması	45	11,9
Eve yakın olması (Lokasyon avantajı)	2	0,5	Bakıcının çocuk bakım sorumluluklarını yerine getirirken aile üyelerinin evde bulunmaması	6	1,6	Fiziki koşulların uygun olması	85	22,4
Toplam	366	96,6	Toplam	362	95,5	Toplam	356	93,9
Kayıp Veri	13	3,4	Kayıp Veri	17	4,5	Kayıp Veri	23	6,1

Tablo 35, projeden faydalanan annelerin childminder tercih etme nedenlerini göstermektedir. Annelerin ilk sırada tercih ettiği unsur “çocuk sayısının sınırlı olması” (%48,5) olduğundan bu durum, bakım sürecinde bireysel ilgiyi önceliklediklerini ortaya koymaktadır. Bu tercihin, erken çocukluk döneminde çocukların gelişimsel ihtiyaçlarına daha fazla zaman ve dikkat ayrılmasını talep eden bir yaklaşımı yansıttığı söylenebilir. İkinci tercihler arasında öne çıkan “devlet denetimi” (%20,3) ve “kamera ile izleme” (%31,4) unsurları, ebeveynlerin bakım hizmetlerinde şeffaflık, hesap verebilirlik ve dışsal kontrol mekanizmalarına yüksek önem atfettiğini

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

belirtebilir. Bu durum, ebeveynlerin yalnızca güvenlik değil, aynı zamanda bakım kalitesini sürdürülebilir şekilde izleyebilme ihtiyacını da yansıtmaktadır. Üçüncü tercihler arasında en çok vurgulanan unsur “fiziki koşulların uygun olması” (%22,4)’dır. Bu bulgu, bakım ortamının fiziksel standartlarının çocuk sağlığı, hijyen ve gelişim açısından kritik görüldüğünü ifade edilebilir. Özellikle mekânsal güvenlik, ergonomik tasarım ve donanım yeterliliği gibi faktörler burada etkili olabilir. Bu bulgular, annelerin evde çocuk bakım modeline yönelik tercihlerini şekillendiren başlıca dinamiklerin, çocuğun bireysel ihtiyaçlarına uygunluk, bakım sürecinde güvenlik ve şeffaflık, fiziksel çevre kalitesi ve eğitimli personel beklentisi olduğunu göstermektedir. Ayrıca ekonomik boyut, tercihlerde geri planda kalmasına rağmen tamamen göz ardı edilmemektedir. Bu durum, ebeveynlerin nitelikli bakım ortamını maddi erişilebilirlikten daha öncelikli bir faktör olarak değerlendirildiğini göstermektedir.

Tablo 36. Projeden Faydalanmayan Annelerin Childminder Tercih Etme Nedenleri

İlk Tercih	Kişi	Yüzde	İkinci Tercih	Kişi	Yüzde	Üçüncü Tercih	Kişi	Yüzde
Çocuk sayısının sınırlı olması	153	40,4	Kamera ile izleme yapılabilmesi	133	35,1	Bakıcının eğitimli olması	7	1,8
Kamera ile izleme yapılabilmesi	172	45,4	Bakıcının eğitimli olması	32	8,4	Daha ekonomik olması	3	0,8
Bakıcının eğitimli olması	17	4,5	Daha ekonomik olması	29	7,7	Mali destek verilmesi	26	6,9
Daha ekonomik olması	10	2,6	Mali destek verilmesi	33	8,7	Devlet denetimi	67	17,7
Mali destek verilmesi	3	0,8	Devlet denetimi	42	11,1	Diğer çocukların tanıdık ailelerin çocukları olması	18	4,7
Devlet denetimi	5	1,3	Diğer çocukların tanıdık ailelerin çocukları olması	34	9,0	Eve yakın olması (Lokasyon avantajı)	50	13,2
Diğer çocukların tanıdık ailelerin çocukları olması	3	0,8	Eve yakın olması (Lokasyon avantajı)	16	4,2	Bakıcının çocuk bakım sorumluluklarını yerine getirirken aile üyelerinin evde bulunmaması	79	20,8
			Bakıcının çocuk bakım sorumluluklarını yerine getirirken aile üyelerinin evde bulunmaması	43	11,3	Fiziki koşulların uygun olması	112	29,6
Toplam	363	95,8	Toplam	362	95,5	Toplam	362	95,5
Kayıp Veri	16	4,2	Kayıp Veri	17	4,5	Kayıp Veri	17	4,5

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 36, projeden faydalanmayan annelerin childminder tercih etme nedenlerini göstermektedir. Kamera ile izleme olanağı, hem birinci (%45,4) hem de ikinci tercih (%35,1) düzeyinde en fazla vurgulanan unsur olmuştur. Bu durum, annelerin çocuklarının bakım sürecinde güvenliği ve şeffaflığı öncelediğini açıkça ortaya koymaktadır. Kamera ile izleme, ebeveynlerin bakım sürecine uzaktan katılımını ve denetimini sağlayan dijital bir güven mekanizması olarak öne çıkmaktadır. Çocuk sayısının sınırlı olması, özellikle ilk tercihler arasında %40,4 oranıyla ikinci sırada yer almaktadır. Bu bulgu, annelerin bakım modelinde yoğun bireysel ilgi, duygusal bağ kurma ve dikkat paylaşımının sınırlı olmasını önemsemiğini göstermektedir. Fiziki koşulların uygunluğu, özellikle üçüncü tercihler arasında %29,6 oranı ile öne çıkmıştır. Bu unsur, bakım ortamının fiziksel altyapısının çocukların gelişimi ve güvenliği açısından ne denli kritik bir faktör olduğunu göstermektedir.

Bu veriler, annelerin ev temelli çocuk bakım modelini değerlendirirken tercihlerinin büyük ölçüde güvenlik (kamera, devlet denetimi), bireysel ilgi (az çocuk), eğitilmiş personel ve uygun fiziksel çevre gibi niteliksel ve yapısal faktörlere dayandığını göstermektedir. Ekonomik erişilebilirlik ve mali destek gibi unsurlar ise ikincil öneme sahiptir. Bu, hedef kitlenin yalnızca erişim kolaylığı değil, aynı zamanda çocuğunun fiziksel, duygusal ve bilişsel gelişimini destekleyici profesyonel ve güvenli bir bakım ortamı arayışında olduğunu göstermektedir.

4.2. PROJEDEN FAYDALANAN EĞİTİMLİ ÇOCUK BAKICILARINA İLİŞKİN BETİMSSEL İSTATİSTİKLER

Bu bölümde, çalışan anne desteğinden faydalanan annelerin proje kriterleri kapsamında istihdam sağladıkları eğitilmiş çocuk bakıcıları ile ilgili bulgular analiz edilmektedir.

4.2.1. Projeden Faydalanan Eğitilmiş Bakıcıların Sosyo-Demografik İstatistikleri

Proje kapsamında çalışan eğitilmiş bakıcıların sosyo-demografik özelliklerinin ortaya konulması amacıyla; ikamet edilen il ve ilçe, aile yapısı, yaşı, medeni durumu, sahip olunan çocuk sayısı, sigortalılık durumu, çalışma biçimi, toplam iş tecrübesi, hanehalkında yaşıyan kişilerin ve gelir getirici kişilerin sayısı, toplam aylık net bireysel gelir ve hanehalkı geliri, hanehalkının gelir durumu düzeyi, annelerin veya çocuklarının kronik bir hastalığı veya engel durumu ve 1. derece hanehalkının eğitim düzeylerine yönelik bulgular sunulmuştur.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 37. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Yaş Dağılımları

Yaş grubu	Kişi	Yüzde
18 – 25	26	6,9
26 – 33	58	15,3
34 – 41	93	24,5
42 – 49	108	28,5
50 yaş ve üzeri	94	24,8
Toplam	379	100
Ortalama yaş		41,69

Tablo 37, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların yaş dağılımlarını göstermektedir. Eğitimli bakıcıların çoğunluğunun 34 yaş ve üzeri gruplarda yoğunlaştığı görülmektedir. En büyük payı 42-49 yaş grubu (%28,5) ile 50 yaş ve üzeri yaş grubu (%24,8) oluşturmaktadır. Ortalama yaş ise 41,69'dur. Bu da örneklemin orta-üst yaş grubunda yoğunlaştığını ve gençlerin oranının (18-33 yaş arası) görece düşük olduğunu göstermektedir.

Tablo 38. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Aile Yapısı

Aile yapısı	Kişi	Yüzde
Çekirdek	334	88,1
Geniş aile	32	8,4
Tek Ebeveynli aile	13	3,4
Toplam	379	100

Tablo 38, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların aile yapısını göstermektedir. Bakıcıların aile yapısına ilişkin dağılıma göre, toplam 379 katılımcıdan 334'ü (%88,1) çekirdek aile yapısında yaşamaktadır. 32 kişi (%8,4) geniş aile, 13 kişi (%3,4) ise tek ebeveynli aile yapısına sahiptir. Bu veriler, bakıcıların büyük bir çoğunluğunun çekirdek aile düzeni içinde yaşadığını göstermektedir.

Tablo 39. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Medeni Durumu

Medeni durum	Kişi	Yüzde
Evli	294	77,6
Bekar	85	22,4
Toplam	379	100

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 39, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların medeni durumlarını göstermektedir. Toplam 379 bakıcının %77,6 (294)'sı evli, %22,4 (85)'ü ise bekar. Medeni duruma ilişkin bu dağılım, bakıcıların büyük çoğunluğunun evli olduğunu göstermektedir.

Tablo 40. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Çocuk Sayısı

Çocuk sayısı	Kişi	Yüzde
0	69	18,2
1	72	19
2	165	43,5
3	59	15,6
4 ve üzeri	14	3,7
Toplam	379	100

Tablo 40, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların çocuk sayısını göstermektedir. 379 eğitimli bakıcının 69'u (%18,2) çocuğu olmadığını belirtmiştir. 72 kişi (%19,0) bir çocuğa, 165 kişi (%43,5) iki çocuğa sahiptir. Üç çocuğu olanların sayısı 59 (%15,6), dört veya daha fazla çocuğu olanların sayısı ise 14 (%3,7)'tür.

Tablo 41. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Yaşadığı Hanehalkı Büyüklüğü

Kişi sayısı	Kişi	Yüzde
1	9	2,4
2	51	13,5
3	105	27,7
4	147	38,8
5 ve üzeri	67	17,7
Toplam	379	100

Tablo 41, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların yaşadığı hanehalkı büyüklüğünü göstermektedir. Eğitimli bakıcıların hanehalkı büyüklüğü dağılımında en yüksek oran %38,8 ile dört kişilik hanelere aittir. Bunu %27,7 ile üç kişilik, %17,7 ile beş ve üzeri kişilik haneler izlemektedir. İki kişilik haneler %13,5, tek kişilik haneler ise %2,4 oranındadır. Toplam 379 eğitimli bakıcının hanehalkı büyüklüğü verileri değerlendirildiğinde, çoğunluğun üç veya dört kişilik ailelerden oluştuğu görülmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 42. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Daha Önceki İşlerindeki Sigortalılık Durumu

Sigortasız Çalışma Durumu	Kişi	Yüzde
Hayır	237	62,5
Evet	140	36,9
Toplam	377	99,5
Kayıp Veri	2	0,5

Tablo 42, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların daha önceki işlerindeki sigortalılık durumunu göstermektedir. Eğitimli bakıcıların 237'si (%62,5) geçmişte sigortalı çalıştığını belirtirken, 140'ı (%36,9) ise sigortasız çalıştığını ifade etmiştir. Bu soruya 2 kişi (%0,5) yanıt vermemiştir. Bulgulara göre, eğitimli bakıcıların yaklaşık üçte biri geçmişte kayıt dışı istihdam edilmiştir. Sigortasız çalışan eğitimli bakıcıların sigortasız çalışma nedenlerine ilişkin vermiş oldukları cevaplar; büyük oranda ekonomik ihtiyaç, geçim sıkıntısı, aileye destek olma, maddi imkansızlıklar, çocuklarını okutma gibi zorunluluklara dayanmaktadır. Ayrıca, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların bazıları çalışma süresinin kısa olması, işverenin sigorta yapmaması, staj süreci, yarı zamanlı çalışma, bilgilendirme eksikliği, deneme süreci ya da sosyal çevreye destek olma gibi gerekçelerle sigortasız çalıştığını belirtmiştir.

Tablo 43. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Çalışma Biçimi

Çalışma Biçimi	Kişi	Yüzde
Tam zamanlı	326	86
Yarı zamanlı	40	10,6
Mevsimlik	1	0,3
Emekli	1	0,3
Diğer	7	1,8
Toplam	375	98,9
Kayıp Veri	4	1,1

Tablo 43, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların çalışma biçimini göstermektedir. Yanıt verenlerin büyük bir çoğunluğu, başka bir ifadeyle 326 kişi (%86), tam zamanlı çalıştığını belirtmiştir. Yarı zamanlı çalışanların sayısı 40 kişi (%10,6) olarak kaydedilmiştir. Mevsimlik ve emekli olarak çalışanların her biri yalnızca 1'er kişi (%0,3) ile temsil edilmektedir. Diğer çalışma biçimlerini belirtenlerin sayısı ise 7 kişi (%1,8) olarak kaydedilmiştir. Bu bulgular,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

bakıcıların büyük çoğunluğunun istikrarlı ve sürekli bir çalışma modeli olan tam zamanlı istihdamda yer aldığını göstermektedir.

Tablo 44. Projeden Faydalanan Eğitimi Bakıcıların İş Tecrübeleri

İş Tecrübesi	Toplam İş Tecrübesi		Bakıcı olarak İş Tecrübesi	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
1 yıldan az	49	12,9	200	52,8
1 yıldan fazla 5 yıldan az	74	19,5	83	21,9
5 yıldan fazla 10 yıldan az	88	23,2	49	12,9
10 yıl ve daha fazla	162	42,7	47	12,4
Toplam	373	98,4	379	100
Kayıp Veri	6	1,6	0	0

Tablo 44, projeden faydalanan eğitimi bakıcıların iş tecrübelerini göstermektedir. Projeden faydalanan eğitimi bakıcıların 373'ü genel iş tecrübesine ilişkin soruyu yanıtlamıştır (%98,4), 6 kişi ise yanıtlamamıştır (%1,6). Projeden faydalanan eğitimi bakıcıların tamamı bakıcılık tecrübesine sahiptir.

Toplam iş tecrübesine bakıldığında, projeden faydalanan eğitimi bakıcıların %42,7'si 10 yıl ve daha fazla süreyle çalışmıştır. %23,2'si 5 yıldan fazla 10 yıldan az, %19,5'i 1 yıldan fazla 5 yıldan az, %12,9'u ise 1 yıldan az süreyle çalışmıştır. Bu dağılım, eğitimi bakıcıların büyük çoğunluğunun 5 yıl ve üzeri iş tecrübesine sahip olduğunu göstermektedir.

Bakıcı olarak iş tecrübesi incelendiğinde ise farklı bir dağılım görölmektedir. Projeden faydalanan eğitimi bakıcıların %52,8'i bu işi 1 yıldan az süredir yapmaktadır. %21,9'u 1 yıldan fazla 5 yıldan az, %12,9'u 5 yıldan fazla 10 yıldan az, %12,4'ü ise 10 yıl ve daha fazla süredir bakıcı olarak çalışmaktadır.

Bu karşılaştırma, projeden faydalanan eğitimi bakıcıların birçoğunun genel olarak uzun iş tecrübesine sahip olmalarına rağmen, bakıcı olarak daha kısa süreli çalıştıklarını göstermektedir. Özellikle 1 yıldan az bakıcılık tecrübesine sahip olanların oranı (%52,8), bu meslekte görece yeni bir çalışan kitlesinin olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 45. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Dışında Hanehalkı Gelir Getirici Kişi Sayısı

Gelir Getirici Kişi Sayısı	Kişi	Yüzde
0	44	11,6
1	261	68,9
2 ve üstü	68	17,9
Toplam	373	98,4
Kayıp veri	6	1,6

Tablo 45, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların dışında hanehalkı gelir getirici kişi sayısını göstermektedir. Elde edilen bulgulara göre; eğitimli bakıcıların yer aldığı hanelerde, büyük çoğunluğun (yaklaşık %87) iki veya daha fazla gelir getirici bireye sahip olduğu açıkça görülmektedir. Öte yandan, hanehalkında eğitimli bakıcı dışında gelir getiren birey bulunmayan hanelerin oranı da (yaklaşık %12) dikkat çekici bir düzeydedir. Bu, bazı hanelerin ekonomik olarak yalnızca eğitimli bakıcının gelirine bağımlı olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 46. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Bireysel Net Geliri (Aylık)

Ücret	Kişi	Yüzde
22.104 TL (asgari ücret) ve altı	273	72
22.105 TL-40.000TL	94	24,8
40.001 TL – 60.000 TL	5	1,3
60.001 TL-80.000TL	2	0,5
80.001 TL- 100.000TL	0	0
100.001 TL ve üzeri	1	0,3
Toplam	375	98,9
Kayıp Veri	4	1,1

Tablo 46, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların bireysel net gelirini (aylık) göstermektedir. Projeden faydalanan annelerin istihdam ettiği eğitimli bakıcıların aylık hanehalkı gelirlerine bakıldığında, önemli bir çoğunluğun asgari ücret ve altında gelir elde ettiği görülmektedir. Projeden faydalanan eğitimli bakıcıların %72'si, aylık hane gelirinin 22.104 TL (asgari ücret) ve altında olduğunu belirtmiştir. 22.105 TL ile 40.000 TL aralığında gelire sahip olanların oranı ise %24,8'dir. Daha yüksek gelir dilimlerinde ise oranlar oldukça düşüktür; örneğin 40.001 TL-60.000 TL aralığında yer alanlar %1,3, 60.001 TL-80.000 TL aralığında yer alanlar ise sadece

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

%0,5 oranındadır. 100.001 TL ve üzeri gelir beyan eden projeden faydalanan eğitimi bakıcı oranı ise yalnızca %0,3'tür. Bu dağılım, projeden faydalanan bakıcıların büyük bir bölümünün düşük gelir grubunda yer aldığını ve ekonomik desteğe ihtiyaç duyduklarını ortaya koymaktadır.

Tablo 47. Projeden Faydalanan Eğitimi Bakıcıların Hanehalkı Net Geliri (Aylık)

Ücret	Kişi	Yüzde
22.104 TL (asgari ücret) ve altı	44	11,6
22.105 TL-40.000TL	86	22,7
40.001 TL - 60.000 TL	154	40,6
60.001 TL - 80.000TL	55	14,5
80.001 TL - 100.000TL	20	5,3
100.001 TL ve üzeri	6	1,6
Toplam	365	96,3
Kayıp Veri	14	3,7

Tablo 47, projeden faydalanan eğitimi bakıcıların hanehalkı net gelirini (aylık) göstermektedir. Projeden faydalanan eğitimi bakıcılar arasında, en yüksek oran 40.001 TL – 60.000 TL gelir aralığında görölmektedir (%40,6). Bu grubu, 22.105 TL – 40.000 TL aralığındaki eğitimi bakıcılar (%22,7) ve 60.001 TL – 80.000 TL aralığındaki eğitimi bakıcılar (%14,5) takip etmektedir. Asgari ücret ve altı gelir seviyesine sahip eğitimi bakıcıların oranı ise yalnızca %11,6'dır. Daha yüksek gelir gruplarında ise %5,3'lük bir kesim 80.001 TL – 100.000 TL bandında, %1,6'lık bir kesim ise 100.001 TL ve üzerinde bir gelire sahiptir. Projeden faydalanan eğitimi bakıcıların %3,7'si ise bu soruya yanıt vermemiştir. 40.001 TL ve üzerinde gelir beyan edenlerin oranı yaklaşık %62'dir. Ancak, asgari ücret ve altında gelire sahip %11,6'lık bir grubun varlığı, projeden düşük sosyoekonomik gruplardan da kişilerin faydalandığını ortaya koymaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 48. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Gelir Durumu

Gelir değerlendirme düzeyi	Kişi	Yüzde
Gelir giderden az (Gelir < Gider)	207	54,6
Gelir gidere eşit (Gelir = Gider)	143	37,7
Gelir giderden fazla (Gelir > Gider)	28	7,4
Toplam	378	99,7
Kayıp Veri	1	0,3

Tablo 48, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların gelir durumunu göstermektedir. Eğitimli bakıcıların gelir durumuna ilişkin değerlendirmelerine göre, 207 kişi (%54,6) gelirinin giderlerinden az olduğunu belirtmiştir. 143 kişi (%37,7) gelir ve giderlerinin eşit düzeyde olduğunu ifade ederken, yalnızca 28 kişi (%7,4) gelirinin giderlerinden fazla olduğunu belirtmiştir. Bu bulgular, büyük çoğunluğun (yaklaşık %93) ekonomik anlamda gelir-gider dengesi açısından zorlandığını göstermektedir.

Tablo 49. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların 1. Derece Yakınlarının Eğitim Düzeyi

Eğitim düzeyi	Kendisi		Eşi		Annesi		Babası	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
Okuma- yazma biliyor ancak bir okul bitirmemiş	1	0,3	1	0,3	97	25,6	41	10,8
İlkokul	88	23,2	63	16,6	217	57,3	230	60,7
Ortaokul veya dengi meslek okulu	42	11,1	54	14,2	34	9	45	11,9
Lise veya dengi meslek okulu	159	42	123	32,5	24	6,3	46	12,1
Ön lisans	44	11,6	19	5	1	0,3	2	0,5
Lisans	44	11,6	31	8,2	3	0,8	10	2,6
Lisansüstü	1	0,3	6	1,6	0	0	1	0,3
Toplam	379	100	297	78,4	376	99,2	375	98,
Kayıp veri	0	0	82	21,6	3	0,8	4	1,1

Tablo 49, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların 1. derece yakınlarının eğitim düzeyini göstermektedir. Çalışmada yer alan eğitimli bakıcıların ve onların yakın aile bireylerinin (eş, anne, baba) eğitim düzeyleri incelendiğinde ortaya çıkan bulgular, kuşaklar arasındaki eğitim düzeyi farklarını ve cinsiyetler arası farklılıkları göstermesi açısından dikkat çekicidir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Projeden faydalanan eğitimli bakıcıların (“Kendisi”) eğitim düzeylerine bakıldığında, en yüksek oran %42 ile “lise veya dengi meslek okulu” mezunlarına aittir. Bunu sırasıyla ilkokul (%23,2), ön lisans ve lisans (%11,6’şar) ve ortaokul mezunları (%11,1) takip etmektedir. Yükseköğrenim mezunu oranı (ön lisans ve üzeri) toplamda %23,5’e ulaşmaktadır. Okuma-yazma bilen fakat bir okul bitirmemişlerin ve lisansüstü mezunlarının oranı ise yok denecek kadar azdır (%0,3). Projeden faydalanan eğitimli bakıcıların eşlerinin eğitim düzeyinde, lise ve dengi meslek okulu (%32,5) ile ilkokul (%16,6) mezunları ağırlıktadır. Lisans (%8,2) ve ön lisans (%5) mezunu oranı, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların kendisine göre daha düşüktür. Özellikle eşlerin eğitim düzeyi için kayıp veri oranı oldukça yüksektir (%21,6).

Eğitimli bakıcıların annelerinin eğitim düzeyine bakıldığında, büyük bir çoğunluğun (%57,3) ilkokul mezunu olduğu; ayrıca %25,6’sının ise okuma-yazma bildiği halde herhangi bir okul bitirmemiş olduğu görülmektedir. Ortaokul ve üstü eğitim düzeyi olan anne oranı çok düşüktür (toplam %10 civarı). Babaların eğitim düzeyinde de benzer bir tablo ortaya çıkmaktadır. Eğitimli bakıcıların babalarının %60,7’si ilkokul, %12,1’i lise, %11,9’u ortaokul mezunu olup; yükseköğrenim mezunu oranı (%3,1) oldukça düşüktür. Okuma-yazma bilip bir okul bitirmemiş baba oranı ise %10,8’dir.

Genel olarak, araştırmada eğitimli bakıcıların ve eşlerinin eğitim düzeyinin önceki kuşaklara (anne-baba) göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

4.2.2. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların İstihdamına İlişkin İstatistikler

Tablo 50. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Başvuru Döneminde İş Gücü Durumu

Proje Öncesi İş Gücü Durumu	Kişi	Yüzde
Sigortalı olarak çalışıyordum	107	28,2
Çalışmıyordum (iş aramıyorum)	75	19,8
Çalışmıyordum (iş arıyorum)	123	32,5
Sigortasız olarak çalışıyordum	67	17,7
Emekliyim	1	0,3
Diğer	5	1,3
Toplam	378	99,7
Kayıp veri	1	0,3

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 50’de, proje başvuru döneminde eğitimli bakıcıların iş gücü durumları yer almaktadır. Eğitimli bakıcıların 123’ü (%32,5) çalışmadığını ancak iş aradığını belirtirken, 107 kişi (%28,2) sigortalı olarak çalıştığını ifade etmiştir. 75 kişi (%19,8) çalışmadığını ve iş aramadığını, 67 kişi (%17,7) ise sigortasız olarak çalıştığını belirtmiştir. Ayrıca, 1 kişi (%0,3) emekli olduğunu, 5 kişi (%1,3) ise “diğer” seçeneğini işaretlemiştir. Eğitimli bakıcılar tarafından en çok çalışıldığı belirtilen işler arasında çocuk bakıcılığı, temizlik işleri, ev hizmetleri, mutfak personeliği, tekstil işçiliği, satış elemanlığı, çağrı merkezi ve fabrika işçiliği gibi sektörler yer almaktadır. Ayrıca öğretmenlik, müşteri hizmetleri, kantin görevlisi, aşçılık, kuaförlük, güvenlik, büro işleri ve el işi gibi farklı meslek grupları da ifade edilmiştir. Yanıtlarda çeşitli sektörlerden hem kayıtlı hem de kayıtsız iş deneyimlerinin yer aldığı görülmektedir.

Tablo 51. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Çalışmasını Teşvik Eden Faktörler

Çalışmanızı teşvik eden faktörler	Kişi	Yüzde
Aile bütçesine katkıda bulunmak	181	47,8
Sosyal güvence (sigortalı çalışma)	60	15,8
Ekonomik özgürlük	51	13,5
İş tecrübesi kazanmak	15	4,0
Sosyal ilişkiler	10	2,6
Diğer	62	16,4
Toplam	379	100

Tablo 51, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların çalışmasını teşvik eden faktörleri göstermektedir. Eğitimli bakıcıların çalışmasını teşvik eden faktörlerin başında aile bütçesine katkıda bulunmak gelmekte olup, bu seçeneği belirten projeden faydalanan eğitimli bakıcıların sayısı 181 ile toplamın %47,8’ini oluşturmaktadır. Bu oran, ekonomik sorumlulukların bakıcıların istihdama katılımındaki merkezi rolünü vurgulamaktadır. Sosyal güvence (sigortalı çalışma) ifadesini tercih edenlerin oranı %15,8 (60 kişi) ve ekonomik özgürlük diyenlerin oranı ise %13,5 (51 kişi) olarak ifade edilmiştir. İş tecrübesi kazanmak amacıyla çalışanların oranı %4,0 (15 kişi), sosyal ilişkiler etkisiyle çalışanların oranı ise %2,6 (10 kişi) olmuştur. “Diğer” ifadesini seçerek farklı nedenleri belirtenlerin sayısı 62 olup, bu grup toplamın %16,4’ünü temsil etmektedir. Bu bağlamda eğitimli bakıcıların çalışmasını teşvik eden başlıca unsurların ekonomik nedenler ve sosyal güvence olduğu, bunun yanında kişisel gelişim ve sosyal çevre

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

gibi etkenlerin de – daha düşük oranlarda da olsa – eğitilmiş bakıcıların çalışmasında rol oynadığı görülmektedir.

Tablo 52. Projeden Faydalanan Eğitilmiş Bakıcıların Çocuk Bakımına İlişkin Eğitim Türü

Çocuk Bakımına İlişkin Eğitim Türü	Kişi	Yüzde
MEB onaylı sertifika sahibiyim	202	53,3
Üniversite onaylı sertifika sahibiyim	96	25,3
İlgili bölümlerden lise mezunuyum	26	6,9
İlgili bölümlerden üniversite mezunuyum	20	5,3
MYK onaylı sertifika sahibiyim	5	1,3
Diğer	28	7,4
Toplam	377	99,5
Kayıp Veri	2	0,5

Tablo 52, projeden faydalanan eğitilmiş bakıcıların çocuk bakımına ilişkin eğitim türünü göstermektedir. Çocuk bakımında çalışanların büyük çoğunluğu bir tür resmi sertifika veya eğitim belgesine sahiptir. Projeden faydalanan eğitilmiş bakıcıların %53,3’ü (202 kişi) Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) onaylı sertifika sahibi olduğunu belirtmiştir. Bunu %25,3’lük (96 kişi) oranla üniversite onaylı sertifika sahipleri izlemektedir. İlgili lise ve üniversite bölümlerinden mezun olanların oranı ise sırasıyla %6,9 (26 kişi) ve %5,3 (20 kişi) olarak kaydedilmiştir. Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) onaylı sertifika sahiplerinin oranı ise oldukça düşüktür (%1,3; 5 kişi). “Diğer” başlığı altında ise 28 kişi (%7,4) farklı türde eğitim veya sertifikaya sahip olduğunu belirtmiştir. Projeden faydalanan eğitilmiş bakıcıların büyük bir kısmının, özellikle MEB ve üniversite onaylı sertifikalara sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 53. Projeden Faydalanan Eğitilmiş Bakıcıların Çocuk Bakım Eğitimini Alma Zamanı

	Kişi	Yüzde
Projeden önce almıştım.	117	30,9
Projeden haberdar olduktan sonra eğitim almıştım.	209	55,1
Toplam	326	86,0
Kayıp Veri	53	14,0

Tablo 53, projeden faydalanan eğitilmiş bakıcıların çocuk bakım eğitimini alma zamanını göstermektedir. Eğitilmiş bakıcıların %30,9’u (117 kişi) çocuk bakımına ilişkin eğitimini projeden önce almışken, %55,1’i (209 kişi) ise projeden haberdar olduktan sonra eğitim aldığını

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

belirtmiştir. Bu durum, eğitim alanların çoğunluğunun projenin etkisiyle eğitime yönlendiğini göstermektedir. Bu, projenin eğitim teşvikinde doğrudan etkili olduğunu gösterebilir.

Tablo 54. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Mali Destek Sona Erdiğinde Aynı Evde Çalışmaya Devam Ettiğine veya Edeceğine İlişkin Durum

	Kişi	Yüzde
Evet	282	74,4
Hayır	96	25,3
Toplam	378	99,7
Kayıp Veri	1	0,3

Tablo 54, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların mali destek sona erdiğinde aynı evde çalışmaya devam ettiğine veya edeceğine ilişkin durumu göstermektedir. Mali destek sona erdiğinde aynı evde çalışmaya devam ettiğini veya edeceğini belirten eğitimli bakıcı sayısı 282'dir (%74,4). Buna karşılık 96 bakıcı (%25,3) destek bittikten sonra aynı evde çalışmaya devam etmeyeceğini ifade etmiştir. Bu bulgular, mali destek uygulamasının istihdamın sürekliliği açısından önemli bir etkisi olduğunu göstermektedir. Destek sona erse bile, bakıcıların büyük bir bölümü aynı işyerinde çalışmaya devam etme eğilimindedir. Ancak, dörtte birini aşkın bir grup, destek olmadan çalışmayı sürdürmeyeceğini belirterek mali desteğin sürdürülebilir istihdam üzerindeki önemine işaret etmektedir.

Eğitimli bakıcıların mali destek sona erdiğinde aynı evde çalışmaya devam etme nedenleri arasında en çok öne çıkanlar, aile ve çocukla kurdukları iyi ilişkiler ve memnuniyet durumudur. Çok sayıda eğitimli bakıcı, aileden ve çocuklardan memnun olduklarını belirtmiş, aileyle iyi anlaştıklarını ve çocukları sevdiklerini ifade etmiştir. Ayrıca, sigortalarının düzenli yatırılması ve çalışma şartlarının uygun olması devam etme kararında etkili olmuştur. Ekonomik nedenler de önemli bir faktördür; birçok eğitimli bakıcı maddi gelir sağlamak, aile bütçesine katkıda bulunmak ve ekonomik ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla çalışmaya devam etmek istemektedir. Bazı eğitimli bakıcılar ise aileyle kurdukları güven ilişkisi, alışkanlık ve yakınlık nedeniyle aynı evde çalışmayı sürdürmek istemektedir. Bunun yanında, akrabalık ilişkisi veya tanıdık olmaları da devam etme nedenleri arasında yer almaktadır. Bazı eğitimli bakıcılar ise çalışma saatlerinin uygunluğu, iş ortamının rahatlığı ve sigortalı çalışma imkanının devam etmesi durumunda çalışmaya devam edeceklerini belirtmiştir. Özetle, devam etme nedenleri arasında aile ve

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

çocukla olan ilişki, ekonomik gereklilikler, çalışma koşulları ve kişisel bağıllık gibi çeşitli faktörler bulunmaktadır.

Tablo 55. Aynı Evde Çalışmaya Devam Eden veya Edecek Olan Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Sigortalı Çalışmaya Devam Etme Durumu

	Kişi	Yüzde
Evet	272	96,5
Hayır	10	3,5
Toplam	282	100

Tablo 55, aynı evde çalışmaya devam eden veya edecek olan projeden faydalanan eğitimli bakıcıların sigortalı çalışmaya devam etme durumunu göstermektedir. Sigortalı olarak çalışmaya devam edeceğini belirtenlerin sayısı 272 kişi olup, bu oran %96,5'tir. Sigortalı olarak çalışmaya devam etmeyeceğini ifade edenler ise 10 kişidir (%3,5). Bu bulgu, mali destek sürecinin ardından iş ilişkisini sürdüren bakıcıların çok büyük bir kısmının, kayıtlı ve güvenceli çalışma biçimini tercih ettiğini ortaya koymaktadır. Sigortalı istihdam oranının bu denli yüksek olması, projede elde edilen kazanımların kalıcılığı ve kayıtlı istihdamın teşviki açısından olumlu bir göstergedir.

Tablo 56. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Bakım Verdiği Çocuk ya da İşvereninde Değişiklik Yaşama Durumu

	Kişi	Yüzde
Evet	11	2,9
Hayır	367	96,8
Toplam	378	99,7
Kayıp Veri	1	0,2

Tablo 56, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların bakım verdiği çocuk ya da işvereninde değişiklik yaşama durumunu göstermektedir. Proje kapsamında bakım verilen çocuk ya da işvereninizde değişiklik olup olmadığı sorusuna, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların 11'i (%2,9) evet cevabı verirken, 367'si (%96,8) hayır yanıtı vermiştir. Değişiklik yaşandığını belirtenlerin oranı oldukça düşüktür.

Değişiklik yaşayan eğitimli bakıcılar, ailelerin yatılı birini tercih etmesi, çocuğun anaokuluna/ilkokula başlaması gibi sebeplerle bakım ihtiyacının sona erdiğini belirtmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Ayrıca işveren veya çocuğun annesiyle anlaşmazlık yaşanması, sağlık sorunları ya da sosyal hayatın etkilenmesi gibi nedenler de değişikliğe yol açmıştır. Bir katılımcı işverenin tutumunun kırıcı olduğunu ifade etmiş, bir diğeri ise torununun rahatsızlığı sebebiyle işi bırakmak zorunda kaldığını belirtmiştir. Genel olarak, bakım verilen çocuk veya işveren değişikliği çok sınırlı sayıda ve farklı sebeplerle gerçekleşmiştir.

Tablo 57. Projeden Faydalanan Eğitilmiş Bakıcıların Proje Sonrası Çalışma Alanları

	Kişi	Yüzde
Çocuk bakımı alanında	285	75,2
Hasta ve yaşlı bakımı alanında	3	0,8
Bakım işi ile ilgili olmayan bir alanda	29	7,7
Diğer	52	13,7
Toplam	371	97,9
Kayıp veri	8	2,1

Tablo 57, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların proje sonrası çalışma alanlarını göstermektedir. Proje bittikten sonra eğitimli bakıcıların büyük bir kısmı, %75,2 oranıyla çocuk bakım alanında çalışmayı düşündüklerini belirtmiştir. Hasta ve yaşlı bakımı alanında çalışmayı düşünenlerin oranı oldukça düşük olup sadece %0,8'dir. Bakım işiyle ilgili olmayan başka alanlarda çalışmayı tercih edenlerin oranı %7,7 olarak gözlenirken, %13,7'lik bir kesim ise farklı alanlarda çalışmayı planlamaktadır. Bulgular, projenin ardından eğitimli bakıcıların büyük çoğunluğunun kariyerine çocuk bakımı sektöründe devam etmeyi planladığını göstermektedir. Diğer bakım alanları ve bakım dışı sektörler ise projeden faydalanan eğitimli bakıcılar arasında daha sınırlı düzeyde tercih edilmektedir.

4.2.3. Proje Den Faydalanan Eğitimi Bakıcıların Kendilerine İlişkin Görüşleri

Tablo 58. Proje Den Faydalanan Eğitimi Bakıcıların Nitelikleri, Ücretleri ve Çalışma Koşulları Hakkındaki Görüşleri

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	n	M	SD
Almış olduğum eğitim, (ortalama bakıcı ücretlerine göre) daha yüksek ücret almamı gerektirir.	7 (%1,8)	71 (%18,7)	49 (%12,9)	192 (%50,7)	56 (%14,8)	375	3,58	1,10
Almış olduğum eğitim iş bulmamı kolaylaştırdı / kolaylaştıracağını düşünüyorum.	4 (%1,1)	30 (%7,9)	22 (%5,8)	231 (%60,9)	86 (%22,7)	373	3,97	0,84
Proje sayesinde sunduğum çocuk bakım hizmetinin kalitesi arttı.	6 (%1,6)	40 (%10,6)	30 (%7,9)	209 (%55,1)	94 (%24,8)	379	3,91	0,94
Proje, kişisel gelişimimi olumlu yönde etkiledi.	2 (%0,5)	37 (%9,8)	16 (%4,2)	223 (%58,8)	100 (%26,4)	378	4,01	0,86
Proje, mesleki gelişimimi olumlu yönde etkiledi.	3 (%0,8)	29 (%7,7)	25 (%6,6)	219 (%57,8)	103 (%27,2)	379	4,02	0,84
Proje, özgüvenimi olumlu yönde etkiledi.	5 (%1,4)	30 (%7,9)	14 (%3,7)	220 (%58,0)	110 (%29,0)	379	4,05	0,88
Proje, sorumluluk bilincimin artmasına katkı sağladı.	3 (%0,8)	33 (%8,7)	11 (%2,9)	202 (%53,3)	130 (%34,3)	379	4,11	0,88
Sigortalı çalışmak önemlidir.	0 (%0,0)	2 (%0,6)	1 (%0,3)	141 (%37,2)	235 (%62,0)	379	4,60	0,56
Sigortasız çalışmak risklidir.	3 (%0,8)	6 (%1,6)	5 (%1,3)	180 (%47,5)	183 (%48,3)	377	4,41	0,67

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 58, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların kendi nitelikleri, ücretleri ve çalışma koşulları hakkındaki görüşlerini göstermektedir. Eğitimli bakıcıların projeden ve aldıkları eğitimden elde ettikleri kazanımlar, çeşitli boyutlarda değerlendirilmiştir. Bulgular, eğitim ve proje uygulamalarının, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların hem mesleki hem de kişisel gelişimleri üzerinde çok boyutlu ve anlamlı katkılar sağladığını göstermektedir.

Projeden faydalanan eğitimli bakıcıların %65,5'i, aldıkları eğitimin ortalama bakıcı ücretlerine kıyasla daha yüksek ücret talep etmelerini gerektirdiğini ifade etmiştir (M=3,58; SD=1,10). Bu durum, eğitim düzeyinin ücret beklentisi üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır.

Araştırma kapsamında projeden faydalanan eğitimli bakıcıların ücret politikalarına ilişkin görüşleri tematik olarak incelenmiştir. Analiz bulguları, ücret belirleme süreçlerinde çok sayıda faktörün rol oynadığını ve ücret memnuniyetinin, çoğunlukla işin niteliği ile ekonomik koşullar arasındaki etkileşime bağlı olduğunu göstermektedir. Projeden faydalanan eğitimli bakıcıların büyük çoğunluğu, çocuk bakımının yüksek sorumluluk ve dikkat gerektiren, fiziksel ve zihinsel olarak zorlayıcı bir meslek olduğunu vurgulamış; bu özelliğin yüksek ücret talebinin temel gerekçesi olarak öne çıktığı görülmüştür. Ayrıca ekonomik koşulların giderek ağırlaşması, mevcut ücretlerin yetersizliği ve geçim sıkıntıları da ücret artışı taleplerinin arka planında önemli bir rol oynamaktadır. Bu durum, ücret politikasının belirlenmesinde sadece mesleğin zorluklarının değil, makroekonomik göstergelerin de dikkate alınması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Eğitim ve sertifika sahibi olmanın ücret üzerinde etkili olup olmadığına dair projeden faydalanan eğitimli bakıcılar arasında görüş ayrılığı mevcuttur. Bir grup, eğitim ve sertifikasyonun mesleki nitelik kazandırdığı ve bu nedenle ücret artışını haklı kıldığı yönünde görüş bildirirken; diğer bir grup ise eğitim ve kısa süreli sertifika programlarının ücret üzerinde belirleyici olmadığını, asıl belirleyicinin iş tecrübesi ve uygulamadaki yetkinlik olduğunu savunmaktadır. Deneyim ve profesyonellik vurgusu, ücretlendirmede uzmanlaşmanın ve sürekliliğin önemli unsurlar olduğunu altını çizmektedir. Öte yandan, projeden faydalanan bazı eğitimli bakıcılar işverenleriyle kurdukları kişisel ve güvene dayalı ilişkilerin, maddi beklentilerinin önüne geçtiğini belirtmiş; sosyal ilişkilerin ve çalışma ortamındaki bağların ücret beklentilerini sınırlayabildiği ifade edilmiştir. Azınlıkta kalan bir grup ise mevcut ücret seviyesini yeterli bulmakta, asıl önemsedikleri unsurun sosyal güvence ve sigortalı çalışma olduğunu dile getirmektedir. Genel olarak, analiz edilen ifadelerde işin zorluğu ve ağır

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

sorumluluğu en sık vurgulanan gerekçeler arasında yer almaktadır. Bunun yanı sıra, ekonomik koşullar ve bireysel nitelikler (eğitim, tecrübe), ücret beklentilerinin şekillenmesinde rol oynayan değişkenler olarak öne çıkmaktadır. Bu bulgular, çocuk bakımı alanında çalışanların ücretlendirme politikalarına ilişkin beklentilerinin çok boyutlu olduğunu ve yapılacak sektörel düzenlemelerde farklı bakış açılarının dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Benzer şekilde, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların %83,6'sı, aldıkları eğitimin iş bulma süreçlerinde avantaj sağladığını ya da sağlayacağını belirtmiştir ($X=3,97$; $ss=0,84$). Bu yüksek oran, mesleki eğitim programlarının istihdam edilebilirlik üzerindeki etkisini güçlendirmektedir. Projeden faydalanan eğitimli bakıcıların, aldıkları eğitimin ve sahip oldukları sertifikanın iş bulma süreçlerine etkisine ilişkin görüşleri tematik başlıklar altında analiz edilmiştir. Bulgular, eğitim ve sertifikasyonun hem nesnel hem de algısal düzeyde istihdam üzerinde önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

İlk olarak, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların büyük bölümü, sertifika ve eğitimin aileler nezdinde güven unsuru oluşturduğunu belirtmiştir. “Sertifika güvence sağlıyor” ve “Eğitimli bakıcıya insanlar güveniyor” gibi ifadeler, bu algının yaygınlığını göstermektedir. Güvenin yanı sıra, eğitim ve sertifika sahibi olmanın iş bulmada rekabet avantajı sağladığı da sıklıkla dile getirilmiştir. Projeden faydalanan eğitimli bakıcılar, “Sertifika sahibi olduğum için öncelik tanındı” ve “İşverenler sertifikalı insanları tercih ediyor” gibi açıklamalarla, sertifikalı olmanın istihdamda öne çıkmayı kolaylaştırdığını ifade etmiştir. Ayrıca, deneyim ile eğitim ve sertifikanın bir arada bulunmasının iş bulma olasılığını artırdığı vurgulanmıştır. Projeden faydalanan eğitimli bakıcıların bazıları, “Tecrübe ve sertifika tercih sebebi oluyor” ve “Sertifika ve deneyim kolaylaştırdı, güvence sağladı” şeklindeki ifadeleriyle, sektörde sadece sertifikalı olmanın değil, sahadaki deneyimin de belirleyici olduğuna dikkat çekmiştir. Bunun yanında, bazı yanıtlar, işverenlerin sigortalı ve sertifikalı çalıştırma zorunluluğu nedeniyle sertifikaya önem verdiklerini göstermektedir. “Belgesiz çalıştırmıyor kimse” ve “Proje kapsamında belge gerekiyordu” ifadeleri, sektörün yasal ve idari düzenlemeleriyle doğrudan ilişkili olarak sertifikanın istihdamı kolaylaştırdığını ortaya koymaktadır. Sertifikasyonun iş fırsatlarını genişlettiği de projeden faydalanan eğitimli bakıcıların ifadelerinde öne çıkan bir diğer temadır. “Sertifika ile daha fazla çocuk bakabiliyorum” ve “Sertifikam olduğum için rağbet görüyorum” gibi açıklamalar, eğitimli olmanın daha fazla iş olanağı sunduğunu göstermektedir. Öte yandan,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

projeden faydalanan eğitimli bakıcılardan bazıları, eğitim ve sertifikanın istihdam üzerindeki etkisinin sınırlı ya da önemsiz olduğunu belirtmiştir. “Yeterli bir eğitim olduğunu düşünmüyorum” ve “Eğitim yerine tecrübeye bakıyorlar” gibi ifadeler, deneyim ve kişisel ilişkilerin halen önemli bir belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır. Son olarak, ailelerin tercih kriterlerine ilişkin gözlemler de projeden faydalanan eğitimli bakıcıların yanıtlarında yer bulmuştur. Projeden faydalanan eğitimli bakıcılar, ailelerin eğitimli ve üniversite mezunu bakıcı arayışına ya da devletten onaylı bakıcıya duyulan güvene dikkat çekmiştir. Genel olarak, bulgular; eğitim ve sertifika sahibi olmanın iş bulmayı kolaylaştırdığına dair güçlü bir algı olduğunu, ancak sektörde deneyim ve ailelerin bireysel tercihlerinin de önemli rol oynamaya devam ettiğini göstermektedir.

Proje kapsamında faydalanicılara eğitimli bakıcı istihdam etmeleri halinde sunulan desteklerin hizmet kalitesine etkisi de dikkate değerdir. Eğitimli bakıcıların %79,9’u, sundukları çocuk bakım hizmetinin niteliğinin proje sayesinde arttığını ifade etmiştir (M=3,91; SD=0,94). Ayrıca, projenin kişisel ve mesleki gelişim üzerindeki olumlu etkisi de kayda değerdir (kişisel gelişim: M=4,01; SD=0,86; mesleki gelişim: M=4,02; SD=0,84). Bunun yanı sıra, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların yaklaşık %87’si, projenin özgüvenlerinin artmasına (M=4,05; SD=0,88) ve sorumluluk bilincinin gelişmesine (M=4,11; SD=0,88) önemli derecede katkı sağladığını belirtmiştir.

Çalışma hayatında sosyal güvenceye verilen önem de dikkat çekicidir. Projeden faydalanan eğitimli bakıcıların %99,2’si sigortalı çalışmanın önemini vurgularken (M=4,60; SD=0,56), %95,8’i sigortasız çalışmayı riskli olarak değerlendirmiştir (M=4,41; SD=0,67). Bu sonuç, sektörde kayıtlı ve güvenceli istihdamın yaygınlaştırılması gerekliliğine işaret etmektedir.

Bu bağlamda, proje ve eğitim uygulamalarının, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların ücret beklentilerinden istihdam olanaklarına, hizmet kalitesinden kişisel ve mesleki gelişime kadar geniş bir yelpazede olumlu çıktılar ürettiği görülmektedir. Özellikle sosyal güvenceye verilen yüksek değer, sektörde sürdürülebilir ve nitelikli istihdam için önemli bir dayanak oluşturduğu ifade edilebilir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

4.2.4. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Projeye İlişkin Görüşleri

Tablo 59. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Proje Hakkındaki Görüşleri

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	n	M	SD
Proje öncesinde yeterli düzeyde tanıtım yapıldı.	8 (%2,1)	66 (%17,4)	41 (%10,8)	192 (%50,7)	72 (%19,0)	379	3,67	1,03
Proje süresi içerisinde yeterli bilgi paylaşımı yapıldı.	5 (%1,3)	28 (%7,4)	27 (%7,1)	225 (%59,4)	94 (%24,8)	379	3,99	0,85
Proje beklentilerimi karşıladı.	4 (%1,1)	17 (%4,5)	23 (%6,1)	236 (%62,3)	99 (%26,1)	379	4,07	0,76
Bu ve buna benzer projeler devam etmeli.	0 (%0,0)	1 (%0,3)	1 (%0,3)	165 (%43,5)	210 (%55,4)	377	4,54	0,51

Tablo 59, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların proje hakkındaki görüşlerini göstermektedir. Bulgular, projenin genel olarak yüksek düzeyde memnuniyet sağladığını ve eğitimli bakıcıların benzer projelerin devamını güçlü biçimde desteklediğini ortaya koymaktadır. Eğitimli bakıcıların %69,7’si (“Katılıyorum” ve “Kesinlikle katılıyorum” yanıtlarının toplamı), proje öncesinde yeterli düzeyde tanıtım yapıldığı görüşündedir (M=3,67; SD=1,03). “Kesinlikle katılmıyorum” diyenlerin oranı %2,1, “Katılmıyorum” diyenlerin oranı ise %17,4 olarak gerçekleşmiştir. Proje süresi içerisinde yeterli bilgi paylaşımı yapıldığına dair memnuniyet düzeyi daha yüksek olup, projeden faydalanan eğitimli bakıcılar %84,2 oranında olumlu görüş bildirmiştir (M=3,99; SD=0,85). Yetersiz bilgi paylaşımı yapıldığını düşünenlerin oranı ise toplamda %8,7 ile sınırlı kalmıştır. Projenin, beklentileri karşılama düzeyi de yüksek bulunmuştur; eğitimli bakıcıların %88,4’ü projenin beklentilerini karşıladığını ifade etmiştir (M=4,07; SD=0,76). Olumsuz görüş belirtenlerin oranı ise %11’in altındadır. En dikkat çekici bulgu ise, benzer projelerin devamı konusunda elde edilmiştir. Bu ve buna benzer projeler devam etmeli sorusuna projeden faydalanan eğitimli bakıcıların %98,9’u “Katılıyorum” ve “Kesinlikle katılıyorum” cevabını vermiş; yalnızca %0,3’lük bir kesim ise olumsuz görüş bildirmiştir (M=4,54; SD=0,51). Bu sonuç, projenin sürdürülebilirliği ve benzer uygulamalara olan güçlü talebi açıkça göstermektedir.

Bu bağlamda, proje süreci ve çıktıları eğitimli bakıcıların genelinde yüksek bir memnuniyet düzeyi yaratmış; bilgi paylaşımı, beklenti karşılanması ve projelerin devamlılığına yönelik

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

neredeyse oybirliğiyle olumlu değerlendirmeler yapılmıştır. Bu bulgular, projenin başarılı bir uygulama örneği olduğunu göstermektedir.

Tablo 60. Projenin Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Projenin Memnuniyet Düzeyleri

Projenin geneli hakkındaki memnuniyetinizi 0 ve 10 arası bir puanla değerlendirir misiniz?										n	M	SD
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
0	1	1	1	13	10	23	75	59	196	379	8,93	1,42
%0,0	%0,3	%0,3	%0,3	%3,4	%2,6	%6,1	%19,8	%15,6	%51,7			

Tablo 60, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların projeden memnuniyet düzeylerini göstermektedir. Projeden faydalanan eğitimli bakıcıların genel memnuniyet düzeyine ilişkin elde edilen bulgular, uygulamanın bu grup nezdinde yüksek düzeyde olumlu bir değerlendirme aldığını göstermektedir. 0–10 arası puanlamaya dayalı olarak gerçeleştirilen memnuniyet ölçeğinde, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların ortalama memnuniyet puanı 8,93 olarak belirlenmiş; standart sapma değeri ise 1,42 olarak ölçülmüştür. Bu bulgu, eğitimli bakıcılar arasında genel olarak yüksek ve homojen bir memnuniyet düzeyinin hâkim olduğuna işaret etmektedir. Eğitimli bakıcıların yarıdan fazlası (%51,7) projeye en yüksek not olan 10 puanını vermiştir. 9 ve 10 puanlayanların oranı birlikte alındığında, grubun %67,3'ü projeden “çok memnun” olduğunu ifade etmektedir. 8 ve üzeri puanlayanların toplam oranı ise %87'yi açmaktadır.

Bu bağlamda, projede istihdam edilen eğitimli bakıcıların yüksek memnuniyeti, projenin başarılı bir uygulama olarak değerlendirilmesini sağlamış; bu tür sosyal destek modellerinin yaygınlaştırılması ve sürdürülmesinin, bakım emeğinin nitelikli ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşması açısından kritik olduğunu ortaya koymuştur.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 61. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Projenin Faydalarına İlişkin Görüşleri

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	n	M	SD
Sigortalı çalışmamı sağladı.	7 (%1,8)	6 (%1,6)	12 (%3,2)	45 (%11,9)	309 (%81,5)	379	4,69	0,76
Daha yüksek ücret almamı sağladı.	31 (%8,2)	29 (%7,7)	77 (%20,3)	92 (%24,3)	150 (%39,6)	379	3,79	1,27
Sigortalı olmanın önemini daha iyi anladım.	11 (%2,9)	4 (%1,1)	13 (%3,4)	54 (%14,2)	297 (%78,4)	379	4,63	0,85
Daha nitelikli bakım hizmeti sundum.	12 (%3,2)	13 (%3,4)	14 (%3,7)	68 (%18)	271 (%71,7)	378	4,51	0,95
Hane gelirimize katkıda bulundu.	7 (%1,8)	9 (%2,4)	15 (%4,0)	60 (%15,8)	288 (%76,0)	379	4,61	0,82
Annenin işe gitmesini sağladı.	0 (%0,0)	0 (%0,0)	2 (%0,5)	45 (%11,9)	330 (%87,5)	377	4,87	0,35

Tablo 61, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların, projenin mesleki ve ekonomik faydalarına ilişkin değerlendirmelerini yansıtmaktadır. Eğitimli bakıcıların neredeyse tamamı (%93,4), projenin kendilerine sigortalı olarak çalışma olanağı sağladığını (%81,5 “kesinlikle katılıyorum”, ve %11,9 “katılıyorum M: 4,69) ve sigortalı olmanın önemini daha iyi kavradıklarını belirtmiştir (%78,4 “kesinlikle katılıyorum ve %14,2 “katılıyorum”, M: 4,63). Düşük standart sapmalar, bu iki başlıkta eğitimli bakıcıların arasında güçlü bir fikir birliği olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, projenin bakıcılar arasında kayıtlı ve güvenceli istihdam farkındalığının artmasında etkili olduğunu göstermektedir.

Projenin hane gelirlerine olan katkısı da yüksek düzeyde onaylanmıştır (M: 4,61, %76 “kesinlikle katılıyorum”). Ancak “daha yüksek ücret almamı sağladı” ifadesinde ortalamanın diğer başlıklara kıyasla daha düşük olduğu (M:3,79; %39,6 “kesinlikle katılıyorum) gözlenmektedir. Başka bir ifadeyle, projede ücret artışı olumlu bir etki yaratmakla birlikte, bu etkinin mutlak ve yaygın olmadığı, eğitimli bakıcıların bir kısmının ücret artışından tam anlamıyla faydalanamadığı değerlendirilebilir.

“Daha nitelikli bakım hizmeti sundum” ifadesine de yüksek bir katılım gözlenmektedir (M: 4,51, %71,7 “kesinlikle katılıyorum”). Bu bulgu, proje kapsamında eğitimli bakıcıların mesleki yetkinliklerinin ve hizmet standartlarının geliştiğine dair güçlü bir algı olduğunu ortaya koyabilir. Bakıcıların neredeyse tamamı, projenin annenin işe devam etmesine imkân

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

sağladığını ifade etmiştir (M: 4,87, %87,5 “kesinlikle katılıyorum”). Bu, projenin yalnızca bireysel değil, aile ve toplumsal düzeyde de kadın istihdamını ve aile gelirini destekleyen yapısal bir katkı sunduğunu gösterebilir.

Bu bağlamda, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların, uygulamanın kayıtlı istihdamı teşvik edici, mesleki gelişimi artırıcı ve aile ekonomisine katkı sunan çok boyutlu faydalarını yüksek düzeyde benimsediğini vurgulayabilir.

Tablo 62. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Proje Çalışanlarına İlişkin Görüşleri

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	n	M	SD
Projede fiilen çalışan görevliler bana karşı ilgiliydi.	1 (%0,3)	9 (%2,4)	8 (%2,1)	215 (%57,5)	141 (%37,7)	374	4,30	0,66
Projedeki görevliler faaliyetleri verimli bir şekilde yönettiler.	1 (%0,3)	6 (%1,6)	10 (%2,7)	227 (%60,7)	130 (%34,8)	374	4,28	0,62

Tablo 62, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların proje çalışanlarına ilişkin görüşlerini göstermektedir. “Projede fiilen çalışan görevliler bana karşı ilgiliydi” ifadesine eğitimli bakıcıların %57,5’i “katılıyorum”, %37,7’si ise “kesinlikle katılıyorum” şeklinde olumlu görüş bildirmiştir. Sonuçlara bakıldığında, her iki soruya verilen yanıtların %95’in üzerinde olumlu yönde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu bulgular, proje kapsamında saha görevlilerinin eğitimli bakıcılara yönelik yaklaşımlarında profesyonellik ve destekleyicilik algısı yarattığını gösterebilir. Benzer şekilde, “faaliyetlerin verimli bir şekilde yönetildiği” ifadesinde, bakıcıların %60,7’si “katılıyorum”, %34,8’i ise “kesinlikle katılıyorum” görüşünü paylaşmaktadır. Bu bulgular, projenin saha uygulamasında organizasyon ve yönetim süreçlerinin genel olarak başarılı ve memnuniyet verici olarak değerlendirildiğini açıklayabilir.

4.2.5. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Childminder Modeline İlişkin Görüşleri

Tablo 63. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Childminder Modeline İlişkin Görüşleri

Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	n	M	SD
25 (%6,6)	78 (%20,6)	18 (%4,8)	179 (%47,4)	78 (%20,6)	378	3,54	1,21

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 63, projeden faydalanan eğitimi bakıcıların childminder çocuk bakım modeline ilişkin görüşlerini göstermektedir. Projeden faydalanan eğitimi bakıcıların, çocuk bakım alanında giderek daha fazla gündeme gelen childminder (evde çoklu çocuk bakımı) modeline yönelik tutumları incelenmiştir.

Bulgular, bu modelin sektördeki eğitimi bakıcılar arasında belirli bir potansiyele sahip olduğunu göstermekle birlikte, projeden faydalanan eğitimi bakıcılar arasında kayda değer bir fikir ayrılışının da mevcut olduğunu da ortaya koymaktadır. Eğitimi bakıcıların yaklaşık %47,4'ü "tercih ederim", %20,6'sı ise "kesinlikle tercih ederim" seçeneğini işaretlemiş; böylece toplamda %68'lik bir oranla modelin uygulanabilir ve cazip görüldüğüne işaret edilmiştir. Buna karşılık, %20,6 oranında "tercih etmem" ve %6,6 oranında "kesinlikle tercih etmem" diyenler değerlendirildiğinde olumsuz bakanların toplam oranı %27,2'ye ulaşmaktadır. Kararsızların oranı ise %4,8 olarak kaydedilmiştir. Ortalama puan 3,54 olup, bu da eğilimin genel olarak nötr ile olumlu arasında konumlandığına göstermektedir. Standart sapmanın 1,21 gibi görece yüksek bir değer olması ise, bu konuda bakıcılar arasında fikir birliği olmadığını göstermektedir.

Son olarak, projeden faydalanan eğitimi bakıcılara "Bu bakım modelini (kendi çocuğunuzla beraber belirli bir sayıda çocuğa kendi evinizde bakmak) tercih edebilmeniz ačíısından hangi unsurlar etkili olabilir?" şeklinde ačí uçlu soru sorulmuştur. Elde edilen bulgular neticesinde, bakıcıların kendi çocuklarıyla birlikte belirli sayıda çocuğa ev ortamında bakım sağlama modelini tercih etmelerinde birden fazla değişkenin rol oynadığını göstermektedir.

Yanıtların tematik analizi sonucunda, projeden faydalanan eğitimi bakıcıların bu tercihlerinde etkili olan başlıca beş faktör belirlenmiştir. Bu faktörler, yanıtlar arasında tekrar eden temalar ve öne çıkan eğilimler dikkate alınarak aşağıdaki şekilde özetlenmiştir:

Ev ve Ortam Koşullarının Uygunluğu ile Güvenlik: Bakıcılar, kendi evlerinin fiziksel koşullarının çocuk bakımı için yeterli ve güvenli olmasının bu modeli tercih etmelerinde temel belirleyicilerden biri olduğunu ifade etmektedir. Özellikle evde çocuklara uygun alanların (oyun odası, çocuk odası gibi), güvenlik önlemlerinin (ör. kamera sistemi, hijyen koşulları) sağlanması gerekliliği sıkça vurgulanmaktadır. Evin kalabalık olmaması ve evde yaşayan diğer bireylerin sürece uyumlu olması da önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Güven ve Denetim Mekanizmaları: Aile-bakıcı arasında güçlü bir güven ilişkisinin kurulması, bakım modelinin yaygınlaşmasında kritik önemdedir. Yanıtlarda; ailelerin ev ortamını izleyebilmesi, bakıcının güvenilirliğinin denetlenmesi ve gerekli yasal/sosyal güvencelerin sağlanması gerekliliği sıkça belirtilmiştir. Bu minvalde, devlet denetiminin ve şeffaflık sağlayan teknolojik uygulamaların (kamera sistemi gibi) varlığı, ailelerin de bakıcıların da güvenliğini artırıcı bir unsur olarak ön plana çıkmaktadır.

Ekonomik Destek ve Sigorta: Mali destek, bakım modelinin sürdürülebilirliğinde ve cazipliğinde belirleyici bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Bakıcılar; devlet desteğinin, sigorta uygulamalarının ve yeterli ücretin sağlanmasının, bu modelin tercih edilmesinde teşvik edici olacağını vurgulamaktadır. Evde bakım hizmetinin yalnızca bir gelir kaynağı olması değil, aynı zamanda sosyal güvence ve düzenli bir gelir akışı sağlaması da önemli bir motivasyon olarak tanımlanmaktadır.

Çocuk Sayısının Sınırlı ve Makul Tutulması: Bakıcıların önemli bir bölümü, birden fazla çocuğa bakma sorumluluğunun makul sayıda çocukla sınırlandırılması gerektiğini belirtmektedir. Bu sınırlandırma, hem hizmet niteliğinin düşmemesi hem de bakıcının kendi çocuklarına ve diğer çocuklara eşit, nitelikli bakım sunabilmesi açısından gereklidir. Yanıtlarda sıklıkla “en fazla 2-3 çocuk” sınırına vurgu yapılmakta olup fazla çocuk olması halinde hizmet kalitesinin düşeceği ve iş yükünün artacağı ifade edilmektedir.

Bakıcıların Eğitimi, Sertifikalı Olması ve Kişisel Uyum: Bakıcıların mesleki eğitim almış ve/veya sertifikalı olması, profesyonel standartlarda hizmet verebilme kabiliyeti ve çocuk bakımı konusunda kişisel isteklilik modelin benimsenmesinde önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca, bakıcının kendi çocukları ile birlikte diğer çocuklara da kaliteli ve sevgi dolu bir bakım sunabilmesi, mesleki motivasyonunun yüksek olması gerekliliği de sıklıkla dile getirilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

4.3. PROJEDE YER ALAN PROJE YÖNETİCİSİ, YÜRÜTÜCÜ VE UZMANLARA İLİŞKİN BETİMSSEL İSTATİSTİKLER

Bu bölümde, projede yer alan proje yöneticisi, yürütücü ve uzmanlar ile ilgili bulgular analiz edilmektedir.

4.3.1. Projede Yer Alan Proje Yöneticisi, Yürütücü ve Uzmanların Sosyo-Demografik İstatistikleri

Projede yer alan proje yöneticisi, yürütücü ve uzmanların sosyo-demografik özelliklerinin ortaya konulması amacıyla projedeki görev ve projede görev yaptığı süreye ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 64. Projede Yer Alan Proje Çalışanlarına İlişkin İstatistikler

Fonksiyonel Kategori	Dahil Edilen Görevler	Kişi Sayısı	Oran (%)
Uygulama ve Asistanlık	Proje Asistanı, Ekip Lideri, Ekip Lider Yardımcısı	18	36,7
Teknik Uzmanlık	Çocuk Gelişimi Uzmanı, Risk Yöneticisi, Satın Alma Uzmanı	10	20,4
Finans ve İdari İşler	Ödeme Görevlisi, Kıdemli Muhasebeci	5	10,2
Koordinasyon ve Yönetim	İl Koordinatörü, Proje Koordinatörü, Proje Koordinatör Yardımcısı	5	10,2
İzleme ve Denetim	OCU Üyesi, Operasyon Koordinasyon Birimi Üyesi, Usulsüzlük Görevlisi	9	18,4
İletişim ve BT Destek	Görünürlük Faaliyetleri, İletişim Uzmanı, IT Sorumlusu	2	4,1

Tablo 64, projede yer alan yetkilerin görevleri doğrultusunda fonksiyonel kategorilere dağılımını göstermektedir. Toplamda 47¹ kişilik ekip içinde en yüksek orana sahip grup, %36,73 ile “Uygulama ve Asistanlık” kategorisinde yer almaktadır. Bu grupta proje asistanları, ekip liderleri ve ekip lider yardımcıları yer almaktadır. Bu bulgular, projenin yürütülmesinde uygulayıcı personelin ağırlığının fazla olduğunu göstermektedir.

İkinci en büyük grup ise %20,40 oranla “Teknik Uzmanlık” kategorisidir. Bu grupta çocuk gelişimi uzmanı, risk yöneticisi ve satın alma uzmanı gibi destekleyici ancak uzmanlık

¹ Tabloda toplam sayı 49 gözükmektedir. Bunun nedeni bir kişi hem il koordinatörü (Koordinasyon ve Yönetim) hem de usulsüzlük koordinatörü (İzleme ve Denetim) iken bir kişi de hem il koordinatörü (Koordinasyon ve Yönetim) hem de bilişim teknolojileri koordinatörü (İletişim ve BT Destek)’dür

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

gerektiren roller bulunmakta olup bu da projenin teknik yönlerinin güçlü bir şekilde planlandığını ve uzman görüşlerine dayandırıldığını göstermektedir.

“İzleme ve Denetim” kategorisi %18,36’lık bir oranla temsil edilmektedir. Projedeki önemli ikinci büyük grup izleme ve denetim fonksiyonlarındadır. Bu oranın görece yüksek olması, projenin etkin izleme ve kontrol mekanizmalarına önem verdiğini ortaya koymaktadır.

“Finans ve İdari İşler” ile “Koordinasyon ve Yönetim” kategorileri, her biri %10,20 oranla temsil edilmektedir. Bu durum, finansal yönetim ve koordinasyon ve yönetim süreçlerine verilen önemin dengeli olduğunu ve bu alanlara yeterli personel tahsis edildiğini göstermektedir. Buna ek olarak, yönetici pozisyonların azlığı, yönetimin daha az sayıda kişiden oluştuğunu, muhtemelen daha merkezi bir yapı izlendiğini göstermektedir.

“İletişim & BT Destek” kategorisi ise %6,4 ile temsil edilmektedir. İletişim ve BT destek görevleri de benzer şekilde az sayıda kişiyle yürütülmekte, bu da bu alanların projede destekleyici ama daha sınırlı bir rol oynadığını düşündürmektedir.

Saha araştırması kapsamında, üçüncü ve son hedef grubu oluşturan 47 proje çalışanı ile görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerde hem 5’li likert ölçekli hem de açık uçlu sorular aracılığıyla proje yetkililerinin projeye ilişkin değerlendirmeleri toplanmıştır. Proje yetkilileri, projenin operasyon koordinasyon birimi üyeleri ile merkez ve yerel destek ekiplerinin liderlerinden oluşmaktadır. Bu bölümde, proje yetkililerinin deneyimlerine ve görüşlerine odaklanılarak, projenin kayıtlı kadın istihdamı üzerindeki sosyal etkisi kapsamlı bir şekilde analiz edilmiştir. İlk olarak, proje yöneticileri ve yürütücülerinin OECD-DAC standartlarına göre uygunluk, tutarlılık, etkililik ve verimlilik kriterlerine yönelik değerlendirmeleri frekans analizi ile sunulmuştur. Ardından, projenin etkililik, etki ve sürdürülebilirliğine ilişkin açık uçlu sorulardan elde edilen bulgular özetlenmiştir.

4.3.2. Uygunluk Kriteri Değerlendirmesi

Proje çalışanları tarafından gerçekleştirilen uygunluk değerlendirme, projenin genel başarısına ve uygulama süreçlerine ilişkin yönetsel düzeyde önemli bulgular sunmaktadır. Analiz edilen verilere göre, projenin hem bireysel hem kurumsal beklentileri karşılama düzeyinin oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 65. Proje Yetkililerine Göre Projenin Uygunluk Değerlendirmesi

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	n	M	SD
Proje beklentilerimi karşıladı.	1 (%2,1)	0 (%0,0)	3 (%6,4)	26 (%55,3)	17 (%36,2)	47	4,23	0,75
Proje sonuçları kurumumuzun/kuruluşumuzun beklentilerini karşıladı.	1 (%2,1)	0 (%0,0)	5 (%10,6)	30 (%63,8)	11 (%23,4)	47	4,06	0,73
Projeye katılım istenilen düzeyde oldu.	2 (%4,3)	3 (%6,4)	17 (%36,2)	21 (%44,7)	4 (%8,5)	47	3,46	0,60
Proje süresi içerisinde vatandaşlara yeterli bilgi paylaşımı yapıldı.	1 (%2,1)	1 (%2,1)	3 (%6,4)	12 (%25,5)	30 (%63,8)	47	4,44	0,97
Bu ve buna benzer projeler devam etmelidir.	0 (%0,0)	1 (%2,1)	0 (%0,0)	9 (%19,1)	37 (%78,7)	47	4,74	0,56
Proje kamu kurumlarının benzer projelerinden farklıdır ve orijinaldir.	1 (%2,1)	1 (%2,1)	3 (%6,4)	19 (%40,4)	23 (%48,9)	47	4,31	0,86

Tablo 65, proje yetkililerinin gözünden projenin uygunluk değerlendirmesini göstermektedir. Öncelikle, “Proje beklentilerimi karşıladı” ifadesine verilen yanıtların ortalaması 4,23 olup, proje yetkililerinin %91,5’i bu görüşe katıldığını belirtmiştir. Benzer şekilde, “Proje sonuçları kurumumuzun/kuruluşumuzun beklentilerini karşıladı” ifadesinde de ortalama 4,06 ile yüksek düzeyde memnuniyet göze çarpmaktadır. Bu bulgular, projenin gerek yetkililer gerekse kurum açısından ana hedeflere ulaşmada başarılı olduğunu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, projeye katılımın istenilen düzeyde gerçekleşip gerçekleşmediği sorusunda ortalama puan 3,46 ile diğer ortalamalardan daha düşük çıkmıştır. Proje yetkililerinin %36,2’si “az katılıyorum”, %44,7’si ise “katılıyorum” yanıtını vermiştir. Bu sonuç, proje yetkilileri nezdinde uygulamanın genel başarısına rağmen, katılım oranları konusunda belirli bir sınırlılık bulunduğu işaret etmektedir. Proje süresi içerisinde vatandaşlara yönelik bilgi paylaşımına ilişkin değerlendirme ise son derece olumludur (M: 4,44). Proje yetkililerinin %89,3’ü bilgi paylaşımının yeterli olduğunu belirtmiştir. Bu durum, projenin iletişim ve bilgilendirme süreçleri ile proje şeffaflığı açısından etkin şekilde yönetildiğini göstermektedir. “Bu ve buna benzer projeler devam etmelidir” ifadesine verilen yanıtların ortalaması ise 4,74 olup, yetkililerin neredeyse tamamının bu tür uygulamaların yaygınlaştırılmasını desteklediği anlaşılmaktadır.

Ayrıca, proje yetkililerinin projeyi kamu kurumlarının benzer projelerinden daha farklı ve orijinal bulduğunu da anlaşılmaktadır (M: 4,31). Proje yetkililerinin yaklaşık %89’u projeyi özgün ve yenilikçi olarak değerlendirmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bu bağlamda, projenin gerek yetkililer gerekse kurum beklentileri açısından genel olarak yüksek bir uygunluk ve başarı düzeyine ulaştığı, iletişim ve özgünlük açısından olumlu değerlendirmeler aldığı, ancak katılım oranlarının beklenen düzeye ulaşamadığı ifade edilebilir. Bu bulgular, ilerleyen dönemlerde benzer projelerin planlanmasında yöneticilerin öncelik vereceği alanlara ilişkin önemli ipuçları sunmaktadır.

4.3.3. Tutarlılık Kriteri Değerlendirmesi

Tablo 66, projenin temel amaç ve çıktılarının, yöneticiler ve uzmanlar tarafından ne ölçüde gerçekleştiği ve tutarlı bulunduğunu istatistiksel olarak ortaya koymaktadır. Sonuçlar, projenin başta kadın istihdamı ve çocuk bakım hizmetleri olmak üzere, sosyal ve ekonomik pek çok alanda hedeflerine büyük ölçüde ulaştığına işaret etmektedir.

Tablo 66. Proje Yetkililerine Göre Projenin Tutarlılık Değerlendirmesi

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	n	M	SD
Proje kadınların iş gücü piyasasına katılımını destekledi.	0 (%0,0)	0 (%0,0)	1 (%2,1)	8 (%17,0)	38 (%80,9)	47	4,78	0,46
Proje kadınların istihdama dönüşünü hızlandırdı.	0 (%0,0)	0 (%0,0)	1 (%2,1)	12 (%25,5)	34 (%72,3)	47	4,70	0,50
Proje kadınların toplumsal ve ekonomik görünürliğini artırdı.	0 (%0,0)	0 (%0,0)	1 (%2,1)	16 (%34,0)	30 (%63,8)	47	4,61	0,53
Proje çocuk bakım hizmetlerinin kalitesini artırdı.	0 (%0,0)	0 (%0,0)	5 (%10,6)	12 (%25,5)	30 (%63,8)	47	4,53	0,68
Proje erken çocukluk dönemindeki eğitimin önemine ilişkin farkındalığı artırdı.	0 (%0,0)	1 (%2,1)	3 (%6,4)	15 (%31,9)	28 (%59,6)	47	4,48	0,71
Proje sosyal güvenlik bilincinin yükselmesini sağladı.	0 (%0,0)	0 (%0,0)	2 (%4,3)	9 (%19,1)	36 (%76,6)	47	4,72	0,53
Proje bakım sektöründe kayıtlı çalışma eğilimini artırdı.	0 (%0,0)	0 (%0,0)	2 (%4,3)	9 (%19,1)	36 (%76,6)	47	4,74	0,48

En yüksek ortalamalar, projenin kadınların iş gücü piyasasına katılımını desteklemesi (4,78) ve kadınların istihdama dönüşünü hızlandırması (4,70) değerlendirmelerinde gözlenmiştir. Yanıtlara göre, proje yetkililerinin yaklaşık %98'i bu görüşlere katıldığını belirtmiş olduğundan projenin, kadınların istihdamını teşvik etme ve desteklemede güçlü bir başarıya ulaşmış olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra, kadınların toplumsal ve ekonomik görünürliğini artırma (M:

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

4,61) ve çocuk bakım hizmetlerinin kalitesini yükseltme (M: 4,53) alanlarında da olumlu değerlendirmeler öne çıkmaktadır. Projenin, erken çocukluk eğitiminin önemi konusunda farkındalık artışı sağladığı (M: 4,48) da görülmektedir. Bu durum, projenin hem doğrudan istihdam hem de farkındalık oluşturma hedeflerine katkıda bulunduğunu göstermektedir. Özellikle sosyal güvenlik bilincinin yükselmesi (M: 4,72) ve bakım sektöründe kayıtlı çalışma eğiliminin artması (M: 4,74) gibi göstergeler, projenin sürdürülebilir ve yapısal etkilerinin olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgular, kayıt dışı istihdamın azaltılması ve sosyal güvenlik sistemine katılımın yaygınlaştırılması açısından projenin önemli bir rol üstlendiğine işaret etmektedir. Standart sapma değerlerinin görece düşük olması, proje yetkilileri arasında yüksek düzeyde görüş birliği ve tutarlılık olduğunu göstermektedir.

Bu bağlamda, projenin yönetsel ve uzman değerlendirmeleri; uygulamanın kadın istihdamı, çocuk bakım hizmetlerinin kalitesi, erken çocukluk eğitimi, sosyal güvenlik bilinci ve kayıtlı istihdam gibi çok boyutlu hedeflerinde yüksek bir başarıya ulaştığını ve bu yönleriyle güçlü bir tutarlılık sergilediğini ifade edebilir. Projenin elde ettiği bu olumlu çıktılarını, ilgili politika alanlarında sürdürülebilir dönüşümlere zemin hazırlayabileceği değerlendirilmektedir.

4.3.4. Etkililik Kriteri Değerlendirmesi

Tablo 67, projenin etkililiğinin hem bireysel gelişim hem de sektörel çıktılar açısından nasıl algılandığını çok boyutlu bir biçimde ortaya koymaktadır. Veriler, projenin eğitilmiş bakıcı istihdamını teşvik ettiğini ve proje yetkililerinin profesyonel gelişimlerinde anlamlı bir fark yarattığını göstermektedir.

Tablo 67. Proje Yetkililerine Göre Projenin Etkililik Değerlendirmesi

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	n	M	SD
Proje yerel düzeyde eğitilmiş bakıcı talebini artırdı.	0 (%0,0)	0 (%0,0)	1 (%2,1)	17 (%36,2)	29 (%61,7)	47	4,59	0,53
Proje kişisel gelişimime katkı sağladı.	0 (%0,0)	2 (%4,3)	4 (%8,5)	18 (%38,3)	23 (%48,9)	47	4,31	0,81
Proje mesleki gelişimime katkı sağladı.	0 (%0,0)	3 (%6,4)	1 (%2,1)	19 (%40,4)	24 (%51,1)	47	4,36	0,81
Proje deneyimlerime katkı sağladı.	0 (%0,0)	0 (%0,0)	1 (%2,1)	16 (%34,0)	30 (%63,8)	47	4,61	0,53
Projede, proje ekibi koordineli çalıştı.	1 (%2,1)	0 (%0,0)	1 (%2,1)	17 (%36,2)	28 (%59,6)	47	4,51	0,74

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Öncelikle, “Proje yerel düzeyde eğitimli bakıcı talebini artırdı” ifadesi en yüksek ortalamaya (4,59) sahip görüş olup proje yetkililerinin %97,9’u bu görüşe katıldığını belirtmiştir. Bu bulgu, projenin uygulandığı illerde eğitimli bakıcıya yönelik talebin gözle görülür biçimde arttığını ve sektörel düzeyde pozitif bir etki yarattığını göstermektedir. Kişisel ve mesleki gelişime katkı boyutlarında da yüksek memnuniyet düzeyleri kaydedilmiştir (M: 4,31 ve M: 4,36). Proje yetkililerinin yaklaşık %90’ı projenin kendilerinin kişisel ve mesleki gelişimine önemli ölçüde katkı sağladığını ifade etmiştir. Ayrıca, “Proje deneyimlerime katkı sağladı” ifadesi de yüksek bir ortalamaya (M: 4,61) sahip olup, proje yetkililerinin %97,8’i bu görüşe katıldığını belirtmiştir. Bu değerlendirme, projenin yalnızca bilgi ve beceri kazandırmakla kalmayıp, aynı zamanda proje yetkililerinin deneyimlerini de zenginleştirdiğine işaret etmektedir. Proje ekibiyle ilgili değerlendirmede ise, “Proje ekibi koordineli bir şekilde çalıştı” ifadesi 4,51 ile yüksek bir ortalamaya sahiptir; bu da uygulama süreçlerinde iş birliği ve koordinasyonun güçlü olduğunu ifade edebilir. Standart sapma değerlerinin düşük olması, proje yetkililerinin büyük çoğunluğunun değerlendirmelerde fikir birliği içinde olduğunu ortaya koyabilir.

Bu bağlamda, proje yetkililerinin, projenin hem yerel düzeyde istihdam talebine etkisi hem de bireysel/mesleki gelişime katkısı bakımından yüksek etkililik düzeyine sahip olduğu konusunda hemfikir oldukları söylenebilir. Bu bulgular, projenin yaygınlaştırılabilir ve sürdürülebilir nitelikte bir sosyal yenilik olarak değerlendirilebileceğini gösterebilir.

Proje, çocuk bakım sektöründe yaygın olarak gözlemlenen kayıt dışı istihdamın azaltılmasına yönelik çok boyutlu bir dönüşümü de başlatmıştır. Bu kapsamda öne çıkan üç temel etki aşağıda sunulmaktadır:

- **Kayıtlı İstihdamın Artırılması:** Proje ile hem anneler hem de bakıcılar nezdinde sigortalı çalışma koşulu zorunlu kılınarak, daha önce büyükanneler veya tanıdıklar üzerinden sağlanan çocuk bakımı yerine, profesyonel ve kayıtlı bakıcı istihdamı teşvik edilmiştir. Anneler, daha önce çoğunlukla kayıt dışı şekilde çalıştırdıkları bakıcıları sigortalı olarak istihdam etmeye başlamış; bu sayede eğitimli çocuk bakıcısı istihdamında artış sağlanmış ve bakıcılık sektöründe kayıt dışılık azalmıştır. Proje, kadın istihdamında kayıt dışılığın azaltılmasına yönelik etkili bir araç olmuş hem çocuk bakıcıları hem de anneler proje ile sosyal güvenlik sistemi kapsamına alınmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- **Farkındalık ve Bilinç Düzeyinin Yükseltilmesi:** Proje, faydalanıcı annelerde ve bakıcılarda kayıt dışı çalışma ve çalıştırmanın riskleri konusunda önemli bir bilinçlenme sağlamıştır. Proje sürecinde anneler, kayıt dışı istihdamın hukuki ve sosyal risklerinin farkına varırken; bakıcılar da sigortalı ve sertifikalı olarak çalışma gerekliliğiyle tanışmış ve bu alanda kalıcı bir farkındalık kazanmıştır. Proje uygulama illerinde, kayıtlı çalışma ve sosyal güvenlik bilincinin yaygınlaşması ile, eğitimli bakıcılara ilişkin sektördeki kayıt dışı çalışmaya yönelik mücadelede önemli bir adım atıldığı ifade edilebilir.
- **Nitelikli ve Sertifikalı İş Gücünün Teşviki:** Projede, bakıcı olarak çalışan kadınların mesleki eğitim almaları ve bu alanda sertifikalı şekilde istihdam edilmeleri desteklenmiştir. Eğitimli bakıcıların sigortalı olarak çalıştırılması, hem çocuk bakım hizmetlerinin niteliğini artırmış hem de sektördeki profesyonelleşmeyi hızlandırmıştır. Bu durum, bakım hizmetlerinin daha kaliteli ve güvenli bir şekilde sunulmasını sağlamış; annelerin iş gücüne katılımı açısından da destekleyici bir unsur olmuştur.

Bu bağlamda proje, kayıt dışı istihdamın azaltılması, sosyal güvenlik bilincinin yükseltilmesi ve nitelikli iş gücünün teşvik edilmesi bakımından önemli ve bütüncül bir model olarak öne çıkmaktadır. Bu yönüyle hem kısa vadeli hem de uzun vadeli toplumsal fayda üretme potansiyeline sahiptir.

Bu proje kapsamında yürütölen uygulamalar, kadınların iş gücüne katılımı ve istihdamının artırılması noktasında çok boyutlu ve etkili sonuçlar üretmiştir. Elde edilen bulgulara göre, üç temel başlık öne çıkmaktadır:

- **Doğum Sonrası İşe Dönüşün Kolaylaştırılması ve Kadın İstihdamının Korunması:** Proje kapsamında sağlanan mali ve sosyal destekler sayesinde, özellikle küçük çocuğu (0-36 ay) olan annelerin iş hayatına doğum sonrası daha hızlı ve güvenli bir şekilde dönebildiği görölmektedir. Çocuk bakım sorumluluğunun eğitimli ve sigortalı bakıcılara devredilmesiyle, kadınların iş gücü piyasasından çekilmelerinin ya da iş hayatına dönüşte yaşadıkları kaygıların büyük ölçüde azaldığı ifade edilebilir. Proje desteği, annelerin iş hayatına dönme motivasyonunu artırmakla kalmamış; aynı zamanda bu sürecin sürdürülebilirliğini de desteklemiştir. Böylece, proje hem mevcut iş gücündeki kadınların istihdamda kalmasını sağlamış hem de doğum nedeniyle işini

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

birakan kadınların yeniden iş hayatına dönmesini kolaylaştırarak iki boyutlu bir etki yaratmıştır.

- **Kadın Bakıcılar İçin Yeni ve Kayıtlı İstihdam Olanaklarının Yaratılması:** Projede uygulanan sigortalı ve eğitimli bakıcı istihdamı şartı, bakıcılık sektöründe çalışan kadınlar için hem mesleki bir statü hem de kayıtlı istihdam imkânı yaratmıştır. Daha önce çoğunlukla kayıt dışı ve güvencesiz koşullarda çalışan kadın bakıcılar, proje sayesinde hem yasal haklara erişim sağlamış hem de sosyal güvenlik sistemine dâhil olmuştur. Ayrıca, bakıcıların asgari ücretle ve kayıtlı şekilde çalıştırılması, onların ekonomik ve sosyal haklarının korunmasına katkı sunmuştur. Bakıcılar, bu süreçte mesleki bilgi ve donanımlarını artırma fırsatı bulmuş, sektördeki profesyonelleşme ivme kazanmıştır.
- **Kadınların Ekonomik ve Sosyal Güçlenmesinin Teşviki:** Proje, annelerin ve bakıcıların iş hayatına katılımı ile aile bütçesine katkı sağlamasını desteklemiş; böylece kadınların ekonomik bağımsızlıklarını güçlendirmiştir. Bakıcı desteği ile iş hayatına dönen ya da ilk kez istihdama katılan kadınlar, sadece ekonomik değil; sosyal ve psikolojik açıdan da olumlu kazanımlar elde etmişlerdir. Annelerin iş hayatına devam edebilmesi, bakıcıların sigortalı olarak istihdam edilmeleri kendilerine olan güvenlerini artırmış; toplumda kadının emek gücünün görünürlüğüne ve cinsiyetler arası istihdam eşitliğinin güçlenmesine katkı sunmuştur.

Bu bağlamda, proje kadın istihdamının önündeki en temel engellerden biri olan çocuk bakımı yükümlülüğüne yönelik sunduğu bütüncül destekle hem annelerin hem de bakıcı kadınların kayıtlı istihdamını ve sosyal güvenliğe erişimini artırmış; kadınların iş gücü piyasasında sürdürülebilir bir biçimde varlık göstermesine güçlü bir zemin oluşturmuştur.

4.3.5. Verimlilik Kriteri Değerlendirmesi

Tablo 68, projenin kaynak kullanım etkinliği ve maliyet-fayda dengesi açısından yönetsel ve uzman bakış açısıyla nasıl değerlendirildiğini ortaya koymaktadır. Sonuçlar, projenin kamu kaynaklarını ve bütçeyi genel olarak etkin ve verimli şekilde kullandığını, fayda/maliyet analizinde pozitif çıktı ürettiğini göstermektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 68. Proje Yetkililerine Göre Projenin Verimlilik Değerlendirmesi

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	n	M	SD
Fayda/maliyet analizi yapıldığında proje pozitif katkı sağladı.	0 (%0,0)	2 (%4,3)	1 (%2,1)	22 (%46,8)	22 (%46,8)	47	4,36	0,73
Projede kamu kaynakları etkin kullanıldı.	0 (%0,0)	2 (%4,3)	1 (%2,1)	20 (%42,6)	24 (%51,1)	47	4,40	0,74
Projede bütçe etkin kullanıldı.	0 (%0,0)	2 (%4,3)	9 (%19,1)	19 (%40,4)	17 (%36,2)	47	4,08	0,85
Projede iş gücü etkin kullanıldı.	0 (%0,0)	2 (%4,3)	1 (%2,1)	21 (%44,7)	23 (%48,9)	47	4,38	0,73
Uygulama sürecinde ilgili Bakanlık merkez uzmanlarından yararlanıldı.	0 (%0,0)	1 (%2,1)	2 (%4,3)	15 (%31,9)	29 (%61,7)	47	4,53	0,68

Tablo 68'e göre en yüksek ortalama değerler, "Projenin uygulanma aşamalarında ilgili Bakanlığın merkez uzmanlarından yararlanılmıştır" ifadesinde görülmektedir (M: 4,53). Proje yetkililerinin %93,6'sı, Bakanlık uzmanlarının bilgi ve deneyiminden faydalandığını belirtmiştir. Bu sonuç, projenin sektörel uzmanlık ve kamu iş birliği boyutunun güçlü olduğuna işaret etmektedir. Fayda/maliyet analizi yapıldığında projenin pozitif katkı sağladığı yönündeki değerlendirme, ortalama 4,36 ile öne çıkan değerlendirmeler arasındadır. Proje yetkililerinin %93,6'sı bu görüşe katılmıştır. Aynı şekilde, kamu kaynaklarının etkin kullanımı (M: 4,40) ve iş gücünün etkin kullanımı (M: 4,38) başlıklarında da yüksek memnuniyet oranları gözlenmiştir. Bu bulgular, projede kamu ve insan kaynağının etkin yönetildiğini, verimlilik hedeflerine büyük oranda ulaşıldığını göstermektedir. Bütçe etkinliği ise ortalama 4,08 ile diğer başlıklara göre görece daha düşük bulunmuş, ancak yine de proje yetkililerinin %76,6'sı bütçe yönetimini olumlu değerlendirmiştir. Bu, bütçe uygulamalarında görece bir çeşitlilik ve iyileştirme alanı olabileceğine işaret etmektedir. Standart sapma değerlerinin düşük olması, proje yetkililerinin değerlendirmelerinde yüksek oranda görüş birliğine sahip olduklarını göstermektedir.

Bu bağlamda proje yetkilileri; projenin fayda/maliyet dengesi, kaynak, bütçe ve iş gücü yönetimi bakımından yüksek düzeyde verimlilik sağladığına vurgu yapmaktadır. Özellikle kamu kurumlarıyla iş birliği, projenin etki kapasitesini ve sürdürülebilirliğini artırıcı önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 69. Proje Yöneticisi/Yürütücüsü/Uzmanlara Göre Projenin Etki Değerlendirmesi

Projenin geneli hakkındaki memnuniyetinizi 0 ve 10 arası bir puanla değerlendirir misiniz?										n	M	SD
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
0	1	1	0	1	0	4	14	12	14	47	8,46	1,69
(%0,0)	(%2,1)	(%2,1)	(%0,0)	(%2,1)	(%0,0)	(%8,5)	(%29,8)	(%25,5)	(%29,8)			

Tablo 69’da sunulan bulgular, projenin genel etki düzeyine ilişkin olarak proje yetkililerinin nicel olarak puanlamasını ortaya koymaktadır. Proje yetkililerinin 0 ile 10 arasında yapmış oldukları puanlamada, ortalama memnuniyet puanı 8,46 olarak belirlenmiş, standart sapma ise 1,69 düzeyinde ölçülmüştür. Bu sonuç, memnuniyetin genel olarak yüksek olduğunu göstermektedir. Dağılıma bakıldığında, proje yetkililerinin %29,8’inin projeye en yüksek puan olan 10, %29,8’inin 8, %25,5’inin ise 9 puan vermiş olduğu görülmektedir. Daha düşük memnuniyet seviyeleri oldukça sınırlı kalmış (%2,1 oranında 2, 3 ve 5 puan), 0 ve 4 puan ise hiç tercih edilmemiştir. Bu dağılım, proje uygulamasının tüm paydaşlar nezdinde büyük ölçüde olumlu karşılandığını göstermektedir.

Sonuç olarak, proje yetkililerinin büyük çoğunluğu, projenin gerek hedefler gerekse uygulama süreci açısından yüksek bir başarıya ve olumlu bir etkiye sahip olduğunu değerlendirmiştir. Bu bulgu, projenin kurumsal düzeyde tatmin edici sonuçlar doğurduğuna ve iyi bir uygulama örneği sunduğuna işaret etmektedir.

4.4. PROJEYE İLİŞKİN ARAŞTIRMA (FARK, İLİŞKİ ve ETKİ) İSTATİSTİKLERİ

Çalışmada, projeden faydalanan ve faydalanmayan annelerin ve projeden faydalanan annelerin istihdam sağladığı eğitilmiş çocuk bakıcılarına ilişkin bulgular ileri düzey istatistiksel analizlerle test edilmiştir. Değerlendirmelerde; frekans ve yüzde dağılımları, Spearman korelasyonu, Mann-Whitney U testi, Ki-kare bağımsızlık testi, Kruskal-Wallis ve Lojistik Regresyon yöntemleri kullanılmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

4.4.1. Projeye Başvuran Annelere İlişkin Araştırma İstatistikleri

Tablo 70. Projeye Başvuran Annelerin Projeye Başvuru Döneminde İş Gücü Durumu

	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanmayan Anneler	
	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde
Sigortalı olarak çalışıyordum	315	83,1	240	63,5
Çalışmıyordum (işsizdim)	2	0,5	16	4,2
Ücretli doğum izninideydim	23	6,1	70	18,5
Ücretsiz doğum izninideydim	39	10,3	44	11,6
Diğer	0	0	8	2,1
Toplam	379	100	378	100

Not: Çapraz tabloyu yaparken diğer grubunun altında “sigortasız olarak çalışıyordum, emekliler” yanıtları toplanmıştır. Ayrıca çalışmıyorum grubunun altında da “iş aramıyordum ve işsizdim” açıklamaları toplanmıştır.

Tablo 70, projeye başvuran annelerin projeye başvuru döneminde iş gücü durumunu göstermektedir. Verilerin normal dağılım varsayımı Shapiro-Wilk ve Kolmogorov-Smirnov testleri ile test edilmiş, her iki testte de $p < 0,05$ bulunarak normal dağılım varsayımı reddedilmiştir. Bu nedenle analizlerde parametrik olmayan test tercih edilmiştir. İlgili analizde, projeden faydalanan anneler ile faydalanmayan annelerin iş gücüne katılım durumları arasındaki ilişkinin anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla Ki-kare bağımsızlık testi yapılmıştır. Araştırmada test edilen hipotezler aşağıdaki gibidir:

H₀ (Null Hipotezi): Projeye başvuran anneler ile iş gücüne katılım durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

H₁ (Alternatif Hipotez): Projeye başvuran anneler ile iş gücüne katılım durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Ki-kare analizi sonuçlarına göre, projeden faydalanan anneler ile faydalanmayan annelerin iş gücüne katılım durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($\chi^2=53,077$, $p=0,000<0,001$). Bu sonuç, değişkenlerin birbirinden bağımsız olmadığını ve aralarında anlamlı bir bağ bulunduğunu göstermektedir. Ayrıca, Cramer’s V değeri (0,265), bu ilişkinin zayıf düzeyde olduğunu göstermektedir. Başka bir ifadeyle, projeden faydalanan annelerin iş gücüne katılım oranı, faydalanmayanlara göre anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir. Bu bulgular, projenin annelerin iş gücüne katılım durumu ile projeden faydalanma durumu arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, EDU-CARE II projesinden faydalanan annelerin istihdam piyasasında daha yüksek oranda temsil edildiği istatistiksel olarak ortaya konmuştur.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 71. Proje Başvurusu Öncesi Bakıcının Sigortalılık Durumu

	Projeden Faydalanan Anneler		Projeden Faydalanmayan Anneler	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Sigortalı	75	50,3	25	54,3
Sigortalı değil	74	49,7	21	45,7
Toplam	149	100	46	100

Tablo 71, projeden faydalanan eğitilmiş bakıcıların proje başvurusu öncesi sigortalılık durumunu göstermektedir. Verilerin normal dağılım varsayımı Shapiro-Wilk ve Kolmogorov-Smirnov testleri ile test edilmiş, her iki testte de $p < 0,05$ bulunarak normal dağılım varsayımı reddedilmiştir. Bu nedenle analizlerde parametrik olmayan test tercih edilmiştir. İlgili analizde, projeden faydalanan anneler ile faydalanmayan annelerin, başvuru öncesinde bakıcılarının sigortalı olup olmaması arasındaki ilişkinin anlamlı olup olmadığını değerlendirmek amacıyla Ki-kare bağımsızlık testi yapılmıştır. Araştırmada test edilen hipotezler aşağıdaki gibidir:

H₀ (Null Hipotez): Projeden faydalanma durumu ile bakıcının sigortalı olup olmaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

H₁ (Alternatif Hipotez): Projeden faydalanma durumu ile bakıcının sigortalı olup olmaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Ki-kare testi sonuçlarına göre ($\chi^2=0,23$; $p=0,634 > 0,05$), iki grup arasında bakıcıların sigortalılık durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Her iki grupta da bakıcıların sigortalı olma oranları benzer düzeydedir (faydalananlarda %50,3; faydalanmayanlarda %54,3). Ayrıca, Cramer's V katsayısının 0,034 olarak bulunması, iki değişken arasındaki ilişkinin yok denecek kadar zayıf olduğunu göstermektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 72. Projeye Başvuran Annelerin Projenin Faydalarına İlişkin Görüşleri

	Faydalanmayan Ortalama Sıra	Faydalanan Ortalama Sıra	Mann-Whitney U	p-değeri (2-tailed)
Sigortalı çalışmamı teşvik etti.	370,87	386,09	68565,00	0,065
Çocuğum daha güvenli, niteliği yüksek eğitim ve bakım hizmeti aldı.	348,79	410,21	60181,50	0,000
Çocuk bakım maliyetim düştü.	350,04	408,96	60655,50	0,000
İş ve aile yaşamım arasında denge kurabilmemi sağladı.	372,32	386,68	69100,50	0,184
Hane gelirimize katkıda bulundu.	344,52	412,66	58561,50	0,000
Bakıcımı sigortalı şekilde çalıştırmamı teşvik etti.	382,50	372,50	69178,50	0,128

p<0,05 istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 72’de projeye başvuran annelerin projenin faydalarına ilişkin görüşleri istatistiksel olarak sunulmuştur. Verilerin normal dağılım varsayımı Shapiro-Wilk ve Kolmogorov-Smirnov testleri ile test edilmiş, her iki testte de $p < 0,05$ bulunarak normal dağılım varsayımı reddedilmiştir. Bu nedenle analizlerde parametrik olmayan test tercih edilmiştir. Analiz olarak, “faydalanan” ve “faydalanmayan” iki bağımsız grup arasında belirli projenin faydalarına ilişkin görüşlerinin puan dağılımlarının karşılaştırılması amacıyla parametrik olmayan Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır. Araştırmada test edilen hipotezler aşağıdaki gibidir:

H₀ (Null Hipotezi): Projeden faydalanan ve faydalanmayan annelerin projenin faydalarına ilişkin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

H₁ (Alternatif Hipotez): Projeden faydalanan ve faydalanmayan annelerin projenin faydalarına ilişkin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

Mann-Whitney U Testi sonuçlarına göre, “Çocuğum daha güvenli, niteliği yüksek eğitim ve bakım hizmeti aldı”, “Çocuk bakım maliyetim düştü” ve “Hane gelirimize katkıda bulundu” değişkenlerinde, iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=0,000<0,05$). Bu bulgu, projenin söz konusu alanlarda etkili olduğunu göstermektedir. Öte yandan, “sigortalı çalışmamı teşvik etti” ($p=0,065>0,05$), “iş ve aile yaşamım arasında denge kurabilmemi sağladı” ($p=0,184>0,05$) ve “bakıcımı sigortalı şekilde çalıştırmamı teşvik etti” ($p=0,128>0,05$) değişkenlerinde iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Başka bir ifadeyle, projenin bu alanlardaki etkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bulgular neticesinde, projeden faydalanan annelerin, faydalanmayan annelere kıyasla çocuklarının aldığı bakım ve eğitim hizmetinin niteliğini daha yüksek düzeyde algıladıkları, çocuk bakımına ilişkin mali yüklerinin azaldığı ve hane gelirlerine katkının arttığı saptanmıştır.

Tablo 73. Projeden Faydalanan Annelerin Bakıcı İstihdamı ve Bakıcı Sigortasına İlişkin Görüşleri

<i>Mali destek almasaydınız yine de bakıcı istihdam eder miydiniz?</i>	<i>Mali destek almasaydınız bakıcınız için yine de sigorta yapar mıydınız?</i>		Toplam
	Evet	Hayır	
Evet	109	113	222
Yüzde	49,1	50,9	100
Hayır	13	125	138
Yüzde	9,4	90,6	100
Toplam	122	238	360

Tablo 73, projeden faydalanan annelerin bakıcı istihdamı ve bakıcı sigortasına ilişkin görüşlerini içermektedir. Bakıcı istihdamı ve bakıcıya sigorta yaptırma kararları projeden faydalanan ailelerin ekonomik koşulları ve mali destek imkanlarından doğrudan etkilenebilmektedir. Bu kapsamda, araştırmada katılımcılara “Mali destek almasaydınız bakıcı istihdam eder miydiniz?” ve “Mali destek almasaydınız bakıcınız için yine de sigorta yapar mıydınız?” soruları yöneltilmiş, çapraz tablo olarak sunulmuş ve bu iki görüş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olup olmadığı Ki-kare bağımsızlık testi ile analiz edilmiştir. Araştırmada test edilen hipotezler aşağıdaki gibidir:

H₀ (Null Hipotezi): Mali destek alınıp alınmaması ile bakıcıya sigorta yaptırma kararı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

H₁ (Alternatif Hipotez): Mali destek alınıp alınmaması ile bakıcıya sigorta yaptırma kararı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Ki-kare testi sonuçları, mali destek alınmaması halinde bakıcı istihdam etme ve sigorta yaptırma kararlarının birbirinden bağımsız olmadığını göstermektedir ($\chi^2=59,802$; $p=0,000<0,05$). Buna ek olarak Cramer’s V değeri (0,408), mali destek alınıp alınmaması ile bakıcı istihdamı ve sigorta yaptırma kararları arasında orta düzeyde ilişki olduğunu göstermektedir. Bulgulara göre, mali destek olmasa bile bakıcı istihdam edeceğini belirten katılımcıların yaklaşık yarısı (%49,1) aynı zamanda sigorta da yaptıracağını ifade etmiştir. Öte yandan, mali destek olmadan bakıcı istihdam etmeyeceğini belirtenlerin yalnızca çok küçük bir

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

kısmı (%9,4) sigorta yaptıracığını belirtmiş, çoğunluğu (%90,6) ise sigorta yaptırmayacağını ifade etmiştir. Bu veriler, mali destek sağlanmadığında hem bakıcı istihdam etme oranının hem de sigorta yaptırma oranının ciddi şekilde düşeceğini ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda, elde edilen bulgular, ailelerin mali destek olmaksızın bakıcı istihdamı ve sigorta uygulamalarını sürdürme konusunda oldukça isteksiz olduğunu; mali destek mekanizmalarının hem kayıtlı istihdamı hem de sosyal güvenlik bilincini teşvik etmede önemli bir rol oynadığı ifade edilebilir.

Tablo 74. Projeden Faydalanan Annelerin Eğitimli Bakıcı İstihdamı ve Bakıcı Sigortasına İlişkin Görüşleri

<i>Mali destek almasaydınız yine de eğitimli bakıcı istihdam eder miydiniz?</i>	<i>Mali destek almasaydınız bakıcınız için yine de sigorta yapar mıydınız?</i>		Toplam
	Evet	Hayır	
Evet	106	69	175
Yüzde	60,6	39,4	100
Hayır	17	169	186
Yüzde	9,1	90,9	100
Toplam	123	238	361

Tablo 74, projeden faydalanan annelerin eğitimli bakıcı istihdamı ve bakıcı sigortasına ilişkin görüşlerini içermektedir. Projeden faydalanan ailelerin, mali destek olmadan eğitimli bakıcı istihdam etme ve bu bakıcıya sigorta yapma eğilimleri, kayıtlı istihdam politikalarının başarısını doğrudan etkileyen önemli unsurlardandır. Bu kapsamda, araştırmada katılımcılara “Mali destek almasaydınız eğitimli bakıcı istihdam eder miydiniz?” ve “Mali destek almasaydınız bakıcınız için yine de sigorta yapar mıydınız?” soruları yöneltilmiş, çapraz tablo olarak sunulmuş ve bu iki görüş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığı Ki-kare bağımsızlık testi ile analiz edilmiştir. Araştırmada test edilen hipotezler aşağıdaki gibidir:

H₀ (Null Hipotezi): Mali destek alınıp alınmaması ile eğitimli bakıcıya sigorta yaptırma kararı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

H₁ (Alternatif Hipotez): Mali destek alınıp alınmaması ile eğitimli bakıcıya sigorta yaptırma kararı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Ki-kare testi sonuçlarına göre, mali destek alınmaması halinde eğitimli bakıcı istihdam etme durumu ile bakıcıya sigorta yaptırma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($\chi^2=106,179$; $p=0,000<0,05$). Ayrıca, Cramer's V değeri (0,542), bu ilişkinin orta-

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

üst düzeyde bir ilişki olduğunu göstermektedir. Analiz bulgularına göre, mali destek olmasa da eğitimi bakıcı istihdam edeceğini belirten katılımcıların %60,6'sı bakıcıya sigorta yaptıracağını, %39,4'ü ise yaptırmayacağını belirtmiştir. Buna karşılık, mali destek olmadan eğitimi bakıcı istihdam etmeyeceğini ifade edenlerin %90,9'u bakıcıya sigorta yaptırmayacağını bildirmiştir. Bu sonuçlar, mali destek olmaması durumunda eğitimi bakıcı istihdamı ile bakıcıya sigorta yaptırma kararlarının istatistiksel olarak ilişkili olduğunu ve mali desteğin yokluğunda hem eğitimi bakıcı istihdamının hem de sigortalı alıştırma oranlarının belirgin biçimde azaldığını göstermektedir.

Tablo 75. Projeden Faydalanan Annelerin ve Eğitimi Bakıcıların Proje Hakkındaki Görüşleri

	Faydalanan Anne Ortalama Sıra	Eğitimi Bakıcı Ortalama Sıra	Mann-Whitney U	p-değeri (2-tailed)
Proje öncesinde yeterli düzeyde tanıtım yapıldı.	426,74	332,26	53.916,50	0,000
Proje süresi içerisinde yeterli bilgi paylaşımı yapıldı.	493,20	265,11	28.465,00	0,000
Proje beklentilerimi karşıladı.	497,89	261,11	26.951,00	0,000
Bu ve buna benzer projeler devam etmeli.	459,51	295,49	40.147,50	0,000

p < 0,05 istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 75, projeden faydalanan annelerin ve eğitimi bakıcıların proje hakkındaki görüşlerini göstermektedir. Verilerin normal dağılım varsayımı Shapiro-Wilk ve Kolmogorov-Smirnov testleri ile test edilmiş, her iki testte de p < 0,05 bulunarak normal dağılım varsayımı reddedilmiştir. Bu nedenle analizlerde parametrik olmayan test tercih edilmiştir. Analiz olarak, “projeden faydalanan anne” ve “projeden faydalanan eğitimi bakıcılar” olarak iki bağımsız grup arasında projenin faydalarına ilişkin görüşlerinin puan dağılımlarının karşılaştırılması amacıyla parametrik olmayan Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır. Araştırmada test edilen hipotezler aşağıdaki gibidir:

H₀ (Null Hipotezi): Projeden faydalanan anne ile eğitimi bakıcılarının proje hakkındaki görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

H₁ (Alternatif Hipotez): Projeden faydalanan anne ile eğitimi bakıcılarının proje hakkındaki görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, “Proje öncesinde yeterli düzeyde tanıtım yapıldı”, “Proje süresi içerisinde yeterli bilgi paylaşımı yapıldı”, “Proje beklentilerimi karşıladı”, ” Bu ve buna benzer projeler devam etmeli” ve değişkenlerinde, projeden faydalanan anneler ile eğitimli bakıcıların görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar vardır ($p < 0,05$). Bu bulgu, anneler ve eğitimli bakıcılar arasında algı farkının olduğunu, annelerin görüşlerinin genellikle eğitimli bakıcıların görüşlerinden daha olumlu veya farklı olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, projenin bu alanlarda farklı deneyimler veya algılar yaratmış olabileceğini göstermektedir.

Tablo 76. Projeye Başvuran Annelerin İşgücüne Katılımını Teşvik Eden Politikalara İlişkin Görüşleri

	Faydalanmayan Ortalama Sıra	Faydalanan Ortalama Sıra	Mann-Whitney U	p-değeri (2-tailed)
Eğitimli bakıcı sisteminin yaygınlaştırılması	354,28	404,72	62624,00	0,000
Ücretsiz izin süresinin uzatılması	407,64	350,44	60805,50	0,000
Yarım gün çalışma ya da kısmi çalışma sürelerinin (ebeveyn izni) uzatılması	395,12	363,88	65902,00	0,010
Esnek çalışmanın yaygınlaştırılması (işyerine giderek/ gitmeden çalışma saatlerinin esnekleşmesi)	389,05	369,95	68199,50	0,049
Evden çalışmanın yaygınlaştırılması	385,20	373,80	69660,00	0,266
Babalık izin süresinin uzatılması	394,58	363,46	65743,00	0,021
Kreş/anaokulunun yaygınlaştırılması	384,98	373,01	69365,50	0,139
Analık izninin süresinin uzatılması	380,99	378,01	71254,00	0,488
Devletin bakım hizmetlerini mali olarak desteklemesi	380,51	378,49	71438,50	0,474

$p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 76, projeye başvuran annelerin, kadınların iş gücüne katılımını teşvik eden politikalara ilişkin görüşleri ile ilgili yapılan analiz sonuçlarını göstermektedir. Verilerin normal dağılım varsayımı Shapiro-Wilk ve Kolmogorov-Smirnov testleri ile test edilmiş, her iki testte de $p < 0,05$ bulunarak normal dağılım varsayımı reddedilmiştir. Bu nedenle analizlerde parametrik olmayan test tercih edilmiştir. Analiz olarak, “faydalanan” ve “faydalanmayan” olmak üzere iki bağımsız grup arasında annelerin iş gücüne katılımını teşvik eden politikalara ilişkin

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

görüşlerinin puan dağılımlarının karşılaştırılması amacıyla Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır. Araştırmada test edilen hipotezler aşağıdaki gibidir:

H₀ (Null Hipotezi): Projeden faydalanan anneler ile faydalanmayan annelerin iş gücüne katılımını teşvik eden politikalara ilişkin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur.

H₁ (Alternatif Hipotez): Projeden faydalanan anneler ile faydalanmayan annelerin iş gücüne katılımını teşvik eden politikalara ilişkin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır.

Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, dokuz maddeden beşinde, iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0,05$). Eğitimli bakıcı sisteminin yaygınlaştırılması maddesinde; projeden faydalanan annelerin ortalama sıralaması (404,72), projeden faydalanmayan annelerin ortalama sıralamasından (354,28) daha yüksektir ve fark anlamlıdır ($p < 0,05$). Öte yandan, “ücretsiz izin süresinin azaltılması” maddesinde projeden faydalanan annelerin ortalama sıralaması (350,44), projeden faydalanmayan annelerin ortalama sırasından (407,64) daha düşüktür ve fark anlamlıdır ($p < 0,05$). Buna ek olarak, “yarım gün çalışma ya da kısmi çalışma sürelerinin (ebeveyn izni) uzatılması” maddesinde projeden faydalanan annelerin ortalama sıralaması (363,88), projeden faydalanmayan annelerin ortalama sırasından (395,12) daha düşüktür ve fark anlamlıdır ($p < 0,05$). Bununla beraber, “esnek çalışmanın yaygınlaştırılması (işyerine giderek / gitmeden çalışma saatlerinin esnekleşmesi) maddesinde projeden faydalanan annelerin ortalama sıralaması (369,95), projeden faydalanmayan annelerin ortalama sırasından (389,05) daha düşüktür ve fark anlamlıdır ($p < 0,05$). Son olarak, “babalık izin süresinin uzatılması” maddesinde projeden faydalanan annelerin ortalama sıralaması (363,46), projeden faydalanmayan annelerin ortalama sırasından (394,58) daha düşüktür ve fark anlamlıdır ($p < 0,05$).

Bu bağlamda, projeden faydalanan annelerin destek mekanizmalarını farklı şekilde önceliklendirdiği görülmektedir. Özellikle, projeden faydalanan anneler, “eğitimli bakıcı sisteminin yaygınlaştırılmasına” öncelik verirken, projeden faydalanmayan anneler ise “ücretsiz izin süresinin uzatılması”, “yarım gün çalışma ya da kısmi çalışma sürelerinin (ebeveyn izni) uzatılması”, “esnek çalışmanın yaygınlaştırılması (işyerine giderek/ gitmeden

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

çalışma saatlerinin esnekleşmesi)” ve “babalık izin süresinin uzatılması” gibi düzenlemelere daha fazla ağırlık vermektedir.

Tablo 77. Projeye Başvuran Annelerin Eğitimli Bakıcının Niteliği, Ücreti ve Çalışma Koşulları Hakkındaki Görüşlerinin Analiz Sonuçları

	Faydalanmayan Ortalama Sıra	Faydalanan Ortalama Sıra	Mann-Whitney U	p-değeri (2-tailed)
Eğitimli bakıcı daha nitelikli hizmet verir.	320,53	438,47	49471,00	0,000
Sigortasız işçi çalıştırmak risklidir.	340,84	416,16	57205,00	0,000
Eğitimli bakıcıya daha yüksek ücret öderim.	339,51	417,28	56743,00	0,000
Eğitimli bakıcımdan hizmet almak çocuğumun sosyal gelişimini olumlu etkiledi.	378,52	380,48	71450,50	0,707
Sigortalı çalışmak önemlidir.	378,64	378,36	71389,50	0,959

p < 0,05 istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 77, projeye başvuran annelerin eğitimli bakıcının niteliği, ücreti ve çalışma koşulları hakkındaki görüşlerinin analiz sonuçlarını göstermektedir. Verilerin normal dağılım varsayımı Shapiro-Wilk ve Kolmogorov-Smirnov testleri ile test edilmiş, her iki testte de p < 0,05 bulunarak normal dağılım varsayımı reddedilmiştir. Bu nedenle analizlerde parametrik olmayan test tercih edilmiştir. Analiz olarak, “faydalanan” ve “faydalanmayan” iki bağımsız grup arasında eğitimli bakıcının niteliği, ücreti ve çalışma koşulları hakkındaki görüşlerinin puan dağılımlarının karşılaştırılması amacıyla Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır. Araştırmada test edilen hipotezler aşağıdaki gibidir:

H₀ (Null Hipotezi): Faydalanan ve faydalanmayan gruplar arasında puan dağılımları açısından anlamlı fark yoktur.

H₁ (Alternatif Hipotez): Faydalanan ve faydalanmayan gruplar arasında puan dağılımları açısından anlamlı fark vardır.

Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, toplam beş maddeden üçünde, “faydalanan” ve “faydalanmayan” gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark göstermektedir (p < 0,05). “Eğitimli bakıcı daha nitelikli hizmet verir.” maddesinde projeden faydalanan annelerin ortalama sıralaması (438,47), projeden faydalanmayan annelerin ortalama sıralamasından (320,53) daha yüksektir ve fark anlamlıdır (p < 0,05). Buna ek olarak, “Sigortasız işçi çalıştırmak risklidir.” maddesinde projeden faydalanan annelerin ortalama sıralaması (416,16),

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

projeden faydalanmayan annelerin ortalama sıralamasından (340,84) daha yüksektir ve fark anlamlıdır ($p < 0,05$). Son olarak, “eğitilmiş bakıcıya daha yüksek ücret öderim” maddesinde projeden faydalanan annelerin ortalama sıralaması (417,28), projeden faydalanmayan annelerin ortalama sıralamasından (339,51) daha yüksektir ve fark anlamlıdır ($p < 0,05$).

Bu bağlamda elde edilen bulgular, projeden faydalanan annelerin bakım hizmetlerinin profesyonellik düzeyi ve yasal riskler konusunda ve eğitimli bakıcıya daha fazla ücret ödeme konusunda daha yüksek bir farkındalığa sahip olduklarını göstermektedir. Bu durum; projenin, bakım hizmetlerine ilişkin algı ve öncelikleri faydalanıcılar lehine değiştirdiğine işaret etmektedir.

Tablo 78. Projeden Faydalanan Annelerin Başvuru Döneminde İş Gücü Durumu ile Projeden Duyulan Memnuniyet Düzeyinin Analizi

	Ortalama	χ^2 istatistiği	p değeri
Sigortalı olarak çalışıyordum.	190,17	0,470	0,925
Çalışmıyordum (işsizdim).	201,00		
Ücretli doğum iznindeydim.	192,76		
Ücretsiz doğum iznindeydim.	186,42		

$p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 78, projeden faydalanan annelerin başvuru döneminde iş gücü durumu ile projeden duyulan memnuniyet düzeyinin analiz sonuçlarını göstermektedir. Verilerin normal dağılım varsayımı Shapiro-Wilk ve Kolmogorov-Smirnov testleri ile test edilmiş, her iki testte de $p < 0,05$ bulunarak normal dağılım varsayımı reddedilmiştir. Bu nedenle analizlerde parametrik olmayan test tercih edilmiştir. Bu analizde projeden faydalanan annelerin projeye başvuru dönemindeki iş gücü durumlarının, projeden duyulan memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır. Araştırmada test edilen hipotezler aşağıdaki gibidir:

H₀ (Null Hipotezi): Çalışma durumuna göre memnuniyet grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

H₁ (Alternatif Hipotez): Çalışma durumuna göre memnuniyet grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Kruskal-Wallis testi sonucunda elde edilen p-değeri ($p = 0,925$) 0,05 anlamlılık düzeyinin oldukça üzerindedir. Bu sonuç, annelerin projeye başvuru dönemindeki iş gücü durumlarının projeden duyulan memnuniyet düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

Tablo 79. Projeden Faydalanan Annelerin Projeye Başvurduğu Dönemde Çocuğuna Bakan Kişi ile Projeden Duyulan Memnuniyet Düzeyinin Analizi

	Ortalama	χ^2 istatistiği	p değeri
Kendim/Eşim	185,00		
Eğitimi bakıcı	185,55		
Eğitimsiz bakıcı	208,78	3,810	0,283
Akraba/Komşu/büyükanne/büyükbaba aile büyükleri	186,51		

$p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 79, projeden faydalanan annelerin projeye başvurduğu dönemde çocuğuna bakan kişi ile projeden duyulan memnuniyet düzeyinin analiz sonuçlarını göstermektedir. Verilerin normal dağılım varsayımı Shapiro-Wilk ve Kolmogorov-Smirnov testleri ile test edilmiş, her iki testte de $p < 0,05$ bulunarak normal dağılım varsayımı reddedilmiştir. Bu nedenle analizlerde parametrik olmayan test tercih edilmiştir. Bu analizde, çocuğa bakım sağlayan kişinin kim olduğuna göre projeden faydalanan annelerin projeden memnuniyet düzeylerinde anlamlı bir fark olup olmadığını değerlendirmek amacıyla Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır. Araştırmada test edilen hipotezler aşağıdaki gibidir:

H₀ (Null Hipotezi): Çocuğa bakım sağlayan kişinin kim olduğu ile projeden faydalanan annelerin projeden memnuniyet düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

H₁ (Alternatif Hipotez): Çocuğa bakım sağlayan kişinin kim olduğu ile projeden faydalanan annelerin projeden memnuniyet düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

Kruskal-Wallis testi sonucunda elde edilen p-değeri ($p = 0,283$) 0,05 anlamlılık düzeyinin oldukça üzerindedir. Bu sonuç, çocuğa bakım sağlayan kişinin kim olduğuna göre annelerin projeden memnuniyet düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Projenin amaçlarından biri de çocuk bakımı sektöründe istihdam edilen bakıcıların eğitim almaları ve bu çerçevede istihdam imkanlarının artırılmasıdır. Bu etkinin sürdürülebilir olması ise eğitilmiş bakıcı istihdam eden annelerin, eğitilmiş bakıcıdan hizmet almaları sonrası bu konuda olumlu algı ve tutum geliştirmesi ile mümkün olabilecektir. Bu çerçevede, proje kapsamında sunulan mali destekten yararlanmak için başvuruda bulunan annelerin eğitilmiş bakıcılara ilişkin algıları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda, annelere “eğitilmiş bakıcı daha kaliteli hizmet verir”, “eğitilmiş bakıcıdan hizmet almak çocuğumun sosyal gelişimini olumlu etkiledi/etkiler” ve “eğitilmiş bakıcıya daha yüksek ücret öderim” ifadelerine hangi ölçüde katıldıkları sorulmuştur. Eğitilmiş bakıcı istihdam etmenin, çocuk gelişimine etkileri konusundaki algı ve eğitilmiş bakıcıya daha yüksek ücret ödeme konusundaki tutumu ortaya koyabilecek bu değerlendirmeler üzerinden annelerin eğitilmiş çocuk bakıcısından hizmet almaya dair algı ve tutumları değerlendirilmiştir.

Tablo 80. Projeden Faydalanan Annelerin Eğitilmiş Bakıcı Algıları

Model	Kaliteli Hizmet	Yüksek Ücret	Sosyal Gelişim
Faydalanan	-1,860*	0,469*	2,865*
Dirençli Standart hata	0,258	0,217	1,042
Odds	0,156	1,598	17,561
Wald istatistiği	51,900	4,668	7,554
p değeri (Wald istatistiği)	0,000	0,031	0,006
Marjinal Etki	-0,35	0,095	0,58
Toplam yıllık net gelir (mali destek hariç)	0,000*		
Dirençli Standart hata	0,000		
Odds	1,000		
Wald istatistiği	6,362		
p değeri (Wald istatistiği)	0,012		
Marjinal Etki	0,00		
Eğitim Düzeyi		0,276*	
Dirençli Standart hata		0,109	
Odds		1,318	
Wald istatistiği		3,070	
p değeri (Wald istatistiği)		0,011	
Marjinal etki		0,056	
Sabit terim	2,136	-0,341	0,546
Dirençli Standart hata	1,140	1,043	2,396
p değeri (Wald istatistiği)	0,061	0,744	0,820
Gözlem Sayısı	758	758	758
Pseudo R ²	0,221	0,044	0,139

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Not: Grup değişkeni, projeden faydalanan anneler için 1, projeden faydalanmayan anneler için 0 değerini alan bir kukla değişkendir. Tüm modellere yaş, eğitim düzeyi, hanehalkı büyüklüğü ve aylık net gelir (mali destek hariç) değişkenleri kontrol değişkeni olarak ilave edilmiştir. Parantez içindeki değerler dirençli standart hatalardır. Köşeli parantez içindeki değer grup değişkenine ait marjinal etki değeridir. * $p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 80, projeden faydalanan annelerin eğitilmiş bakıcı algılarının lojistik regresyon analiz sonuçlarını göstermektedir. Bu çalışmada yürütülen lojistik regresyon analizleri kapsamında, projeden faydalanan annelerin çeşitli algıları üzerindeki etkileri üç ayrı model çerçevesinde incelenmiştir.

Kaliteli Hizmet Algısı Modeli; Projeden faydalanan annelerin “bakıcıdan alınan hizmetin kalitesine dair algısı” üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve negatif bir etki saptanmıştır ($B = -1,860$, $p < 0,05$). Bu durumda, odds oranı ($\text{Exp}(B) = 0,156$) projeden faydalanan annelerin kaliteli hizmet algısına sahip olma olasılığının, faydalanmayanlara kıyasla yaklaşık %84 daha düşük olduğunu göstermektedir. Bu sonuca paralel şekilde, marjinal etki değeri $-0,35$ olarak hesaplanmıştır; başka bir ifadeyle, projeden faydalanan bir annenin, projeden faydalanmayan anneye göre kaliteli hizmet algısına sahip olma olasılığı yaklaşık %35 daha azdır. Bu modelin Pseudo R^2 değeri $0,221$ olup, bağımlı değişkendeki varyansın %22,1’inin model tarafından açıklandığını göstermektedir. Diğer yandan, toplam yıllık net gelirin (mali destek hariç) etkisi oldukça düşük ve marjinal etki değeri ise pratik olarak sıfırdır.

Yüksek Ücret Algısı Modeli; Projeden faydalanan anne olmak, “bakıcıya ödenen yüksek ücret” algısı üzerinde pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahiptir ($B = 0,469$, $p = 0,031$). Bu durumda, odds oranı ($\text{Exp}(B) = 1,598$), projeden faydalanan annelerin yüksek ücret algısına sahip olma olasılığının faydalanmayanlara kıyasla yaklaşık %60 daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu sonuca paralel şekilde, marjinal etki $0,095$ olarak hesaplanmıştır. Başka bir ifadeyle projeden faydalanan bir annenin, projeden faydalanmayan anneye göre yüksek ücret algısına sahip olma olasılığı yaklaşık %9,5 daha fazladır. Bu modelin Pseudo R^2 değeri $0,044$ ile oldukça düşük olup, bu durum bağımlı değişkendeki varyansın %4,4’ünün model tarafından açıklandığını, ancak açıklama gücünün sınırlı olduğunu göstermektedir. Ayrıca, eğitim düzeyinin de pozitif ve anlamlı etkisi olduğu görülmektedir ($B = 0,276$; odds = $1,318$; $p = 0,011$; marjinal etki = $0,056$).

Sosyal Gelişim Algısı Modeli; Projeden faydalanan olmak, “çocuğun sosyal gelişimi” algısı üzerinde pozitif ve güçlü bir etki göstermektedir ($B = 2,865$, $p = 0,006$). Bu durumda, odds

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

oranı ($Exp(B) = 17,561$), projeden faydalanan annelerin çocuklarının sosyal gelişiminde olumlu algı bildirme olasılığının, projeden faydalanmayan annelere göre yaklaşık %18t daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuca paralel olarak, marjinal etki ise 0,58 olarak bulunmuştur. Başka bir ifadeyle projeden faydalanan bir annenin, projeden faydalanmayan anneye göre çocuğunun sosyal gelişimine yönelik olumlu algı bildirme olasılığı %58 daha yüksektir. Bu modelin Pseudo R^2 değeri 0,139 olup, bu durum bağımlı değişkendeki varyansın %13,9'unun model tarafından açıklandığını göstermektedir.

Bu bağlamda, projeden faydalanan annelerin bakım hizmetlerinin kalitesine ilişkin değerlendirmelerinde daha eleştirel bir tutum benimsemeleri; hizmet maliyetlerine yönelik daha yüksek bir hassasiyet sergilemeleri ve çocukların sosyal gelişimine ilişkin faydaları çok daha güçlü biçimde algılamalarıyla ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu durum, hedefe yönelik çocuk bakım müdahalelerinin faydalanıcıların tutum ve beklentileri üzerinde çok boyutlu ve karmaşık etkiler yarattığını açıkça ortaya koymaktadır.

Tablo 81. Projeden Faydalanan Annelerin Proje Memnuniyeti ile Proje Çalışanlarına İlişkin Görüşleri Arasındaki İlişkinin Analizi

	1	2	3
1. Projede fiilen çalışan görevliler bana karşı ilgiliydi.	1	0,844 ($p < 0,000$)	0,183 ($p < 0,000$)
2. Projedeki görevliler faaliyetleri verimli bir şekilde yönettiler.	0,844 ($p < 0,000$)	1	0,165 ($p < 0,001$)
3. Projeden faydalanan annelerin projenin genel memnuniyet düzeyi	0,183 ($p < 0,000$)	0,165 ($p < 0,001$)	1

$p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 81, projeden faydalanan annelerin proje yetkililerine ilişkin görüşlerinin analizini içermektedir. Bu analizde projeden faydalanan annelerin projenin genel memnuniyet düzeyi ile proje yetkililerinin ilgisi ve faaliyet yönetimindeki verimliliği arasındaki ilişki düzeyini belirlemek amacıyla Spearman sıra korelasyon analizi uygulanmıştır. Araştırmada test edilen hipotezler aşağıdaki gibidir:

H_0 (Null Hipotez): Projeden faydalanan annelerin projenin genel memnuniyet düzeyi ile proje yetkililerine ilişkin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

H₁ (Alternatif Hipotez): Projeden faydalanan annelerin projenin genel memnuniyet düzeyi ile proje yetkililerine ilişkin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Spearman korelasyon analizi sonuçlarına göre, “projenin genel memnuniyet düzeyi” ile “projede fiilen çalışan görevlilerin ilgisi” arasında anlamlı ancak zayıf düzeyde pozitif bir ilişki tespit edilmiştir ($r= 0,183$, $p < 0,05$). Benzer şekilde, “projenin genel memnuniyet düzeyi” ile “projedeki görevlilerin faaliyetleri verimli şekilde yönetmesi” arasında da anlamlı ancak zayıf düzeyde bir pozitif ilişki bulunmaktadır ($r= 0,165$, $p < 0,05$). Buna ek olarak, “projedeki görevlilerin ilgisi” ile “faaliyetlerin verimli şekilde yönetilmesi” arasındaki ilişki ise oldukça güçlü ve anlamlı pozitif yöndedir ($r= ,844$, $p < 0,05$).

Bu sonuçlar, projenin yürütülmesindeki insan unsurunun, katılımcıların genel memnuniyet düzeyinde önemli bir rol oynadığını ve proje çalışanlarının ilgisinin, faaliyetlerin verimli şekilde yürütülmesiyle güçlü bir şekilde ilişkili olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgular, tüm değişkenler arasındaki ilişkilerin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 82. Projeye Faydalanan Annelerin Eğitim Düzeyine Göre Projenin Geneli Hakkındaki Memnuniyetin Karşılaştırılması

	Ortalama	χ^2 istatistiği	p değeri
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitiremeyen	247,00		
Ortaokul veya dengi meslek okulu	247,00		
Lise veya dengi yüksek okul	183,31	2,347	0,799
Ön lisans	190,97		
Lisans	190,25		
Lisans üstü	188,99		

$p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 82, projeye faydalanan annelerin eğitim düzeyine göre projenin geneli hakkındaki memnuniyetin karşılaştırılmasını göstermektedir. Verilerin normal dağılım varsayımı Shapiro-Wilk ve Kolmogorov-Smirnov testleri ile test edilmiş, her iki testte de $p < 0,05$ bulunarak normal dağılım varsayımı reddedilmiştir. Bu nedenle analizlerde parametrik olmayan test tercih edilmiştir. Bu analizde, projeden faydalanan annelerin eğitim düzeyine göre proje memnuniyet düzeylerinde anlamlı bir fark olup olmadığı test etmek amacıyla Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır. Araştırmada test edilen hipotezler aşağıdaki gibidir:

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

H₀ (Null Hipotez): Projeden faydalanan annelerin eğitim düzeyine göre proje memnuniyet düzeylerinde arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

H₁ (Alternatif Hipotez): Projeden faydalanan annelerin eğitim düzeyine göre proje memnuniyet düzeylerinde arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

Kruskal-Wallis H testi sonucunda, bakıcıların eğitim düzeyine göre proje memnuniyet puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($\chi^2 = 2,347$; $p = 0,799$). Tüm gruplarda memnuniyet düzeyleri yüksek ve ortalama sıralar birbirine yakın bulunmuştur.

Tablo 83. Projeden Faydalanan Annelerin Proje Memnuniyeti ile Proje Hakkındaki Görüşleri Arasındaki İlişkinin Analizi

	ρ	p değeri
Proje öncesinde yeterli düzeyde tanıtım yapıldı.	,182	,000
Proje süresi içerisinde yeterli bilgi paylaşımı yapıldı.	,166	,001
Proje beklentilerimi karşıladı.	,325	,000
Bu ve buna benzer projeler devam etmeli.	,012	,810

$p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 83, projeden faydalanan annelerin proje memnuniyeti ile proje hakkındaki görüşleri arasındaki ilişkinin analizini göstermektedir. Verilerin normal dağılım varsayımı Shapiro-Wilk ve Kolmogorov-Smirnov testleri ile test edilmiş, her iki testte de $p < 0,05$ bulunarak normal dağılım varsayımı reddedilmiştir. Bu nedenle analizlerde parametrik olmayan test tercih edilmiştir. Bu analizde projeden faydalanan annelerin projenin genel memnuniyet düzeyi ile proje hakkındaki görüşleri arasındaki ilişki düzeyini belirlemek amacıyla Spearman sıra korelasyon analizi uygulanmıştır. Araştırmada test edilen hipotezler aşağıdaki gibidir:

H₀ (Null Hipotezi): Projeden faydalanan annelerin projenin genel memnuniyet düzeyi ile proje hakkındaki görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

H₁ (Alternatif Hipotez): Projeden faydalanan annelerin projenin genel memnuniyet düzeyi ile proje hakkındaki görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Spearman korelasyon analizi sonuçlarına göre, projeden faydalanan annelerin projenin geneli hakkındaki memnuniyeti ile projenin çeşitli yönlerine ilişkin değerlendirme soruları arasında bir madde hariç istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif ilişkiler gözlemlenmiştir. Spearman

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

korelasyon analizi sonuçlarına göre, projenin genel memnuniyet düzeyi ile “proje beklentilerimi karşıladı” seçeneği arasında anlamlı ve orta düzeyde pozitif bir ilişki tespit edilmiştir ($r= 0,325$, $p < 0,05$). Benzer şekilde, projenin genel memnuniyet düzeyi ile “Proje öncesinde yeterli tanıtım yapıldı” arasında da anlamlı ancak zayıf düzeyde bir pozitif ilişki bulunmaktadır ($r= 0,182$, $p < 0,05$). Buna ek olarak, projenin genel memnuniyet düzeyi ile “Proje süresi içinde yeterli bilgi paylaşıldı” arasında da anlamlı ancak zayıf düzeyde pozitif bir ilişki bulunmaktadır ($r= 0,166$, $p < 0,05$). Öte yandan, projenin genel memnuniyet düzeyi ile “Bu ve buna benzer projeler devam etmeli” arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($r= 0,012$, $p = 0,810$).

Bu sonuçlar, proje tasarımının tanıtım ve bilgi paylaşımı boyutlarının dahi projeden faydalanan annelerin memnuniyetini olumlu yönde etkilediğini; ancak beklentilerin karşılanmasının, genel algı üzerinde en belirleyici faktör olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 84. Projeden Faydalanmanın Eğitimli Bakıcıya Sahip Olma Olasılığına Etkisi

Değişken	Katsayı	Stand. Hata	p-değeri	%95 Güven Aralığı
1.Faydalanan	0.1404	,0252	,000	[0.091, 0.190]
1.Zaman	-0.0082	,0250	,744	[-0.057, 0.041]
Faydalanan*Zaman	0.0926	,0352	,009	[0.024, 0.162]
Yaş	0.0097	,0022	,000	[0.005, 0.014]
Çocuk Sayısı	-0.0234	,0267	,380	[-0.076, 0.029]
Hanehalkı Sayısı	0.0186	,0226	,409	[-0.026, 0.063]
Sabit	-0.2961	,0876	,001	[-0.468, -0.124]

$p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 84, projeye katılımın eğitimli bakıcı sahibi olma olasılığına etkisini incelemektedir. Bu bağlamda, projeye katılımın etkisini ölçmek amacıyla Farkların Farkı (Difference-in-Differences - DiD) yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca yaş, çocuk sayısı ve hanehalkı büyüklüğü gibi sosyo-demografik faktörler de kontrol edilmiştir. Modelde yer alan etkileşim terimi (Faydalanan x Zaman) DiD tahminini temsil etmektedir ve müdahalenin nedensel etkisini ölçmektedir. Bu katsayının değeri 0,0926 ($p = 0,009$, %95 GA: [0,024; 0,162]) olup, istatistiksel olarak anlamlı ve pozitifdir. Bu bulgu; yaş, çocuk sayısı ve hane büyüklüğü gibi bireysel özellikler kontrol edildiğinde, müdahaleden faydalanan grupta eğitimli bakıcıya sahip olma olasılığının müdahale sonrası kontrol grubuna kıyasla yaklaşık %9,3 daha fazla olduğunu göstermektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Kontrol değişkenlerine bakıldığında, yaş değişkeni (yaş) ile bağımlı değişken arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki gözlemlenmiştir (katsayı = 0,0097, $p < 0,05$). Buna göre, yaş ilerledikçe eğitilmiş bakıcıya sahip olma olasılığı artmaktadır. Diğer kontrol değişkenleri olan çocuk sayısı (cocuksayısı) ve hane büyüklüğü (hanesayısı) ise istatistiksel olarak anlamlı bir etki göstermemektedir.

Deney grubunu gösteren sabit terim (1.Faydalanan) müdahale öncesindeki durumu temsil etmekte olup, pozitif ve anlamlıdır (katsayı = 0,1404, $p < 0,05$). Bu, projeye başvuranların zaten daha yüksek bir eğitilmiş bakıcıya sahip olma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Zaman etkisini gösteren katsayı (1.Zaman) ise anlamlı değildir (katsayı = -0,0082, $p = 0,744$), bu da zaman içerisinde her iki grubu da etkileyen ortak bir eğilim olmadığını göstermektedir.

Modelin açıklama gücü yaklaşık %10'dur ($R^2 = 0,0998$) ve F-testi, modeldeki tüm değişkenlerin ortak olarak anlamlı olduğunu göstermektedir ($F(6, 1500) = 27.71$, $p < 0,05$).

Sonuç olarak, elde edilen bulgular, sosyo-demografik faktörlerden bağımsız olarak, projeye katılmanın eğitilmiş bakıcıya sahip olma olasılığını anlamlı ve pozitif yönde etkilediğini ortaya koymaktadır.

Tablo 85. Eğitilmiş Bakıcı İstihdamına Etki Eden Faktörler ve Üçlü Farkların Farkı Analizi (DiDiD Modeli Sonuçları)

Değişken	Katsayı	Standart Hata	p-değeri	%95 Güven Aralığı
Projeden Faydalanan (1.faydalanan)	0.171	0.055	0.002	[0.063, 0.279]
Mali Destek Sonrası (1.mali destek)	0.014	0.057	0.805	[-0.098, 0.126]
Faydalanan # Mali Destek Sonrası	0.057	0.078	0.460	[-0.095, 0.210]
Şehir: 2. Grup	0.033	0.046	0.467	[-0.057, 0.124]
Şehir: 3. Grup	-0.025	0.059	0.673	[-0.140, 0.090]
Faydalanan # Şehir: 2. Grup	-0.067	0.063	0.289	[-0.192, 0.057]
Faydalanan # Şehir: 3. Grup	0.056	0.081	0.487	[-0.102, 0.215]
Mali Destek # Şehir: 2. Grup	-0.031	0.065	0.631	[-0.159, 0.096]
Mali Destek # Şehir: 3. Grup	-0.014	0.083	0.865	[-0.177, 0.149]
Faydalanan # Mali Destek # Şehir: 2	0.021	0.089	0.810	[-0.154, 0.197]
Faydalanan # Mali Destek # Şehir: 3	0.119	0.114	0.297	[-0.105, 0.343]
Yaş	0.010	0.002	0.000	[0.006, 0.015]
Çocuk Sayısı	-0.023	0.027	0.383	[-0.075, 0.029]
Hanehalkı Büyüklüğü	0.019	0.023	0.394	[-0.025, 0.063]
Sabit Terim	-0.334	0.096	0.000	[-0.522, -0.146]

$p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlıdır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 85, eğitimli bakıcı istihdamına etki eden faktörler ve üçlü farkların farkı analizi sonuçlarını göstermektedir. Bu analizde, projeden faydalanmanın eğitimli bakıcı istihdam etme olasılığı üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla; zaman (mali destek öncesi/sonrası) ve şehir düzeyindeki farklılıklar dikkate alınarak üçlü farkların farkı (difference-in-difference-in-difference (DiDiD) modeli uygulanmıştır. Bu model, doğrudan müdahalelerin ve zaman etkisinin yanı sıra, farklı coğrafi alanlarda (şehirlerde) oluşabilecek heterojen etkileri de değerlendirme imkânı sunmaktadır. Ayrıca, analizde yaş, çocuk sayısı ve hanehalkı büyüklüğü gibi değişkenler de dikkate alınmıştır.

Çok değişkenli regresyon sonuçları, projeden faydalanan anne olmanın eğitimli bakıcı istihdam etme olasılığı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir ($\beta = 0,171$; $p < 0,05$). Bu durum, politika müdahalesinin hedef grup üzerinde olumlu bir etki yarattığını ortaya koymaktadır. Öte yandan, mali destek öncesi ve sonrası dönemi gösteren zaman etkisi ile faydalanan/zaman arasındaki etkileşim istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır; bu durum da programın zaman içinde genel bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Şehir etkileri ve şehir bazlı ikili ya da üçlü etkileşimlerin de anlamlı olmaması ($p > 0,05$), proje etkisinin coğrafi olarak tutarlı ve benzer şekilde gerçekleştiğini, coğrafi olarak homojen bir dağılım sergilediğini göstermektedir. Kontrol değişkenleri arasında ise yaş değişkeninin anlamlı ve pozitif bir ilişkiye sahip olduğu ($\beta = 0,010$; $p < 0,05$) görülmektedir; bu durum, yaş arttıkça eğitimli bakıcı istihdam etme olasılığının da arttığını göstermektedir. Buna karşılık, çocuk sayısı ve hanehalkı büyüklüğü değişkenlerinin etkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Bu bağlamda, özellikle, coğrafi bölgeler arasında anlamlı bir farkın olmaması, proje uygulamasının coğrafi farklılıklardan etkilenmediğini, ulusal ölçekte yaygınlaştırılabilir bir politika aracı olduğunu göstermektedir. Bu durum, sosyal politikaların bütüncül ve eşitlikçi uygulanmasının önemini de vurgulamaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

4.4.2. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcılara İlişkin Araştırma İstatistikleri

Tablo 86. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcının Niteliğine Göre Projenin Geneli Hakkındaki Memnuniyetin Karşılaştırılması

	Ortalama Sıra	Mann-Whitney U	p-değeri (2-tailed)
Formal Bakıcı	180,64	6709,50	0,659
Sertifikalı Bakıcı	174,14		

$p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 86, projeden faydalanan eğitimli bakıcının niteliğine göre projenin geneli hakkındaki memnuniyetin karşılaştırılmasını göstermektedir. Birinci grup ise “formal” bakıcılar olarak tanımlanmakta olup ilgili alanlarda lise ya da üniversite mezunu olanları kapsamaktadır ve ikinci grup ise, “sertifikalı” bakıcılar olup, üniversite, Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) veya Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) onaylı sertifikaya sahip olanları kapsamaktadır. Verilerin normal dağılım varsayımı Shapiro-Wilk ve Kolmogorov-Smirnov testleri ile test edilmiş, her iki testte de $p < 0,05$ bulunarak normal dağılım varsayımı reddedilmiştir. Bu nedenle analizlerde parametrik olmayan test tercih edilmiştir. Projeden faydalanan eğitimli bakıcının niteliğine göre projenin geneli hakkındaki memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla Mann Whitney U testi uygulanmıştır.

H₀ (Null Hipotezi): Projeden faydalanan eğitimli bakıcının niteliğine göre projenin geneli hakkındaki memnuniyet düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur.

H₁ (Alternatif Hipotez): Projeden faydalanan eğitimli bakıcının niteliğine göre projenin geneli hakkındaki memnuniyet düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır.

Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, formal eğitimli bakıcılar ile sertifikalı bakıcılar arasında memnuniyet düzeyleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p = 0,659$). Bulgular, bakıcıların eğitim niteliğinin, proje memnuniyeti üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 87. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Proje Memnuniyeti ile Proje Çalışanlarına İlişkin Görüşleri Arasındaki İlişkinin Analizi

	1	2	3
1. Projede fiilen çalışan görevliler bana karşı ilgiliydi.	1	0,858 (p < 0,05)	0,159 (p < 0,01)
2. Projedeki görevliler faaliyetleri verimli bir şekilde yönettiler.	0,858 (p < 0,05)	1	0,147 (p < 0,01)
3. Projeden faydalanan eğitimli bakıcıların projenin genel memnuniyet düzeyi	0,159 (p < 0,01)	0,147 (p < 0,01)	1

p < 0,05 istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 87, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların proje memnuniyeti ile proje çalışanlarına ilişkin görüşleri arasındaki ilişkinin analizini göstermektedir. Bu analizde projeden faydalanan eğitimli bakıcıların projenin genel memnuniyet düzeyi ile proje yetkililerinin ilgisi ve faaliyet yönetimindeki verimliliği arasındaki ilişki düzeyini belirlemek amacıyla Spearman sıra korelasyon analizi uygulanmıştır. Araştırmada test edilen hipotezler aşağıdaki gibidir:

H₀ (Null Hipotezi): Projeden faydalanan eğitimli bakıcıların projenin genel memnuniyet düzeyi ile proje çalışanlarına ilişkin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

H₁ (Alternatif Hipotez): Projeden faydalanan eğitimli bakıcıların projenin genel memnuniyet düzeyi ile proje çalışanlarına ilişkin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Spearman korelasyon analizi sonuçlarına göre, projenin genel memnuniyet düzeyi ile “projede fiilen çalışan görevlilerin ilgisi” arasında anlamlı ancak zayıf düzeyde pozitif bir ilişki tespit edilmiştir ($\rho = 0,159$, p < 0,05). Benzer şekilde, projenin genel memnuniyet düzeyi ile “projedeki görevlilerin faaliyetleri verimli şekilde yönetmesi” arasında da anlamlı ancak zayıf düzeyde bir pozitif ilişki bulunmaktadır ($\rho = 0,147$, p < 0,05). Buna ek olarak, “projedeki görevlilerin ilgisi” ile “faaliyetlerin verimli şekilde yönetilmesi” arasındaki ilişki ise oldukça güçlü ve anlamlı pozitif yöndedir ($\rho = 0,858$, p < 0,05).

Bu bağlamda, proje kapsamında çalışan görevlilere yönelik olumlu algıların, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların katılımcıların genel memnuniyet düzeyini anlamlı biçimde artırdığı görülmektedir. Bununla birlikte, görevlilerin ilgisi ve faaliyetlerin verimli yönetimi arasındaki yüksek korelasyon, bu iki unsurun katılımcı gözünde birbirinden ayrılmadığını,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

dolayısıyla operasyonel etkinlik ve bireysel ilgi arasında güçlü bir bağ olduğunu göstermektedir.

Tablo 88. Projeden Faydalanan Eğitimi Bakıcıların Proje Memnuniyeti ile Proje Hakkındaki Görüşleri Arasındaki İlişkinin Analizi

	ρ	p değeri
Proje öncesinde yeterli tanıtım yapıldı	0,273	0,001
Proje süresi içinde yeterli bilgi paylaşıldı	0,237	0,001
Proje beklentilerimi karşıladı	0,354	0,001
Bu ve benzeri projeler devam etmeli	0,127	0,014

$p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 88, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların proje memnuniyeti ile proje hakkındaki görüşleri arasındaki ilişkinin analizini göstermektedir. Bu analizde projeden faydalanan eğitimli bakıcıların projeden genel memnuniyet düzeyi ile proje hakkındaki görüşleri arasındaki ilişki düzeyini belirlemek amacıyla Spearman sıra korelasyon analizi uygulanmıştır. Araştırmada test edilen hipotezler aşağıdaki gibidir:

H₀ (Null Hipotezi): Projeden faydalanan eğitimli bakıcıların projeden genel memnuniyet düzeyi ile proje hakkındaki görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

H₁ (Alternatif Hipotez): Projeden faydalanan eğitimli bakıcıların projeden genel memnuniyet düzeyi ile proje hakkındaki görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Spearman korelasyon analizi sonuçlarına göre, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların “projenin geneli hakkındaki memnuniyet” ile projenin çeşitli yönlerine ilişkin değerlendirme soruları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif ilişkiler gözlemlenmiştir. Spearman korelasyon analizi sonuçlarına göre, projenin genel memnuniyet düzeyi ile “proje beklentilerimi karşıladı” arasında anlamlı ve orta düzeyde pozitif bir ilişki tespit edilmiştir ($\rho = 0,354$, $p < 0,05$). Benzer şekilde, projenin genel memnuniyet düzeyi ile “Proje öncesinde yeterli tanıtım yapıldı” arasında da anlamlı ancak zayıf düzeyde bir pozitif ilişki bulunmaktadır ($\rho = 0,273$, $p < 0,05$). Buna ek olarak, projenin genel memnuniyet düzeyi ile “Proje süresi içinde yeterli bilgi paylaşıldı” arasında da anlamlı ancak zayıf düzeyde bir pozitif ilişki bulunmaktadır ($\rho = 0,237$, $p < 0,05$). Son olarak, projenin genel memnuniyet düzeyi ile “Bu ve buna benzer

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

projeler devam etmeli” arasında da anlamlı ancak zayıf düzeyde bir pozitif ilişki bulunmaktadır ($\rho = 0,127$, $p < 0,05$). Tüm bu bulgular, projeden genel memnuniyetin, proje süreçlerinin yeterliliği ve sürdürülebilirliğine ilişkin algularla pozitif ve anlamlı biçimde ilişkili olduğunu göstermektedir.

Tablo 89. Projeden Faydalanan Bakıcıların Eğitim Düzeylerine Göre Proje Memnuniyet Puanlarının Karşılaştırılması

	Ortalama	χ^2 istatistiği	p değeri
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitiremeyen	154,00		
İlkokul	189,10		
Ortaokul veya dengi meslek okulu	183,45		
Lise veya dengi meslek okulu	190,46	1,574	0,954
Üniversite (ön lisans)	196,42		
Üniversite (lisans)	193,13		
Üniversite (lisans üstü)	87,00		

$p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 89, projeden faydalanan eğitimli bakıcıların eğitim düzeylerine göre proje memnuniyet puanlarının karşılaştırılmasını göstermektedir. Verilerin normal dağılım varsayımı Shapiro-Wilk ve Kolmogorov-Smirnov testleri ile test edilmiş, her iki testte de $p < 0,05$ bulunarak normal dağılım varsayımı reddedilmiştir. Bu nedenle analizlerde parametrik olmayan test tercih edilmiştir. Bu analizde, eğitimli bakıcıların eğitim düzeyine göre proje memnuniyet düzeylerinde anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır. Araştırmada test edilen hipotezler aşağıdaki gibidir:

H₀ (Null Hipotez): Eğitimli bakıcıların eğitim düzeylerine göre proje memnuniyet düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

H₁ (Alternatif Hipotez): Eğitimli bakıcıların eğitim düzeylerine göre proje memnuniyet düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

Kruskal-Wallis H testi sonucunda, bakıcıların eğitim düzeylerine göre proje memnuniyet puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($\chi^2 = 1,574$; $p = 0,954$). Tüm gruplarda memnuniyet düzeyleri yüksek ve birbirine yakın bulunmuştur.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

4.5. PROJENİN EKONOMİK ETKİSİ

4.5.1. Projenin Annelerin Gelirleri Üzerinden Ekonomik Etkisi

“Mali Destek Bileşeni kapsamında 12 ay boyunca aylık ortalama 7000 kadının (3.500 anne ve 3.500 bakıcı) kayıtlı istihdamı amaçlanmıştır. Temmuz 2024 dönemi itibariyle destek miktarı aylık 325 avro ile başlamıştır. Yarı zamanlı çalışan toplamda 200 anne için bu tutar aylık 162,5 avro olarak verilmiştir. Annenin tek ebeveyn olması ya da özel gereksinimli çocuğu olması durumunda ise hibe 50 avro artırımlı olarak ödenmiştir. Aralık 2024 hibe destek ödeme ayı itibariyle hibe tutarı arttırılmıştır. Bu kapsamda, tam zamanlı çalışan annelere aylık 510 avro, yarı zamanlı çalışan annelere aylık 255 avro ödenmektedir. Ayrıca tek ebeveyn olan veya özel gereksinimli çocuğu olan anneler için hibe tutarı 50 avro artırımlı olarak ödenmeye devam edilmektedir. Öte yandan, Haziran 2025 itibarıyla mali destek süresi 2 ay uzatılarak 14 aya çıkartılmıştır. Söz konusu destek, 4/a sigortalısı olarak çalışan ve 0-36 aylık çocuğuna bakım için eğitimli bakıcı istihdam eden annelere verilmektedir.

Proje kapsamında 3 Haziran 2024 tarihinde ön kayıt başvuruları alınmaya başlanmış ve 3 Temmuz 2024 tarihinde kesin kayıtlar yapılmaya başlanmıştır. 30 Eylül 2025 tarihi itibarıyla toplam faydalanıcı sayısı 3079 olmuştur. Bu kapsamda, faydalanıcılara toplamda 10.739.122,50 avro mali destek ödemesi yapılmıştır. Anneler tarafından istihdam edilen ve sigortalı olarak çalışan 3685 eğitimli çocuk bakıcısı projeden dolaylı olarak faydalanmıştır.”

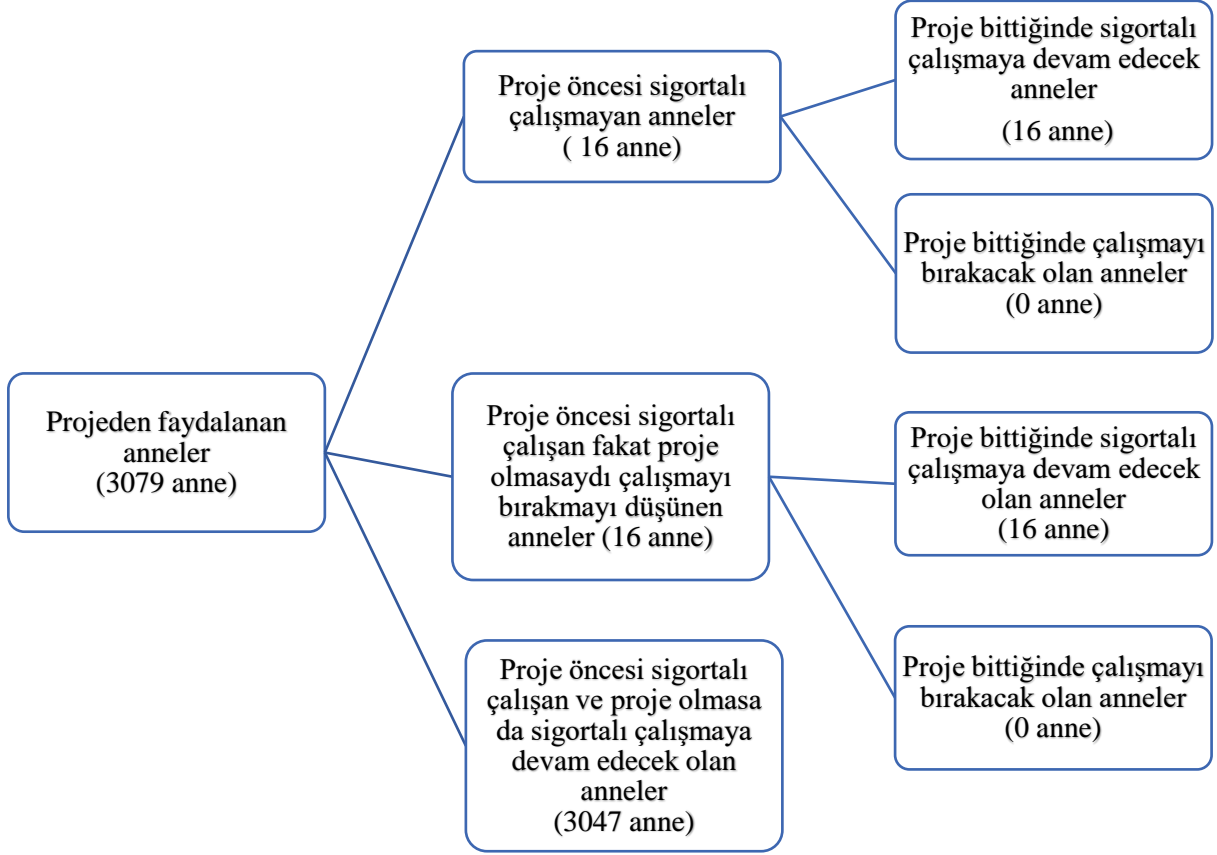
Hesaplamalarda bu annelerin projeden ortalama olarak 10 ay mali destek aldığı (varsayımı altında) bilgisi kullanılmıştır. Eğitimli Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi II (EDU-CARE-II) mali destek bileşeni Temmuz 2024 - Ağustos 2025 tarihleri arasındaki 14 aylık süreci kapsamakta olup 30 Eylül 2025 tarihine kadar 10.739.122,50 avro harcama gerçekleştirilmiştir.

2025 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla projeden mali destek alan anne sayısı 3079 kişidir. Hesaplamalarda bu annelerin projeden ortalama olarak 10 ay mali destek aldığı bilgisi hesaplamalarda kullanılmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Şekil 5. Projeden Faydalanan Annelerin Gruplandırılması

Şekil 5'te projeden faydalanan annelerin gruplandırılması gösterilmiştir. Projenin annelerin gelirleri üzerinden ekonomiye doğrudan etkisini hesaplamak için projeden faydalanan anneler iki gruba ayrılmıştır.

Tablo 90. Projeden Faydalanan Annelerin Proje Öncesi ve Mali Destek Bittiğindeki İstihdam Durumu

	<i>Aldığımız mali destek bittiğinde sigortalı olarak çalışmayı devam edecek misiniz? [Eğitimli Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi faydaları ne oldu? – Sigortalı çalışmamı teşvik etti]</i>		
<i>Başvuru öncesi bir işte sigortalı olarak çalışıyor muydunuz?</i>	Hayır	Evet	Toplam
Hayır	0	2	2
Yüzde	0	100	100
Evet	14	363	377
Yüzde	3,7	96,3	100
Toplam	14	365	379
Yüzde	3,7	96,3	100

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Birinci grup projeye katılmadan önce çalışmayan annelerden² oluşmaktadır. Tablo 90'a göre; örneklem grubunu oluşturan projeden faydalanan 379 annenin 2'si örnekleme %0,05 ($2/379=0,005277$) oranında olup birinci grupta yer almaktadır. Bu oran evrene genelleştirildiğinde 16 anne ($0,005277 \times 3079 \cong 16$) olmaktadır. Aynı zamanda, proje öncesi çalışmayan fakat mali destek bittiğinde çalışmaya devam etme ihtimali olan annelerin oranı %100 olup annelerin sayısı evrende 16 kişidir ($16 \times 1,00=16$).

Tablo 91. Projeden Faydalanan Annelerin Proje Öncesi İstihdamı ile Mali Destek Almamış Olması Halindeki İstihdam Durumu

	<i>Şayet mali destek almasaydınız yine de bir işte sigortalı olarak çalışır mıydınız? [Uygulamalar sigortalı olarak çalışmanızı ne ölçüde teşvik etti? – Devletin bakım hizmetlerini mali olarak desteklemesi]</i>		
<i>Başvuru öncesi bir işte sigortalı olarak çalışıyor muydunuz?</i>	Hayır	Evet	Toplam
Hayır	0	2	2
Yüzde	0	100	100
Evet	2	375	377
Yüzde	0,5	99,5	100
Toplam	2	377	379
Yüzde	0,5	99,5	100

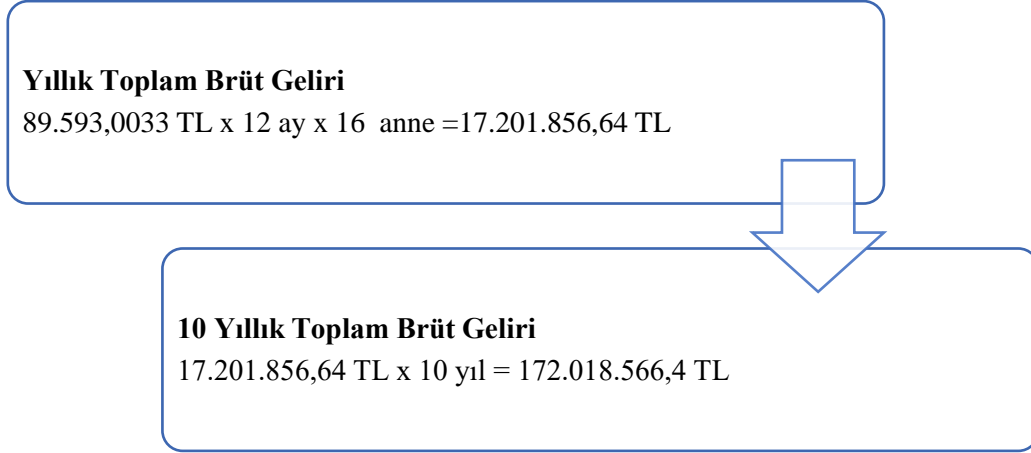
İkinci grup projeye katılmadan önce sigortalı olarak çalışan fakat proje olmasaydı çalışmayı bırakacak annelerden oluşmaktadır. Tablo 91'e göre, bu grupta yer alan 2 annenin oranı %0,5277'dir. Bu oran evrene genişletildiğinde 16 anne ($3063 \times 0,005277 \cong 16$) olmaktadır. Aynı zamanda, 2 annenin %100'ü mali destek bittiğinde sigortalı olarak çalışmaya devam etmeyi düşünmektedir. Bu oran evrene genişletildiğinde 16 anne ($16 \times 1,00=16$) olmaktadır.

² Çalışmayan anne sigortasız olarak çalışıyordum, çalışmıyordum (iş aramıyorum), çalışmıyordum (iş arıyorum) ve diğer seçeneklerinin birleşimden oluşmaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Şekil 6. Projeden Faydalanan Annelerin 10 Yıllık Toplam Brüt Ücreti

Birinci grupta yer alan annelerin gelirlerinin doğrudan ekonomik etkisi aşağıda hesaplanmıştır. Anket sonuçlarına göre proje öncesi sigortalı çalışmayan 2 annenin SGK'dan elde edilen bilgiye göre 2025 yılı Ağustos ayı kişi başına ortalama brüt ücreti 89.593,0033 TL ve bu annelerin sigortalı olarak çalışma yılı ortalama 10 yıldır. Böylece projeden faydalanan annelerin 10 yıl daha çalışarak emeklilik için gerekli olan prim ödeme gün sayısını tamamlayacakları varsayılmıştır³. Bu bilgiler ışığında, 16 annenin yıllık toplam brüt ücreti 17 Milyon 201 Bin 856 TL ve 10 yıl daha çalışacakları varsayımı altında toplam brüt ücreti 172 Milyon 18 Bin 566 TL olarak elde edilmiştir.

Tablo 92. Projeden Faydalanan Annelerin Proje Boyunca 10 Aylık Toplam Brüt Ücreti

10 Aylık Toplam Brüt Gelir
72.643,4933 TL x 10 ay x 16 anne = 11.622.958,93 TL

Tablo 92'ye göre; proje öncesi sigortalı çalışmayan 16 annenin ortalama olarak 10 ay⁴ süresince mali destek aldıkları göz önüne alındığında bu annelerin 10 aylık toplam brüt gelirleri 11 Milyon 622 Bin 958 TL olmaktadır.

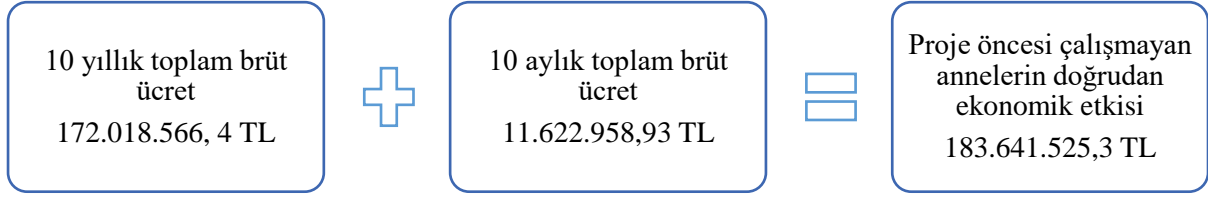
³ Bu kişilerin emekli olmak için doldurmaları gereken prim ödeme gün sayısı üzerinden hesaplama yapılmış olup yaş şartı dikkate alınmamıştır. Yaş koşulunu da tamamlamak için kişilerin sistemde daha fazla kalacağı ve toplam brüt gelirin de bu doğrultuda artacağı öngörülmektedir.

⁴ SGK'dan gelen projeden faydalanan annelerin proje boyunca hak edişlerinden elde edilen hesaplamadır.

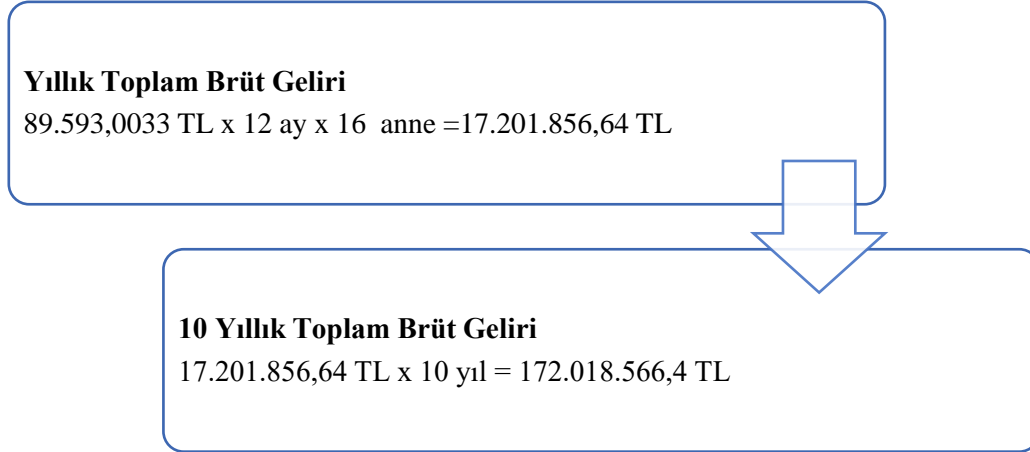
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Şekil 7. Proje Öncesi Sigortalı Çalışmayan Annelerin Doğrudan Ekonomik Etkisi

Böylece, proje ile birlikte sigortalı olarak çalışmaya başlayan proje öncesi sigortalı çalışmayan annelerin toplam brüt ücreti 183 Milyon 641 Bin 525 TL olmaktadır.

Şekil 8. Proje Öncesi Sigortalı Çalışan Fakat Proje Olmasaydı Çalışmayı Bırakacak Annelerin 10 Yıllık Brüt Ücreti

İkinci grupta yer alan annelerin gelirlerinin doğrudan ekonomik etkisi aşağıda hesaplanmıştır. Anket sonuçlarına göre, proje öncesi sigortalı çalışan fakat proje olmasaydı çalışmayı bırakacak 2 annenin SGK'dan elde edilen bilgiye göre 2025 yılı Ağustos ayında kişi başına ortalama brüt ücreti 89.593,0033 TL'dir ve bu anneler sigortalı olarak ortalama olarak 10 yıl⁵ çalışmıştır. Bu bilgiler ışığında, projeden faydalanan 16 annenin yıllık toplam brüt ücreti 17 Milyon 201 Bin 856 TL ve 10 yıl daha çalışacakları varsayımıyla 172 Milyon 18 Bin 566 TL toplam brüt ücret elde edeceklerdir.

⁵ SGK'dan gelen prim gün sayıları çerçevesinde projeden faydalanan annelerin ortalama çalışma yılı 9,98 çıkmıştır. Hesaplamalarda projeden faydalanan annelerin 10 yıl olarak ele alınmıştır.

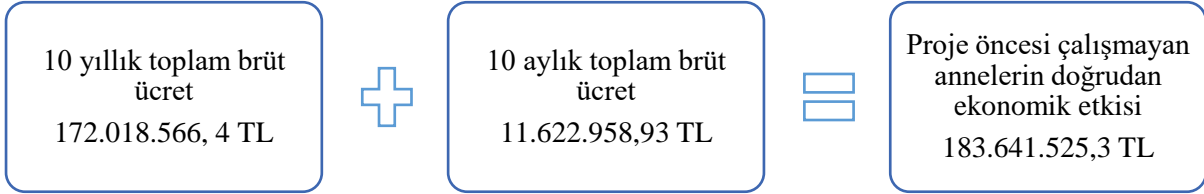
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 93. Proje Öncesi Sigortalı Çalışan Fakat Proje Olmasaydı Çalışmayı Bırakacak Olan Annelerin 10 Aylık Brüt Ücreti

10 Aylık Toplam Brüt Gelir
72.643,4933 TL ⁶ x 10 ay x 16 anne = 11.622.958,93 TL

Proje öncesinde fiilen bir işte sigortalı çalışan fakat proje olmasaydı çalışmayı bırakmayı düşünen 16 annenin ortalama olarak 10 ay projeden faydalandıkları ve bu süre içerisinde sigortalı olarak çalışma yaşamı içinde kaldıkları bilinmektedir. Bu bilgi göz önüne alındığında, 16 annenin 10 aylık toplam brüt ücreti 11 Milyon 622 Bin 958 TL olarak hesaplanabilir.

Şekil 9. Proje Öncesi Sigortalı Çalışan Fakat Proje Olmasaydı Çalışmayı Bırakacak Olan Annelerin Doğrudan Ekonomik Etkisi

Böylece, proje öncesi çalışan fakat proje olmasaydı çalışmayı bırakacak annelerin proje sayesinde sigortalı olarak çalışmaya devam etmeleriyle birlikte toplam 183 Milyon 641 Bin 525 TL brüt ücret elde edeceklerdir.

Her iki grupta yer alan annelerin toplam brüt ücreti üzerinden SGK prim geliri ve işsizlik sigortası prim geliri ile vergi matrahı üzerinden gelir vergisi hesaplanmasında aşağıdaki işlemler uygulanmıştır⁷.

- Projeden faydalanan anneler 5510 sayılı Kanun kapsamında 4/a sigortalısı olarak çalışmaktadır. Projeden faydalanan annelerin prime esas kazançları üzerinden uzun vadeli sigorta kolları, kısa vadeli sigorta kolları ve genel sağlık sigortası işveren ve işçi payı toplamı olarak %34,75 oranında prim ödemesi yapılmaktadır. 5510 sayılı Kanunun 81'inci maddesinin (1) bendine göre işveren payı üzerinden %4 prim teşviki uygulanarak hesaplama yapılmıştır.

⁶ SGK'dan bilgiler doğrultusunda son 14 aya (Temmuz 2024-Ağustos 2025) ilişkin ortalama maaşlar ele alınmıştır.

⁷ Emeklilik hesaplamaları bugüne bir gösterge oluşturması açısından günümüz tutarlarıyla yapılmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- ii. Projeden faydalanan annelerin prime esas kazançları üzerinden SGK tarafından %2'si işveren ve %1'i işçi payı olmak üzere toplamda %3 oranında işsizlik sigortası primi tahsil edilmekte ve İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılmaktadır. Hesaplamalara işsizlik sigortası primine %1 devlet katkısı dâhil edilmemiştir.
- iii. İşçi payı, projeden faydalanan annelerin prime esas kazançları üzerinden uzun vadeli sigorta kolları ve genel sağlık sigortası için %14 oranında ve işsizlik sigortası için %1 oranında olmak üzere toplam %15 olarak hesaplanmıştır. Ancak faydalanan annelerin ortalama brüt ücretleri dikkate alındığında toplam gelir vergisinin hesaplanmasında %20'lik gelir vergisi kesintisi uygulanmıştır.

Tablo 94. Projenin Annelerin Gelirleri Üzerinden Doğrudan Ekonomik Etkisi (TL)

	1. Grup*	2. Grup*	Toplam
Toplam Brüt Ücret	183.641.525,3	183.641.525,3	367.283.050,66
SGK Prim Geliri	56.469.769,02	56.469.769,02	112.939.538,05
İşsizlik Sigortası Prim Geliri	5.509.245,7	5.509.245,7	11.018.491,51
Gelir Vergisi	31.219.059,30	31.219.059,30	62.438.118,6
Toplam Devlet Geliri	93.198.074,02	93.198.074,02	186.396.148,04

* 1. Grup: Proje öncesi sigortalı çalışmayan anneleri, 2. Grup: Proje öncesi sigortalı çalışan fakat proje olmasaydı çalışmayı bırakacak olan anneleri kapsamaktadır. (Her iki grubun emeklilik hesabında bu kişilerden proje sonrasında çalışmaya devam edeceğini beyan edenler dikkate alınmıştır.)

Tablo 94'e göre, EDU-CARE II Projesi'nin annelerin gelirleri üzerinden doğrudan ekonomik etkilerinin hesaplanması sonucunda, toplam brüt ücretten yukarıda verilen hesaplamalar kullanılarak 112 milyon 939 bin 538 TL SGK prim geliri, 11 milyon 18 bin 491 TL işsizlik sigortası prim geliri ve 62 milyon 438 bin 118 TL gelir vergisi olmak üzere 186 milyon 396 bin 148 TL toplam devlet geliri elde edilecektir.

4.5.2. Projenin Eğitimli Çocuk Bakıcıların Gelirleri Üzerinden Ekonomik Etkisi

Projenin aylık olarak ödenen mali desteğinden doğrudan faydalananlar çalışan annelerdir. Ancak annelerin projeden faydalanabilmeleri için eğitimli çocuk bakıcılarını sigortalı çalıştırmaları, maaş ve primlerini doğru tutarda düzenli ödemeleri şartları arandığından eğitimli çocuk bakıcıları da dolaylı olarak projeden faydalanmış olmaktadır. Bu kapsamda projeden faydalanan eğitimli çocuk bakıcı sayısı 3.685 kişidir. Projenin, eğitimli çocuk bakıcıların

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

gelirleri üzerinden ekonomik etkisini hesaplamak için proje öncesi çalışmayan, sigortasız çalışan bakıcılar ve diğer seçeneğini işaretleyenler ele alınmıştır.

Tablo 95. Projeden Faydalanan Eğitimli Bakıcıların Proje Öncesi ve Mali Destek Bittiğindeki İstihdam Durumu

Proje öncesi sigortalı olarak çalışıyor muydunuz?	Proje sona erdiğinde de sigortalı olarak çalışmaya devam etmek istiyor musunuz? [Eğitimli Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi'nin faydaları neler oldu? – Sigortalı çalışmamı sağladı]		
	Evet	Hayır	Toplam
Evet	93	15	108
Yüzde	86,1	13,9	100
Hayır	260	10	270
Yüzde	96,3	3,7	100
Toplam	353	25	378
Yüzde	93,4	6,6	100

Bu kapsamda örnekleme oluşturan 378 eğitimli çocuk bakıcısının 270'i bu grupta yer almakta olup bu eğitimli çocuk bakıcıların örneklemedeki oranı %71,4 ($270/378 = 0,7143$) olmaktadır. Bu oran evrene genişletildiğinde 2.632 bakıcı ($0,7143 \times 3.685 \cong 2.632,14$) olmaktadır. Aynı zamanda, proje öncesi sigortalı olarak çalışmayan fakat proje sona erdiğinde sigortalı çalışmaya devam etme ihtimali olan eğitimli çocuk bakıcılarının oranı %96,3 ve bu eğitimli çocuk bakıcıların sayısı ise evrene genişletildiğinde 2.538 ($2.632 \times 0,963 \cong 2.537,51$) olmaktadır.

Tablo 96. Proje Öncesi Sigortalı Çalışmayan Eğitimli Çocuk Bakıcıların 15 Yıllık Toplam Brüt Ücreti

Yıllık Toplam Brüt Ücret	15 Yıllık Toplam Brüt Ücret
26.005,50 TL x 12 ay x 2.538 bakıcı = 792.023.508 TL	792.023.508 TL x 15 yıl = 11.880.352.620 TL

Anket sonuçlarına göre proje öncesi sigortalı olarak çalışmayan 270 eğitimli çocuk bakıcının SGK'dan elde edilen bilgiye göre 2025 yılı Ağustos ayı brüt asgari ücreti 26.005,50 TL ve bu eğitimli çocuk bakıcıların sigortalı olarak çalışma yılı ortalama 5 yıldır⁸. Böylece proje kapsamında çalışan eğitimli çocuk bakıcıların 15 yıl daha çalışarak emeklilik için gerekli olan

⁸ SGK'dan gelen veriler doğrultusunda bakıcıların ortalama çalışma yılı 4,57 olarak belirlenmiştir. Hesaplamalarda bakıcıların emekli olmalarına kalan yıl sayısı olarak 15 alınmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

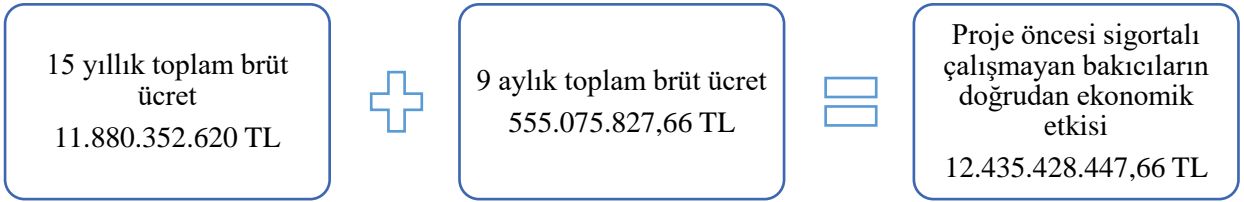
prim ödeme gün sayısını tamamlayacakları varsayılmıştır⁹. Bu bilgiler ışığında, Tablo 96'da görüldüğü üzere, 2.538 eğitilmiş çocuk bakıcısının yıllık toplam brüt ücretleri 792 Milyon 23 Bin 508 TL ve 15 yıl daha çalışacakları varsayımı altında toplam brüt ücretleri 11 Milyar 880 Milyon 352 Bin 620 TL olarak elde edilmektedir.

Tablo 97. Proje Öncesi Sigortalı Çalışmayan Eğitilmiş Çocuk Bakıcıların 9 Aylık Brüt Ücreti

9 Aylık Toplam Brüt Ücret
23.432,7857 ¹⁰ TL x 9 ay x 2632 bakıcı = 555.075.827,66TL

Anketten elde edilen bulgulara göre eğitilmiş çocuk bakıcıları projeden faydalanan annenin yanında ortalama 9 ay¹¹ çalışmışlar ve mali destekten dolayı olarak faydalanmışlardır. Proje öncesi sigortalı çalışmayan 2632 eğitilmiş çocuk bakıcısının ortalama olarak 9 ay süresince dolaylı olarak projeden faydalandıkları göz önüne alındığında bu eğitilmiş çocuk bakıcılarının 9 aylık toplam brüt ücretleri 555 Milyon 75 Bin 827 TL olmaktadır.

Şekil 10. Proje Öncesi Sigortalı Çalışmayan Eğitilmiş Çocuk Bakıcıların Doğrudan Ekonomik Etkisi

Böylece, proje ile birlikte sigortalı olarak çalışmaya başlayan proje öncesi çalışmayan eğitilmiş çocuk bakıcılarının toplam brüt ücreti 12 Milyar 435 Milyon 428 Bin 447 TL olmaktadır.

Eğitilmiş çocuk bakıcılarının toplam brüt gelirleri üzerinden SGK prim geliri ve işsizlik sigortası prim gelirinin hesaplanmasında aşağıda verilen hesaplamalar kullanılmıştır¹².

- Projeden (dolaylı) faydalanan eğitilmiş çocuk bakıcıları 5510 sayılı Kanun'un Ek-9'uncu maddesi kapsamında ayda 10 gün ve fazla çalışanlar grubundadır ve bu kapsamdaki kişiler sosyal güvenlik hakları bakımından 4/a sigortalısı sayılmaktadır. Projeden

⁹ Bu kişilerin emekli olmak için doldurmaları gereken prim ödeme gün sayısı üzerinden hesaplama yapılmış olup yaş şartı dikkate alınmamıştır. Yaş koşulunu da tamamlamak için kişilerin sistemde daha fazla kalacağı ve toplam brüt gelirin de bu doğrultuda artacağı öngörülmektedir.

¹⁰ SGK'dan bilgiler doğrultusunda son 14 aya (Temmuz 2024-Ağustos 2025) ilişkin ortalama maaşlar ele alınmıştır.

¹¹ Projeden faydalanan eğitilmiş bakıcıların proje boyunca hak edişleri SGK'dan gelen bilgi ile hesaplanmıştır.

¹² 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 23'üncü maddesine göre özel fertler tarafından ev hizmetlerinde çalıştırılanların ücretleri gelir vergisinden istisna olduğu için devletin vergi geliri hesaplanmamıştır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

faydalanan bakıcıların prime esas kazançları üzerinden uzun vadeli sigorta kolları, kısa vadeli sigorta kolları ve genel sağlık sigortası işveren ve işçi payı toplamı olarak %34,75 oranında prim ödemesi yapılmaktadır. 5510 sayılı Kanununun 81'inci maddesinin (1) bendine göre işveren payı üzerinden %4 prim teşviki uygulanarak hesaplama yapılmıştır. Söz konusu teşvik uygulandığında %30,75 olmaktadır.

- ii. Projeden faydalanan eğitimli çocuk bakıcılarının prime esas kazançları üzerinden SGK tarafından %2'si işveren ve %1'i işçi payı olmak üzere toplamda %3 oranında işsizlik sigortası primi tahsil edilmekte ve İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılmaktadır. Hesaplamalara işsizlik sigortası primine %1 devlet katkısı dâhil edilmemiştir.

Tablo 98. Projenin Eğitimli Çocuk Bakıcılarının Gelirleri Üzerinden Doğrudan Ekonomik Etkisi (TL)

	Proje öncesi sigortalı çalışmayanlar*
Toplam Brüt Ücret Bugünkü Değer	12.435.428.447,66
SGK Prim Geliri	3.823.894.247,65
İşsizlik Sigortası Prim Geliri	373.062.853,42
Toplam Devlet Geliri	4.196.957.101,08

*¹³ Toplam devlet geliri hesaplanırken proje öncesinde çalışmayanların tamamının proje kapsamında çalıştıkları ortalama süre boyunca elde ettikleri brüt ücret toplamı, bu kişilerden proje sonrasında da sigortalı çalışmaya devam edeceklerini beyan edenlerin emekliliğe kadar çalışacakları sürede elde edecekleri toplam brüt ücret hesaba katılmıştır.

Tablo 98'e göre, EDU-CARE II Projesi'nin eğitimli çocuk bakıcılarının gelirleri üzerinden doğrudan ekonomik etkilerinin hesaplanması sonucunda; toplam brüt ücretin bugünkü değerinden yukarıda verilen hesaplamalar kullanılarak 3.823.894.247,65 TL SGK prim geliri ve 373.062.853,42 TL işsizlik sigortası prim geliri olmak üzere toplam 4.196.957.101,08 TL toplam devlet geliri elde edilecektir.

4.5.3. Kaldıraç Oranı

Avrupa Birliği (%85) ve Türkiye Cumhuriyeti (%15) tarafından ortaklaşa finanse edilen EDU-CARE projesinin yürütülmesinde SGK tarafından 112.051.285,95 TL ulusal katkı payı¹⁴ proje harcaması gerçekleştirilmiştir.

¹³ 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 23'üncü maddesine göre özel fertler tarafından ev hizmetlerinde çalıştırılanların ücretleri gelir vergisinden istisna olduğu için devletin vergi geliri hesaplanmamıştır.

¹⁴ Ulusal katkı payı tutarının TL olarak hesaplanmasında; 2.294.299,35 avro ulusal katkı payı tutarı, 30 Eylül 2025 TCMB avro kuru 48,8390 TL ile çarpılarak 112.051.285,95 TL olarak bulunmuştur.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 99. Projenin Kaldıraç Oranı

	Anneler	Bakıcılar	Toplam
Toplam Devlet Geliri	186.396.148,04 TL	4.196.957.101,08 TL	4.383.353.249,12 TL
Kamusal Harcama	112.051.285,95 TL	112.051.285,95 TL	112.051.285,95 TL
Kaldıraç Oranı	1,66	37,46	39,12

Tablo 99'a göre, EDU-CARE II projesinin anneler açısından kaldıraç oranı 1,66, bakıcılar açısından ise 37,46'dır. Hem anneler hem de bakıcılar açısından ise toplam kaldıraç oranı 39,12'dir. Böylece, yapılan proje harcamasının yaklaşık 39 katının devlete gelir olarak geri döneceği öngörülmektedir.

4.6. SOSYAL ETKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE GELECEKTEKİ BENZER UYGULAMALARA İLİŞKİN ÖNERİLER

Sosyal etki değerlendirmesinden elde edilen bulgular, kurumsal öğrenme ve kapasite gelişimi açısından önemli bir referans noktası sunmaktadır. Saha araştırması kapsamında projenin geliştirilmesi gereken alanlar, gelecekteki benzer projelere ilişkin güçlü ve zayıf yönler ile öneriler sunulmuştur.

Proje kapsamında gerçekleştirilen uygulama ve desteklerin, çok boyutlu ve sürdürülebilir etki yarattığı gözlemlenmektedir. Bu bağlamda bulgular ve proje yetkililerinin görüşleri tematik olarak incelenmiştir. Bu kapsamda projenin güçlü yönleri şu şekilde öne çıkmaktadır:

- **Mali Desteğin Yeterliliği ve Kapsayıcılığı:** Projede sağlanan 510 avro tutarındaki hibe, 2025 yılı Haziran ayı itibarıyla Türkiye'deki net asgari ücretten yüksek bir seviyeye ulaşmıştır. Bu yüksek tutar, çocuk bakım maliyetinin önemli bir kısmını karşılamakta ve çalışan anneler için mali engellerin azaltılmasında kritik bir rol oynamaktadır. Ayrıca, desteğin 14 ay boyunca kesintisiz sağlanması, kadınların istihdama devamlılığını teşvik etmektedir.
- **Kayıtlı Kadın İstihdamının Artırılması ve Kayıt Dışılıkla Mücadele:** Proje, hem çocuk bakımını üstlenen annelerin istihdamda kalmasını sağlamış hem de bakım hizmeti veren eğitimli bakıcıları kayıtlı istihdama dahil etmeyi başarmıştır. Bu yönüyle, kayıt dışı istihdamın önlenmesine ve sosyal güvenlik sisteminin güçlendirilmesine

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

önemli bir katkı sağlamaktadır. Kayıtlı istihdam bilincinin artırılması, projenin sürdürülebilir yapısal dönüşümler yaratmasını mümkün kılmaktadır.

- **Kadınların İşgücüne Katılımının Desteklenmesi ve Çocuk Bakımının Engelleme Olmasının Önlenmesi:** Proje, 0-3 yaş arasında çocuğu bulunan kadınların bakım sorumlulukları nedeniyle iş gücü piyasasından çekilmelerini önleyici etkisiyle öne çıkmaktadır. Hem annelere hem de bakıcılara sağlanan çift yönlü destek, kadınların hem anne hem çalışan kimliklerini sürdürebilmelerine olanak tanımaktadır. Bu sayede kadın istihdamında süreklilik sağlanmakta ve cinsiyetler arası istihdam eşitliğine katkıda bulunmaktadır.
- **Çocuk Bakımında Nitelikli Hizmet Sunumu ve Toplumsal Farkındalık:** Proje kapsamında eğitilmiş ve sigortalı bakıcıların teşvik edilmesi, çocuk bakımının profesyonel standartlarda sunulmasını sağlamaktadır. Böylece, çocukların daha güvenli ve nitelikli kişiler tarafından bakım alması sağlanmakta, aynı zamanda gelecek nesillerin gelişimi açısından da toplumsal bir bilinç oluşturulmaktadır.
- **Kurumsal İş birliği, Operasyonel Kapasite ve Teknik Altyapı:** Projenin Sosyal Güvenlik Kurumu ve AB iş birliğiyle hayata geçirilmiş olması, kurumsal kapasite ve yazılım/teknik altyapının güçlü şekilde oluşturulmasını sağlamıştır. SGK'da oluşan insan kaynağı, uygulama kapasitesi ve daha önceki proje deneyimleri, uygulamanın etkinliğini ve sürdürülebilirliğini artırmıştır. Ayrıca, operasyonel süreçlerde yerel ve merkez ekiplerin koordinasyonunun yüksek olması, projenin başarısına doğrudan katkı sunmuştur.

Öte yandan, bulgular ve proje yetkililerinin görüşleri temelinde projenin zayıf yönleri şu şekilde özetlenebilir:

- **Proje Süresinin Kısıtlılığı ve Sürdürülebilirlik Sorunu:** Projenin, bir önceki döneme kıyasla aynı faaliyet yüküyle çok daha kısa bir zaman dilimine (20 ay) yayılması, etkinliğin ve yaygın etkinin kısıtlanmasına yol açmıştır. Ayrıca, mali desteğin yalnızca 14 ay ile sınırlı tutulması, annelerin ve bakıcıların uzun vadeli planlama yapmasını ve projeden azami derecede faydalanmasını engellemiştir. Süre kısıtlılığı, hem hedeflenen faydalanıcı sayısına ulaşılmasını zorlaştırmakta hem de kayıtlı istihdamda kalıcılık etkisini sınırlamaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- **Kapsamın Coğrafi ve Demografik Sınırlılığı:** Projenin yalnızca belirli illerde ve sınırlı sayıda faydalanıcıyla uygulanması, destekten yararlanabilen ailelerin sayısını ve bölgesel çeşitliliği azaltmaktadır. Sadece üç pilot ilde uygulanması, projenin ölçeklenebilirliğini ve yaygınlaştırılabilirliğini sınırlamıştır. Ayrıca, ailelerin projeden geç haberdar olması ve tanıtım faaliyetlerinin yetersiz kalması, kapsayıcılığın önünde başka bir engel teşkil etmektedir.
- **Karmaşık ve Yüksek Proje Katılım Şartları:** Hem anneler hem de bakıcılar açısından projeye katılım için yerine getirilmesi gereken prosedürlerin ve belge süreçlerinin fazlalığı, potansiyel faydalanıcılar açısından caydırıcı olabilmektedir. Özellikle başvuru, izleme ve raporlama süreçlerindeki bürokratik yük, sürecin işlevselliğini azaltmaktadır.
- **Eğitilmiş Bakıcı Açığı:** Proje, kayıtlı ve eğitimli bakıcı istihdamını teşvik etmeye çalışsa da bakım sektöründe yeterli sayıda eğitimli bakıcıya ulaşmakta güçlükler yaşanmıştır.

Son olarak, bulgular ve proje yetkililerinin görüşleri temelinde projeye yönelik şu önerilerde bulunulmuştur:

- **Proje Süresinin Uzatılması ve Destek Döneminin Genişletilmesi:** Proje yetkililerinin büyük bir kısmı, projenin uygulama süresinin yetersiz olduğunu belirtmekte; en az 36 aya kadar uzatılması ve destek mekanizmasının çocuğun okul öncesi dönemi boyunca sürdürülmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu öneri, annelerin istihdamda kalıcılığını destekleyecek ve kayıtlı istihdamın sürekliliğini sağlayacaktır.
- **Coğrafi Kapsamın Genişletilmesi ve Proje Faydalanıcısı Sayısının Artırılması:** Projeden sadece pilot illerde yaşayan annelerin faydalanabilmiş olması önemli bir sınırlılık olarak görülmüştür. İlerleyen dönemlerde, başta üç büyük il olmak üzere farklı pilot illerin ve daha fazla ailenin kapsama alınması, projenin yaygınlaşmasını ve toplumsal etkiyi artıracaktır.
- **Mali Desteğin ve Teşviklerin Artırılması:** Projenin mali destek miktarının güncel piyasa koşullarına uygun biçimde artırılması; ayrıca annelere ve bakıcılara sağlanan sigorta prim teşviklerinin geliştirilmesi, kayıtlı istihdamı cazip hale getirecek ve sürdürülebilirliğe katkı sağlayacaktır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- **Tanıtım, Bilgilendirme ve Farkındalık Faaliyetlerinin Güçlendirilmesi:** Proje sürecinin başından itibaren sosyal medya, ulusal yayın organları ve kamu spotları aracılığıyla daha yoğun tanıtım ve farkındalık çalışmaları yapılması önerilmektedir. Proje görünürlüğünün artırılması, kontenjanların dolmasını ve daha fazla aileye ulaşılmasını kolaylaştıracaktır.
- **Projenin Ulusal Politika Haline Getirilmesi ve Yasal Dayanağının Sağlanması:** Proje yetkilileri, çalışan annelere yönelik bakım desteklerinin devlet politikası olarak uygulanması gerekliliğini sıklıkla vurgulamaktadır. Proje deneyimlerinin yasal bir zemine taşınarak tüm ülkede yaygın ve sürekli bir hizmete dönüşmesi, kadınların iş gücüne katılımı ve cinsiyetler arası istihdam eşitliği hedefleri açısından kritik öneme sahiptir.
- **Eğitilmiş Bakıcı Sayısının Artırılması ve Bakıcı Eğitimlerinin Sürekliliği:** Çocuk gelişimi açısından, bakıcıların mesleki yeterliliklerinin sürekli güncellenmesi ve bakıcılara düzenli/periyojik eğitimlerin verilmesi, bakım hizmetlerinin niteliğinin artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Son tahlilde; faydalanan anne ve eğitimli bakıcılara “projenin güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?” ve “eğer bu projenin başında siz olsaydınız ne önerirdiniz/neyi değiştirmek isterdiniz?” soruları yöneltilmiş ve katılımcıların cevapları doğrultusunda tüm gruplar tarafından belirtilen ortak güçlü ve zayıf yönler ile politika ve uygulamaya yönelik öneriler aşığıda sunulmuştur:

- **Ortak Güçlü Yönler:** Öncelikle, projenin kayıtlı kadın istihdamını artırmaya yönelik katkısı, en önemli ve en güçlü yön olarak öne çıkmaktadır. Proje; kadınların iş gücüne katılımını teşvik etmekte, aynı zamanda çocuk bakıcısı olarak çalışan kadınların kayıtlı ve sigortalı bir biçimde istihdam edilmelerine olanak sağlamaktadır. Buna bağlı olarak, kayıt dışılığın azaltılması hem anneler hem de bakıcılar açısından olduğu kadar proje uygulayıcıları tarafından da önemli bir kazanım olarak değerlendirilmiştir. Projenin sunduğu eğitimli ve nitelikli bakıcı istihdamı, çocukların bakım kalitesinin yükseltilmesine ve bakıcıların mesleki gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Ayrıca, projenin çift taraflı fayda sağlaması —yani hem anneleri hem de bakıcıları aynı anda desteklemesi— sosyal politika açısından yenilikçi ve etkili bir uygulama örneği olarak dikkat çekmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- **Ortak Zayıf Yönler:** Tüm gruplar, projenin süresinin kısıtlı olmasını ve kapsamının sınırlı kalmasını önemli bir zayıf yön olarak değerlendirmektedir. Bunun yanı sıra, verilen mali destek miktarlarının mevcut piyasa koşullarıyla yeterince uyumlu olmaması ve sürdürülebilir bir gelir düzeyine dönüşmemesi, yaygın olarak dile getirilen bir sorundur. Proje kapsamında gerçekleştirilen bilgilendirme ve tanıtım faaliyetlerinin yetersiz kalması ve yalnızca belirli illerde uygulanması da projenin erişim ve etki kapasitesini sınırlandıran başlıca zayıf yönler arasında yer almaktadır.
- **Ortak Öneriler:** Tüm gruplar, projenin sürdürülebilirliğinin artırılabilmesi amacıyla uygulama süresinin uzatılması ve coğrafi kapsayıcılığının genişletilmesini önermektedir. Ayrıca, sağlanan mali destek miktarının artırılarak piyasa gerçekleriyle uyumlu hâle getirilmesi ve sigorta teşviklerinin yaygınlaştırılması önerilmektedir. Eğitim ve farkındalık çalışmalarının sürekliliğinin sağlanması, bilgilendirme süreçlerinin iyileştirilmesi ve projenin devlet politikası olarak uygulanması yapılan öneriler arasındadır. Son olarak; başvuru, takip ve uygulama süreçlerinin sadeleştirilmesi ve erişilebilirliğin artırılması gerekliliği vurgulanmaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

BÖLÜM V: SONUÇ VE ÖNERİLER

EDU-CARE II Projesi, Türkiye’de kadın istihdamının artırılması ve kayıt dışı çalışmanın azaltılması hedeflerine bütüncül bir yaklaşımla yanıt vermesi bakımından sosyal politika alanında önemli bir örnek teşkil etmektedir. Proje, kadınların iş gücüne katılımının önündeki temel engellerden biri olan çocuk bakım yükümlülüğüne yönelik olarak, finansal teşvik ve eğitimli bakıcı modeliyle çok boyutlu bir çözüm üretmeye çalışmıştır. Saha bulguları; projenin, kadınların iş gücü piyasasında kalıcılığını desteklemesinin yanı sıra, çocuk bakım hizmetlerinde kalite ve güvenliğin yükseltilmesine, aile bütçesine katkı sağlanmasına ve kayıtlı istihdamın teşvik edilmesine yönelik önemli etkiler yarattığını göstermektedir.

Proje kapsamında sunulan desteklerin, kadınların iş ve aile yaşamı arasında denge kurmalarına yardımcı olduğu, çocuk bakım maliyetlerinin azalmasına katkı sunduğu ve hem annelerin hem de bakıcıların sosyal güvenlik sistemine dahil olmalarını sağladığı görülmektedir. Özellikle daha önce sigortasız çalışmak zorunda bırakılan çok sayıda kadın bakıcının proje sayesinde ilk kez kayıtlı ve güvenceli çalışmaya başlaması, çocuk bakım hizmeti sektörü için iyi bir örnek teşkil etmiştir.

EDU-CARE II Projesi’nin en belirgin çıktılarından biri, projenin kayıtlı kadın istihdamındaki artışa katkı sağlamış olmasıdır. Proje kapsamında sağlanan mali desteklerle birlikte faydalanıcı anneler için çocuk bakım hizmetlerine erişimi kolaylaştırmış ve eğitimli bakıcı istihdamı koşulu ile bu hizmetlerin niteliğinin de yükseltilmesine olanak sağlamıştır. Eğitimli ve sertifikalı bakıcıların istihdam edilmesi, çocukların gelişimine katkı sağlamış, bakım hizmetlerinin profesyonelleşmesini teşvik etmiştir. Proje faydalanıcıları, çocuklarının daha güvenli ve nitelikli bakım aldığını, mali desteğin hane gelirlerine pozitif katkı sağlandığını ve sigortalı çalışma ile birlikte sosyal güvenlik sistemi kapsamında sunulan haklardan daha fazla yararlandığını ifade etmektedirler.

Bununla birlikte, projenin uygulama süresinin ve kapsamının sınırlı olması, sürdürülebilirlik açısından önemli bir zorluk olarak öne çıkmaktadır. Katılımcılar, projenin geçici bir destek olarak kalmasının, kayıtlı istihdam ve kadınların iş gücüne katılımı üzerindeki olumlu etkilerin uzun vadede devamlılığını riske atabileceğini belirtmişlerdir. Bu nedenle, projenin kapsamının ülke geneline yaygınlaştırılması, mali teşviklerin kalıcı ve sürdürülebilir hale getirilmesi ve yasal dayanağının güçlendirilmesi yönünde politika geliştirilmesi önerilmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Sonuç olarak; EDU-CARE II Projesi, kısa vadede önemli çıktıları üretmiş ve hedef kitlenin ihtiyaçlarına yanıt vermiştir. Ancak projenin etkilerinin sürdürülebilir olması ve daha geniş kitlelere ulaşabilmesi için, kamu politikası düzeyinde daha kapsayıcı, kalıcı ve bütüncül bir yaklaşım benimsenmesi gerekmektedir. Eğitimli bakıcı modeli, finansal teşvikler ve kayıtlı istihdamı destekleyen uygulamalar ulusal düzeyde güçlendirilerek Türkiye’de cinsiyetler arası istihdam eşitliği ve ekonomik kalkınma hedeflerine daha etkin biçimde katkı sağlayacaktır.

Bu projenin, kayıtlı kadın istihdamının teşvik edilmesindeki başarı düzeyi, OECD-DAC tarafından geliştirilen standartlaştırılmış değerlendirme kriterleri temel alınarak analiz edilmiştir. Söz konusu değerlendirme; projenin uygunluk, tutarlılık, etkililik, verimlilik, etki ve sürdürülebilirlik başlıkları altında kapsamlı bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Böylece, projenin hem toplumsal ihtiyaçlara yanıt verme kapasitesi hem de uygulama sürecinde ortaya çıkan sonuçların tekrar edilebilirliği ve kalıcılığı sistematik olarak ortaya konmuştur:

Uygunluk (Relevance): EDU-CARE-II Projesi, Türkiye’de kadınların iş gücüne katılımını artırma ve kayıtlı istihdamın yaygınlaştırılması gibi sosyal politika ihtiyaçlarına yanıt vermeyi amaçlamaktadır. Proje, kadınların iş gücü piyasasındaki konumunu güçlendiren, özellikle çocuk bakım hizmetlerinin yetersizliği ve kayıt dışı istihdam gibi kronik sorunlara odaklanarak tasarlanmıştır. Nitekim hem ulusal istatistikler hem de uluslararası karşılaştırmalar, bu ihtiyaçların güncelliğini ve önemini göstermektedir. Proje, bu yönüyle mevcut sosyal politika öncelikleriyle ve hedef kitlenin ihtiyaçlarıyla yüksek düzeyde uyumluluk göstermektedir. Ayrıca, Türkiye’nin cinsiyetler arası istihdam eşitliği ve sürdürülebilir ekonomik kalkınma hedeflerine somut katkı sunma potansiyeline sahiptir. Buna ek olarak, önceki bölümlerde elde edilen bulgular da EDU-CARE II projesinin annelerin iş gücüne katılım davranışlarını pozitif yönde etkilediğini, kadınların istihdam piyasasına katılımı üzerinde destekleyici bir etkisi olduğunu göstermektedir. EDU-CARE II Projesi, kadınların iş gücüne katılımını artırma konusunda önemli bir başarı elde etmiş; özellikle faydalanıcı annelerin iş piyasasında daha güçlü ve kalıcı bir biçimde yer edinmelerine katkı sağlamıştır. Bu durum, projenin hem toplumsal ihtiyaçlarla hem de mevcut sosyal politika öncelikleriyle yüksek düzeyde uyum içerisinde olduğunu göstermektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Öne çıkan bulgular:

- Proje, kadınların iş gücüne katılımını ve kayıtlı istihdamını artırmaya yönelik somut ve gerçekçi bir yanıt sunmaktadır.
- Çocuk bakımı nedeniyle işten uzaklaşma eğilimi, projeden faydalanan annelerin büyük bir bölümü tarafından dile getirilmiştir.
- Destek mekanizmasının sosyal ve ekonomik koşullara uygunluğu hem anneler hem de bakıcılar tarafından vurgulanmıştır.

Öneriler:

- Proje kapsamının yalnızca pilot illerle sınırlı kalmaması; benzer ihtiyaçların görüldüğü tüm illere yaygınlaştırılması gerekmektedir.
- Mali destek uygulamasının kapsamının, farklı sosyal güvenlik statülerine sahip kadınları da içerecek biçimde genişletilmesi, politika tasarımı açısından önem taşımaktadır.

Tutarlılık (Coherence): Proje ile kayıtlı kadın istihdamını destekleyen finansal destek sunulması ve kadın emeğinin sosyal güvenlik kapsamına alınmasının teşvik edilmesi; projenin hem mevcut politikalarla hem ulusal sosyal politika belgeleriyle hem de AB ve uluslararası iyi uygulama örnekleriyle tutarlı ve uyumlu olmasını sağlamıştır. Ayrıca, çalışma kapsamında elde edilen bulgular da projenin önceliklerinin projeden faydalanan annelerin ihtiyaç ve beklentileriyle yüksek düzeyde tutarlılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Projeden faydalanan anneler “eğitimli bakıcı sisteminin yaygınlaştırılmasına” öncelik verirken, projeden faydalanmayan annelerin ise “ücretsiz izin süresinin uzatılması”, “yarım gün çalışma ya da kısmi çalışma sürelerinin (ebeveyn izni) uzatılması”, “esnek çalışmanın yaygınlaştırılması (işyerine giderek/ gitmeden çalışma saatlerinin esnekleşmesi)” ve “babalık izin süresinin uzatılması” gibi düzenlemelere daha fazla ağırlık verdiği görülmektedir.

Öne çıkan bulgular:

- Proje, ulusal düzeyde hazırlanan politika belgeleriyle ve AB’nin ilgili direktif ve programlarıyla yüksek oranda örtüşmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Türkiye’de kadın istihdamı ve çocuk bakımıyla ilgili mevcut mevzuat ve stratejilerle bütünlük göstermektedir.

Öneriler:

- Ulusal ve uluslararası iyi uygulamaların daha sistematik biçimde izlenmesi ve mevcut uygulamalara entegrasyonu sağlanmalıdır.
- Kurumsal iş birliği modelleri geliştirilerek benzer projelerle tutarlılığın güçlendirilmesi gerekmektedir.

Etkililik (Effectiveness): Raporun bulguları, projenin çocuk bakım sektöründe kayıtlı kadın istihdamının artırılmasında önemli ve ölçülebilir sonuçlar ürettiğini ortaya koymaktadır. Projeden faydalanan anne ve eğitimli bakıcıların büyük çoğunluğu istihdamda kalmaya ve profesyonel gelişimlerini sürdürmeye isteklidir. Proje kapsamında verilen mali teşvikler ile, kadınların iş gücü piyasasında kalıcılığının sağlanması ve çocuk bakım maliyetlerinin desteklenmesi amaçlanmıştır. Buna ek olarak, projeden faydalanan anne olmanın eğitimli bakıcı istihdam etme olasılığı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bir ana etkiye sahip olduğu ve projeden faydalanan grupta eğitimli bakıcıya sahip olma olasılığının proje sonrası için, kontrol grubuna kıyasla yaklaşık %9,3 puan artırdığı saptanmıştır. Projeden faydalanan annelerde, eğitimli bakıcı istihdam etme olasılığının anlamlı düzeyde artması ve proje sonrasında bu olasılığın kontrol grubuna kıyasla yükselmesi, projenin hedeflenen sonuçlara ulaşmada yüksek düzeyde etkili olduğunu göstermektedir.

Öne çıkan bulgular:

- Proje, kayıtlı kadın istihdamını artırmada etkili olmuştur.
- Projeden faydalanan anne ve eğitimli bakıcıların büyük çoğunluğu, iş ve aile yaşamı arasındaki dengeyi daha iyi kurabildiğini belirtmiştir.
- Eğitimli ve sertifikalı bakıcı istihdamı, bakım hizmetlerinin niteliğinde artış sağlamıştır.

Öneriler:

- Eğitim ve bilgilendirme faaliyetlerinin sürekliliği sağlanmalıdır.
- Kadınların istihdamda kalıcılığının izlenebilmesi için uzun dönemli etki analizleri planlanmalıdır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Verimlilik (Efficiency): Proje, yaklaşık 15 milyon avroluk bütçesiyle ulusal ve uluslararası kaynakları etkin bir şekilde entegre etmiştir. SGK'nın dijital altyapısı ve proje izleme sistemi başta olmak üzere başvuru, değerlendirme ve ödemelerde zaman ve maliyet etkinliği sağlanmıştır. Kısa sürede yüksek sayıda yararlanıcıya ulaşılmıştır. Ancak, bütçenin sürdürülebilirliği ve kaynak çeşitliliğinin artırılması geliştirilmesi gereken alanlar olarak öne çıkmaktadır. Buna ek olarak, projeden faydalanan annelerin projenin genel memnuniyet düzeyi ile "projede fiilen çalışan görevlilerin ilgisi" arasında ve projeden faydalanan eğitimli bakıcıların projenin genel memnuniyet düzeyi ile "projede fiilen çalışan görevlilerin ilgisi" arasında anlamlı ancak zayıf düzeyde pozitif bir ilişki tespit edilmiştir. Son olarak, EDU-CARE-II projesinin faydalanan anneler açısından kaldıraç oranı 1,66 iken, projeden faydalanan eğitimli bakıcılar için bu oran 37,46'dır. Projenin toplam kaldıraç oranı 39,12 olarak hesaplanmıştır. Bu oran, yapılan her 1 TL'lik kamu harcamasına karşılık olarak, proje kapsamında toplamda yaklaşık 39,12 TL tutarında devlet geliri oluşturulduğunu göstermektedir. Projede görev alan personelin ilgisi memnuniyet düzeyini pozitif yönde etkilerken, yüksek kaldıraç oranları da kamu kaynaklarının ekonomik açıdan verimli kullanıldığını ortaya koymaktadır.

Öne çıkan bulgular:

- Proje bütçesi etkin kullanılmış; dijital altyapı ve SGK iş birliği ile süreçlerde verimlilik sağlanmıştır.
- Kısa sürede çok sayıda yararlanıcıya ulaşılmıştır.

Öneriler:

- Proje bütçesinin sürdürülebilirliği için ek kaynak geliştirme stratejileri oluşturulmalıdır.
- Başvuru, takip ve değerlendirme süreçleri sadeleştirilmelidir.

Etki (Impact): EDU-CARE-II Projesi, bakım sektöründe kayıt dışı istihdamı azaltmada, kadınların sosyal güvenlik haklarına erişimini güçlendirmede ve erken çocukluk bakım hizmetlerinin kalitesini artırmada çok yönlü ve kalıcı etkiler üretmiştir. Proje, yalnızca kadınların ekonomik bağımsızlığını ve cinsiyetler arası istihdam eşitliğini desteklemekle kalmamış, aynı zamanda çocukların bilişsel ve sosyal gelişimine de katkı sağlamıştır. Bu yönüyle, sosyal politika alanında dönüştürücü bir rol üstlenmiştir. Buna ek olarak, "Çocuğum

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

daha güvenli, niteliği yüksek eğitim ve bakım hizmeti alması”, “Çocuğun bakım maliyetinin düşmesi” ve “Hane gelirimize katkıda bulunması” değişkenlerinde, projeden faydalanan annelerin görüşlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu bulgu, projenin söz konusu alanlarda etkili olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, kaliteli hizmet algısı modelinde, projeden faydalanan annelerin “bakıcıdan alınan hizmetin kalitesine dair algısı” üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve negatif bir etki; sosyal gelişim algısı modelinde ise “çocuğun sosyal gelişimi” algısı üzerinde pozitif ve güçlü bir etki izlenmiştir. Proje, kayıtlı istihdam ve iş-yaşam dengesi gibi kritik alanlarda önemli sonuçlar elde etmiş ve bakıcıdan alınan hizmet kalitesinin daha derinlemesine değerlendirilmesini sağlamıştır. Ayrıca çocukların sosyal gelişimini önemli ölçüde olumlu yönde etkileyen kapsamlı ve çok yönlü bir sosyal etki yaratmıştır.

Öne çıkan bulgular:

- Proje, doğrudan ve dolaylı olarak binlerce kadının kayıtlı istihdama katılmasını sağlamıştır.
- Kadınların sosyal güvenlik haklarına erişimi ve ekonomik bağımsızlığı güçlenmiştir.
- Çocukların gelişimi ve ailelerin refahı üzerinde olumlu etki yaratmıştır.

Öneriler:

- Projenin olumlu etkilerinin uzun vadede sürdürülmesi için izleme ve değerlendirme mekanizmaları güçlendirilmelidir.
- İşverenlere yönelik teşvik mekanizmaları ve kamu bilgilendirme kampanyaları/spotları gibi destekleyici uygulamalar yaygınlaştırılmalıdır.

Sürdürülebilirlik (Sustainability): Projenin sunduğu finansal teşvikler ve eğitimli bakıcı modeli, sektörde yapısal bir dönüşümün başlangıcını işaret etmektedir. Ancak bu dönüşümün kalıcı olabilmesi için yasal ve kurumsal altyapının güçlendirilmesine, finansal desteğin uzun vadede güvence altına alınmasına ve izleme/değerlendirme sistemlerinin kurumsallaştırılmasına ihtiyaç vardır. Kısa vadeli teşvikler geçici sonuçlar üretse de projenin toplumsal etkisinin sürdürülebilmesi için politika düzeyinde kalıcılık sağlanmalıdır. Elde edilen veriler, mali destek sunulmadığı durumlarda projeden faydalanan annelerin sigortalı bakıcı istihdam etme oranlarının belirgin biçimde azalacağını ortaya koymaktadır. Bulgular, ailelerin

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

eğitimi bakıcı istihdamı konusunda mali desteğe bağlı olarak sigortalılık uygulamasına yöneldiklerini ortaya koymaktadır. Bu çerçevede, projenin yarattığı olumlu çıktıının uzun vadede korunabilmesi için, mali destek mekanizmalarının devamlılığının ve sektörel istihdamın kurumsal yapılarla desteklenmesinin gerekliliği öne çıkmaktadır.

Öne çıkan bulgular:

- Kısa vadede olumlu sonuçlar elde edilmiştir; ancak uzun vadeli sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için yasal düzenlemelerle birlikte teşvik mekanizmalarının da güçlendirilmesi gerekmektedir. Eğitimi bakıcı modeli, sektörün profesyonelleşmesine ve kayıtlı istihdamın yaygınlaşmasına katkı sağlamıştır.
- Coğrafi bölgeler arasında anlamlı bir farkın olmaması, proje uygulamasının coğrafi farklılıklardan etkilenmediğini, ulusal ölçekte yaygınlaştırılabilir bir politika aracı olduğunu göstermektedir. Bu durum, sosyal politikaların bütüncül ve eşitlikçi uygulanmasının önemini de vurgulamaktadır.

Öneriler:

- Projenin ulusal politika ve mevzuatla desteklenerek devlet politikası haline getirilmesi gerekmektedir.
- Kamu-özel sektör iş birliğiyle uzun vadeli mali teşvik ve eğitim programları kalıcı hale getirilmelidir.

EDU-CARE-II Projesi, OECD-DAC değerlendirme kriterleri çerçevesinde incelendiğinde, Türkiye’de kayıtlı kadın istihdamı ve istihdamda cinsiyet eşitliği açısından çok boyutlu ve dönüştürücü bir potansiyele sahiptir. Projenin mevcut çıktıları olumlu olmakla birlikte, etkilerinin sürdürülebilmesi için önerilerde belirtilen iyileştirmelerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Genel olarak, EDU-CARE II projesinin; kayıtlı kadın istihdamını destekleme, eğitimi çocuk bakıcısı istihdam etme, sigortalı çalışma bilincini yaygınlaştırma, çocuk bakım hizmetlerinin kalitesini artırma, çocukların sosyal gelişimine yönelik olumlu algı bildirme, genel memnuniyet düzeyi, proje yürütücülerinin ilgisi ve proje kapsamındaki faaliyetlerin verimli şekilde sürdürülmesi, eğitimi bakıcıların istihdamı üzerinden ülkeye ekonomik katkı sağlama ve iş-aile-yaşam dengesini güçlendirme, kişisel ve mesleki gelişim, paydaşların ve hedef grupların beklentilerini karşılama konularında katılımcılara anlamlı ve pozitif bir etki

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

yarattığı söylenebilir. Childminder modeline ilişkin görüşlerde ise paydaşların azımsanamayacak bir bölümünün kararsız olması dikkate değerdir. Paydaşlar arasında eğitimli çocuk bakıcılarına yönelik ortak görüş; eğitim ve sertifikasyonun hem nesnel hem de algısal düzeyde istihdam üzerinde önemli bir rol oynadığı yönündedir. Ayrıca, paydaşlar arasında projenin sürdürülebilirliğine yönelik mutlak bir toplumsal talep ve uzlaşısı olduğu görülmektedir. EDU-CARE II Projesinin etki analizi sonuçları; projenin tatmin edici çıktılara sahip, verimli, tutarlı etkili, yaygınlaştırılabilir ve sürdürülebilir nitelikte iyi bir uygulama örneği olduğunu göstermektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

KAYNAKLAR

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Caria, S., Crepon, B., ElBehairy, H., Fadlalmawla, N., Krafft, C., Nagy, A., ... ve El Assiouty, S. (2022). *Child Care Subsidies, Employment Services and Women's Labor Market Outcomes in Egypt* (No. 37825). The World Bank Group.
- Chaturvedi, S. (2019). *Global evidence on the impact of centre-based quality childcare on maternal employment and early childhood development outcomes*. First paper in the Childcare Series, IWWAGE. https://iwwage.org/wp-content/uploads/2019/12/ChildcareseriesPaper1_compressed.pdf, Erişim Tarihi: 16.07.2025
- Clark, S., Laszlo, S., Kabiru, C. ve Muthuri, S. (2017). *Can subsidized early child care promote women's employment?: Evidence from a Slum Settlement in Africa*. Research contribution paper, GrOW Working Paper Series, GWP-2017-05. <http://grow.research.mcgill.ca/pubs/gwp-05-2017.pdf>, Erişim Tarihi: 17.07.2025
- Cloutier, O., Felusiak, L., Hill, C., ve Pemberton-Jones, E. J. (2015). The importance of developing strategies for employee retention. *Journal of Leadership, Accountability & Ethics*, 12(2), 119-127.
- Demir, Ö., Uğur, Z. B., ve Yıldız, E. (2021). *Kayıtlı kadın istihdamının artırılması bağlamında çocuk bakımı modellerinin incelenmesi ve Türkiye için model önerisi [Araştırma Raporu]*. Ankara: Sosyal Güvenlik Kurumu.
- Dikmen, A. A. ve Ersoy, M. E. (2015). *Evde çocuk bakım hizmetleri yoluyla kayıtlı kadın istihdamının desteklenmesi operasyonu strateji belgesi*. Ankara: Sosyal Güvenlik Kurumu.
- Ersoy, H. H. T. (2022). Türkiye'de ev hizmetlerinde çalışanların iş sağlığı ve güvenliği. *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi (YBHD)*, 7(2), 1545-1586.
- Gasparini, L., Marchionni, M., Badaracco, N., Busso, M., Gluzmann, P. A., Romero Fonseca, D., ... ve Vezza, E. (2015). *Bridging gender gaps?* Universidad Nacional de La Plata. <https://core.ac.uk/download/pdf/296398757.pdf#page=307>, Erişim Tarihi: 16.07.2025
- Gündüz, E. (2023). *5510 Sayılı sosyal sigortalar ve genel sağlık sigortası kanunu açısından ev hizmetlerinde çalışanların durumu [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]*. KTO Karatay Üniversitesi: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Halim, D., Perova, E., Reynolds, S. ve Mason, A. (2022). *Childcare and women's labor market outcomes in lower- and middle-income countries: A policy brief*. USA: World Bank. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099558207202223811/pdf/IDU05cb74f9307ca5043dd0bdb0099e589246424.pdf>, Erişim Tarihi: 17.07.2025

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Karaca, D. A., ve Taşseven, Ö. (2022). Türkiye'nin kadın istihdamı ve işgücü istatistiklerinin incelenmesi. *Balkan & Near Eastern Journal of Social Sciences (BNEJSS)*, 8(Special Issue), 176-186.
- Kalfa, A. (2010). Refah rejimi bağlamında çocuk bakımı hizmetleri. *Çalışma ve Toplum*, 3, 191-213.
- Köseoğlu, A. C. (2016). Türk iş hukukunda analık. *İş ve Hayat*, 2(4), 97-124.
- OECD (2021), Applying Evaluation Criteria Thoughtfully, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/543e84ed-en>.
- Parlak, N. K. (2016). İş-yaşam dengesi açısından çocuk bakım hizmetleri. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, 58, 159-184.
- Şener, Ü. (2010). *Yoksullukla mücadelede sosyal güvenlik, sosyal yardım mekanizmaları ve iş gücü politikaları*. TEPAV: Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı Politika Notu, 1-22, https://www.tepav.org.tr/upload/files/1271313906r3055.Yoksullukla_Mucadelede_Sosyal_Guvenlik.pdf, Erişim Tarihi: 16.07.2025
- Türkiye İstatistik Kurumu. (TÜİK). (2025). *İstatistiklerde Kadın, 2024*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Kadin-2024-54076>, Erişim Tarihi: 16.07.2025
- Yabanova, E. K. ve Öztürk, M. (2021). 5510 Sayılı Kanun kapsamında ev hizmetlerinde çalışanların değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimlerde Yenilikçi Yaklaşımlar Dergisi*, 5(2), 91-110.
- Yasbek, P. (2004). *The business case for firm-level work-life balance policies: A review of the literature*. Wellington, UK: Department of Labour (January), Labour Market Policy Group.
- Yücedal, A. (2022). *Eğitilmiş çocuk bakıcılarının teşviki yoluyla kayıtlı kadın istihdamının desteklenmesi projesi (Edu-Care): Ev hizmetlerinde çalışanların kayıtlı istihdamı ve sosyal güvenlik kapsamına alınması çalışma raporu*. Ankara: Sosyal Güvenlik Kurumu.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

EKLER

EK- 1. OECD Kalkınma Yardımları Komitesi Kalkınma Değerlendirme Ağı Değerlendirme Kriterlerine Göre EDU-CARE-II Projesi Sosyal Etki Analizi Sonuçlarının Ortaya Konulması (OECD, 2021)

OECD DAC Kriteri	Kritere İlişkin Değerlendirme Çerçevesi	EDU-CARE-II Projesinin Çıktılarına İlişkin Değerlendirme	Anket No	Soru No
Tutarlılık (Coherence)	<p>Müdahale ne kadar uyumlu?</p> <p>Müdahalenin bir ülke, sektör veya kurumdaki diğer müdahalelerle uyumluluğu. Diğer müdahalelerin (özellikle politikaların) müdahaleyi destekleme veya zayıflatma derecesi ve bunun tersidir. Bu, iç tutarlılık ve dış tutarlılığı içerir.</p> <p><i>İç tutarlılık</i>, müdahale ile aynı kurum/hükümet tarafından yürütülen diğer müdahaleler arasındaki sinerji ve bağlantıları ve müdahalenin, söz konusu kurum/hükümetin bağlı olduğu ilgili uluslararası norm ve standartlarla tutarlılığını ele alır.</p> <p><i>Dış tutarlılık</i>, müdahalenin aynı bağlamda diğer aktörlerin müdahaleleriyle tutarlılığını ele alır. Buna, diğerleriyle tamamlayıcılık, uyum ve koordinasyon ile müdahalenin çaba yinelemesini önlerken ne ölçüde değer kattığı da dahildir.</p>	<p>Projenin diğer politika müdahaleleriyle tutarlılığı değerlendirilecektir. Bu çerçevede, projenin kadınların iş gücüne katılımını ve kayıtlı istihdamını destekleme amacı, 12. Kalkınma Planı ve Ulusal İstihdam Stratejisi gibi ulusal politika belgelerinde yer alan “kadınların iş gücüne katılımının artırılması” ve “insana yakışır istihdamın desteklenmesi” hedefleriyle uyumludur. Ayrıca, kadınlar iş gücü piyasasında savunmasız bir grup olarak tanımlandığından, projenin kadınların kayıtlı ve nitelikli işe erişimini kolaylaştırmayı hedefleyen bu yaklaşımı, Uluslararası Çalışma Örgütü’nün kadınların insana yakışır işe erişimini destekleyen uluslararası çalışma standartlarıyla da örtüşmektedir.</p>	4	7,8,9,10,11,12,13
Uygunluk (Relevance)	<p>Müdahale doğru şeyleri yapıyor mu?</p> <p>Müdahalenin hedefleri ve tasarımı, yararlanıcıların küresel, ülke ve ortak/kurum ihtiyaçlarına, politikalarına ve önceliklerine ne ölçüde yanıt vermektedir ve koşullar değişirse bu yanıt verme özelliğini sürdürmektedir.</p> <p>“Yanıt vermek”, müdahalenin amaç ve tasarımının, müdahalenin gerçekleştirildiği ekonomik, çevresel, eşitlik,</p>	<p>Yaralanıcılar açısından, projeden sağlanan mali destekten faydalanan annelerin ve eğitimli bakıcıların gereksinimlerine yanıt vermede mali desteğin ne derece cevap verdiği değerlendirilecektir.</p>	1 2	18,19,20,21,22; 46,47,48,49,50 17,18,19,20,21,22; 45,46,47,48,49

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<p>sosyal, politik ekonomi ve kapasite koşullarına duyarlı olması anlamına gelir.</p> <p>“Ortak/kurum”, müdahalenin finansmanı, uygulanması ve/veya denetiminde yer alan hükümet (ulusal, bölgesel, yerel), sivil toplum kuruluşları, özel kuruluşlar ve uluslararası kuruluşları içerir.</p> <p>Uygunluk değerlendirmesi, farklı öncelikler veya ihtiyaçlar arasındaki farkları ve ödünleşmeleri incelemektir. Müdahalenin uygunluk düzeyini korumak için ne ölçüde uyarlanabileceğini (veya uyarlanmış olduğunu) değerlendirmek için bağlamdaki değişikliklerin analiz edilmesini gerektirir.</p>		3	18,19,20,21,22,23,24
			4	1,2,3,4,5,6;26
Etkililik (Effectiveness)	<p>Müdahale hedeflerine ulaşıyor mu?</p> <p>Gruplar arasındaki farklı sonuçlar da dahil olmak üzere, müdahalenin hedeflerine ve sonuçlarına ulaşma derecesi veya ulaşması beklenen derece.</p> <p>Etkililik analizi, hedeflerin veya sonuçların göreceli önemini dikkate almayı içerir.</p> <p>Etkililik terimi, bir müdahalenin ilgili ve sürdürülebilir etkileri verimli ve tutarlı bir şekilde ne ölçüde elde ettiği veya elde etmesi beklendiğinin toplam ölçüsü olarak da kullanılır.</p>	Projede hedeflenen çıktı ve sonuçlara ulaşma düzeyi değerlendirilecektir.	1	32,33,34,35,36,37
			2	27,28,29,30,31,32,33,34,35,36
			3	31,32,33,34,35,36
			4	14,15,16,17,24,25
Sürdürülebilirlik (Sustainability)	<p>Faydalar kalıcı olacak mı?</p> <p>Müdahalenin net faydalarının devam etme veya devam etme olasılığı.</p> <p>Net faydaların zaman içinde sürdürülebilmesi için gerekli sistemlerin mali, ekonomik, sosyal, çevresel ve kurumsal kapasitelerinin incelenmesini içerir. Dayanıklılık, riskler ve olası ödünleşmelerin analizini içerir.</p> <p>Değerlendirmenin zamanlamasına bağlı olarak, bu, net faydaların gerçek akışının analizini veya net faydaların orta ve uzun vadede devam etme olasılığının tahminini içerebilir.</p>	Projenin sürdürülebilir etkilerinin değerlendirilmesidir.	1	23,24,25,26,27,28,29,30,31
			2	23,24,25,26
			3	25,26,27,28,29,30
			4	27

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	Kaynaklar ne kadar iyi kullanılıyor?			
Verimlilik (Efficiency)	Müdahalenin, sonuçları ekonomik ve zamanında elde etme derecesi veya bu sonuçları elde etme ihtimali.	Projenin, belirlenen süre içerisinde öngörülen hedef ve sonuçlara ulaşip ulaşmadığı değerlendirilecektir. Bu kapsamda, operasyonel verimlilik; uygulama sürecine ilişkin nicel ve nitel göstergelerin yanı sıra yararlanıcıların ve proje yöneticilerinin görüş ve geri bildirimleri doğrultusunda analiz edilecektir.	1	44,45
	“Ekonomik”, girdilerin (fonlar, uzmanlık, doğal kaynaklar, zaman vb.) bağlamdaki uygulanabilir alternatiflerle karşılaştırıldığında mümkün olan en maliyet-etkin şekilde çıktılara, sonuçlara ve etkilere dönüştürülmesidir.		2	43,44
	“Zamanında” gerçekleştirme, amaçlanan zaman dilimi içinde veya değişen bağlamın taleplerine göre makul şekilde ayarlanan bir zaman dilimi içinde gerçekleştirilmesidir. Bu, operasyonel verimliliğin (müdahalenin ne kadar iyi yönetildiğinin) değerlendirilmesini içerebilir.		3	-
			4	19,20,21,22,23
Etki (Impact)	Müdahale ne gibi bir fark yaratıyor?	Projenin nihai önemi ve potansiyel dönüştürücü etkileri değerlendirilecektir.	1	38,39,40,41,42,43
	Müdahalenin, önemli olumlu veya olumsuz, kasıtlı veya kasıtsız, üst düzey etkiler yaratma veya yaratması beklenen ölçü.		2	37,38,39,40,41,42
	Etki kriteri, bir müdahalenin nihai önemini ve potansiyel olarak dönüştürücü etkilerini ele alır.		3	37
	Bu kriter, müdahalenin yalnızca kısa vadeli ve doğrudan etkileriyle sınırlı kalmaz; aynı zamanda sosyal, çevresel ve ekonomik açıdan daha uzun vadeli ya da daha geniş kapsamlı sonuçlarını da ortaya koymayı amaçlar. Yani, yalnızca anında elde edilen sonuçları değil, müdahalenin dolaylı, ikincil ve potansiyel etkilerini de değerlendirmeye çalışır. Bu kapsamda; sistemlerde veya toplumsal normlarda kalıcı ve bütüncül değişimleri, insanların refahı, insan hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği ve çevre üzerindeki olası etkileri inceler.		4	28

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

EK- 2. EDU-CARE-II Projesi Sosyal Etki Analizi Anket Sorularına İlişkin Sosyo-Demografik Değişkenler

Hedef Grup	Değişkenler	Anket No	Soru No
Destekten Yararlanan Anneler için Sosyo-Demografik Değişkenler	<ul style="list-style-type: none">• Sosyo-demografik özellikler<ul style="list-style-type: none">➤ Eğitim düzeyi (1. Derece akraba)➤ Yaş➤ Medeni durum➤ Çocuk sahibi olma ve çocuk sayısı➤ Aile Yapısı	1	2,3,4,5,6,17
	<ul style="list-style-type: none">• Hanehalkı özellikleri<ul style="list-style-type: none">➤ Hanenin gelir düzeyi➤ Hanenin gelir durumu➤ Hanehalkı büyüklüğü➤ Hanede gelir getirici bir işte çalışan kişi sayısı	1	11,12,13,14
	<ul style="list-style-type: none">• İşgücü piyasasındaki deneyim ve mevcut durumu<ul style="list-style-type: none">➤ Geçmişteki sigortasız çalışma deneyimi➤ Mevcut çalışma biçimi➤ Toplam iş tecrübesi➤ Bireysel gelir düzeyi➤ Proje öncesi istihdam durumu	1	7,8,9,10,18
	<ul style="list-style-type: none">• Hanehalkı Özel Durumlar<ul style="list-style-type: none">• Kronik hastalık veya engel durumu (kendi)• Kronik hastalık veya engel durumu (çocuk)	1	15,16
Destekten Yararlanmayan Anneler için Sosyo-Demografik Değişkenler	<ul style="list-style-type: none">• Sosyo-demografik özellikler<ul style="list-style-type: none">➤ Eğitim düzeyi (1. Derece akraba)➤ Yaş➤ Medeni durum➤ Çocuk sahibi olma ve çocuk sayısı➤ Aile Yapısı	2	2,3,4,5,6,17
	<ul style="list-style-type: none">• Hanehalkı özellikleri<ul style="list-style-type: none">➤ Hanenin gelir düzeyi➤ Hanenin gelir durumu➤ Hanehalkı büyüklüğü➤ Hanede gelir getirici bir işte çalışan kişi sayısı	2	11,12,13,14

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<ul style="list-style-type: none">• İşgücü piyasasındaki deneyim ve mevcut durumu<ul style="list-style-type: none">➢ Geçmişteki sigortasız çalışma deneyimi➢ Mevcut çalışma biçimi➢ Toplam iş tecrübesi➢ Bireysel gelir düzeyi➢ Proje öncesi istihdam durumu	2	7,8,9,10,18
	<ul style="list-style-type: none">• Hanehalkı Özel Durumlar<ul style="list-style-type: none">• Kronik hastalık veya engel durumu (kendi)• Kronik hastalık veya engel durumu (çocuk)	2	15,16
Bakıcılar için Sosyo-Demografik Değişkenler	<ul style="list-style-type: none">• Sosyo-demografik özellikler<ul style="list-style-type: none">➢ Eğitim düzeyi➢ Yaş➢ Medeni durum➢ Çocuk sahibi olma ve çocuk sayısı➢ Aile yapısı	3	2,3,4,5,6,16
	<ul style="list-style-type: none">• Hanehalkı özellikleri<ul style="list-style-type: none">➢ Hane gelir düzeyi➢ Hane gelir durumu➢ Hanehalkı büyüklüğü➢ Hanede sigortalı bir işte çalışan kişi sayısı	3	12,13,14,15
	<ul style="list-style-type: none">• İşgücü piyasasındaki deneyim<ul style="list-style-type: none">➢ Proje öncesi istihdam durumu ve işi➢ Geçmişte sigortasız çalışma deneyimi➢ Toplam iş tecrübesi➢ Bakıcılıktaki iş tecrübesi➢ Bireysel gelir düzeyi	3	7,8,9,10,11,17

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

EK- 3. Anket 1. Destekten Yararlanan Anneler Anket Formu

Kadınların iş gücüne katılımının ve kayıtlı istihdamının desteklenmesinin amaçlandığı “Eğitimi Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi II (EDU-CARE II)” kapsamında gerçekleştirilen saha araştırmasının amacı, çocuğunun bakımı için eğitimi bakıcı istihdam eden annelere ödenen ‘**çalışan anne desteği**’nin kadınların kayıtlı istihdamına sağlayabileceği katkının ölçülmesi ve değerlendirmesidir. Bu kapsamda, projenin kayıtlı kadın istihdamını teşvik etmeye yönelik yönteminin etkili, tekrarlanabilir ve sürdürülebilir olup olmadığının ortaya konulması ile aynı zamanda daha geniş bir perspektifte projenin ekonomik ve sosyal etkilerinin değerlendirilmesi de amaçlanmıştır. Bu çalışmada kullanılan sorular özenle seçilmiş ve dikkatle oluşturulmuştur. Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayansa da proje başvurusu esnasında kişisel verilerinizin korunması ve bilimsel amaçlarla kullanılması için tarafınızdan açık rıza metni imzalanmıştır. Dolayısıyla vereceğiniz bilgiler sadece proje amaçları doğrultusunda bilimsel sonuçlar elde etmek için kullanılacaktır ve araştırma dışında kimseyle paylaşılmayacaktır. Siz değerli katılımcıların çekinmeden ve içtenlikle vermiş olduğu bilgiler hem projeye hem bu alandaki uygulamalara destek olacaktır ve bizler için oldukça önemlidir. Araştırmaya katılım konusunda onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir soru ya da araştırma ile ilgili sahip olduğunuz olumsuz bir durum var ise lütfen çekinmeden araştırmacılara iletiniz. Anketi cevaplama süreniz ortalama 25 dakika olacaktır. Lütfen size en uygun gelen seçeneğe X işareti koyunuz. Çalışmamıza ayıracağınız zaman ve göstereceğiniz hassasiyet için teşekkür ederiz.

“Eğitimi Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi II (EDU-CARE II)”ne gönüllü olarak katılacağımı ve sorulara içtenlikle cevap vereceğimi beyan ederim.

Evet () Hayır ()

Görüşme Yapıldı mı? Evet () Hayır () *Cevap hayır ise aşığıdaki soruya geçiniz.*

Görüşme yapılmadı: 1. Görüşmeyi reddetti 2. Zamanı yoktu 3. Görüşme yapmaktan vazgeçti

4. Diğer.....

Görüşmecinin Adı Soyadı:

Görüşme Yapılan Tarih ve Saat:

Görüşme Kaç Dakika Sürdü?

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Anket 1. Destekten Yararlanan Anneler Anket Formu

Katılımcıya İlişkin Bilgiler						
	Katılımcı No (ID)					
	İletişim Bilgileri					
1	Hangi il ve ilçede ikamet ediyorsunuz?	1. Ankara/..... (ilçe) 2. İstanbul/.....(ilçe) 3. İzmir /..... (ilçe)				
2	Aile Yapınız	1. Çekirdek 2. Geniş Aile 3. Tek Ebeveynli Aile 4. Diğer.....				
3	Yaş				
4	Medeni Durum	1. Evli 2. Bekar				
5	Sahip olduğunuz çocuk sayısı nedir?				
6	Çocukların Yaşı Nedir?	1. Birinci çocuk: Aylık (Yaş) 2. İkinci çocuk: Aylık (Yaş) 3. Üçüncü çocuk: Aylık (Yaş) 4. Diğer.....				
7	Daha önce sigortanız olmadan bir işte çalıştınız mı? Evet ise neden çalıştınız?	1. Evet 2. Hayır				
8	Çalışma Biçimi	1. Tam Zamanlı 2. Proje Bazlı (Geçici) 3. Yarı zamanlı 4. Mevsimlik 5. Hibrit 6. Emekli 7. Diğer				
9	Toplam İş Tecrübesi ayyıl				
10	Toplam Aylık Net Gelir Düzeyi (Bireysel) TL				
11	Yaşadığınız hanedeki kişi sayısı				
12	Yaşadığınız hanede <u>sizin dışınızda</u> gelir getirici bir işte çalışan kişi sayısı				
13	Toplam Aylık Net Gelir Düzeyi (mali destek hariç) – (Hanehalkı) TL				
14	Ailenizin aylık gelir durumu değerlendirme düzeyiniz?	1. Gelir giderden az (Gelir < Gider) 2. Gelir gidere denk (Gelir = Gider) 3. Gelir giderden fazla (Gelir > Gider)				
15	Herhangi bir kronik hastalığınız ve engel durumunuz var mı?	1. Evet (türü) 2. Hayır				
16	Çocuğunuzda herhangi bir kronik hastalığınız ve engel durumunuz var mı?	1. Evet(türü) 2. Hayır				
17	Eğitim düzeyiniz nedir?	Eğitim Düzeyi	Kendisi	Eşi	Annesi	Babası
		Okuma yazma bilen fakat bir okul bitiremeyen				
		İlkokul				
		Ortaokul veya dengi meslek okulu				
		Lise veya dengi meslek okulu				
		Üniversite (ön lisans)				
		Üniversite (lisans)				
Üniversite (lisans üstü)						

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Aşağıdaki ifadeler Uygunluk ile ilgilidir.		
18	Projeye başvurduğunuz dönemde, iş gücü durumunuzu hangisi tanımlar?	1. Sigortalı olarak çalışıyordum. 2. Sigortasız olarak çalışıyordum. 3. Çalışmıyordum (iş aramıyorum). 4. Çalışmıyordum (iş arıyorum) 5. Ücretli doğum iznindeydim. 6. Ücretsiz doğum iznindeydim. 7. Emekli 8. Diğer.....
19	18. soruya 2, 3 ve 4 cevabı verenler için, projeden yararlanabilmek için sigortalı iş aramayı hızlandırdım.	1. Evet 2. Hayır
20	18. soruya 5 ve 6 cevabı verenler için, projeden yararlanabilmek için doğum izninden erken dönmeye karar verdim.	1. Evet 2. Hayır
21	Projeye başvurduğunuz dönemde çocuğunuza kim bakıyordu?	1. Kendim 2. Eşim 3. Eğitimli bakıcı 4. Eğitimsiz bakıcı 5. Büyükanne/büyükbaba (anane/babaanne/dede) 6. Akriba 7. Komşu 8. Okul öncesi eğitim veya bakım kurumu (kreş / anaokulu) 9. Diğer.....
22	21. soruya 3 ve 4 cevabı verenler için, bakıcınız sigortalı mıydı?	1. Evet 2. Hayır
Aşağıdaki ifadeler Sürdürülebilirlik ile ilgilidir.		
23	Projeden aldığımız mali destek bittiğinde eğitimli bakıcı istihdam etmeye devam edecek misiniz?	1. Evet 2. Hayır
24	27. soruya Evet cevabı verenler için, eğitimli bakıcı istihdam etmeyi ne kadar süre devam edeceksiniz?	1. (ay) 2. Halen devam ediyorum (..... ay).
25	27. Soruya Hayır cevabı verenler için, mali destek bittiğinde eğitimli bakıcı istihdam etmeyecek olmanızın temel sebebi nedir? (Lütfen size göre en önemli seçeneğini ifade ediniz)	1. Çocuğum okul öncesi eğitim almaya başladı (kreşe/ anaokuluna başladı). 2. Çocuğuma bakmak için işten ayrıldım. 3. Çocuğuma akrabalarım/komşum bakıyor. 4. Bakıcı maliyetini karşılayamadım. 5. Diğer
26	28. soruya 1 cevabı verenler için, eğitimli bakıcı istihdam etmeye devam etmemenizin temel sebebi nedir? (Lütfen size göre en önemli seçeneğini ifade ediniz)	1. Çocuğum okul öncesi eğitim almaya başladı (kreşe/ anaokuluna başladı). 2. Çocuğuma bakmak için işten ayrıldım. 3. Çocuğuma akrabalarım/komşum bakıyor. 4. Bakıcı maliyetini karşılayamadım. 5. Diğer
27	29. ve 30. soruya 4 cevabı verenler için, mali destek devam ediyor olsaydı eğitimli bakıcı istihdam etmeye devam eder miydiniz?	1. Evet 2. Hayır
28	Mali destek almasaydınız yine de bakıcı istihdam eder miydiniz?	1. Evet 2. Hayır

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

29	Mali destek almasaydınız yine de <i>eğitimli bakıcı</i> istihdam eder miydiniz?	1. Evet 2. Hayır				
30	Mali destek almasaydınız <i>bakıcınız</i> için yine de sigorta yapar mıydınız?	1. Evet 2. Hayır				
31	Mali destek almamış olsaydınız çocuğunuza kim bakardı?	1. Kendim 2. Eşim 3. Eğitimli bakıcı 4. Eğitimsiz bakıcı 5. Büyükanne/büyükbaba (anane/babaaanne/dede) 6. Akraba 7. Komşu 8. Okul öncesi eğitim veya bakım kurumu (kreş/anaokulu) 9. Diğer.....				
Aşağıdaki ifadelere ne ölçüde katılırsınız? <i>Bu ifadeler Etkililik ile ilgilidir.</i>						
32	Eğitimli bakıcı daha nitelikli hizmet verir.	1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Az katılıyorum 4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum				
33	Eğitimli bakıcıya daha yüksek ücret öderim.	1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Az katılıyorum 4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum				
34	Eğitimli bakıcıdan hizmet almak çocuğumun sosyal gelişimini olumlu etkiledi.	1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Az katılıyorum 4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum				
35	Sigortalı çalışmak önemlidir.	1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Az katılıyorum 4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum				
36	Sigortasız işçi çalıştırmak risklidir.	1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Az katılıyorum 4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum				
Size göre aşağıdaki uygulamalar sigortalı olarak çalışmanızı ne ölçüde teşvik eder?						
37	Uygulama	Hiç teşvik etmez	Teşvik etmez	Az teşvik eder	Teşvik eder	Çok teşvik eder
	Eğitimli bakıcı sisteminin yaygınlaştırılması					
	Ücretsiz izin süresinin uzatılması					
	Yarım gün çalışma ya da kısmi çalışma sürelerinin (ebeveyn izni) uzatılması					

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	Esnek çalışmanın yaygınlaştırılması (işyerine giderek/ gitmeden çalışma saatlerinin esnekleşmesi)					
	Evden çalışmanın yaygınlaştırılması					
	Babalık izin süresinin uzatılması					
	Kreş/anaokulunun yaygınlaştırılması					
	Analık izninin süresinin uzatılması					
	Devletin bakım hizmetlerini mali olarak desteklemesi					
Aşağıdaki ifadeler Etki ile ilgilidir.						
	Sizce Eğitilmiş Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi II (EDU-CARE II)'nin faydaları neler oldu? (En düşük 1, en yüksek 5 olmak üzere 1-5 arasında puan veriniz)					
38	Sigortalı çalışmamı teşvik etti.					
	Çocuğum daha güvenli, niteliği yüksek eğitim ve bakım hizmeti aldı.					
	Çocuk bakım maliyetim düştü.					
	İş ve aile yaşamım arasında denge kurabilmemi sağladı.					
	Hane gelirimize katkıda bulundu.					
	Bakıcıyı sigortalı şekilde çalıştırmamı teşvik etti.					
Aşağıdaki ifadelere ne ölçüde katılırsınız?		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Az katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
39	Proje öncesinde yeterli düzeyde tanıtım yapıldı.					
40	Proje süresi içerisinde yeterli bilgi paylaşımı yapıldı.					
41	Proje beklentilerimi karşıladı.					
42	Bu ve buna benzer projeler devam etmeli.					
Bu soru Etki ile ilgilidir.						
43	Projenin geneli hakkındaki memnuniyetinizi 0 ve 10 arası bir puanla değerlendirir misiniz?					
	Projenin başarısına verdiğim puan					
Bu ifadeler Verimlilik ile ilgilidir.						
Aşağıdaki ifadelere ne ölçüde katılırsınız?		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Az katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
44	Projede fiilen çalışan görevliler bana karşı ilgiliydi.					
45	Projedeki görevliler faaliyetleri verimli bir şekilde yönettiler.					
Bu ifadeler Uygunluk ile ilgilidir.						
46	Sizce projenin en güçlü yönleri nelerdir? Projenin en beğendiğiniz ve faydalı/yararlı bulduğunuz yönleri nelerdir?					
47	Sizce projenin en zayıf yönleri nelerdir?					

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	Projenin faydasız/yararsız bulduğunuz yönleri nelerdir?

48	Projenin başvuru döneminde yaşadığınız bir sorun oldu ise bizimle paylaşabilir misiniz?

49	Projeden yararlandığınız dönemde yaşadığınız bir sorun oldu ise bizimle paylaşabilir misiniz?

50	Eğer bu projenin başında SİZ olsaydınız ne önerirdiniz/neyi değiştirmek isterdiniz?

Childminder (Komşu Anneliğe İlişkin Görüşler)	
51	Çocuk bakımı alanında eğitilmiş bir kişinin kayıtlı ve denetimli bir sistemle kendi evinde sizin çocuğunuz ile belirli bir sayıda çocuğa bakmasını tercih eder misiniz? 1. Kesinlikle tercih etmem 2. Tercih etmem 3. Kararsızım 4. Tercih ederim 5. Kesinlikle tercih ederim.
52	51. soruya "1 ve 2" cevabı verenler için bu bakım modelini (kendi çocuğunuzla beraber belirli bir sayıda çocuğa bakmasını kendi evinde bakması) tercih etmemenizi hangi sebeple açıklarsınız? (En önemli 3 faktörü sıralayınız) 1. Çocuk sayısının fazla olması 2. Kontrol/izleme gücünün az olması 3. Bakıcının eğitimsiz olması 3. Fiziki koşulların yetersiz olacağı düşüncesi 4. Yemek hizmeti kalitesi 5. İhmal ve istismar riski 6. Diğer çocukların yaşı 7. Evde yaşayan kişi sayısı 8. Devlet denetiminin olmaması 9. Evden uzak olması 10. Diğer
53	51. soruya "1 ve 2" cevabı verenler için proje kapsamındaki (kendi çocuğunuzla beraber belirli bir sayıda çocuğa bakmasını kendi evinde bakması) benzer şekilde bir mali destek verilmesi fikrinizi değiştirir mi? 1. Kesinlikle değiştirmez 2. Değiştirmez 3. Kararsızım 4. Değiştirir 5. Kesinlikle değiştirir
54	Bu bakım modelini (kendi çocuğunuzla beraber belirli bir sayıda çocuğa bakmasını kendi evinde bakması) tercih edebilmeniz açısından hangi unsurlar etkili olabilir? (En önemli 3 faktörü sıralayınız) 1. Çocuk sayısının sınırlı olması 2. Kamera ile izleme yapılabilmesi 3. Bakıcının eğitilmiş olması 4. Daha ekonomik olması 5. Mali destek verilmesi 6. Devlet denetimi 7. Diğer çocukların tanıdık ailelerin çocukları olması 8. Eve yakın olması (Lokasyon avantajı) 9. Bakıcının çocuk bakım sorumluluklarını yerine getirirken aile üyelerinin evde bulunmaması 10. Fiziki koşulların uygun olması 11. Diğer
55	Bizimle paylaşmak istediğiniz / eklemek istediğiniz başka bir husus var mı?

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

EK- 4. Anket 2. Eğitimi Bakıcı Anket Formu

Kadınların iş gücüne katılımının ve kayıtlı istihdamının desteklenmesinin amaçlandığı “Eğitimi Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi II (EDU-CARE II)” kapsamında gerçekleştirilen saha araştırmasının amacı, çocuğunun bakımı için eğitimi bakıcı istihdam eden annelere ödenen ‘**çalışan anne desteği**’ nin kadınların kayıtlı istihdamına sağlayabileceği katkının ölçülmesi ve değerlendirmesidir. Bu kapsamda, projenin kayıtlı kadın istihdamını teşvik etmeye yönelik yönteminin etkili, tekrarlanabilir ve sürdürülebilir olup olmadığının ortaya konulması ile aynı zamanda daha geniş bir perspektifte projenin ekonomik ve sosyal etkilerinin değerlendirilmesi de amaçlanmıştır. Bu çalışmada kullanılan sorular özenle seçilmiş ve dikkatle oluşturulmuştur. Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayansa da proje başvurusu esnasında kişisel verilerinizin korunması ve bilimsel amaçlarla kullanılması için tarafınızdan açık rıza metni imzalanmıştır. Dolayısıyla vereceğiniz bilgiler sadece proje amaçları doğrultusunda bilimsel sonuçlar elde etmek için kullanılacaktır ve araştırma dışında kimseyle paylaşılmayacaktır. Siz değerli katılımcıların çekinmeden ve içtenlikle vermiş olduğu bilgiler hem projeye hem bu alandaki uygulamalara destek olacaktır ve bizler için oldukça önemlidir. Araştırmaya katılım konusunda onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir soru ya da araştırma ile ilgili sahip olduğunuz olumsuz bir durum var ise lütfen çekinmeden araştırmacılara iletiniz. Anketi cevaplama süreniz ortalama 25 dakika olacaktır. Lütfen size en uygun gelen seçeneğe X işareti koyunuz. Çalışmamıza ayıracağınız zaman ve göstereceğiniz hassasiyet için teşekkür ederiz.

“Eğitimi Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi II (EDU-CARE II)”ne gönüllü olarak katılacağımı ve sorulara içtenlikle cevap vereceğimi beyan ederim.

Evet () Hayır ()

Görüşme Yapıldı mı? Evet () Hayır () *Cevap hayır ise aşağıdaki soruya geçiniz.*

Görüşme yapılmadı: 1. Görüşmeyi reddetti 2. Zamanı yoktu 3. Görüşme yapmaktan vazgeçti
4. Diğer.....

Görüşmecinin Adı Soyadı:

Görüşme Yapılan Tarih ve Saat:

Görüşme Kaç Dakika Sürdü?

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Anket 2. Eğitimli Bakıcı Anket Formu

Katılımcıya İlişkin Bilgiler						
	Katılımcı No (ID)					
	İletişim Bilgileri					
1	Hangi il ve ilçede ikamet ediyorsunuz?	1. Ankara/..... (ilçe) 2. İstanbul/.....(ilçe) 3. İzmir /..... (ilçe)				
2	Aile Yapınız	1. Çekirdek 2. Geniş Aile 3. Tek Ebeveynli Aile 4. Diğer.....				
3	Yaş				
4	Medeni Durum	1. Evli 2. Bekar 3. Boşanmış				
5	Sahip olduğunuz çocuk sayısı nedir?				
6	Çocukların Yaşı Nedir?	1. Birinci çocuk: Aylık (Yaş) 2. İkinci çocuk: Aylık (Yaş) 3. Üçüncü çocuk: Aylık (Yaş) 4. Diğer.....				
7	Daha önce sigortanız olmadan bir işte çalıştınız mı? Evet ise neden çalıştınız?	1. Evet 2. Hayır				
8	Çalışma Biçimi	1. Tam Zamanlı 2. Proje Bazlı (Geçici) 3. Yarı zamanlı 4. Mevsimlik 5. Hibrit 6. Emekli 7. Diğer				
9	Toplam İş Tecrübesi ayyıl				
10	Bakıcı olarak toplam iş tecrübesi ayyıl				
11	Toplam Aylık Net Gelir Düzeyi (Bireysel) TL				
12	Yaşadığınız hanedeki kişi sayısı				
13	Yaşadığınız hanede <u>sizin dışınızda</u> gelir getirici bir işte çalışan kişi sayısı				
14	Toplam Aylık Net Gelir Düzeyi (mali destek hariç) – (Hanehalkı) TL				
15	Ailenizin aylık gelir durumu değerlendirme düzeyiniz?	1. Gelir giderden az (Gelir < Gider) 2. Gelir gidere denk (Gelir = Gider) 3. Gelir giderden fazla (Gelir > Gider)				
16	Eğitim düzeyiniz nedir?	Eğitim Düzeyi	Kendisi	Eşi	Annesi	Babası
		Okuma yazma bilen fakat bir okul bitiremeyen				
		İlkokul				
		Ortaokul veya dengi meslek okulu				
		Lise veya dengi meslek okulu				
		Üniversite (ön lisans)				
		Üniversite (lisans)				
Üniversite (lisans üstü)						

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Aşağıdaki ifadeler Uygunluk ile ilgilidir.		
17	Projeye öncesi iş gücü durumunuzu hangisi tanımlar?	1. Sigortalı olarak çalışıyordum. 2. Sigortasız olarak çalışıyordum. 3. Çalışmıyordum (iş aramıyorum). 4. Çalışmıyordum (iş arıyorum) 5. Emekli 6. Diğer.....
18	17. soruya 1 ve 2 cevabı verenler için, proje öncesindeki işiniz neydi?
19	Daha önce sigortanız olmadan bir işte çalıştınız mı?	1. Evet 2. Hayır
20	Genel olarak çalışmanızı teşvik eden en önemli faktör hangisidir?	1. Sosyal güvence (sigortalı çalışma) 2. Ekonomik özgürlük 3. Aile bütçesine katkıda bulunmak 4. Sosyal ilişkiler 5. İş tecrübesi kazanmak 6. Diğer.....
21	Çocuk bakımına ilişkin eğitiminizi hangisi tanımlamaktadır?	1. İlgili bölümlerden lise mezunuyum 2. İlgili bölümlerden üniversite mezunuyum 3. Üniversite onaylı sertifika sahibiyim 4. MYK onaylı sertifika sahibiyim 5. MEB onaylı sertifika sahibiyim
22	21. soruya 3, 4, 5 cevabını verenler için çocuk bakım eğitimi ne zaman almıştınız?	1. Projeden önce almıştım. 2. Projeden haberdar olduktan sonra eğitim almıştım.
Aşağıdaki ifadeler Sürdürülebilirlik ile ilgilidir.		
23	Mali destek bittiğinde aynı evde çalışmaya devam eder misiniz ettiniz mi? Evet ise neden devam edersiniz?	1. Evet 2. Hayır
24	23.soruya 1 cevabı verenler için sigortalı olarak mı çalışmaya devam edersiniz?	1. Evet 2. Hayır
25	Proje kapsamında bakım verilen çocukta ya da iş vereninizde bir değişiklik oldu mu? Evet ise neden değiştirdiniz?	1. Evet..... 2. Hayır
26	Proje bittikten sonra hangi alanda çalışmayı düşünürsünüz?	1. Çocuk bakımı alanında 2. Hasta ve yaşlı bakımı alanında 3. Bakım işi ile ilgili olmayan bir alanda 4. Diğer.....
Aşağıdaki ifadeler ne ölçüde katılırsınız? <i>Bu ifadeler Etkililik ile ilgilidir.</i>		
27	Almış olduğum eğitim, (ortalama bakıcı ücretlerine göre) daha yüksek ücret almamı gerektirir.	1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Az katılıyorum 4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum
	Neden daha yüksek ücret almalısınız Neden daha yüksek ücret almamalısınız??	
28	Almış olduğum eğitim, iş bulmamı kolaylaştırdı/Almış olduğum eğitimin iş bulmamı kolaylaştıracağını düşünüyorum.	1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Az katılıyorum

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

		4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum
	Neden iş bulmanı kolaylaştırdı? Neden iş bulmanı kolaylaştırmadı?	
29	Proje sayesinde sunduğum çocuk bakım hizmetinin kalitesi arttı.	1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Az katılıyorum 4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum
30	Proje, kişisel gelişimimi olumlu yönde etkiledi.	1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Az katılıyorum 4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum
31	Proje, mesleki gelişimimi olumlu yönde etkiledi.	1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Az katılıyorum 4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum
32	Proje, özgüvenimi olumlu yönde etkiledi.	1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Az katılıyorum 4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum
33	Proje, sorumluluk bilincimin artmasına katkı sağladı.	1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Az katılıyorum 4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum
34	Sigortalı çalışmak önemlidir	1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Az katılıyorum 4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum
35	Sigortasız çalışmak risklidir.	1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Az katılıyorum 4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum
36	Çocuk bakıcılarının sigortalı çalıştırılmasının zorunlu olduğuna ilişkin bilgi durumunuzu hangisi tanımlar?	1. Proje öncesinde zaten biliyordum. 2. Proje sayesinde öğrendim. 3. Bilgim yok.
Aşağıdaki ifadeler <i>Etki</i> ile ilgilidir.		
<i>Aşağıdaki ifadelere ne ölçüde katılırsınız?</i>		Kesinlikle katılmıyorum Katılmıyorum Az katılıyorum Katılıyorum Kesinlikle katılıyorum
37	Proje öncesinde yeterli düzeyde tanıtım yapıldı.	
38	Proje süresi içerisinde yeterli bilgi paylaşımı yapıldı.	

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

39	Proje beklentilerimi karşıladı.					
40	Bu ve buna benzer projeler devam etmeli.					
41	Projenin geneli hakkındaki memnuniyetinizi 0 ve 10 arası bir puanla değerlendirir misiniz? Projenin başarısına verdiğim puan					
42	Sizce Eğitimli Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamın Desteklenmesi Projesi 'nin faydaları neler oldu? (En düşük 1, en yüksek 5 olmak üzere 1-5 arasında puan veriniz) Sigortalı çalışmamı sağladı. Daha yüksek ücret almamı sağladı. Sigortalı olmanın önemini daha iyi anladım. Daha nitelikli bakım hizmeti sundum. Hane gelirimize katkıda bulundu. Annenin işe gitmesini sağladı.					
Bu ifadeler Verimlilik ile ilgilidir.						
Aşağıdaki ifadelere ne ölçüde katılırsınız?		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Az katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
43	Projede fiilen çalışan görevliler bana karşı ilgiliydi.					
44	Projedeki görevliler faaliyetleri verimli bir şekilde yönettiler.					
Bu ifadeler Uygunluk ile ilgilidir.						
45	Sizce projenin en güçlü yönleri nelerdir? Projenin en beğendiğiniz ve faydalı/yararlı bulduğunuz yönleri nelerdir?					
46	Sizce projenin en zayıf yönleri nelerdir? Projenin en sevmediğiniz ve faydasız/yararsız bulduğunuz yönleri nelerdir?					
47	Projenin başvuru döneminde yaşadığınız bir sorun oldu ise bizimle paylaşabilir misiniz?					
48	Projeden yararlandığınız dönemde yaşadığınız bir sorun oldu ise bizimle paylaşabilir misiniz?					
49	Eğer bu projenin başında SİZ olsaydınız ne önerirdiniz/neyi değiştirmek isterdiniz?					
Childminder (Komşu Anneliğe İlişkin Görüşler)						
50	Kayıtlı ve denetimli bir sistemle kendi evinizde belirli bir sayıda çocuğa bakmak için benzer şekilde bir mali destek verilse bu bakım modeli tercih eder misiniz?	1. Kesinlikle tercih etmem 2. Tercih etmem 3. Kararsızım 4. Tercih ederim 5. Kesinlikle tercih ederim.				
51	Bu bakım modelini (kendi çocuğunuzla beraber belirli bir sayıda çocuğa bakmasını kendi evinde bakması) tercih edebilmeniz açısından hangi unsurlar etkili olabilir?				
52	Bizimle paylaşmak istediğiniz / eklemek istediğiniz başka bir husus var mı?					

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

EK- 5. Anket 3. Destekten Yararlanmayan Anneler Anket Formu

Kadınların iş gücüne katılımının ve kayıtlı istihdamının desteklenmesinin amaçlandığı “Eğitilmiş Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi II (EDU-CARE II)” kapsamında gerçekleştirilen saha araştırmasının amacı, çocuğunun bakımı için eğitimli bakıcı istihdam eden annelere ödenen ‘**çalışan anne desteği**’ nin kadınların kayıtlı istihdamına sağlayabileceği katkının ölçülmesi ve değerlendirmesidir. Bu kapsamda, projenin kayıtlı kadın istihdamını teşvik etmeye yönelik yönteminin etkili, tekrarlanabilir ve sürdürülebilir olup olmadığının ortaya konulması ile aynı zamanda daha geniş bir perspektifte projenin ekonomik ve sosyal etkilerinin değerlendirilmesi de amaçlanmıştır. Bu çalışmada kullanılan sorular özenle seçilmiş ve dikkatle oluşturulmuştur. Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayansa da proje başvurusu esnasında kişisel verilerinizin korunması ve bilimsel amaçlarla kullanılması için tarafınızdan açık rıza metni imzalanmıştır. Dolayısıyla vereceğiniz bilgiler sadece proje amaçları doğrultusunda bilimsel sonuçlar elde etmek için kullanılacaktır ve araştırma dışında kimseyle paylaşılmayacaktır. Siz değerli katılımcıların çekinmeden ve içtenlikle vermiş olduğu bilgiler hem projeye hem bu alandaki uygulamalara destek olacaktır ve bizler için oldukça önemlidir. Araştırmaya katılım konusunda onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir soru ya da araştırma ile ilgili sahip olduğunuz olumsuz bir durum var ise lütfen çekinmeden araştırmacılara iletiniz. Anketi cevaplama süreniz ortalama 25 dakika olacaktır. Lütfen size en uygun gelen seçeneğe X işareti koyunuz. Çalışmamıza ayıracağınız zaman ve göstereceğiniz hassasiyet için teşekkür ederiz.

“Eğitilmiş Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi II (EDU-CARE II)”ne gönüllü olarak katılacağımı ve sorulara içtenlikle cevap vereceğimi beyan ederim.

Evet () Hayır ()

Görüşme Yapıldı mı? Evet () Hayır () *Cevap hayır ise aşağıdaki soruya geçiniz.*

Görüşme yapılmadı: 1. Görüşmeyi reddetti 2. Zamanı yoktu 3. Görüşme yapmaktan vazgeçti
4. Diğer.....

Görüşmecinin Adı Soyadı:

Görüşme Yapılan Tarih ve Saat:

Görüşme Kaç Dakika Sürdü?

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Anket 3. Destekten Yararlanmayan Anneler Anket Formu

Katılımcıya İlişkin Bilgiler						
	Katılımcı No (ID)					
	İletişim Bilgileri					
1	Hangi il ve ilçede ikamet ediyorsunuz?	1. Ankara/..... (ilçe) 2. İstanbul/.....(ilçe) 3. İzmir /..... (ilçe)				
2	Aile yapınız nedir?	1. Çekirdek 2. Geniş Aile 3. Tek Ebeveynli Aile 4. Diğer.....				
3	Yaş				
4	Medeni durumunuz nedir?	1. Evli 2. Bekar				
5	Sahip olduğunuz çocuk sayısı nedir?				
6	Çocukların Yaşı Nedir?	1. Birinci çocuk: Aylık (Yaş) 2. İkinci çocuk: Aylık (Yaş) 3. Üçüncü çocuk: Aylık (Yaş) 4. Diğer.....				
7	Daha önce sigortanız olmadan bir işte çalıştınız mı? Evet ise neden çalıştınız?	1. Evet 2. Hayır				
8	Çalışma Biçimi	1. Tam Zamanlı 2. Proje Bazlı (Geçici) 3. Yarı zamanlı 4. Mevsimlik 5. Hibrit 6. Emekli 7. Diğer				
9	Toplam İş Tecrübesi ayyıl				
10	Toplam Aylık Net Gelir Düzeyi (Bireysel) TL				
11	Yaşadığınız hanedeki kişi sayısı				
12	Yaşadığınız hanede <u>sizin dışınızda</u> gelir getirici bir işte çalışan kişi sayısı				
13	Toplam Aylık Net Gelir Düzeyi (mali destek hariç) – (Hanehalkı) TL				
14	Ailenizin aylık gelir durumu değerlendirme düzeyiniz?	1. Gelir giderden az (Gelir < Gider) 2. Gelir gidere denk (Gelir = Gider) 3. Gelir giderden fazla (Gelir > Gider)				
15	Herhangi bir kronik hastalığınız ve engel durumunuz var mı?	1. Evet (türü) 2. Hayır				
16	Çocuğunuzda herhangi bir kronik hastalığınız ve engel durumunuz var mı?	1. Evet(türü) 2. Hayır				
17	Eğitim düzeyiniz nedir?	Eğitim Düzeyi	Kendisi	Eşi	Annesi	Babası
		Okuma yazma bilen fakat bir okul bitiremeyen				
		İlkokul				
		Ortaokul veya dengi meslek okulu				
		Lise veya dengi meslek okulu				
		Üniversite (ön lisans)				
		Üniversite (lisans)				
Üniversite (lisans üstü)						

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Aşağıdaki ifadeler Uygunluk ile ilgilidir.		
18	Projeye başvurduğunuz dönemde, iş gücü durumunuzu hangisi tanımlar?	1. Sigortalı olarak çalışıyordum. 2. Sigortasız olarak çalışıyordum. 3. Çalışmıyordum (iş aramıyorum). 4. Çalışmıyordum (iş arıyorum) 5. Ücretli doğum izninideyim. 6. Ücretsiz doğum izninideyim. 7. Emekli 8. Diğer.....
19	18. soruya 2, 3 ve 4 cevabı verenler için, projeden yararlanabilmek için sigortalı iş aramayı hızlandırdım.	1. Evet 2. Hayır
20	18. soruya 5 ve 6 cevabı verenler için, projeden yararlanabilmek için doğum izninden erken dönmeye karar verdim.	1. Evet 2. Hayır
21	Projeye başvurduğunuz dönemde çocuğunuza kim bakıyordu?	1. Kendim 2. Eşim 3. Eğitimli bakıcı 4. Eğitimsiz bakıcı 5. Büyükanne/büyükbaba (anane/babaanne/dede) 6. Akriba 7. Komşu 8. Okul öncesi eğitim veya bakım kurumu (kreş/anaokulu) 9. Diğer.....
22	21. soruya 3 ve 4 cevabı verenler için, bakıcınız sigortalı mıydı?	1. Evet 2. Hayır
23	21. soruya 3 ve 4 cevabı verenler için, bakıcı istihdam etmeye ne kadar süre devam ettiniz?	1. (ay) 2. Halen devam ediyorum (..... ay).
24	21. soruya 1 cevabı verenler için, bakıcı istihdam etmeye devam etmemenizin temel sebebi nedir? (Lütfen tek seçenek işaretleyiniz)	1. Çocuğum okul öncesi eğitim almaya başladı (kreşe/ anaokuluna başladı). 2. Çocuğuma bakmak için işten ayrıldım. 3. Çocuğuma akrabalarım/komşum bakıyor. 4. Bakıcı maliyetini karşılayamadım. 5. Diğer
Aşağıdaki ifadeler Sürdürülebilirlik ile ilgilidir.		
25	Hali hazırda iş gücü durumunuzu hangisi tanımlar?	1. Sigortalı olarak çalışıyorum 2. Sigortasız olarak çalışıyorum. 3. Çalışmıyorum (iş aramıyorum). 4. Çalışmıyorum (iş arıyorum) 5. Ücretli doğum izninideyim 6. Ücretsiz doğum izninideyim 7. Emekli 8. Diğer.....
26	Çocuğunuza şu an kim bakıyor?	1. Kendim 2. Eşim 3. Eğitimli bakıcı 4. Eğitimsiz bakıcı 5. Büyükanne/büyükbaba (anane/babaanne/dede) 6. Akriba 7. Komşu

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

		8. Okul öncesi eğitim veya bakım kurumu (kreş/anaokulu) 9. Diğer.....				
27	26. soruya 3 ve 4 cevabı verenler için, bakıcınızı nasıl buldunuz?	1. Tanıdık vasıtasıyla..... 2. İŞKUR üzerinden 3. İlan yoluyla 4. Diğer				
28	26. soruya 3 ve 4 cevabı verenler için, bakıcınız sigortalı mı?	1. Evet 2. Hayır				
29	26. soruya 3 ve 4 cevabı verenler için, bakıcı istihdam etmeye ne kadar süre devam ettiniz?	1. (ay) 2. Halen devam ediyorum (..... ay).				
30	26. soruya 3 ve 4 cevabı verenler için, hiç bakıcı değiştirdiniz mi? Evet ise neden değiştirdiniz?	1. Evet..... 2. Hayır				
Aşağıdaki ifadelere ne ölçüde katılırsınız? <i>Bu ifadeler Etkililik ile ilgilidir.</i>						
31	Eğitimli bakıcı daha nitelikli hizmet verir.	1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Az katılıyorum 4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum				
32	Eğitimli bakıcıya daha yüksek ücret öderim.	1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Az katılıyorum 4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum				
33	Eğitimli bakıcıdan hizmet almak çocuğumun sosyal gelişimini olumlu etkiledi.	1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Az katılıyorum 4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum				
34	Sigortalı çalışmak önemlidir.	1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Az katılıyorum 4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum				
35	Sigortasız işçi çalıştırmak risklidir.	1. Hiç katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Az katılıyorum 4. Katılıyorum 5. Tamamen katılıyorum				
Size göre aşağıdaki uygulamalar sigortalı olarak çalışmanızı ne ölçüde teşvik eder?						
	Uygulama	Hiç teşvik etmez	Teşvik etmez	Az teşvik eder	Teşvik eder	Çok teşvik eder
36	Eğitimli bakıcı sisteminin yaygınlaştırılması					
	Ücretsiz izin süresinin uzatılması					
	Yarım gün çalışma ya da kısmi çalışma sürelerinin (ebeveyn izni) uzatılması					

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	Esnek çalışmanın yaygınlaştırılması (işyerine giderek/ gitmeden çalışma saatlerinin esnekleşmesi)					
	Evden çalışmanın yaygınlaştırılması					
	Babalık izin süresinin uzatılması					
	Kreş/anaokulunun yaygınlaştırılması					
	Analık izninin süresinin uzatılması					
	Devletin bakım hizmetlerini mali olarak desteklemesi					
Bu ifadeler <i>Etki</i> ile ilgilidir.						
	Sizce <i>Eğitilmiş Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi II (EDU-CARE II)</i>'nin faydaları neler oldu? (En düşük 1, en yüksek 5 olmak üzere 1-5 arasında puan veriniz)					
37	Sigortalı çalışmamı teşvik ederdi					
	Çocuğum daha güvenli, niteliği yüksek eğitim ve bakım hizmeti alırdı.					
	Çocuk bakım maliyetim düşerdi					
	İş ve aile yaşamım arasında denge kurabilmemi sağlardı.					
	Hane gelirimize katkıda bulunurdu.					
	Bakıcıyı sigortalı şekilde çalıştırmamı teşvik ederdi.					
Bu ifadeler <i>Uygunluk</i> ile ilgilidir.						
38	Projeden faydalanamama nedeniniz nedir?					
.....						
39	Projenin başvuru döneminde yaşadığımız bir sorun oldu ise bizimle paylaşabilir misiniz?					
.....						
40	Eğer bu projenin başında SİZ olsaydınız ne önerirdiniz/neyi değiştirmek isterdiniz?					
.....						
Childminder (Komşu Anneliğe İlişkin Görüşler)						
41	Çocuk bakımı alanında eğitilmiş bir kişinin kayıtlı ve denetimli bir sistemle kendi evinde sizin çocuğunuz ile birlikte belirli bir sayıda çocuğa bakmasını tercih eder misiniz?					1. Kesinlikle tercih etmem 2. Tercih etmem 3. Kararsızım 4. Tercih ederim 5. Kesinlikle tercih ederim.
42	40. soruya "1 ve 2" cevabı verenler için bu bakım modelini (kendi çocuğunuzla beraber belirli bir sayıda çocuğa bakmasını kendi evinde bakması) tercih etmemenizi hangi sebeple açıklarsınız? (En önemli 3 faktörü sıralayınız)					1. Çocuk sayısının fazla olması 2. Kontrol ve izleme mekanizmasının az olması 3. Bakıcının eğitimsiz olması 4. Fiziki koşulların yetersiz olacağı düşüncesi 5. Yemek hizmeti kalitesi 6. İhmal ve istismar riski 7. Diğer çocukların yaşı 8. Evde yaşayan kişi sayısı 9. Devlet denetiminin olmaması 10. Eve uzak olması 11. Diğer
43	40. soruya "1 ve 2" cevabı verenler için proje kapsamındaki (kendi çocuğunuzla beraber belirli bir sayıda çocuğa bakmasını kendi evinde bakması) benzer şekilde bir mali destek verilmesi fikrinizi değiştirir mi?					1. Kesinlikle değiştirmez 2. Değiştirmez 3. Kararsızım 4. Değiştirir 5. Kesinlikle değiştirir

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

44	Bu bakım modelini (kendi çocuğunuzla beraber belirli bir sayıda çocuğa bakmasını kendi evinde bakması) tercih edebilmeniz açısından hangi unsurlar etkili olabilir? (<i>En önemli 3 faktörü sıralayınız</i>)	<ol style="list-style-type: none">1. Çocuk sayısının sınırlı olması2. Kamera ile izleme yapılabilmesi3. Bakıcının eğitimi olması4. Daha ekonomik olması5. Mali destek verilmesi6. Devlet denetimi7. Diğer çocukların tanıdık ailelerin çocukları olması8. Eve yakın olması (Lokasyon avantajı)9. Bakıcının çocuk bakım sorumluluklarını yerine getirirken aile üyelerinin evde bulunmaması10. Fiziki koşulların uygun olması11. Diğer
45	Bizimle paylaşmak istediğiniz / eklemek istediğiniz başka bir husus var mı?	

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

EK- 6. Anket 4. EDU-CARE II Proje Yönetici/Yürütücü Anket Formu

Kadınların iş gücüne katılımının ve kayıtlı istihdamının desteklenmesinin amaçlandığı “Eğitilmiş Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi II (EDU-CARE II)” kapsamında gerçekleştirilen saha araştırmasının amacı, çocuğunun bakımı için eğitimli bakıcı istihdam eden annelere ödenen ‘**çalışan anne desteği**’ nin kadınların kayıtlı istihdamına sağlayabileceği katkının ölçülmesi ve değerlendirmesidir. Bu kapsamda, projenin kayıtlı kadın istihdamını teşvik etmeye yönelik yönteminin etkili, tekrarlanabilir ve sürdürülebilir olup olmadığının ortaya konulması ile aynı zamanda daha geniş bir perspektifte projenin ekonomik ve sosyal etkilerinin değerlendirilmesi de amaçlanmıştır. Bu çalışmada kullanılan sorular özenle seçilmiş ve dikkatle oluşturulmuştur. Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır. Vereceğiniz bilgiler sadece proje amaçları doğrultusunda bilimsel sonuçlar elde etmek için kullanılacaktır ve araştırma dışında kimseyle paylaşılmayacaktır. Siz değerli katılımcıların çekinmeden ve içtenlikle vermiş olduğu bilgiler hem projeye hem bu alandaki uygulamalara destek olacaktır ve bizler için oldukça önemlidir. Araştırmaya katılım konusunda onay vermeden önce sormak istediğiniz herhangi bir soru ya da araştırma ile ilgili sahip olduğunuz olumsuz bir durum var ise lütfen çekinmeden araştırmacılara iletiniz. Anketi cevaplama süreniz ortalama 25 dakika olacaktır. Lütfen size en uygun gelen seçeneğe X işareti koyunuz. Çalışmamıza ayıracağınız zaman ve göstereceğiniz hassasiyet için teşekkür ederiz.

“Eğitilmiş Çocuk Bakıcılarının Teşviki Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi Projesi II (EDU-CARE II)”ne gönüllü olarak katılacağımı ve sorulara içtenlikle cevap vereceğimi beyan ederim.

Evet () Hayır ()

Görüşme Yapıldı Mı? Evet () Hayır () *Cevap hayır ise aşağıdaki soruya geçiniz.*

Görüşme yapılmadı: 1. Görüşmeyi reddetti 2. Zamanı yoktu 3. Görüşme yapmaktan vazgeçti

4. Diğer.....

Görüşmecinin Adı Soyadı:

Görüşme Yapılan Tarih ve Saat:

Görüşme Kaç Dakika Sürdü?

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Anket 4. EDU-CARE II Proje Yönetici/Yürütücü Anket Formu

Görüşme Tarihi		
Katılımcının	Adı Soyadı	
	Projedeki Görev/Görevleri	
	Projede Görev Yaptığı Süre	

Aşağıda yer alan yargılara ne düzeyde katıldığınızı cevaplayınız.

Bu sorular Uygunluk ile ilgilidir.		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Az katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1	Proje beklentilerimi karşıladı.					
2	Proje sonuçları kurumumuzun/kuruluşumuzun beklentilerini karşıladı.					
3	Projeye katılım istenilen düzeyde oldu.					
4	Proje süresi içerisinde vatandaşlara yeterli bilgi paylaşımı yapıldı.					
5	Bu ve buna benzer projeler devam etmelidir.					
6	Proje kamu kurum ve kuruluşlarının yürüttükleri benzer projelerden farklıdır ve orijinaldir.					
Bu sorular Tutarlılık ile ilgilidir.						
7	Proje kadınların iş gücü piyasasına katılımını destekledi.					
8	Proje kadınların istihdama dönüşünü hızlandırdı.					
9	Proje kadınların toplumsal ve ekonomik görünürliğini artırdı.					
10	Proje çocuk bakım hizmetlerinin kalitesini artırdı.					
11	Proje erken çocukluk dönemindeki eğitimin önemine ilişkin farkındalığı artırdı.					
12	Proje sosyal güvenlik bilincinin yükselmesini sağladı.					
13	Proje bakım sektöründe kayıtlı çalışma eğilimini artırdı.					
Bu sorular Etkililik ile ilgilidir.						
14	Proje yerel düzeyde (proje uygulanan illerde) eğitimli bakıcı talebini artırdı.					
15	Proje kişisel gelişimime katkı sağladı					
16	Proje mesleki gelişimime katkı sağladı.					
17	Proje, proje deneyimlerime katkı sağladı.					
18	Projede, proje ekibi koordineli bir şekilde çalıştı.					

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bu sorular Verimlilik ile ilgilidir.					
19	Fayda/Maliyet analizi yapıldığında proje pozitif katkı sağladı.				
20	Projede kamu kaynakları etkin kullanıldı.				
21	Projede bütçe etkin kullanıldı.				
22	Projede iş gücü etkin kullanıldı.				
23	Projenin uygulanma aşamalarında ilgili Bakanlığın merkez uzmanlarından yararlanılmıştır.				
Bu sorular Etkililik ile ilgilidir.					
24	Projenin kayıt dışı istihdamla mücadelede katkısını kısaca açıkla mısınız?				
.....					
25	Projenin kadın istihdamının desteklenmesine sağladığı katkıyı kısaca açıkla mısınız?				
.....					
Bu soru Uygunluk ile ilgilidir.					
26	Bu projenin güçlü ve zayıf yanları ve önerileriniz nelerdir?				
.....					
Bu soru Sürdürülebilirlik ile ilgilidir.					
27	Kamu kurum ve kuruluşları kayıtlı kadın istihdamının teşvik edilmesi için sizce ne tür çalışmalar yapılmalıdır?				
.....					
Bu soru Etki ile ilgilidir.					
28	Projenin geneli hakkındaki memnuniyetinizi 0 ve 10 arası bir puanla değerlendirir misiniz?				
29	Bizimle paylaşmak istediğiniz / eklemek istediğiniz başka bir husus var mı?				
.....					

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

anne sigortayla, ocuk eğitimi bakıcıyla güvende!

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

Ziyabey Caddesi No: 6, 06520

ankaya / Ankara

www.sgk.gov.tr

Bu yayın Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin görüşlerini yansıtma zorunda değildir.